

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

HAZRET-İ ‘ALİ CENKLERİ’NDE SÖZ ÖBEKLERİ

Alaa Falah Hasan AL-HAMADANI

DOKTORA TEZİ

ADANA / 2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

HAZRET-İ ‘ALİ CENKLERİ’NDE SÖZ ÖBEKLERİ

Alaa Falah Hasan AL-HAMADANI

Danışman: Prof. Dr. Yeter TORUN ÖĞRETMEN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Nuran ÖZTÜRK

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ali TAN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Oğuz ERGENE

DOKTORA TEZİ

ADANA / 2023

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında Yeni Türk Dili DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Yeter TORUN ÖĞRETMEN
(Danışman)

Üye: Prof. Dr. Nuran ÖZTÜRK

Üye: Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN

Üye: Doç. Dr. Ali TAN

Üye: Doç. Dr. Oğuz ERGENE

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

/ /20...

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. / / 20...

Alaa Falah Hasan AL-HAMADANI

ÖZET

HAZRET-İ 'ALİ CENKLERİNDE SÖZ ÖBEKLERİ

Alaa Falah Hasan AL-HAMADANI

Doktora Tezi, Türk Dili Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Yeter TORUN ÖĞRETMEN

Temmuz 2023, 218 sayfa

Bu çalışmada, Arap harfli bir Eski Anadolu Türkçesi metni olan, Necati Demir ve Mehmet Dursun Erdem tarafından çeviri yazılı metni bir ciltlik kitap hâlinde yayımlanmış olan Hazret-i 'Ali Cenklere (2007) adlı edebî mensur metinlerdeki söz öbekleri ve bu söz öbeklerinin tümce içindeki işlevleri belirlenmiştir. Hazret-i 'Ali Cenklere'nin ne zaman yazıldığı belli değildir. Ancak dil özelliklerinden XIII-XIV. yüzyılda kaleme alındığı anlaşılmaktadır. XIII-XIV. yüzyıl Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerinin ve söz öbekleri türlerinin çeşitliliğinin tespitine katkı sağlamak amacıyla ortaya konulan bu çalışma “Giriş”, “Kuramsal Açıklamalar ve İlgili Araştırmalar”, “Yöntem”, “Bulgular” ve “Sonuç ve Değerlendirme” olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, çalışmaya dair problem, çalışmanın amacı, çalışmanın önemi ve çalışmanın sınırlılıkları belirtilmiştir. Kuramsal Açıklamalar ve İlgili Araştırmalar bölümünde, Eski Anadolu Türkçesi'ne, söz öbeklerine ve Eski Anadolu Türkçesi söz öbeklerine dair bilgiler verilmiştir. Yöntem bölümünde, çalışmada izlenen yöntem anlatılmıştır. Bulgular bölümünde, çalışmanın temel kaynağı olan metindeki söz öbekleri ve bu söz öbeklerinin tümce içindeki işlevleri ele alınmıştır. Sonuç ve Değerlendirme bölümünde, bulgular bölümündeki incelemelerden yola çıkarak kimi tespitler ve incelenen metindeki söz öbeklerine dair kimi veriler sıralanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Söz Öbekleri, Hazret-i 'Ali Cenklere, Eski Anadolu Türkçesi, Türk Dili.

ABSTRACT**WORDGROUPS IN HAZRET-İ ‘ALİ BATTLES****Alaa Falah Hasan AL-HAMADANI****Ph.D. Thesis, Department of Turkish Language and Literature****Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Yeter TORUN ÖĞRETMEN****July 2023, 218 pages**

In this study, the wordgroups in the literary prose texts called Hazrat-i ‘Ali Battles (2007), an Old Anatolian Turkish text with Arabic letters, whose translated text was published as a one-volume book by Necati Demir and Mehmet Dursun Erdem, and the functions of these wordgroups in the sentence were determined. It is not clear when Hazrat-i ‘Ali Battles was written. However, it is understood from the language features that it was written in the 13th or 14th century. This study, which was put forward to contribute to the determination of the features of the 13th and 14th century Old Anatolian Turkish and the diversity of the wordgroups types, was composed of “Introduction”, “Theoretical Explanations and Related Researches”, “Methods”, “Results and Evaluation” consists of five parts. In the introduction part, the problem of the study, the purpose of the study, the importance of the study and the limitations of the study are stated. In the Theoretical Explanations and Related Studies section, information about Old Anatolian Turkish, wordgroups and wordgroups of Old Anatolian Turkish is given. In the method section, the method followed in the study is explained. In the findings section, the wordgroups in the text called Hazrat-i ‘Ali Battles, which is the main source of the study, and the functions of these wordgroups in the sentence are discussed. In the Conclusion and Evaluation section, based on the examinations in the findings section, some determinations and some statistical data on the wordgroups in the analyzed text are listed.

Keywords: Wordgroups, Hazret-i ‘Ali Battles, Old Anatolian Turkish, Turkish Language.

ÖN SÖZ

Bu çalışmada Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış, çeviri yazısı Necati Demir ve Mehmet Dursun Erdem tarafından bir ciltlik kitap hâlinde 2007’de *Hazret-i ‘Ali Cenklere* adlı destan metnindeki söz öbekleri ve tümce içindeki işlevleri ele aldık. Çalışmamızı Eski Anadolu Türkçesinin dil bilgisi çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla hazırladık. Bununla beraber Türkiye Türkçesinin çağdaş dil bilgisi incelemelerine de katkı sağlayacağını ummaktayız. Dilde söz öbekleri söz diziminin en önemli unsurlarını oluşturur. Bu konuyla ilgili çalışma yapmak Türkçe dil bilgisi çalışmalarına katkı sağlamanın yanı sıra, dilin ayrıntılarına, daha derin konularına temas etme olanağı sağlar. Bu bağlamda Türkiye Türkçesinin tarihî dönemlerinden en eski dönemi olan Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmış bir metin üzerine çalışmayı istedik. Doktora tezi olarak söz öbeği konusunu ve metin olarak Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait bir metni seçmemizde bunun da etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Çalışmayı hazırlarken temel yöntemimiz öncelikle *Hazret-i ‘Ali Cenklere*’ndeki söz öbeklerini tek tek belirlemek oldu. Metinde iyelik öbekleri, isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, tekrar öbeği, aitlik öbekleri, sayı öbekleri, unvan öbekleri, ünlem öbekleri, bağlama öbekleri, edat öbekleri, birleşik fiil öbekleri ve fiilimsi öbekleri olmak üzere 12 söz öbeği türü belirledik. Sonrasında belirlediğimiz söz öbeklerinin tümce içindeki işlevlerini belirledik. Belirlediğimiz söz öbeklerini, tümce içindeki işlevlerini ve sıklığını çalışmanın bulgular bölümünde ele aldık. Çalışmanın genel değerlendirmesini sonuç bölümünde kapsamlı olarak ele aldık. Çalışmanın Eski Anadolu Türkçesi ve Türkiye Türkçesi dil bilgisi çalışmalarına katkı sağlamasını ummaktayız.

Bu çalışmayı hazırlarken düzeltmelerde bulunan, önerileriyle pek çok katkı sağlayan, yol gösteren danışman hocam Sayın Prof. Dr. Yeter TORUN ÖĞRETMEN’e teşekkür ederim. Tez izleme komitesinde bulunup çalışmaya önemli katkıları bulunan hocalarım Sayın Prof. Dr. Muna YÜCEOL ÖZEZEN ve Sayın Prof. Dr. Nuran ÖZTÜRK’e; savunma jürisinde tezi değerlendirip katkılar sağlayan Sayın Doç. Dr. Ali TAN ve Doç. Dr. Oğuz ERGENE hocalarıma; anlam, ifade ve imlada görüşlerine başvurup yardımını gördüğüm doktora öğrencisi Sayın Kazım ÇIRACI’ya ayrıca teşekkür ederim.

Alaa Falah Hasan AL-HAMADANI

Adana / 2023

İÇİNDEKİLER

	sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xvii
TABLolar LİSTESİ	xviii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem	1
1.2. Çalışmanın Amacı.....	1
1.3. Çalışmanın Önemi.....	2
1.4. Sınırlılıklar	2

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eski Anadolu Türkçesi.....	3
2.2. Hazret-i 'Ali Cenkləri.....	4
2.3. Söz Öbeği.....	5
2.3.1. Söz Öbeği Türleri	6

BÖLÜM III

YÖNTEM

3. Araştırmanın Yöntemi	7
-------------------------------	---

BÖLÜM IV

BULGULAR

4. Hazret-i ‘Ali Cenklisinde Söz Öbekleri	8
4.1. İyelik Öbekleri	8
4.1.1. Yapı Bakımından İyelik Öbekleri	8
4.1.1.1. “Ben” 1.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri.....	8
4.1.1.2. “Sen” 2.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri.....	12
4.1.1.3. “Ol” 3.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri.....	13
4.1.1.4. “Biz” 1.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri.....	14
4.1.1.5. “Siz” 2.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri.....	16
4.1.1.6. “Anlar” 3.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri.....	16
4.1.2. İyelik Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri.....	17
4.1.2.1. İyelik Öbeklerinin Özne Görevinde Kullanılması	17
4.1.2.2. İyelik Öbeklerinin Nesne Görevinde Kullanılması.....	17
4.1.2.3. İyelik Öbeklerinin Yüklem Görevinde Kullanılması	17
4.2. İsim Tamlamaları	18
4.2.1. Yapı Bakımından İsim Tamlamaları	18
4.2.1.1. Belirtili İsim Tamlaması	18
4.2.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması	20
4.2.1.3. Zincirleme İsim Tamlaması	23
4.2.1.4. Tamlayanı Özel İsim Olan İsim Tamlamaları.....	24
4.2.1.4.1. Tamlayanı Özel İsim Olan Belirtili İsim Tamlamaları.....	24
4.2.1.4.2. Tamlayanı Özel İsim Olan Belirtisiz İsim Tamlamaları.....	26
4.2.1.4.3. Tamlayanı Yer İsmi Olan Belirtili ve Belirtisiz İsim Tamlamaları	26
4.2.1.5. Arapça Yapılı İsim Tamlaması	27
4.2.1.6. Farsça Yapılı İsim Tamlaması	29
4.2.1.7. Karma Yapılı İsim Tamlaması	36
4.2.1.8. Tamlayanı Düşmüş İsim Tamlaması.....	37
4.2.1.9. Tamlananı Düşmüş İsim Tamlaması.....	37
4.2.2. İsim Tamlamalarının Tümce İçindeki İşlevleri	38

4.2.2.1. İsim Tamlamasının Özne Görevinde Kullanılması.....	38
4.2.2.2. İsim Tamlamasının Nesne Görevinde Kullanılması	39
4.2.2.3. İsim Tamlamasının Zarf Görevinde Kullanılması	39
4.2.2.4. İsim Tamlamasının Yüklem Görevinde Kullanılması	39
4.3. Sıfat Tamlaması	41
4.3.1. Yapı Bakımından Sıfat Tamlamaları.....	41
4.3.1.1. Niteleme Sıfatıyla Oluşmuş Sıfat Tamlamaları	41
4.3.1.1.1. Tamlayanı Basit Sözcük ile Oluşmuş Niteleme Sıfatları	41
4.3.1.1.2. Tamlayanı Türetme Yoluyla Oluşmuş Niteleme Sıfatları	45
4.3.1.2. Belirtme Sıfatıyla Oluşan Sıfat Tamlamaları	46
4.3.1.2.1. Basit Sözcükle Oluşan Belirtme Sıfatları	46
4.3.1.2.1.1. İşaret Sıfatı Olan Tamlamalar	46
4.3.1.2.1.2. Sayı Sıfatı Olan Tamlamalar	50
4.3.1.2.1.2. 1. Asıl Sayı Sıfatı Olanlar	50
4.3.1.2.1.2. 2. Sıra Sayı Sıfatı Olanlar.....	57
4.3.1.2.1.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatı Olanlar	57
4.3.1.2.1.2.4. Kesirli Sayı Sıfatı Olanlar	57
4.3.1.2.1.3. Soru Sıfatı Olan Tamlamalar	58
4.3.1.2.1.4. Belirsizlik Sıfatı Olan Tamlamalar	58
4.3.1.2.1.5. Arapça Sıfat Tamlamalar	60
4.3.1.2.1.6. Farsça Sıfat Tamlamaları	60
4.3.2. Sıfat Tamlamalarının Tümce İçindeki İşlevleri.....	61
4.3.2.1. Sıfat Tamlamasının Özne Görevinde Kullanılması	61
4.3.2.2. Sıfat Tamlamasının Nesne Görevinde Kullanılması.....	61
4.3.2.3. Sıfat Tamlamasının Zarf Görevinde Kullanılması.....	61
4.3.2.4. Sıfat Tamlamasının Yüklem Görevinde Kullanılması.....	61
4.4. Tekrar Öbeği	63
4.4.1. Yapı Bakımından Tekrar Öbekleri	63
4.4.1.1. Aynı Sözcüğün Tekrarı ile Oluşan Tekrar Öbeği.....	63
4.4.1.1.1. İsimlerden Oluşan Aynen Tekrarlar	63
4.4.1.1.2. Sıfatlardan Oluşan Aynen Tekrarlar.....	64
4.4.1.1.3. Yansımadan Türemiş Sözcük Tekrarları	64

4.4.1.1.4. Zarf-Fiillerle Kurulan Aynen Tekrarlar	64
4.4.1.2. Eş ya da Yakın Anlamalı Sözcüklerden Oluşan Tekrarlar	65
4.4.1.3. Karşıt Anlamalı Sözcüklerden Oluşan Tekrarlar	65
4.4.1.4. Pekiştirmeli (İlaveli) Tekrar Öbeği	66
4.4.1.4.1. Sözcük Başına “m” sesi Getirilerek Yapılan Tekrar Öbeği.....	66
4.4.1.4.2. “m,p,r,s” Sesleriyle Yeni Heceler Oluşturularak Yapılan Tekrar Öbeği.....	66
4.4.1.5. Çekim Ekleriyle Oluşturulan Tekrarlar.....	66
4.4.2. Tekrar Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri	66
4.4.2.1. Tekrar Öbeklerinin Nesne Görevinde Kullanılması	66
4.4.2.2. Tekrar Öbeklerinin Zarf Görevinde Kullanılması.....	66
4.4.2.3. Tekrar Öbeklerinin Yüklem Görevinde Kullanılması.....	67
4.5. Aitlik Öbekleri	68
4.5.1. Yapı Bakımından Aitlik Öbekleri	68
4.5.2. Aitlik Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri	68
4.6. Sayı Öbekleri.....	69
4.6.1. Yapı Bakımından Sayı Öbekleri.....	69
4.6.2. Sayı Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri.....	69
4.7. Unvan Öbekleri	70
4.7.1. Yapı Bakımından Unvan Öbekleri	70
4.7.2. Unvan Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri	70
4.8. Ünlem Öbekleri.....	71
4.8.1. “hây-hey” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri	71
4.8.2. “ey” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri	71
4.8.3. “bire” Seslenme Sözcüğü ile Kurulan Ünlem Öbekleri.....	74
4.8.4. “yâ” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri	74
4.9. Bağlama Öbekleri	76
4.9.1. Yapı Bakımından Sayı Öbekleri.....	76
4.9.1.1. “dahı” İle Kurulan Bağlama Öbekleri	76
4.9.1.2. “ile” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri	76
4.9.1.2.1. ıla Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri.....	76
4.9.1.2.2. ile Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri	76
4.9.1.3. “u, ü” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri	77

4.9.1.4. “ve” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri.....	78
4.9.2. Bağlama Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri.....	83
4.9.2.1. Bağlama Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması.....	83
4.9.2.2. Bağlama Öbeğinin Nesne Görevinde Kullanılması	84
4.9.2.3. Bağlama Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması	85
4.9.2.4. Bağlama Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması	86
4.9.2.5. Bağlama Öbeğinin Yükleme Görevinde Kullanılması	87
4.10. Edat Öbekleri	88
4.10.1. Yapı Bakımından Edat Öbekleri	88
4.10.1.1. “-dAn berü” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	88
4.10.1.2. “birle” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	88
4.10.1.3. “-A degin” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	88
4.10.1.4. “-A dek” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	88
4.10.1.5. “deyü” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	89
4.10.1.6. “-A toğrı” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	89
4.10.1.7. “-dAn evvel” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	90
4.10.1.8. “gibi” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	90
4.10.1.9. “-dAn ğayrı” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	91
4.10.1.10. “içün” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	91
4.10.1.11. “ile” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	91
4.10.1.11.1. “+la” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	91
4.10.1.11.2. “ıla” “Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	92
4.10.1.11.3. “ile” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	93
4.10.1.11.4. “+le” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	95
4.10.1.12. “-A karşı” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	98
4.10.1.13. “kadar” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	98
4.10.1.14. “mîkdâr” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	99
4.10.1.15. “mîsl” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	99
4.10.1.16. “emşâl” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	99
4.10.1.17. “-dAn öte” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	100
4.10.1.18. “-dAn soñra” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	100
4.10.1.19. “üzeri” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	101
4.10.1.20. “üzre” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	102
4.10.1.21. “-dAn yaña” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri	102

4.10.1.22. “- <i>dAn ziyade</i> ” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri.....	103
4.10.2. Edat Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri.....	103
4.10.2.1. Edat Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması.....	103
4.10.2.2. Edat Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması	103
4.10.2.3. Edat Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması	104
4.10.2.4. Edat Öbeğinin Yüklem Görevinde Kullanılması	107
4.11. Birleşik Fiil Öbekleri	108
4.11.1. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbekleri.....	108
4.11.1.1. “ <i>eyle-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	108
4.11.1.2. “ <i>it-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	126
4.11.1.3. “ <i>kıl-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	136
4.11.1.4. “ <i>ol-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	138
4.11.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri.....	149
4.11.2.1. “ <i>aç-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	149
4.11.2.2. “ <i>al-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	150
4.11.2.3. “ <i>at-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	150
4.11.2.5. “ <i>baş-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	151
4.11.2.6. “ <i>bırak-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	151
4.11.2.7. “ <i>bul-bulun</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	152
4.11.2.8. “ <i>çek-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	152
4.11.2.9. “ <i>çevir-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	153
4.11.2.10. “ <i>çık-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	153
4.11.2.11. “ <i>çıkār-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	153
4.11.2.12. “ <i>dile-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	153
4.11.2.13. “ <i>dön-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	153
4.11.2.14. “ <i>düş-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	153
4.11.2.15. “ <i>geç-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	154
4.11.2.16. “ <i>gel-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	154
4.11.2.17. “ <i>getür-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	156
4.11.2.18. “ <i>gir-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	157
4.11.2.19. “ <i>git-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	157
4.11.2.20. “ <i>gör-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	157
4.11.2.21. “ <i>ir-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	157
4.11.2.22. “ <i>kal-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	158

4.11.2.23. “ <i>kaldır-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	158
4.11.2.24. “ <i>kes-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	158
4.11.2.25. “ <i>ko-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	159
4.11.2.26. “ <i>kop-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	159
4.11.2.27. “ <i>kur-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	159
4.11.2.28. “ <i>oku-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	159
4.11.2.29. “ <i>şal-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	159
4.11.2.30. “ <i>şaç-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	160
4.11.2.31. “ <i>şor-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	160
4.11.2.32. “ <i>sür-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	161
4.11.2.33. “ <i>tut-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	161
4.11.2.34. “ <i>ur-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	161
4.11.2.35. “ <i>uza-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	164
4.11.2.36. “ <i>var-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	164
4.11.2.37. “ <i>vir-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	165
4.11.2.38. “ <i>ye-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	167
4.11.3. Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbekleri	167
4.11.3.1. Yeterlilik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri	168
4.11.3.1.1. “ <i>-a/-e bil-</i> ” bil Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	168
4.11.3.1.2. “ <i>-a/-e ma/-me</i> ” İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	168
4.11.3.2. Tezlik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri	169
4.11.3.2. 1. “ <i>-ı/-i ver</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği ..	169
4.11.3.2. 2. “ <i>-u/-ü ver-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	169
4.11.3.2. 3. “ <i>-a/-e var-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği.....	169
4.11.3.3. Süreklilik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri.....	169
4.11.3.3.1. “ <i>-a/-e gel-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	169
4.11.3.3.2. “ <i>-ıp/-ip; -up/-üp dur-/tur-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	170

4.11.3.3.3. “-a/-e git-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil	
Öbeği	171
4.11.3.3.4. “-ı/-i ko-/koy-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil	
Öbeği	171
4.11.3.3.5. “-a/-e ko-/koy-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil	
Öbeği	171
4.11.3.4. Yaklaşma Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri	171
4.11.3.4.1. “-a/-e dur-/tur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil	
Öbeği	171
4.11.3.4.2. “-a/-e yaz-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil	
Öbeği	171
4.11.3.5. Çekimli Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbekleri	172
4.11.3.5.1. “ <i>mİş ol-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	172
4.11.3.5.2. “ <i>mAz ol-</i> ” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği	172
4.11.4. Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri	172
4.11.4.1. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil	
Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri	173
4.11.4.1.1. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan	
Birleşik Fiil Öbeklerinin Zarf Görevinde	173
4.11.4.1.2. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan	
Birleşik Fiil Öbeklerinin Nesne Görevinde	175
4.11.4.1.3. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan	
Birleşik Fiil Öbeklerinin Yer Tamlayıcısı	176
4.11.4.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce	
İçindeki İşlevleri	176
4.11.4.2.1. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin	
Zarf Görevinde	176
4.11.4.2.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin	
Nesne Görevinde	178
4.11.4.2.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin	
Yer Tamlayıcısı Görevinde	178
4.11.4.3. Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce İçindeki	
İşlevleri	178

4.11.4.3.1. Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbeklerinin Zarf Görevinde	178
4.12. Fiilimsi Öbekleri	179
4.12.1. İsim-Fiil Öbekleri	179
4.12.1.1. Yapı Bakımından İsim-Fiil Öbekleri	179
4.12.1.1.1. “-mak/-mek” Eki ile Yapılmış İsim-fiil Öbekleri	179
4.12.1.2. İsim-Fiil Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri.....	181
4.12.1.2.1. İsim-Fiil Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması.....	181
4.12.1.2.2. İsim-Fiil Öbeğinin Nesne Görevinde Kullanılması.....	181
4.12.1.2.3. İsim-Fiil Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması.....	181
4.12.1.2.4. İsim-Fiil Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması.....	182
4.12.1.2.5. İsim-Fiil Öbeğinin Yüklem Görevinde Kullanılması.....	182
4.12.2. Sıfat Fiil Öbekleri	183
4.12.2.1. Yapı Bakımından Sıfat-Fiil Öbekleri	183
4.12.2.1.1. “-an/ -en” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	183
4.12.2.1.2. “-duk/-dük” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	185
4.12.2.1.3. “-acak/-ecek” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	186
4.12.2.1.4. “-maz/-mez” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	186
4.12.2.1.5. “-mış/-miş” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	187
4.12.2.2. Sıfat -Fiil Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri.....	187
4.12.2.2.1. Sıfat-Fiil Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması.....	187
4.12.2.2.2. Sıfat-Fiil Öbeğinin Nesne Görevinde Kullanılması.....	187

4.12.2.2.3. Sıfat-Fiil Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde	
Kullanılması	188
4.12.2.2.4. Sıfat-Fiil Öbeğinin Zarf Görevinde	
Kullanılması	188
4.12.3. Zarf-Fiil Öbekleri	188
4.12.3.1. Yapı Bakımından Zarf-Fiil Öbekler	188
4.12.3.1.1. “-up/-üp” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil	
Öbekleri	189
4.12.3.1.2. “-alı/-eli” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil	
Öbekleri	189
4.12.3.1.3. “-madan/“-meden” Eki ile Yapılmış Olan	
Zarf-fiil Öbekleri	189
4.12.3.1.4. “-arak/-erek”; “-urak/-ürek” Eki ile Yapılmış	
Olan Zarf-fiil Öbekleri.....	190
4.12.3.1.5. “-dukça/-dükçe” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-	
fiil Öbekleri.....	190
4.12.3.1.6. “-dUktA/-dİktA” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-	
fiil Öbekleri.....	190
4.12.3.1.7. “-ıcak/-icek” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil	
Öbekleri	191
4.12.3.1.8. “-ınca/ince” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil	
Öbekleri	193
4.12.3.1.9. “-ken/-iken” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil	
Öbekleri	194
4.12.3.2. Zarf -Fiil Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri	196
4.12.3.2.1. Zarf-Fiil Öbeğinin Zarf Olarak Görevinde	
Kullanılması	196

BÖLÜM V

SONUÇ

KAYNAKÇA.....	215
---------------	-----

KISALTMALAR

bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
ç.k.	: Çokluk kişi
EAT	: Eski Anadolu Türkçesi
ed.	: Editör
Hız.	: Hazret, Hazreti
ör.	: Örnek, örneğin
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
t.k.	: Teklik kişi
TS	: Türkçe Sözlük (2011)
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
yy.	: Yüzyıl

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Söz Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	198
Tablo 2. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Söz Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri	199
Tablo 3. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan İyelik Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	200
Tablo 4. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan İsim Tamlamaları ve Kullanım Sıklıkları	201
Tablo 5. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Sıfat Tamlamaları ve Kullanım Sıklıkları	202
Tablo 6. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Tekrar Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	203
Tablo 7. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Ünlem Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	204
Tablo 8. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Bağlama Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	206
Tablo 9. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Edat Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	208
Tablo 10. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan “İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbekleri”, “Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri” ve Kullanım Sıklıkları	210
Tablo 11. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan “fiil + zarf fiil eki + yardımcı fiil” Yapısındaki Birleşik Fiil Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	212
Tablo 12. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Sıfat-Fiil Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	213
Tablo 13. Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan Zarf-Fiil Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları	214

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Söz diziminin en önemli parçaları olan söz öbekleri dil bilgisi araştırmalarında incelenmesi gereken temel öğelerdendir. İncelemelerde yalnızca çağdaş dönemin değil, art dönemlerin incelenmesi de dilin tarihî seyrinin görülmesi, ele alınacak dil bilgisi özelliğinin başlangıçta veya yazılı belge ile takip edilebilen eski dönemlerde ne biçimde olduğunun çağdaş dönemle karşılaştırma yapmak için ortaya çıkarılması gibi pek çok nedenden ötürü önemlidir. Alan yazın incelendiğinde Standart Çağdaş Türkçenin ilk yazılı dönemi olan Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait metinlerin çeviri yazılı (transkripsiyonlu) metnlerinin pek çoğunun yayınlanmış olmasına rağmen detaylı dil bilgisi özelliklerinin henüz yeni yeni ele alınmaya başlandığı, çalışılmaya muhtaç bir alan olduğu görülmüştür. Bu durum dil bilgisi incelemesinde bir problemdir. Bundan ötürü Anadolu’da Türkçe yazılmış ilk eserlerden olan, bir başka deyişle XIII-XIV. yüzyıl Eski Anadolu Türkçesinin özelliklerini barındıran *Hazret-i 'Ali Cenklere* adlı eser, bu araştırmanın söz öbekleri ve tümce içindeki işlevleri bakımından konusu olmuştur.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmadaki temel amaç, Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış olan *Hazret-i 'Ali Cenklere* adlı eserde yer alan toplam sekiz adet gazavatta bulunan tüm söz öbeklerini ve bu söz öbeklerinin tümce içindeki işlevlerini belirlemektir. Böylece araştırmanın Eski Anadolu Türkçesinde söz öbekleri çeşitliliğine dair çıkarımlarda bulunmaya katkı sağlayacak olmasının yanı sıra, bu dönemde kullanılan söz öbeklerini araştırmacılara istifade etmeleri için veri de sunmuş olacaktır. Bu çalışmanın aynı zamanda standart çağdaş Türkçedeki söz öbeklerinin tarihî seyrinin görülmesine, art dönemde kullanılan ancak çağdaş dönemde kullanımdan düşmüş veya çağdaş dönemde kullanılıp art dönemde bulunmayan bir söz öbeği/bu söz öbeğinin tümce içinde işlevi var mıdır gibi sorulara cevap aramada da katkı sağlaması amaçlanmıştır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Söz dizimi çalışmalarının, Türk dili araştırmalarında ses ve biçim/yapı bilgisi çalışmalarına oranla daha az ilgi görüyor olması dikkate alınınca Hazret-i 'Ali Cenklere'nin söz öbekleri özelliklerinin belirlenmesi amacı ile oluşturulan bu çalışmanın önemi anlaşılır hâle gelmektedir. Edebî mensur metinlerde yer alan tümcelerin incelemesi, bilimsel çerçevede tanıtımı, Türk dilinin kendine özel kurallarının fark edilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu bakımdan bu çalışmada, Hazret-i 'Ali Cenklere'nde görülen, standart çağdaş Türkçenin söz öbekleri kuralları konu edilerek eserdeki tümcelerin söz öbekleri özellikleri bakımından incelenip Türkçenin bu açıdan sergilediği durum ortaya konulmaya çalışılacaktır.

İncelemeye esas metnin Standart Çağdaş Türkçenin tarihî dönemine ait bir metin olması da araştırmanın amacında belirttiğimiz çeşitli dil içi karşılaştırmaların yapılmasına da olanak sağlayabilmesi bakımından önemlidir. Bunların yanı sıra, Türk dili araştırmalarında tarihî bir metni eski yazıdan Latin harflerine aktarmanın (transkripsiyon yapmanın) önemi kadar metni dil bilgisi açısından incelemek de önemlidir. Türk dili araştırmalarında alan yazına bakıldığında tarihî metinlerin daha çok yalnızca transkripsiyonun yapılmış olduğu, ancak dil bilgisi özellikleri bakımından detaylı incelemelerin daha az olduğu görülür. Tarihî metinlerin detaylı olarak incelenebilmesi için ilk önce transkripsiyonlarının yapılması gerekliliği göz önüne alındığında, alan yazında artık ikinci aşamaya yani asıl amaç olan dil bilgisi bakımından detaylı incelemelerin artması gerektiği görülür. Ele aldığımız çalışmanın bu bakımdan da alan yazında önemli olduğunu düşünüyoruz.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma, *Hazret-i 'Ali Cenklere* adlı eserde yer alan toplam sekiz adet gazavatın tümcelerinin söz öbekleri özellikleri açısından incelemesi ve analizi ile sınırlıdır.

Çalışmanın malzemesini, Necati Demir ve Mehmet Dursun Erdem tarafından transkripsiyonu yapılmış Arap harfli bir Eski Anadolu Türkçesi metni olan ve 1 ciltlik kitap halinde basılmış *Hazret-i 'Ali Cenklere* (2007) adlı çalışma oluşturmaktadır.

İncelemede, Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış olan *Hazret-i 'Ali Cenklere* adlı eserde kullanılan sözcük öbeklerinin yapı ve işlev analizi yapılarak tümce ögeleri/tümce içindeki işlevleri bakımından söz öbekleri özellikleri ortaya çıkarılacaktır.

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eski Anadolu Türkçesi

Eski Anadolu Türkçesinin Türk dili tarih içinde Türk dilinin hangi koluna ait olduğuna, hangi yerlerde kullanıldığına, hangi Türk boylarının kullandığına, hangi yüzyıllarda yazı dili olarak kullanıldığına, başka adlandırmalarına vb. unsurlara dair pek çok araştırmacının birbirine benzer tanımları vardır. Bu tanımlardan kimilerini şöyle sıralayabiliriz:

X. yüzyıldan itibaren Orta Asya'dan batıya göç eden Oğuzların, XIII. yüzyıldan itibaren kendi lehçelerine dayalı olarak Anadolu ve civarında kurup geliştirdikleri edebî yazı diline Eski Anadolu Türkçesi denilmektedir. XV. yüzyılın ikinci yarısına kadarki metinlerin dili bu şekilde adlandırılır. Bu terim yerine daha önceleri “Eski Osmanlıca” da kullanılmaktaydı. Daha sonraları, Türkiye Türkçesinin tarihî şeklini temsil ettiğinden dolayı, “Eski Türkiye Türkçesi” denilmeye başlandı. Son yıllarda ise “Eski Oğuzca” teriminin kullanımı genişlemeye başlamıştır (Gülsevin, 2013: 45; Gülsevin & Boz, 2013: 1).

Eski Anadolu Türkçesi, Oğuzcanın ilk yazı dilidir. XI. yüzyıldan itibaren Hazar denizinin doğusundan kitleler hâlinde Anadolu'ya göç eden Oğuz boyları, birkaç yüzyıl içinde burada kendi ağız özelliklerine dayalı bir yazı dili oluşturmaya başladılar. Bu yazı dili, Türkoloji literatüründe “Eski Oğuz Türkçesi”, “Eski Türkiye Türkçesi”, “Eski Osmanlıca”, “Eski Anadolu Türkçesi” gibi adlarla anılmaktadır (Akar, 2018: 17).

XIII. ve XV. yüzyıllar arasında Anadolu'da Oğuzcaya dayalı olarak kurulup gelişen yazı diline Eski Anadolu Türkçesi denmektedir (Şahin, 2015: 15). Türkiye Türkçesi'nin Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan sonra XIII-XV. yüzyıllar arasında gelişme kaydeden ilk dönemindeki yazı dilinin adıdır. Eski Anadolu Türkçesi için, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan önceki Anadolu Selçukluları ve Beylikler dönemlerini de içine aldığından, Almanca Altosmanische kelimesinin karşılığı olan “Eski Osmanlıca” terimi de kullanılmıştır. Hatta bazı dilciler, Eski Anadolu Türkçesi ifadesinin, Anadolu dışındaki Osmanlı şehirlerinde meydana getirilen eserleri içine almadığını ileri sürerek bunun yerine “Tarihî Türkiye Türkçesi” terimini kullanmanın daha isabetli olacağını ifade etmektedirler. Ancak gerek “Eski Osmanlıca” gerek “Tarihî Türkiye Türkçesi” şeklindeki isimlendirmeler fazla yaygınlık kazanmamıştır. İlmî

açından bu dönemi en iyi ifade eden adlandırmanın Eski Anadolu Türkçesi olduğu kabul edilmiş ve bugün Türkiye Türkolojisinde bu isim yaygınlık kazanmıştır (Özkan, 2013: 40).

Eski Oğuz Türkçesi, Batı Türkçesinin ilk döneminin adıdır. Bu dönem için yaygın olarak Eski Anadolu Türkçesi terimi kullanılmaktadır. Eski Oğuz Türkçesi 13. yüzyılda başlar ve 16. yüzyıl başlarına dek sürer. 16. yüzyılda yerini Osmanlı Türkçesine bırakır (Ercilasun, 2012: 438).

XI. yüzyılın başlarından itibaren Azerbaycan, Irak ve Suriye'nin Kuzey bölgeleri ile Anadolu'da yerleşen Oğuz Türklerinin konuşma diline dayalı olarak oluşan yazı Türkçeye, Türk coğrafyasına göre batıda yer aldığı için Batı Türkçesi adı verilir. Bu coğrafyada yerleşen Türk boyları çoğunlukla Oğuz Türkleridir. Bu yazı dili de Oğuz Türklerinin konuşma diline dayanmaktadır. Bu sebeple Batı Türkçesi ismi yerine Oğuz Türkçesi ismi daha yaygın şekilde kullanılmaktadır (Üstüner, 2015: 160).

2.2. Hazret-i'Ali Cenkləri

Hazret-i'Ali cenklerini konu edinen hikâyelerin XIII. asırdan itibaren Anadolu'da görülmeye başlandığı araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir (Çetin, 1997: XXX). Bu devir, hem Türklerin Anadolu'yu yurt edinme süreçlerinin devam ettiği hem de Anadolu Türkçesinin şekillenmeye başladığı dönemdir. Bu dönemde, Türkler henüz büyük şehirlerde topluca yaşamaya başlamamışlardı ve Orta Asya'da sürdürdükleri hayatlarına Anadolu'da da devam ediyorlardı. Bu asrın toplumsal şartları destanî bir edebiyatın gelişmesi için oldukça müsaitti. Bu devirde tercüme yoluyla kimi edebî eserler Türkçeye kazandırılırken aynı zamanda islamlaşan Türklere dinlerini öğretmek için ilmihal ve akaid kitapları da kaleme alınmaya başlamıştı. Yanı sıra destan geleneği olan Türklerde İslamiyet çerçevesinde oluşan destanlar da oluşmaya başlamıştı. Bunlardan biri de *Hazret-i'Ali Cenkləri*'dir. Demir ve Erdem transkribe ettikleri metne dair eserin müellifinin ve müstensihlerinin kim(ler) olduğunun belli olmadığını, Battal Gazi Destanı'ndan önce oluşmuş olduğunu (1244'ten önce), eserin İslami Türk destanlarının ilki olduğunu söyler (Demir-Erdem, 2007: 22-23). Bununla birlikte üzerinde çalışmalar yaptıkları nüshanın da sonraki yüzyıllarda kopya edilen bir yazma olduğunu (Demir-Erdem, 2007: 14), dil özelliklerinden 13 veya 14. yüzyılda kaleme alındığının anlaşıldığını; bu bakımdan Anadolu'da yazılmış ilk eserlerden biri olduğunu söyler (Demir-Erdem, 2007: 24-25). Ancak ele aldığımız metinde ek fiilin

geniş zaman 3. teklik kişi çekimi pek çok cümlede dar ünlülü biçimde +dır biçimindedir. Bu bakımdan bu metin Eski Anadolu Türkçesi ile Osmanlı Türkçesi arasında geçiş dönemi metni olarak da değerlendirilebilir.

Söz öbekleri bakımından ele aldığımız bu eserde toplam sekiz cenkten oluşan hikâyeler yer alır. Hikâyelerin adları şöyledir: Birinci derûnda Billür-ı Aşam, ikinci hâşiyede Hayber Kal'ası, üçüncü hâşiyede Kan Kal'ası, dördüncü hâşiyede Bâ Zümur Âteş-perest, beşinci hâşiyede Muhammed Hanife Bâ Gazanfer, altıncı hâşiyede Bâ Ejderhâ der Mağrib, yedinci hâşiyede Gazâvât-ı İmâm-ı Hasan, sekizinci hâşiyede Gazâvât-ı İmâm-ı Hüseyin gazâvâtı cem'ü ve tertib olunmuştur.

2.3. Söz Öbeği

Söz öbeği terimi Türkçe gramer/dil bilgisi terimleri sözlüklerinde, söz dizimi kitaplarında veya dil bilgisi kitaplarında daha çok *kelime grubu* olarak adlandırılır (Karahan, 2012: 39; Korkmaz, 2010: 144; Korkmaz, 2017: 174; Özmen, 2013: 51; Ergin, 2009: 374). Yanı sıra *sözcük grubu* (Eker, 2015: 351), sözdizimsel biçimbirim (Sebzecioğlu, 2016: 409), *belirtme öbeği* (Banguoğlu, 2011: 497), belirtme grubu (Özkan-Sevinçli, 2009: 17), öbek (Hengirmen, 1999: 294), sözdizimsel bileşen (Hengirmen, 1999: 340), sözcük öbeği, öbek yapı gibi adlandırmalar da vardır. Bu çalışmada Karaağaç'ın adlandırması tercih edilmiştir (bk. Karaağaç, 2013: 745; Karaağaç, 2011: 159). Söz öbeği teriminin tanımı, belli başlı kimi kaynaklarda şöyledir:

Söz konusu terimi Korkmaz, “cümle içinde kavramlar arasında ilişki kurmak üzere birden çok kelimenin belirli kurallar ile yan yana getirilmesinden oluşan, yapı ve anlamındaki bütünlük dolayısıyla cümle içinde tek bir nesne veya hareketi karşılayan ve herhangi bir yargı bildirmeyen kelimeler topluluğu (Korkmaz, 2017: 174)” olarak;

Banguoğlu, “Sözü geliştirmek üzere kelimeler öbeklenirle, kavramlar arasında derece derece ilişkiler meydana getirirler. Böylece tek kavramdan anlatmaya doğru giderler. Bunlara kelime öbekleri diyoruz. (Banguoğlu, 2011: 496)” olarak;

Ergin, “tek kelime ile karşılanabilen nesneleri ve hareketleri daha geniş olarak ifade etmek veya tek kelimenin karşıladığı nesnelerden ve hareketlerden daha geniş nesneleri ve hareketleri karşılamak için kelimedden daha geniş dil birlikleri (Ergin, 2009: 374)” olarak;

Karahan, “bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu, bir hareketi karşılamak veya belirtmek, pekiştirmek ve nitelemek üzere, belirli kurallar içinde yan

yana dizilmiş kelimelerden oluşan yargısız dil birimi (Karahan, 2012: 39)” olarak;

Hengirmen, “bir sözcüğün, kendi sözcük türü belirleyici olacak biçimde başka sözcüklerle kurduğu bütünlük, grup (Hengirmen, 1999: 294)” olarak;

Torun, “Dilde bazı kavramlar, tek kelime ile karşılanamayabilir. Kelimelerin bir araya gelmesiyle oluşan kelime grupları, tek kelimeyle karşılanamayan kavramları karşılamak için kullanılır (Torun, 2009: 26)” olarak;

Özmen, “birbirine yapı ve anlam olarak bağlanan ve kendi aralarında bir bütün oluşturan iki veya daha fazla unsurdan oluşan kelimeler topluluğu (Özmen, 2013: 51)” olarak;

Son olarak Karaağaç ise, “Söz öbekleri, söz dizimi birimleridir. Bilindiği gibi, söz dizimi, söz öbekleri ve cümleden ibarettir. Söz öbekleri, kısaca, cümle oluşturmayan söz dizimi birimleri olarak tanımlanır (Karaağaç, 2013: 745)” olarak tanımlar.

2.3.1. Söz Öbeği Türleri

Torun, Türkçedeki belli başlı kelime gruplarının, isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, ikilemeler, bağlama grubu, birleşik isim, birleşik fiil, unvan grubu, ünlem grubu, sayı grubu, edat grubu, isnat grubu, isim hâl ekleriyle kurulan kelime grupları, isim-fiil grubu, sıfat-fiil grubu, zarf fiil grubu ve kısaltma grupları olduğunu söyler (Torun, 2009: 26). Bununla birlikte söz dizimi ile ilgili belli başlı kaynaklara bakıldığında kimi söz öbeklerinin adlandırılmasında ve sınıflandırılmasında farklılıklarla da karşılaşılabilir (bk. Banguoğlu, 2011: 497-519; Ergin, 2009: 374-397; Karahan, 2012: 39-79; Eker, 2015: 351-368; Özkan- Sevinçli, 2009: 17-97; Karaağaç, 2011: 159-218; Özmen, 2013: 51-142). Çalışmada ana yöntem olarak her tümcenin söz öbeği bakımından tek tek fişlenmesiyle analizinin yapıldığından, metnin bütününde hangi söz öbeği türlerinin olduğu da inceleme sonucunda ortaya çıkmış olacaktı. Bu bağlamda inceleme sonucunda *Hazret-i 'Ali Cenkleri* adlı metinde iyelik öbekleri, isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, tekrar öbeği, aitlik öbekleri, sayı öbekleri, unvan öbekleri, ünlem öbekleri, bağlama öbekleri, edat öbekleri, birleşik fiil öbekleri ve fiilimsi öbekleri belirlendi.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmanın modeli, betimsel bir yaklaşım ve art zamanlı bir çalışma modelidir. Ayrıca söz öbeklerinin kullanım sıklığı açısından tablolaştırılması açısından nicel, anlamlarına göre tasnif edilmesi ve işlevlerinin tespit edilmesi yönü ile de nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmamızda mümkün olduğunca niceliksel yaklaşımdan uzaklaşmamaya çalışılmış olup, ancak dil çalışmalarında belli ölçülerde niteliksel yaklaşıma da ihtiyaç olduğundan zaman zaman bu yaklaşıma da başvurulmuştur. Çalışma evreni, Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış bir metinden oluşmaktadır. Çalışmada elimizdeki çeviri yazı metnin (Demir-Erdem okuması, 2007) imlâ tercihlerine müdahale edilmemiş, birebir korunmuştur. Eserde söz öbeği türlerini belirlemek, söz öbeği öğeleri çerçevesinde kullanım sıklıklarını tespit etmek ve bunu diğer tümcelerle destekleyip aradaki ilişkiyi ortaya koyduktan sonra genel yargılara ulaşmak amacıyla her tümcenin söz öbeği bakımından tek tek fişlenmesi temel yöntemimiz olmuştur. İlgili başlıklarda sıraladığımız örneklerin sonuna çeviri yazı metnindeki Demir-Erdem'in belirlediği varak ve satır numaraları ile eserin hangi sayfasında bulunduğu bilgisi eklenmiştir. Çalışmada ilk olarak söz öbekleri ile ilgili birtakım kuramsal bilgilere ve Hazret-i'Ali Cenklere ile ilgili bilgilere yer verildi. İnceleme bölümünde *Hazret-i'Ali Cenklere*'nde yer alan tümceler söz öbekleri ve kullanım sıklıkları bakımından değerlendirilmiştir. Tümceleri oluşturan söz öbekleri tespit edilerek bunların tümce içinde hangi öge görevinde kullanıldıkları da sınıflandırılarak inceleme bölümüne yerleştirilmiştir. Son bölümde ise yapılan incelemede *Hazret-i'Ali Cenklere*'nde tümcede söz öbekleri yapısı ve kullanım sıklıklarıyla ilgili elde edilecek olan sonuçları ortaya koyan değerlendirmeye yer verildi.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4. Hazret-i ‘Ali Cenklerinde Söz Öbekleri

Hazret-i ‘Ali Cenkleri metninde belirlediğimiz söz öbekleri ve tümce içindeki işlevleri ele alınmıştır. *Hazret-i ‘Ali Cenkleri* adlı metinde iyelik öbekleri, isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, tekrar öbeği, aitlik öbekleri, sayı öbekleri, unvan öbekleri, ünlem öbekleri, bağlama öbekleri, edat öbekleri, birleşik fiil öbekleri ve fiilimsi öbekleri tespit edildi.

4.1. İyelik Öbekleri

İyelik grubu, zamirlerle kurulur. Tamlayan, teklik veya çokluk altı kişi zamirinden biridir. Tamlanan ise, zamire göre, altı iyelik ekinden birini almış isim, isimsi veya isimlik olabilir. Tamlayan durumunda olan zamir, tamlayan durum ekini, tamlanan durumunda olan isim, isimsi veya isimlik ise, kişi zamirinin durumuna uygun olan iyelik eklerinden birini alır (Özmen, 2013: 51-52).

4.1.1. Yapı Bakımından İyelik Öbekleri

İyelik öbeğinde önce zamir, sonra ilgi durumu eki, sonrasında da isim unsuru gelmektedir. Bu bakımından çalışmamızda iyelik öbekleri kısmında iyelik öbeği ile ilgili zamire göre bir tasnif yapılmıştır. *Hazret-i ‘Ali Cenkleri’*nde toplam 248 iyelik öbeği belirlenmiştir. En çok kullanılan iyelik öbeği ise “ben 1.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbeği”dir. *Hazret-i ‘Ali Cenkleri’*nde kullanılan iyelik öbeklerinin, iyelik öbeği ile ilgi zamirlerine göre tasnifi ve kullanım sıklıkları sayı ile şöyle gösterilebilir:

4.1.1.1. “Ben” 1.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri

Metinde toplam 103 kez kullanılmıştır. Yapı bakımından diğer yapılarla oluşan iyelik öbeklerine göre metinde en çok *ben 1.t.k.* zamiriyle oluşan iyelik öbeği kullanılmıştır. Bu bakımdan metinde daha çok *ben dilinin* (kahraman anlatıcı) etkin olduğu söylenebilir. Nitekim en az kullanılan iyelik öbeği ise 2. ve 3. çokluk kişi zamiriyle oluşan iyelik öbeğidir. 2. çokluk kişi zamiriyle oluşmuş 4 kullanım vardır, 3.

çokluk kişi zamiriyle oluşmuş 9 kullanım vardır. Yanı sıra, *ben dilinin* çoğulu olarak düşünülebilecek *biz kullanımı* çokluk kişilerde diğer çokluk kişilere göre daha fazladır; metinde 1. teklik kişi zamiriyle oluşmuş 103 iyelik öbeği vardır.

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde "ben" 1.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri şu örneklerde tespit edilmiştir:

bari gel benim dahı bendimi al saña yardım idem ([19a/6] s.42)

benim etmegim size harām olsun ([41a/11] s.54)

benim 'ali'den korkum yokdur ([42a/9] s.54)

benim adım hāverān olmasun ([37a/3] s.52)

benim adım hüşşām ibni gāşşām'dır ([18b/33] s.163)

benim adım Kays'dır ([58b/32] s.195)

benim adıma mücāhid dirler ([57b/27] s.194)

benim ağladığımdan su'āl itdiler ([43b/18] s.183)

benim andan havfım yokdur ([186a/10] s.125)

benim atamı ve 'emmimi öldürdi ([22b/13] s.166)

benim atım baña gelür ([12b/19] s.159)

benim atımı tutarsa 'ali'yi tutdı ([28b/1] s.170)

benim babama şettāt peri dirler ([205a/4] s.136)

benim bir babam vardır ([164a/4] s.113)

benim bir hācetim vardır ([33b/8] s.174)

benim bir kerāmetim budur ([52b/26] s.190)

benim bir tañrım vardır ([35a/4] s.51)

benim bir yārānım vardır ([152a/16] s.147)

benim bir yavuklım vardır ([21b/24] s.165)

benim cāsūsımdır ([21b/23] s.165)

benim cengimi temāşā eylesün ([224a/9] s.146)

benim çādırımında tenhā gele ([23b/8] s.166)

benim dādımı sizden alsun ([41a/14] s.54)

benim dādımı sizden alsun ([41a/14] s.54)

benim dahı murādım budur ([182a/14] s.123)

benim dinime girer misiñ ([52b/32] s.190)

benim elimde esir olursa, evvel aña islām 'arz iderim ([12b/32] s.159)

benim elimden gelmez ([13b/3] s.159)

benim elimden halāş ola ([35a/8] s. 51)

- benim elimden** *halāş* olasın ([24b/23] s.165)
- benim elimden** *kurtulmaz* ([182a/16] s.123)
- benim emrimi anıñ sünnetini** terk idüp 39b
- benim geleceğim** neden bildi ([68b/8] s.201)
- benim hācem** muḥammed muştafa dır ([26b/35].169)
- benim hālim** görüp ([44b/15] s.183)
- benim halvelimde** gelüp ([24b/14] s.167)
- benim halvet-hānemde** neye tırur ([24b/36] s.167)
- benim halvet-hānemde** neye tırur? ([24b/36] s.167)
- benim haymemde** ne işler benden korkmadan ([24b/28] s.167)
- benim** *hod* bilürsin dünyāda **bir dirhem** güümüşe mālīk degilem 39b
- benim** iki yüz biñ **leşkerim** var ([34a/16] s.50)
- benim** *kaşdımdadır* ki beni öldire ([24b/27] s.167)
- benim** *katıma* geldi ([44b/16] s.183)
- benim** *kılıcımdan* *halāş* olalar ([61b/31] s.197)
- benim** *kulağı* eşitmez ([60b/11] s.196)
- benim** *leşkerimi* ne kırarsıñ ([211a/16] s.139)
- benim** *maķşūdum* ki başını kesem ([27b/12] s.169)
- benim** *mālūm* hep seniñdir ([62b/36] s.198)
- benim** *murdār* *kanıma* girme ([196a/7] s.131)
- benim selāmımı** aña diyesiñ ([170a/12] s.116)
- benim selāmımı** ḥazret-i 'ali –keremallāhu vechehu- ve ḥazret-i muḥammed - 'aleyhi's-selām-a tebliğ idesiñiz ([152a/16] s.156)
- benim selāmımı** ḥazret-i muḥammed -'aleyhi's-selām-a tebliğ buyur ([170a/6] s.116)
- benim selāmımı** ol server-i enbiyāya irişdirsesiz inşā'allāhu ta ālā ben dahı ol diyāri feth idüp ([215a/15] s.141)
- benim ta'ulluķātımıñdır** ([18b/32] s.163)
- benim ulu tañrımdır** ([13b/1] s.159)
- benim** üç **şartım** vardır ([34b/22] s.175)
- benim** üç **şartım** vardır ([12b/31] s.159)
- benim** *yandıgımı* *yanmadıgımı* *ķayırma* ([204a/10] s.135)
- benim** *yanımda* göricek *kıskanup* ([22b/35] s.166)
- benim** *yanımda* seniñ gibi bir pehlivān lāzımdır ([87a/6] s.76)
- benim** *yārānlarımı* küffār şerrinden sen *halāş* ([42a/16] s.55)

- benim yavkımdır* ([22b/33] s.166)
- benim zâmirim* şöyledir ([132a/16] s.98)
- benim zârîlğımdan* hasan ve hüseyin dahı uyanup 43
- bu gün ahşâma kadar meydân benim* olsun 199
- bu seniñ didigiñ* nişânlar kaçamşam'a beñzer [144a/4] s.103)
- bugün benim vilâyetime* oldu ([37a/2] s. 52)
- cümle âlem benim havfımdan* gice yaturken beñiller yâ sen kim oldıñ benden
korkmayasın ([18a/1] s.41)
- çün benim hâlim* gördi ([48b/15] s.186)
- çün benim murâdım* içün dünyâda sen kendüziñi benim elime virdi ([39b/40] s.171)
- dâimâ benim katımda* oturasıñ ([87a/7] s.76)
- diñle, benim ahvâllim, saña şerh* ideyim ([55b/18] s.192)
- eger benim didigimi* siz dahı dirseñiz beg oluram ([15a/3] s.40)
- eger sen benim hâce yüzün görseñ* veyâhûd adıñ işitseñ yüregün yarılr 19b
- ey benim arşlanım* 'ali! 65
- ey benim ciger-güşelerim!* ([41b/34] s.181)
- ey benim güzide yâlälrâlnlarım!* ([11a/9] s.37)
- ey benim kullarım!* ([151a/18] s.106)
- ey benim ma bûdum* 193
- ey benim melâikelerim!* ([39b/29] s.180)
- ey benim meleklerim* ve *ey benim hâşlarım!* ([39b/25] s.180)
- ey benim muhammedim* ([151a/21] s.106) 151
- ey benim muhammedim!* ([151a/20] s.107)
- ey benim seyiddim!* ([39b/8] s.179)
- ey şâh! benim* senden zerre kadar *havfım* yokdur ([17a/20] s.41)
- gayrı benim işim* tamâm oldu (154a/5] s.108)
- hem benim selâmını* ol nebiler tebliğ idesin (65ba/37] s.193)
- illâ benim murâdım* kaldı (35ba/4] s.175)
- imdi fırsat benimdir* ([38a/6] s.52)
- kanı benim yârânım* 198
- kendi yalıñız benim* on biñden ziyâde *leşkerimi* ([45a/21] s.56)
- ol Ali benim atamı* ve *emmimi* öldürdi ([22b/31] s.166)
- ol at benimdir* 196
- ol benim ayağıma* gelmiş 26b

ol kız benim kızumdur ([17a/21] s.41)
pādiṣāhım benim bir kitābım vardır ([23a/12] s.44)
sen benim herifim degilsin ([40a/2] s.53)
senin didigin benim elimden gelmez 13b
ṣāhin ṣāh benim haberimi almış ([164a/8] s.113)
var kal'a-i hicāz'a anda benim bir yārānım vardır ([147a/12] s.105)
yā pehlivān! benim iki oğlum var idi ([60a/5] s.63)

4.1.1.2. “Sen” 2.t.k. zamiriyla oluşan iyelik öbekleri

Metinde toplam 51 kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

ben senin āhiretin boğmağı hiç revā mıydın alup ([40b/4] s.180)
ben senin āhiretin için şaklanan cevāhiri alup ([43b/5] s.182)
ben senin itdigin eyliği bilürem ([182a/14] s.123)
ben senin itdigine kılmam bilür misiñ! ([195a/15] s.130)
bu büt, senin tañrıñdır ([25b/4] s.168)
bu eylik senin itdin eyligin muḳābelesindedir ([152a/16] s.140) 140
bu senin didigin iş muḥāldir ([51b/29] s.189)
bu senin didigin nesne benim elimden gelmez ([32b/3] s.172)
bu senin kanluñdur ([175a/14] s.121)
cümlesi senin uğrına fedā olsun ([170a/14] s.119)
esbāblarımızı yağma idüp ve senin mālın dāhı yağma eylediler ([15a/21] s.40)
ey ḥāmān! bilerüm senin tapdığın din ḥaḳḳdır ([152a/16] s.107)
ey yigit! senin atın nasıl atdır ki yanına varılmaz ([10a/6] s.37)
ḥālbuki el-ān senin vilāyetiñde geçemez ([7a/20] s.359)
hele şimdi senin ḳdaemiñ ḳutlu ve mübārek imiş ([22b/17] s.166)
ḳurbān olayım ben senin gözleriñe ([45b/3] s.173)
senin biñ pehlivānıñ helāk eyleye ([24a/3] s.45)
senin bütüñe secde eylemem ([13a/17] s.39)
senin dāmādın Hemān dāhı bile imiş ([186a/14] s.125)
senin mālın dāhı yağma eylediler ([15a/21] s.40)
senin Tañrıñ birdir ([13a/20] s.39)
senin Tañrıñ birdir ([15a/9] s.40)
senin vilāyetiñi fetḥ ider ([13a/15] s.39)

- seniñ aşıqla meydāna gireyim* ([7b/15] s.155)
- seniñ avratıñ şandığını divler elinden almış* ([31b/3] s.172)
- seniñ adıñ Mālik-i Eider'dir* ([60a/2] s.63)
- seniñ arslanıñ 'Ali fakirliğine doyamadı* 39
- seniñ başını ve cānıñ Tañrı aşkına bağışladım* ([28b/19] s.170)
- seniñ burada ne işiñ var* ([59a/19] s.62)
- seniñ dāmādın Hemān dağı bile imiş* 186
- seniñ de miqdārıñı bildireyim* ([91a/9] s.79)
- seniñ diniñ haqq din imiş* ([159a/20] s.110)
- seniñ diniñ ne dindir?* ([30b/3] s.171)
- seniñ emriñle bu şuyı geçem* 65b
- seniñ hācen kimdir?* ([19b/33] s.164)
- seniñ istediğiñ bu tağın üzerindedir* 166
- seniñ katıñda bunıñ maşlahatı nedir* 23b
- seniñ kılıcın beni kesmez* 173
- seniñ leşkerinden zerre havfım yokdur* ([152a/16] s.96) 96
- seniñ mübārek cemāliñ görmegi haqq ta ālā bi-çāre kulına naşib itdi* 57b
- seniñ na ranı eşitdim* 207
- seniñ sebebiyle bir ağır yeri turgurursın* 11
- seniñ şormakdan murādıñ nedir* ([59a/17] s.62)
- seniñ yavukluñ kimdir?* ([22b/6] s.165)
- seniñ yoluña cānımı fedā ideyimm* 7b
- seniñ yoluña kurbān olam* 7b
- söyle bakalım seniñ tedbiriñ nedir* ([184a/1] s.124)
- yā seniñ tañrıñ kimdir?* ([152a/16] s.142)
- yā seniñ tañrıñ kimdir?* ([142a/12] s.102)
- zirā bu seniñ didiğiñ iş muhāldir* 62b
- zirā seniñ mübārek cemāliñe āşıkdır* 16b

4.1.1.3. "Ol" 3.t.k. zamiriyla oluſan iyelik öbekleri

Metinde toplam 31 kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

- anıñ çerisi bu kadarsa benim bir tañrım vardır* ([35a/20] s. 51)
- anıñ kaşdına tamām yüz biñ asker geliyor* ([27a/13] s.47)

anıñ on biñ leşkerine var-ısa benim iki yüz biñ leşkerim var ([34a/11] s.49)

anıñ 'uşkına söyle kimsin 207

anıñ başını kestüp 24

anıñ bir dāmādı var imiş 51b

anıñ cemāliñ görüñ 56b

anıñ çerisinden hiç havfımız yokdur 221

anıñ dinine neden girdiñ? 44b

anıñ düşmānı vardı 22b

anıñ feşāhat ve belāğatına hayān olup 2b

anıñ gölgesine indi 50b

anıñ heybetinden arslanlar kaçdılar 45b

anıñ katında bir genç oğlana beñzer 34b

anıñ sünnetini terk idüp 39b

anıñ şerrinden emin olalım 8b

anıñ şerrinden halāş oldılar ([152a/16] s.107) 159

anıñ yüz kırk arşun boyı var idi 59b

ben anıñ oğluyam 27

ben anıñ vilāyetine varmadım 220

ben dağı anıñ murādını virem 21b

biz dağı anıñ mübārek cemālini görelim 56b

bunda anıñ cāzūlğı ziyādedir 11b

develer bağrışması anıñ kulağına girdi 46b

ebu'l-muhsin anıñ öñünde iman getürüp 54b

gülistān-ı bānū dağı anıñ dinine döndiğın duyup ([152a/16] s.154) 154

kanber anıñ na'rasından kaçmağa yüz tutdı 18b

size anıñ heybeti ve şecā'atin [144a] takrir ideyim ([152a/16] s.143) 143

var imdi anıñ hakķından gel 59b

vāy kim eger anıñ elinde kılıç, arkasında cebesi olaydı ([23a/17] s.44)

yüz biri anıñ medħin idersem yalñızca bir faziletiñ nışfin idemeyem 47b

4.1.1.4. "Biz" 1.ç.k. zamiriyla oluşan iyelik öbekleri

Metinde toplam 50 kez kullanılmıştır. şu örneklere tespit edilmiştir:

'acabā bizim ħālimiz neye varacaķdır ([62a/2] s.64)

- ammā bizim kışşamız* ebu'l-muhsin'e geldi ([13a/12] s.39)
- ammā bizim kışşamız* imām-ā ali'ye geldi 46b
- bizim* altı yüz altmış altı *tañrımız* vardır ([15a/8] s.40)
- bizim bildigimiz* budur ([222a/17] s.145)
- bizim* bu ana kadar *ıapdığımız* din bāṭıl imiş ([132a/16] s.98)
- bizim* bu köpride bu kadar *ıılısımız* vardır 68b
- bizim da'im kılıcımız* yanımızdan eksik olmaz ([219a/21] s.143)
- bizim* de *çerimiz* çok ve *kal'amız* şarb ve muhkemdir ([221a/13] s.144)
- bizim hālımız* neye varacağını pādişāhıma bildireyim ([23a/10] s.44)
- bizim hatırımız* hoş idesin 48b
- bizim hediyemizi* kabūl eylemediñ, 55b
- bizim hikāyemiz* hāzret-i ali'ye geldi ([62a/7] s.64)
- bizim hikāyemiz* mālīk- ejder ve zinhār-ı hāver'e geldi 207
- bizim hikāyemiz* server-i enbiyā'ya geldi 171
- bizim hikāyemiz* şāh-ı merdān'a geldi
- bizim hikāyetimiz* 43b
- bizim hikāyetimiz* şāh-ı merdān'a geldi ([99a/4] s.82)
- bizim kanlumuzdur* 174
- bizim kışşamız* [178a] mālīk-i ejder'e geldi ([176/] s.)
- bizim kışşamız* imām-ı 'ali'ye geldi ([15a/16] s.40)
- bizim kışşamız* mālīk-ı ejder ve gülistān-ı bānū'ya geldi ([152a/16] s.107) 152
- bizim kışşamız* mālīk-i ejder ve gülidstān-ı bānū'ya geldi ([152a/8] s.107)
- bizim kışşamız* mālīk-i ejder ve zinhār-ı hāver'e geldi ([197/] s.)
- bizim kışşamız* sa 'dı vaḳḳāş'a şol zamān ki hāzret-i 'ali şandık için kuyuya gitmişdi 185
- bizim kışşamız* şāhin şāh'a geldi ([152a/16] s.140)
- bizim kızımızdır* ([17a/13] s.40)
- bizim konuğımız* olsun ([67b/] s.)
- bizim leşkerimiz* bunuñ yanında bir āḫir kişiye bir loḳma kadardır ([3b/] s.)
- bizim mālımız* hep seniñdir ([62b/31] s.198)
- bizim mällarımız*ı daḫı yağma oldu ([16a/3] s.40)
- bizim murādımız* anıñ ordusına düş olmak idi. ([67b/] s.)
- bizim pādişāhımız* ḳahḳahā ne sizi şenālar itdiler ([67b/] s.)
- bizim şāhımız* āṭıl cāzūyı bu helāk eyledi. ([174/] s.)
- bizim ıapdığımız* din bāṭıl imiş ([48a/11] s.60)

bizim ulu puñar başında arslan şüretlü bir er oturur 48

bizim vilāyetimize gelmeñden sebeb nedir? ([62b/] s.)

bizüm hikāyemiz şāh merdān'a geldi ([11a/18] s.38)

bu bizim gıtdigimiz yol toğrı yola beñzemez 58

bu bizim vilāyetimize kāvus vilāyeti dirler 67b

çün bizim hediyyemizi kabül itmediñ ([55b/29] s.192)

niçün bizim hediyyemizi kabül itmediñ ([63b/2] s.198)

ol da bizim izzetimiz bir ulu pādişāhdır 67b

ol yigit bizim katımızda gelsün ([67b/20] s.201)

sen bizim düşmānımızsıñ 34b

sen bizüm begimizi niçün öldürdiñ ([14a/14] s.39)

sensiz bizim hālimiz nice ola ([63b/21] s.198)

yohsa bizim kökümüzü kaldırırlardı ([152a/16] s.159) 159

zirā bizim içimizde bir ulu adam vardır 47b

yā server! Bizim hediyyemizi kabül eylemediñ ([55b/17] s.192)

4.1.1.5. “Siz” 2.ç.k. zamiriyla oluşan iyelik öbekleri

Metinde toplam 4 kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

bu kız öyle bir kızdır ki siziñ pādişāhuñız gibi kulu var ([19a/10] s.42)

lakin siziñ tedbiriñiz nedir? ([183a/21] s.124)

siziñ pādişāhuñız gibi kulu var ([19a/11] s.42)

siziñ hod onıñızı, on beşiñizi helāk iderim ([212a/8] s.139)

4.1.1.6. “Anlar” 3.ç.k. zamiriyla oluşan iyelik öbekleri

Metinde 9 kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

anlarıñ vücūdların cihāndan götürem ([18b/40] s.163)

hālbuki sen anlarıñ herifi degilsin ([59a/2])

sen anlarıñ sözleriñ eşitmege tākat getüremezsin ([59a/6])

şimdi geldim anlarıñ intikāmın alam, didi ([59a/22])

anlarıñ dahı kimisi mecrūh ve kimisi yaralı otuz biñ kılıçdan geçdi ([142a/28])

şimdi ol atada anlarıñ düğü vardır ([165a/27])

bu tūfān hep anlarıñ fi'lidir ([202a/4] s.234)

anlarıñ dahı kan bahāsını viresin ([224a/5])

anlarıñ vücūdların cihāndan götürem ([18b/29])

4.1.2. İyelik Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Metinde iyelik öbeklerinin tümce içinde özne, nesne ve yüklem olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.1.2.1. İyelik Öbeklerinin Özne Görevinde Kullanılması

Metinde toplam altı kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

- '*acabā bizim hālīmiz neye varacaqdır* ([62a/2] s.64)
anıñ çerisi bu kadarsa benim bir tañrım vardır ([35a/20] s. 51)
anıñ göñli islām dinine girmege meyl eyledi ([61b/18] s.196)
benim etmegim size harām olsun ([41a/11] s.54)
seniñ tañrıñ birdir ([13a/20] s.39)
seniñ kılıcın beni kesmez ([173a/16] s.118)

4.1.2.2. İyelik Öbeklerinin Nesne Görevinde Kullanılması

Metinde toplam altı kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

- bari gel benim dahı bendimi al saña yardım idem* ([19a/6] s.42)
benim selāmımı aña diyesiñ 170
çün benim hālīm gördi ([48b/15] s.186)
çün bizim hediyemizi kabül itmediñ ([55b/29] s.192)
seniñ mālıñ dahı yağma eylediler ([15a/21] s.40)
seniñ vilāyetiñi feth ider ([13a/15] s.39)

4.1.2.3. İyelik Öbeklerinin Yüklem Görevinde Kullanılması

Metinde yüklem bir parçası olarak *ol-* yardımcı eylemiyle birlikte kullanılan 1.t.k.'de ve ek fiilin geniş zamanının olumsuz *değil* ile yapılan yapıda yüklem bir parçası olarak toplam iki kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

- sen benim herifim degilsıñ* ([40a/2] s.53)
bizim konuğımız olsun ([67b/21] s.201)

4.2. İsim Tamlamaları

Bu başlık altında *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*ndeki isim tamlamaları yapı bakımından ve tümce içindeki işlevi bakımından ele alınmıştır.

4.2.1. Yapı Bakımından İsim Tamlamaları

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması, tamlayanı özel isim olan isim tamlaması, Arapça yapıda isim tamlaması, Farsça yapıda isim tamlaması, karma yapıda isim tamlaması, tamlayanı düşmüş isim tamlaması ve tamlananı düşmüş isim tamlaması olmak üzere 486 isim tamlaması belirlenmiştir. Kullanım sıklığı bakımından en sık kullanılan isim tamlaması 189 kez kullanılan Farsça yapıda isim tamlamalarıdır. Arapça yapıda isim tamlamaları ise 63 kez kullanılmıştır. Ayrıca 11 kez de karma yapıda isim tamlaması¹ kullanımı söz konudur. Arapça, Farsça ve Karma yapıdaki tamlamaların kullanım sıklığı toplam 252'dir. Bu alıntı yapılar dışındaki diğer yapılar Türkçe yöntemle oluşturulmuştur. Türkçe yöntemlerle oluşturulmuş isim tamlamalarının kullanım sıklığı toplam 234'tür. Yüzdelik olarak ise, Türkçe yapıda isim tamlamaları yaklaşık olarak %52 iken alıntı yapıdaki isim tamlamaları kullanımı %48'dir. Bu bağlamda, *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde kullanılan isim tamlamalarının önem arz edebilecek kısmının, neredeyse yarısının alıntı yapılarla oluşturulmuş olduğunun dikkat çekici olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.1.1. Belirtili İsim Tamlaması

Tamlayanın tamlayan ekini; tamlananın da üçüncü kişi iyelik ekini aldığı yapıdaki isim tamlamasıdır. Metinde bu yapıdaki isim tamlaması toplam 60 örnekte tespit edilmiştir. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

anıñ 'izzetine haber vir ([239/33] s.)

'alqame gelüp kızıñ ellerin bağladı ve boğazına kemend takdı ([32b/35] s.173)

ammā kanber, kâfiriñ altında güldi ([19b/24] s.164)

ammā oğlanın bir 'aybı var ([12a/8] s.38)

andan kızıñ yanına geldi ([136a/1] s.99)

beginiñ adı hanzala'dır ([27b/15] s.169)

¹ Karma yapıda isim tamlaması ile; “daha çok Farsça isim tamlaması temelinde; tamlanan konumundaki ögenin Farsça isim tamlaması kuralına uygun olarak izafet kesresini (-i) aldığı biçimde olduğu, tamlayan konumundaki ögenin de Arapça yapıda isim veya sıfat tamlaması olduğu yapı”ları adlandırmaktayız.

- begleriniñ leş-i murdârı** meydânda yatur ([14a/12] s.39)
- ben ol **kişiniñ yanına** varmadım ([60b/15] s.196)
- bu iki kişileriñ resmi**, hep islâm resmidir ([35b/19] s.175)
- bu kadar leşker içinde bir **kimseniñ zehresi** yokdur ([90a/12] s.78)
- bu **kızıñ başını** kesüp baña getürdi ([60a/8] s.63)
- bu na 'rayı eşitdikde hemân **ikisiniñ** de **'aқulları** gidüp ([24a/14] s.45)
- bu ol **kızıñ başıdır**, didi ([60a/9] s.63)
- büyük oğlınıñ adı** kıys idi ([51a/14] s.9)
- çâdırıñ kapusına** bir kız tırur ki **ayıñ on dördine** beñzer ([20b/29-30] s.164)
- çün ebu'l-muhsin bu **kızıñ dilâverliğine** şad hezâr tahsin eyledi ([140a/8] s.101)
- çünkü **giceniñ bir bahşı** oldu ([139a/16] s.101)
- eger bu **kişiniñ dini** hâk olmasa, yalnız bunıñ elinden bu kadar iş gelmez idi ([61b/19] s.197)
- geyigin boynında** bir mektûb aşılmış ([21b/17] s.165)
- geyigiñ tozun** sildi ([21b/16] s.165)
- gördi kim **'askeriñ içinde** kızıl 'alemler gördi ([32a/19] s.49)
- hâk ta 'âlâ **hâzretleriniñ arslanı** imâm-ı 'ali'yi nice medh eyledi ([51b/19] s.189)
- hayber kal'asınıñ on iki begi** var idi ([4b/26] s.153)
- hâzret-i resul'iñ hayreti** ziyâde oldu ([4a/3] s.34)
- hemân **giceniñ bir bahşı** geçmişdi ([16a/14] s.40)
- hüşşâm **kâfiriñ beñzi** bozuldı ([24b/31] s.167)
- imâm dahı bu **kâfiriñ 'ulâmetini** bildi ([24b/17] s.167)
- irtesi gün gördiler ki bir miqdâr **'askeriñ başları** yok ([57a/8] s.62)
- irtesi gün gördüm ki biñ **kişiniñ başlarını** kaṭ' eylemişler ([59a/14] s.63)
- kâfiriñ başından** kavrayup ([20a/21] s.43)
- kâfiriñ başını** kopardı ([9a/17] s.36)
- kâfiriñ birini başından** kavrayup ([22a/17] s.44)
- kâfiriñ elinde** esir olmuş ([22b/28] s.166)
- kâfirleriñ 'aқulları** başlarına gelüp ([45a/4] s.56)
- kâfirleriñ ödi** şındı ([21a/11] s.43)
- kal'alarınıñ adı** kişver-i keşân idi ([15a/14] s.40)
- kızıñ 'aқlı** başından gidüp elinden kılıcı yere düşdi ([31b/31] s.173)
- kızıñ parmaқları** yere düşdi ([205a/7] s.136)
- medine **şehriniñ resmin** bilür misin, didi ([26b/40] s.169)

meger ol **kızıñ babasını ve 'emmisini**, *hazret-i 'ali depelemiş* ([27b/21] s.169)
 ol 'ali didikleri **kişiniñ başların kesem** ([18b/39] s.163)
 ol **atñ nişanını** bulup göremedim ([50a/2] s.58)
 ol **atñ yanına** kimse varamaz ([9a/7] s.36)
 ol **kızıñ adı** *zülhimār'dır* ([27b/20] s.169)
 ol **kişiniñ kılıcı** iki çatal olsa gerekdir ([222a/14] s.145)
 ol miğlar eşige başan **kişiniñ tamām başına** inüp ([71a/15] s.69)
 ol **on kişiniñ başını** kesüp ([217a/6] s.142)
 pes uyur **yulanıñ kuyruğına** başmak eyü degildir ([221a/8] s.144)
şahrānıñ bir tarafın tutup ([21a/3] s.43)
 şikār arzūstyła ol iki biñ **kişiniñ üzerine** götürdi ([95a/16] s.80)
 şimdi altı aydır ki **cānımıñ ārāmı** ve göñlümiñ kalmadı ([27b/19] s.169)
 şöyle ki **'askeriñ hadd-i pāyānı** yok ([186a/15] s.125)
 tiz gel, bu **kızıñ elerin bağla** ([32b/34] s.173)
 zamāndan şoñra düldül dahı gelen **'askeriñ şadāsın** işidüp ([20a/20] s.43)
 zinhār **bu atñ yanına** varmayasız, deyü tenbih eyledi ([7a/] s.)
 zirā ben **pehlivānıñ kuluyam** ki **ālemiñ sulṭāndır** ([19b/29] s.164)
 zirā her **şahābeniñ bir gedigi** var idi ([41b/14] s.181)
 zirā **kızıñ da 'vāsı** budur ([88a/1] s.77)
 zirā ol 'ali didikleri etmegin yedigi **kişiniñ başına** ve *ķavmına* ve *mālına* kıymaz
 ([49b/15] s.187)

4.2.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması

Tamlayanın eksiz olduğu; tamlananın da üçüncü kişi iyelik eki aldığı isim tamlaması yapısıdır. Metinde belirtisiz isim tamlaması toplam 67 örnekte tespit edilmiştir. Metinde belirtili isim tamlamasının ise toplam 60 örnekte tespit edildiği belirtilmişti (bk. 4.2.1.2.). Bu bağlamda *Hazret-i 'Ali Cenkləri*'nde isim tamlamaları yapısı kullanımı tercihinde kullanım sıklığı bakımından belirtili ve belirtisiz isim tamlamalarının neredeyse eşit sayılabileceği, biraz fazla sayıda kullanım ile belirtisiz isim tamlaması yapısının daha çok tercih edilmiş olduğu söylenebilir. Şu belirtisiz isim tamlamaları tespit edilmiştir:

āḫir islām 'askeri mancılıklar düzüp taş atdılar ([162a/15] s.112)
ammā' alemleri **kāfir 'alemi** bildi ki küffār leşkeridir ([183a/13] s.124)

arab ʿurebā her kim islām ehlidir ([3b/7] s.152)
aşağıdan leşker-i islām, yukarıdan küffār leşkeri, bir 'azim ceng oldu ([yk7b/2] s.154)
benim yārānlarımı küffār şerrinden sen hālāş, pādīşāhsıñ ([42a/17] s.55)
bir büyük ejderhā başı aşılp ([65b/39] s.200)
bir de hāzret-i 'alī gördi ki deryā yüzinde bir boz atlı, karada yürür gibi koşup geldi ([191a/3] s.128)
bir zamāndan soñra küffār leşkeri şındı ([51a/1] s.59)
birbirine şöyle girdi kim at ayağından yer yüzine ayak başacak yer kalmadı ([150a/7] s.106)
bu tarafda şāh-ı merdān küffār çerisini tağıdup ([142a/8] s.102)
bu taraftan küffār leşkeri şınmış ([51a/9] s.59)
cāzūlık ile mesih dinin bozdu ([58b/36] s.195)
çün küffār leşkeri anı gördiler ([13b/21] s.160)
gördi ki kān yer yüzine seyl gibi akdı ([yk7b/21] s.155)
gördi kim köpriniñ öte başında bir 'azim kedi başı vardır ([66b/11] s.200)
gördüler ki şahrā yüzü cāzū leşkeriyle tolmış ([176a/20] s.120)
hārb ālātını egnine geymiş, iyder ([26b/31] s.169)
hāzret-i 'alī divler ile ceng iderken havā yüzinde bir gürülti peydā oldu ([211a/11] s.139)
hemān emr eyledi, ne kadar biñ küffār leşkeri var ise cümlesi bir uğurdan şāh-ı merdān'a hamle kıldılar ([150a/4] s.106)
hemān parçaların küffār çerisine atdı ([31a/13] s.49)
imām-ı 'alī, tekbir getirüp islām 'askeri, küffār leşkerine hey urdılar ([14b/32] s.160)
islām 'askerini yağma idelim, didi ([38a/7] s.52)
islām 'askeri tarafından bir mü'min meydāna girdi ([39b/13] s.53)
islām 'askeri, küffār leşkerine hey urdılar ([14b/32] s.160)
kāfir çerisi bunu görüp bir yerden hamle kıldılar ([30a/1] s.48)
kāfir çerisi tarafından bir kāfir meydāna at sürüp ([29a/6] s.48)
kāfir çerisi tarafından bir mel'ün meydānda hayli şüretine göre herzeler söyledi ([39b/12] s.53)
kal'a kavmı gördiler ki bu iki kişileriñ resmi, hep islām resmidir ([35b/18] s.175)
küffār çerisi bu heybeti göricek hāzret-i şāh-ı merdān oldığın bildiler ([31a/13] s.49)
küffār leşkeri gördiler ki islām 'askeri bunıñ gibi galebe itdiler ([4b/7] s.153)
küffār leşkeri yukarıdan ve islām leşkeri aşağıdan birbirine hamle kılp cenge

turdılar ([188a/4] s.126)

küffār leşkerine geldi ([229a/18] s.148)

küffār leşkerini tārūmār eylediler ([150a/19] s.106)

mel'unlarıñ tütüninden deñiz yüzini karanlık büridi ([209a/1] s.137)

mesih dini bozulmasun ([59b/7] s.195)

Muhammed 'aleyhi's-selām- mu'cizātı berekātıyla çok teşekkür eylediler ([234a/16] s.151)

Muhammed dini hak mıdır'? ([61b/32] s.197)

mü'min 'askeri atlara süvār olup ([38a/8] s.52)

mü'min'askerine geldi ([45a/9] s.56)

ol çeşme gölgesinde bir miqdāristirāhat ideyim ([3a/1] s.33)

ol çeşmeden ābdest alup öyle namāzını edā eyledi ([3a/19] s.33)

ol diyārda gāyet şoğuk yeller ve katı çok yağmur yağmağ-ıla on beş gün güneş yüzü göremediler ([201a/3] s.133)

ol ejderhā başı harekete gelüp ([65b/40] s.200)

ol gün bir 'azim ceng oldu ki leşden yer yüzü görünmez oldu ([227a/19] s.147)

ol kelb başı öyle uludu kim ālem zelzele vardı ([66b/16] s.200)

ol maħalde küffār tarafından tabl-ı ārām çalındı ([45a/8] s.56)

on beş gündür ki güneş yüzü görmedik ([202a/1] s.134)

öyle namāzı vaktında bir çeşmesāra gelüp ([3a/12] s.33)

pes bunlar bu şādliklarla giderken nāgāh deñiz yüzünde zulumāt peydā oldu ([208a/7] s.137)

pes küffār leşkeri gāfil yaturken beñilleyüp; ne hāldir ([218a/5] s.142)

pes küffār leşkeri gördi ki Hāverān mü'min çerisinden yüzün çevirüp firār itmiş ([51a/4-5] s.59)

pes Sa'd yüzini Mālik-i Ejder'in yüzine koyup ([156a/7] s.108)

pes Sa'd yüzini Mālik-i Ejder'in yüzine koyup ([156a/9] s.108)

sen anlara bir hidāyet kapısı aç ([72a/7] s.69)

şubuh namāzın kıldıkdan sonra bir miqdār oturup ([2b/10] s.152)

şāh-ı merdān şubuh namāzını edā eyledi ([160a/8] s.111)

taşra kab'ıl 'arablarından yā bir kāfir'askerine düş ola veyā bir māldār kal'aya hücum ide ([40b/] s.)

tozlar kabarıp gök yüzine direk direk oldu ([150a/8] s.106)

ve'l-hāşıl küffār çerisiniñ üzerine hezimet düşüp ([50a/18] s.59)

*yahñız başıyla ol yüz biñ **kāfir çerisinden** ikindi zamānına gelince on biñ kāfiri toprağa bırağdı ([45a/7] s.56)*

yatsu namāzın kildi ([40b/17] s.180)

yer yüzü kāfir leşinden görünmez oldu ([26a/19] s.46)

*yine kendisi **küffār leşkerine** geldi ([182a/9] s.123)*

*yüz biñ **kāfir çerisi** cem 'oldı ([30a/18] s.48)*

*yüz biñ **kāfir çerisi** gömgök timüre gark olup ([39a/8] s.53)*

*Zülfikār'ı ve Döldül karşusunda olarak şevk-ile **küffār leşkerine** hamle kıldı ([44a/19] s.56)*

4.2.1.3. Zincirleme İsim Tamlaması

Yaygın adıyla zincirleme isim tamlaması olarak bilinen bu yapının diğer isim tamlaması yapılarından ayrılan ana yönü Özmen'in "tamlayanı ve tamlananı birden fazla olan isim tamlamaları" başlığı altındaki şu tanımıyla ifade edilebilir: "İsim tamlamalarında, tamlayan da tamlanan da birden fazla olabilir" (Özmen, 2013: 60). Bu yapıdaki isim tamlamaları Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde toplam 11 kez tespit edilmiştir. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

*Allāh Allāh, deyüp **kāfirleriñ nice yüz biñ tabl-ı neğğäreleriniñ āvāzları** çıkmayup ([148a/8] s.105)*

*ammā sa 'd **nāmudārıñ ve seyāf şāh'ıñ ahvālinden** haberi yok idi ([21a/7] s.43)*

*andan soñra **kızıñ birisiniñ ismi** māriye idi ([54a/6] s.191)*

*ben bu **kabileniñ ulusınıñ cāriyesiyem** ([48b/1] s.186)*

*biri bu kızdır ki **mısr pādīşahınıñ kızıdır** ([60a/6] s.63)*

***biriniñ adı** harebdi, **biriniñ adı** 'ankebūd ü'l-hamān, **biriniñ umr**, **biriniñ esved**, **biriniñ adı** 'anter, **biriniñ adı** hüşşām, **biriniñ aşım**, **biriniñ hanzala biriniñ ka b**, **on birinciniñ adı** şem ün idi ([4b/25-26] s.153)*

*bu gün **divleriñ, perileriñ āvāzını** ve seniñ na 'ranı eşitdim ([207a/6] s.137)*

*bu **kabileniñ ulusınıñ cāriyesiyem** ([48b/1] s.186)*

bu, 'alkame'niñ babası hanzala'nıñ kal'asıdır ([35b/14] s.175)

***hazret-i 'Ali'niñ heybetinden** ve **Döldül'ıñ horlamasından** **kāfirleriñ aklı** gidüp ([44a/15] s.56)*

***mel ünleriñ her biriniñ kāmeti** mināreye benzedi ([208a/11] s.137)*

4.2.1.4. Tamlayanı Özel İsim Olan İsim Tamlamaları

Metinde tamlayanı özel isim olan isim tamlaması 84 örnekte tespit edilmiştir. Kendi içinde belirtili, belirtisiz ve yer adı olan isim tamlamaları olmak üzere üç kategoride ele aldığımız bu tamlamalardan metinde en çok kullanılanı (68 kez) tamlayanı özel isim olan belirtili isim tamlamalarıdır.

4.2.1.4.1. Tamlayanı Özel İsim Olan Belirtili İsim Tamlamaları

Metinde toplam 68 kez kullanılmıştır. Şu örneklerde tespit edilmiştir:

- '**Ali'niñ elinden** *halāş olavuz* ([46a/8] s.56)
- Ali'niñ katına** geldiler ([22a/14] s.44)
- '**Ali'niñ** ne **zehresi** vardır ([48a/21] s.58)
- ammā **Qanber'in** **atı** ve **silāhı** her biri bir yerde kaldı ([20b/4] s.164)
- andan sonra **Hāverān'in** büyük **oğlu** Qays'ı babası tahtına geçirüp ([52a/12] s.59)
- at önünce **Qanber'in** **iki eli** bağı ardına, boğazında ip bağı ([23b/27] s.166)
- baña **Hüşşām'in** **ğuşşası** yeter. Sen, beni incitme ([33b/4] s.173)
- bāzırgānıñ** **kızı** var imiş ([17a/14] s.41)
- bir zamāndan sonra anı gördi ki bir bölük hādimler ile **Hāverān'in** **hatunı** gelüp ([52a/2] s.59)
- bu gelen **Zengi'niñ** **çerisi** imiş ([14a/10] s.39)
- bu taraftan **Hazret-i 'Ali'niñ** **kulağına** āmān şadāsı gelecek ([51a/7] s.59)
- dahı **Fātima'nıñ** **hātırın** ele alup evine geldi ([43b/29] s.183)
- dahı **Hazret-i 'Ali'niñ** **katında** oturur ([34a/19] s.50)
- derhāl Resul-'am- **Ali'niñ** **evine** gelüp ([4a/20] s.34)
- derhāl Resul-'am- **Ali'niñ** **evine** gelüp ([4a/20] s.34)
- diledi ki **Alkame'nin** **elin** öpe ([35b/29] s.175)
- düldül'in** **başına** üşdiler ([10a/1] s.37)
- ebu'l-Muhsin'in** **eline** ayağına düşdi ([136a/3] s.99)
- eger **Hāverān'in** biñ kerre biñ **çerisi** olsa ([13a/8] s.39)
- eżincānib bu tarafta **Hazret-i 'Ali'niñ** **oğlu** şikār idüp ([3a/12] s.33)
- eżincānib bu tarafta **Hazret-i 'Ali'niñ** **oğlu** şikār idüp ([3a/12] s.33)
- Fātima'nıñ** **ağladığından** Hasan ve Hüseyin uykudan uyandı ([41b/3] s.181)
- fi'l-hāl **Hüşşām'in** **atını** ve **silāhını** aldı ([33b/1] s.173)
- gördi ki **Qanber'in** dahı giceden **elleri** bağı, hendek içinde şı'r okuyup ([30b/17] s.171)

- gördi ki Sa'd'ın kızı Dîlfürüz'dır ([136a/2] s.99)*
- hazret- 'Ali'niñ na'rasın eşidicek segirdüp ([43a/11] s.55)*
- hazret-i 'Ali'niñ âvâzını eşidicek ([33a/7] s.50)*
- hazret-i 'Ali'niñ bu heybetini göricek ([162a/10] s.112)*
- hazret-i 'Ali'niñ cevâbların bir bir takrir eyledi ([25a/12] s.46)*
- hazret-i 'Ali'niñ elini öpdü ([33a/15] s.50)*
- hazret-i 'Ali'niñ huzûruna geldi ([34a/18] s.50)*
- hazret-i 'Ali'niñ karşusunda tûrdılar ([25a/21] s.46)*
- hazret-i 'Ali'niñ ser- askeridir ([34a/7] s.50)*
- hazret-i 'Ali'niñ üzerine hamle eylediler ([32a/10] s.49)*
- hazret-i 'Ali'niñ gözleri taşı, pürhûna döndü ([13a/4] s.39)*
- hazret-i Muhammed'in mu 'cizâti hürmeti-çün saña sığındım ([26a/2] s.46)*
- hemân Ebu'l-Muhsin'in hâtırına Şâh-ı Ankâ'niñ naşîhati geldi ve iytdi ([134a/14] s.)*
- Hüşşâm'ın atını ve silâhını ve tonlarını aldı ([32b/39] s.173)*
- Hüşşâm'ın karındaşı 'Uṭarid imiş ([33b/31] s.174)*
- Hüşşâm'ın süngüsün başına yapışıp ([31b/20] s.172)*
- imâm-ı Hasan ve Hüseyin Efendimiziñ selâmını tebliğ eyledi ([147a/9] s.105)*
- imâm-ı Hasan ve İmâm-ı Hüseyin'in ellerinden tutup ([41b/22] s.181)*
- imdi ben seni Hüşşâm'ın üzerine iletem ([30b/7] s.171)*
- kal'a-i Kişver-i Keşân'da Ebu'l-Muhsin'in selâmını ve kal'ayı ne güne feth idüp ([33a/19] s.50)*
- kanber'in bendin alup taşra çıkardı ([21a/17] s.43)*
- kanber'in atını ve silâhını buldı ([20b/20] s.164)*
- kanber'in güşşasında 'acabâ nice halâş iderim ([16a/18] s.40)*
- kanber'in tekrâr ellerin bağlayup muhkem çekdi ([24b/3] s.167)*
- kanber'in ve 'Amr'ın yanına geldi ([271a/8] s.142)*
- kız dağı gördi ki Kanber'in saçı, bağladığı yirden çözülmüş ([23b/40] s.167)*
- mel'un zenginiñ başını kesdi ([139a/20] s.101)*
- Muhammed'in mu 'cizâtıdır ([10b/33] s.158)*
- nâgâh gördiler ki Hüşşâm'ın mālını cem 'idüp ([34b/39] s.174)*
- ol dağı Sa'id bin Ubbād'ın düğün hikâyetin söyledi ([42b/30] s.182)*
- öyle bir silkti ki kâfirin başını kopardı ([9a/17] s.36)*
- pes Hazret-i Ali ve 'Alkame ve Zülhimâr ve Kanber hemân Hüşşâm'ın çadırına vardılar ([34b/21] s.174)*

pes **Ḥazret-i 'Ali'niñ** üçünci na'rasında Düldül dahı Zülfikār ([44a/5] s.55)
 pes ol gün mü'minler **Ḥazret-i 'Ali'niñ na'rasın** eşidine kuyudan halāş oldığını bildiler
 ([162a/4] s.111)
 pes vezir dahı **ḥazret-i 'Ali'niñ** elin öpdi ([35a/10] s.51)
 resül-i Ekrem, **Ḥasan ve Ḥüseyn-ile Fâtıma'niñ** evine geldi ([42b/16] s.182)
 resül-i Ekrem **Fâtıma'niñ** evine girüp ([42b/25] s.182)
 sabāḥ olunca **Hüṣṣām'ın** çadırına geldiler ([30b/9] s.171)
Sa'id bin 'Ubbād'ın düğünine varalar, herkes kâdir olduğınca saçlık vireler ([42b/33]
 s.182)
ṣāh-ı 'Ankā'niñ didigi maḳām bu olmasun ([134a/15] s.99)
Ṣāh-ı 'Ankā'niñ didigi gibi çıkmadı ([134a/21] s.99)
 ṣāh-ı Ḥāverān **Ḥazret-i 'Ali'niñ heybetin** göricek baş aşığı salup ([7a/14] s.35)
 tiz şuyı alup **Hüṣṣām'ın** katına gitdi ([31b/9] s.172)
 tur, imdi ben seni **Hüṣṣām'ın** üzerine iletem ([30b/7] s.171)

4.2.1.4.2. Tamlayıcı Özel İsim Olan Belirtisiz İsim Tamlamaları

Şu 7 örnekte tespit edilmiştir:

Allāhu ta'ālā ḥazretleri 'ināyetiyle ve **Muḥammed-'aleyhi's-selām- mu'cizātıyla** olsun
 ([50a/6] s.58)
 birkaç gündür **Sa'dı Vakḳāş kızı** Dîlfürüz'ı alup ([2a/11] s.33)
 ḥabibiñ **Muḥammed Muṣṭafā ḥürmeti**-çün elli biñ adam şusizlikdan helāk oldılar
 ([72a/6] s.69)
 ḥazret-i **Muḥammed-'aleyhi's-selām- mu'cizātı berekātıyla** cümlesi āsān olur, didi
 ([49a/20] s.58)
 ḥazret-i **Süleymān öninde** Müslimān olmuşam ([21a/20] s.43)
Süleymān peygamber zamānından berü bu tağı gelüp ([207a/5] s.137)
Sa'dı Vakḳāş kolu yanında bile idi ([178a/3] s.121)

4.2.1.4.3. Tamlayıcı Yer İsmi Olan Belirtili ve Belirtisiz İsim Tamlamaları

Şu 10 örnekte tespit edilmiştir:

çün **ḥayber kal'ası** göründi ([3b/25] s.153)
 çünki Resül 'aleyhi's-selām- **Ḥayber kal'asın** gördi ([3b/27] s.153)
ḥayber kal'asın fetḥ eylesün ([3b/1] s.152)

hayber kal'asını feth eylesün, didi ([2b/19] s.152)

hayber kavmı dahı yarak itdiler ([4b/8] s.153)

hayber'iñ alındıgıñ eşitmiş ([33b/32] s.173)

hayber'iñ begidir ve anıñ düşmānı vardı ([22b/8] s.165)

pādişāhımız Mağrib diyārınıñ kızını almışdır ([137a/12] s.100)

tamām hayber vilāyetine geldiler ([3b/24] s.153)

yā Muhammed, Hayber kal'asın virān eyle ([2b/21] s.152)

4.2.1.5. Arapça Yapılı İsim Tamlaması

Osmanlı Türkçesinde Arapça yapıdaki isim tamlamaları genel olarak önce tamlananın gelip sonra tamlayanın gelmesiyle ve tamlayan kelimenin başına da Arapça dil bilgisine göre sözcüğü belirli yapan “el-” ön eki gelmesiyle oluşmakla birlikte “el-” ön eki tamlayan konumundaki ada eklenirken bu ad Arapça dil bilgisine göre güneş harflerinden biriyle başlıyorsa “el-” ön ekindeki l sesi tamlayan konumundaki adın ilk sesine benzeşir (Timurtaş, 1999: 161-162; Develi, 2012: 160; Kurt, 2013: 61-62; Aksoyak, 2013: 398-399; Gökalp, 2018: 95-96). Metinde tespit ettiğimiz Arapça yapıdaki isim tamlamalarına bakıldığında görüleceği üzere *Hazret-i 'Ali Cenleri'*nde de Arapça yapıdaki isim tamlamalarında bu kuralların geçerli olduğunu söyleyebiliriz. Yapı dışında, *Hazret-i 'Ali Cenleri'*ndeki Arapça yapıdaki isim tamlamaları daha çok Hz. Ali ve ailesini tanımlamada, dinle ilgili ibarelerde ve kimi seslenmelerde kullanılmıştır. Şu 63 örnekte tespit edilmiştir:

andan āyete'l-Kürsi okuyup ([173a/18] s.118)

ba 'dehu İblis 'uleyhü'l-la'ne ol kal'a begine: Yā Melik! Var imdi anıñ hakkından gel ([59b/13] s.195)

ben ol Şāh-ı Merdān Esedullāhi'l-Ġālīb 'Ali ibni Ebi Tālib ([93b/21] s.218)

beni kıyāmetde Dahı āhıret hatunı Fāṭımatü'z-Zehrā'ya benden selām idesiz ([56b/40] s.193)

bi-hürmeti seyyidi'l-mürselin ([37b/8] s.177)

biriniñ adı Harebdi, biriniñ adı 'Ankebūd ü'l-Hamān ([4b/23] s.153)

bu gice baña Rabbü'l- 'ulemin mā'ide gönderdi ([25b/28] s.168)

bu gice nıṣfu'l-leylde hālifden bir nidā geldi ([57b/29] s.194)

çünkü Fāṭımatü'z-Zehrā bir gün münücāt idüp günahkār ümmet için ağlayup ([40b/6] s.180)

dahı **nısfu'l-leyl** olmadan otuz mil geçdiler ([217a/19] s.142)
ebedü'l-âbâd cennetlik olasın ve hem cehennemden hâlâs olasın ([47b/28] s.186)
emir'il-Mü'mini 'Ali'yem ([14b/11] s.160)
emirü'l-Mü'minin 'Ali sürdi ([20b/27] s.164)
emirü'l-Mü'minin 'Ali'niñ üzerine yüridiler ([31b/12] s.172)
emirü'l-mü'minin dahı hamlesin eyledi ([31a/8] s.49)
 es-selāmu 'aleyke **muze't-tıki el-hidāyāt**, didi ([52b/14] s.190)
 ey **Emirü'l-Mü'minin!** Beşāret olsun saña kim ol gördigin altun ve gümüş ve la'l-i
 cevāhirleriñ cümlesini saña bağışladım ([55b/9] s.192)
 ey **Emirü'l-mü'minin!** Hāverān beni elçilik ile size gönderdi ([35a/1] s.51)
 ezincānib Hazret-i Şir-i Hudā **'Aliye'l-Murtażā** aña mekkāre ([198a/17] s.132)
Fāṭmatü'z-Zehrā bir miqdār uykuya vardı ([40b/20] s.180)
Fāṭmatü'z-Zehrā uykudan uyanup şem'ayı yandırdı ([40b/37] s.181)
Fāṭmatü'z-Zehrā'yı bilece gelüresiz, didi ([38b/36] s.179)
Fāṭihatü'l-Kitāb okuyzx xup, el kaldurup du ā eyledi ([11b/15] s.158) fi'l-hāl **Emirü'l-**
mü'minin yanına geldi ([32b/4] s.173)
 hāşā resūlallāh'a şetm itdi ([92b/4] s.217)
 hudā rabbü'l- 'ālemin işimiz rāst getirürse gelüp ([72b/23] s.204)
 hudā rabbü'l- 'ālemin buyurur ise ben sa id bin 'ubbād'a saçlık buluram ([40b/14]
 s.180)
 iblis 'aleyhi'l-la'ne iyder ([58b/32] s.195)
 ibn-i 'amm-i muştafā ya 'ni **'aliyy'el-murtażā** ([188a/6] s.126)
ibni 'emm-ı muştafā ([25b/38] s.168)
 ilāhi! **seyyidü'l-mevlā!** eger yārānlar sağ ise baña yetişdir ([200a/4] s.133)
 ilāhî, **ālimü's-sırrı** ve'l-hafıyyātsıñ ([37b/4] s.177)
 'isā **rühullāhu** diri kıldı ([58b/34] s.195)
ḳudretullāh ve mu 'cizāt-ı **resūlullāh** cellādıñ eli kılıçla yukaruda ḳaldı ([194a/3] s.130)
 nāgāh bir gün yolımız **beytü'l-muḳaddes** üzerine uğradı ([136a/8] s.99)
nısfu'l-leyl olduğından bāsubānlarıñ üzerine çıka geldi ([16a/17] s.41)
nısfu'l-leyl olduğda cemi 'leşkeri atlarına kemendler alup ([187a/21] s.126)
nısfu'l-leylde ḳal 'adan taşra olup ([230a/17] s.149)
 ol **'aliyyü'l-murtażā** ([25b/39] s.168)
 ol allāhu **zū'l-celāl** kim seni yokdan var eyledi ([207a/3] s.137)
 ol düldül-i zülfikār şāhibi tañrı arslanı **emirü'l-mü'minin** hazret-i 'ali benim, didi

([28b/23] s.170)

ol hıdmatkār dahı hazret-i 'ali'yye'l-murtaẓā ([26a/9] s.46)

öyle didi ol 'aliyyü'l-murtaẓā ([65b/17] s.199)

pādişāh-ı velāyet hakkı veliyyullāh'sın, bildim ([29b/39] s.171)

pes şir-i hudā 'aliyy'l-murtaẓā dahı var ([146a/4] s.104)

rabbü'l-ālemin du'asın kabül eyledi ([50b/10] s.188)

sā'ir ümmet-i muḥammed bu hikmetlere ta'accüb idüp ([234a/14] s.151)

server-i ālem, 'āzım guşşalu oldu ([8b/30] s.156)

var imdi bizden seyyidü'l-enbiyā'ya ve cümle yārānlara selām eyle ([233a/14] s.150)

yā emirü'l-mü'mini! baña destūr vir ([233a/12] s.150)

yā emirü'l-mü'mini! lutf eyle ([163a/6] s.112)

yā emirü'l-mü'minin! ben ne diyecek ol ḥabibiñ dinine girerim ([62b/5] s.197)

yā emirü'l-mü'minin! bu yol yā ol ḳan şuyına varınca gider ([56b/21] s.193)

yā emirü'l-mü'minin! bundan aña on günlük yoldur ([215a/3] s.141)

yā emirü'l-mü'minin! bundan olan leşkeriñ cümlesi beş iklimden gelmiştir ([230a/1] s.148)

yā emirü'l-mü'minin! cā-be-cā kāfirler çādırları divşirüp ([229a/19] s.148)

yā ilāhe'l-ālemi! n'eyleyim, ḳuş degilem ki uçam ([64b/33] s.199)

yā ilāhe'l-ālemin! bu fakir ḳuluna inayetler idüp ([58b/3] s.194)

yā ḳādiye'l-ḥacāti, cümle ḥacetleri revā eyleye! āmin ([37b/6] s.177)

yā ḳādiyyü'l-ḥacāt veyā *mu'cibü'l-da'vāt*, deyü münācāt eyledi ([69b/35] s.202)

yā resūl allāh ([2a/11] s.33)

yā veliyyullāh! hazret-i risālet baña iytı ([54b/7] s.191)

yā veliyyullāh! Sizi fakir düğüne okuram ([38b/34] s.179)

4.2.1.6. Farsça Yapılı İsim Tamlaması

Osmanlı Türkçesinde Farsça yapıdaki tamlamalar da, Arapça yapıdaki tamlamalarda olduğu gibi önce tamlananın gelip sonrasında tamlayanın gelmesiyle yapılmaktadır. Bunun yanı sıra Farsça yapıdaki tamlamalarda iki sözcük arasında seslendirmede izefet kesresi (-i) bulunur (Gökalp, 2018: 97). *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde de Farsça yapıdaki isim tamlamalarında bu kurallar geçerlidir. Bu yapıdaki tamlamalarının daha çok Hz. Muhammed ve dinle ilgili ibarelerde, Hz. Ali ile ilgili tanımlarda ve İslamla ilgili kimi kişi veya telmihlerde kullanılmış olduğunu

söyleyebiliriz.

Şu 189 örnekte tespit edilmiştir:

'acabā bu toz ne ola, dirken **bād-ı şarşar** karşı varup ([32a/16] s.49)

āhîr **ism-i a'zam** berekâtıyla duman gitdi ([209a/5] s.138)

āhîr **pehlivân-ı bidād** gazaba gelüp hemân-dem meydâna geldi ([37a/19] s.52)

ammā la'în öyle haykırdı kim **baħr-ı muhîṭ** yanķulandı ([208a/20] s.137)

ammā **rāviyân-ı aħbār** ve **nāķilân-ı āṣār** şöyle rivāyet iderler ([4b/20] s.153)

ammā **şāhîb-i çeri** ola ve **ṭabl-ı 'alem** ola ([23a/20] s.45)

andan **ḥazret-i resûl-i ekrem** ve **nebiyy-i muḥterem** efendimiziñ selāmını tebliğ ([147a/8] s.105)

andan **ḥazret-i server-i enbiyā** ile istiķbāle gitdiler ([234a/19] s.151)

andan **server-i enbiyā** tarafına gitmek kaydına düşdiler ([231a/21] s.149)

andan sonra bunlara bir miķdār **din-i muḥammediyye** ta'lim eyledi ([52b/9] s.59)

andan sonra **ḥazret-i resûl** -aleyhi's-selām- oradan göç idüp gitdiler ([17b/11] s.162)

andan sonra **pehlivân-ı erdeşir** meydân yerine geldi ([228a/13] s.148)

andan sonra **pehlivân-ı ikrāş** emr eyledi ([141a/12] s.102)

andan sonra **ṭariķ-i islām**'ı bunlara mümkün olduğı mertebe ta'lim eyledi ([199a/21] s.133)

anı yarın **yevm-i kıyūmet**de şevābı az gelen ümmetiñ terāziüsına koyam ([40b/10] s.180)

anıñ ardınca **leşker-i islām**'dan seyāf şāh on biñ er-ile ḥamle eylediler ([229a/3] s.148)

anıñ ardınca **pehlivân-ı elmās** meydâna girüp ([225a/17] s.146)

anıñ ardınca **pehlivân-ı şāpūr** file süvār olup meydân yerine geldi ([228a/10] s.148)

anıñ ardınca **pehlivân-ı şāpūr** file süvār olup meydân yerine geldi ([228a/10] s.148)

anıñ ardınca **pehlivân-ı tārīyūn** meydâna girdi ([225a/8] s.146)

artık **ṭariķ-i islām**'a muḥabbet idüp ([232a/16] s.150)

aşḥābdan yüz yigirmi kişi **şerbet-i şehādet** içdiler ([yk7b/3] s.154)

aşḥāb-ı kibār iytdiler ([3b/33] s.153)

aşağıdan **leşker-i islām**, yukarıdan küffār leşkeri, bir 'āzim ceng oldu ([yk7b/1] s.154)

a'yân-ı memleket-ile şāh-ı merdân karşı çıķmağı istediler ([172b/9] s.273)

baħr-i ümmān ikliminden almışdı ([57a/18] s.62)

ben **kudūs-i şerif**'den gelürem ([58b/32] s.195)

ben ol **şāh-ı merdân** esedullāhi'l-gālib 'ali ibni ebi ṭālib ([93b/21] s.218)

ben **tehi-dest** şöyle ṭuram ([42b/36] s.182)

- beni bilmez misin kim ben **pehlivān-ı bidād**'am ([29a/15] s.48)
- beni **pehlivān-ı bidād** gönderdi ([28a/4] s.47)
- benim selāmımı ol **server-i enbiyāya** irişdiresiz ([59b/31] s.195)
- bilāl-ı habeşi ezān** okudu ([41b/12] s.181)
- bir gün **eşnā-i kelām**dan sonra **hāverān** eyitdi ([12a/2] s.38)
- bu sarāyı **kahrimān-ı kātıl** binā itmişdir ([194a/] s.)
- bu tarafda **şāh-ı merdān** ve ebu'l-muhsin vezir ile **kişver-i keşān**'dan çıkup ([62a/8] s.64)
- bu taraftan **server-i enbiyā** sa 'd içün hayli fikre vardı ([3a/21] s.34)
- bu taraftan **şāh-ı tūrān** vezirleriñ cem 'idüp ([225a/21] s.146)
- buniñ bir '**emmi-zādesi** var idi ([60b/23] s.196)
- bunuñ ardınca **pehlivān-ı kâpūs** meydāna girdi ([225a/6] s.146)
- cenāb-ı mevlā**dan, dile ki vālidemden bir boğmak cevahir kaldı ([40b/9] s.180)
- ceng-i harb** çaldırdı ([113b/20] s.231)
- cennet-i ā lāda** 'ali maḳām virem, didi ([39b/34] s.180)
- çün hāzret-i resūl -'aleyhi's-selām- vahye vāḳıf oldu ([2b/15] s.152)
- çün **şultān-ı enbiyā** bu cevābı eşitdi, mübārek gözilerinden yaş akdı ([43b/25] s.183)
- çün **şāh-ı merdān** bunları gönderdikden sonra '**usākir-i islām** ile bir gün ḳal 'a-i kişver-i keşān'a geldiler ([233a/5] s.150)
- çünkü kız ol geyigi gördi, **şād-ı hürrem** oldu ([22b/15] s.165)
- darb-ı dest**-ile bir pehlivān aña muḳābil olup ([221a/19] s.)
- dergāh-ı haḳḳ**'a niyāz eyledi ([172a/10] s.117)
- derhāl **secde-i şükr** idüp ([233a/21] s.150)
- din-i islām** yolunda çok ceng eylediñ ([151a/21] s.106)
- din-i islām**'a meyli var idi ([23a/18] s.44)
- ebu'l-muhsin **kişver-i keşān**'ı ḳarār eylesün ([15a/16] s.40)
- ehl-i 'ayālīm** yanında müslimān oluram ([196a/8] s.131)
- ehl-i beytini** esir idem ([14b/5] s.160)
- ehl-i islām**'a haber virdiler ([236a/5] s.151)
- ehl-i tevḥid** oldılar ([62b/22] s.197)
- elḥamdülillāh **din-i islām** yolında şehid oldu ([156a/7] s.108)
- ey '**abdu'l-kerim**! ol kāfiredi ki bu bir bāzırgān imiş ([126b/1] s.239)
- ey **ḳādir-i perverdigār**! eger şimdi ben bu kāfirle ceng idersem bu āşıḳdır ([27b/33] s.171)

ey **yār-ı vefādār!** iş ayrksı gibi oldu ([26b/6] s.168)

eżincānib bu tarafda hāverān leşkerden on biñ er seçüp **pehlivān-ı bidādı** bunlara baş eyleyüp ([27a/13] s.47)

eżincānib **hazret-i şir-i hudā** 'aliye'l-murtazā aña mekkāre ([198a/17] s.132)

fahr-i kā'ināt 'aleyhi ekme'l'üt-tehiyyāt efendimiz hazretleri bir gün ırte nam hazretzin kılup ([2b/4] s.152)

fehr-i kā'ināt 'aleyhi's-selām-a ve imām hasan ve hüseyin -raḍiyallāhu 'anhumālara- ([233a/12] s.150)

gördi içerüde çengi ve bir **şāh-ı civan** bir hūb āvāz-ıla şı'r iderler ([50b/37] s.188)

gördi ki bir güzel, imām-ı **ḳadd-i ḳāmeti** serviye beñzer ([22b/27] s.166)

gördi ki **kābiliyyet-i imān** yokdur ([34b/31] s.175)

gördi kim bir ova, çayır, çimenlik, **şakāyık-ı nu'mān** bülbüller öter ([50b/15] s.188)

gördi kim bir ova, çayır, çimenlik, **şakāyık-ı nu'mān** bülbüller öter ([50b/15] s.188)

gördiler ki **leşker-i islām**'dan nām u nişānı yok ([214a/12] s.140)

gördüm ki **beytü'l-muḳaddes** kāfirleri şehriñ öñünde hālid ve miḳdād bin esved on biñ mü'min çerisiyle yetmiş biñ kāfire karşı tırmuş ceng iderler idi ([136a/7] s.99)

gülistān-ı bānū dahı nice biñ **māh-ı peyker** kızlar ile çığa çığa geldi ([88a/20] s.77)

gülistān-ı bānū nice hazineler ve zi-kıymet yādigārlarla gelüp ([235a/3] s.151)

hakk ta 'ālā-azze ve celle- hazretleriniñ **emr-i şerifidür** ([16b/33] s.162)

hāşıl-ı kelām birbiri ardınca yüz kırk pehlivān helāk eyledi ([61b/4] s.196)

hazret-i 'u'şe dahı resül-i ekrem'iñ tokuz evine kızıyı bahş eyledi ([38b/2] s.178)

hazret-i emir dahı bunlara hil 'at virüp ([52a/5] s.59)

hazret-i emir dahı elçiye: yarın inşā'allāhu ta 'ālā varırım ([160a/1] s.110)

hazret-i emir dahı şıçrayup ([167a/17] s.114)

hazret-i emir düldül'i göricek allāhu ta 'ālā hazretlerine şükürler eyledi ([44a/6] s.55)

hazret-i resül 'aleyhi's-selām- ömer'i da 'vet idüp ([4b/27] s.153)

hazret-i resül 'aleyhi's-selām- atından inüp ḳondı ([17b/14] s.162)

hazret-i resül 'aleyhi's-selām- bu vahyi işitdi ([16b/36] s.162)

hazret-i resül 'aleyhi's-selām- dahı yarağın geyüp süvār oldu ([3b/11] s.152)

hazret-i resül 'aleyhi's-selām- eyitdi ([15b/26] s.161)

hazret-i resül 'aleyhi's-selām- eyitdi ([17b/29] s.162)

hazret-i risālet baña iytdi ([54b/8] s.191)

hazret-i şir-i hudā bu kadar kāfiriñ çıktığına ([26a/1] s.46)

hazret-i şir-i hudā'nıñ nazarına yetişdi ([44a/5] s.55)

- hazretleriniñ mübārek **kalb-i şerifleri** be-gāyet şād oldu ([233a/20] s.150)
- hemān **dār-ı dünyā**da bir evlādım vardır ([37b/29] s.178)
- hemān **şir-i hudā** şevk-ıla na'ra urup biñ kāfire karşı vardı ([149a/21] s.106)
- her biri rüstem bin zāl **pehlivān-ı cihān** olsa haqq ta'ālā ināyetiyle ve muḥammed-aleyhi's-selām- mu'cizātıyla cümleden ḥavfım yokdur ([13a/9] s.39)
- hikmet-i hudā** üç gün eline şikār girmedi ([3a/12] s.33)
- hüşşām **veled-i gaşşām** dirler ([27b/22] s.169)
- imam- 'ali gördi, **secde-i şükr** eyledi ([58b/3] s.194)
- imām-ı 'ali düldü-i mübārekiñ üstünde **sedd-i iskender** gibi tırdı ([59b/31] s.195)
- imām-ı 'ali düldü-i mübārekiñ** üstünde sedd-i iskender gibi tırdı ([59b/31] s.195)
- imām-ı 'ali bunu gördi, **şükr-i yezdān** kıldı ([50b/33] s.188)
- imām-zādeleriñ** ağlamaları ziyāde oldu ([41b/17] s.181)
- imdi her kimde **din-i islām** gayreti var-ısa yarağ eylesün ([3b/4] s.152)
- ism-i a'zam** okudu ([205a/17] s.136)
- ism-i a'zamı** oku, ba'dehu sağ eliñle tağa yapış ([203a/5] s.135)
- ism-i a'zam**'ı dilinde zıkr idüp ([165a/16] s.113)
- kāfir tarafından **pehlivān-ı gūlmān** meydāna girüp ([225a/13] s.146)
- kal'alarınıñ adı **kişver-i keşān** idi ([15a/15] s.40)
- kal'a-yı kişver-i keşān**'ı ḥarāb idüp ve zengi'yi bağlayup baña getürün ([27a/14] s.47)
- kandadıñ **kişver-i keşān** ve şātır zengi, deyüp yola revān oldılar ([16a/10] s.40)
- kavmını **din-i islām**'a da'vet ve imāna geleni āzād eyleyem ([14b/12] s.160)
- kelime-i şahādet** getürüp müslimān oldu ([53b/22] s.191)
- kimi kablān şeklinde ve kimi ejderhā şeklinde **ecnās-ı muhtelif**e bunlar cümlesi gelüp ([206a/2] s.136)
- kişver-i keşān** tarafından bir toz belürdi ([37a/4] s.52)
- koynından bir **muşḥaf-ı şerif** çıkarup ([25a/7] s.45)
- kubbe-i miḥnāṭis**'a geldiler ([171a/5] s.117)
- kubbe-i miḥnāṭis**'ı yıkup ([186a/18] s.126)
- kubbe-i miḥnāṭis** ile ceng ider ([171a/18] s.117)
- kubbe-i miḥnāṭis**'a varup ([234a/8] s.151)
- küşur-i keşān**'da olan şātır zengi begi bu hāle kodı ([16a/1] s.40)
- leşker de **ṭabl-ı ārāmı** gözedirlerdi ([26a/21] s.46)
- leşker-i islām** meydān yerinde şaflar, ālāylar bağlayup ([224a/13] s.146)
- leşker-i islām**'a yetişdi ([214a/6] s.140)

leşker-i islām'dan haber ala, nāgāh bir pire rāset gelüp ([214a/15] s.140)
leşker-i islām-ıla medine'ye revān oldılar ([232a/10] s.150)
mālik-i ejder ile meydān-ı küffāra ālāylar bağlayup ([39a/11] s.53)
melā'ikeler bu emri eşidüp secde-i şükür eylediler ([39b/36] s.180)
mescid-i a'zam'da mübārek arkasını mihrāba virüp oturdu ([110b/21] s.230)
mu'cizāt-ı berekātıyla kuvveti evvelkiden ziyāde oldu ([157a/18] s.109)
muḥammed'e şalavāt-ı şerif getürmegi öğredegim ([45b/35] s.185)
nāgāh şāh-ı merdān ceng arasında pehlivān-ı ikrāş'a rāst geldi ([141a/19] s.102)
nāgāh, ḥazret-i resūl-āleyhi's-selām- çağırup iyder ([15b/16] s.161)
naḳkāreler çalındı, meydān-ı ḥarbe geldiler ([yk7b/15] s.155)
ol eṣnāda ḥazret-i resūl-āleyhi's-selām- beriyye tarafına nazar eyledi ([17b/21] s.162)
ol eṣnāda selmān-ı farisi; -raḍıyallāhu 'anh- geldi ([20b/10] s.164)
ol gice cemi i 'asker-i islām-ıla ebu'l-muḥsin ([215a/20] s.141)
ol gün babam imām-ı 'ali şarāb-ı ṭahūrīn sākilığın idiserdir ([190b/35] s.288)
ol maḥalde küffār tarafından ṭabl-ı ārām çalındı ([45a/8] s.56)
ol şelāḫin-i islām'a elçi oldum ([171b/28] s.272)
ol şir-i yezdān ve şāh-ı merdān ve merd-i meydān ve ol ḥaydar-ı kerrār ve ol şāh-ı dūldūl-i süvār ve şāhib-i zūlfikār, ḥazret-i 'ali ([136b/1] s.247)
ol taraftan şāh-ı tūrān'ın dāmādı pehlivān-ı zırnık yüz biñ kāfir-i bi-din ile yürüdiler ([229a/2] s.148)
ol taraftan şāh-ı tūrān'ın dāmādı pehlivān-ı zırnık yüz biñ kāfir-i bi-din ile yürüdiler ([229a/2] s.148)
otuz arşum kadd-ı kāmeti var ([22b/26] s.166)
'ömer din-i muḥammed'e girmiş ([44b/15] s.183)
öñine nüzūl-ı ni'met getürdik ([70b/39] s.203)
pādişāh-ı velāyet ḥaḳḳ veliyyullāh'sın, bildim ([29b/39] s.171)
pehlivān-ı bidād gāzaba gelüp atın meydāna sürdi ([29a/13] s.48)
pehlivān-ı bidād gāzaba gelüp ḥāmle eyledi ([29a/18] s.48)
pes bu elli biñ kāfirin serdārı olan pehlivān-ı ikrāş bir pehlivān emr idüp ([141/4] s.102)
pes bu taraftan bidād zengi on biñ er-ile gelüp kişver-i keşān'a kondı ([27a/17] s.47)
pes bu taraftan şāh-ı merdān ḥazretleri daḫı on biñ mü'min çerisiyle ve mālik-i ejder ile meydān-ı küffāra ālāylar bağlayup tūrdılar ([39a/11] s.53)
pes bu taraftan şir-i ḥudā peyāpā na'ra urup ([44a/2] s.55)

- pes ebu'l-muhsin ve mālīk-i ejder **ism-i a'zam** okuyup ([209a/3] s.138)
- pes hāzret-i 'alī bu fethe şād olup **secde-i şükr** eyledi ([214a/5] s.140)
- pes hāzret-i 'alī **ism-i a'zamı** okuyup ([203a/6] s.135)
- pes hāzret-i emirü'l-mü'minin **'asker-i islām-ıla'azm-i medīne** kıldılar ([233a/9] s.150)
- pes **hāzret-i emir** dahı mü'min çerileriyle atlarına süvār olup ([50a/11] s.59)
- pes hāzret-i **fahır-i kâ'ināt** hāzret-i 'alī'yi bağına başup ([235a/12] s.151)
- pes **hāzret-i server-i enbiyā** ba'îd qarib her ne kadar mü'min var ise ([234a/17] s.151)
- pes imām-ı 'alī yüzün haqq ta'ālā dergāhına sürüp **secde-yi şükr** eyledi ([212a/15] s.139)
- pes **şāh-ı şems** emr eyledi ([172b/9] s.273)
- pes **şāh-ı tūrān pehlivān-ı kuşūr**'a emr eyledi ([225a/2] s.146)
- pes **şāh-ı tūrān, pehlivān-ı şāşāka** emr eyledi ([228a/6] s.148)
- pes **şir-i hudā** 'aliyy'l-murtażā dahı var [146a/4] s.104)
- rāyet-i islām**'ı, hayber kal'asına ilete, didi ([yk7b/9] s.155)
- sa'd dahı hāzret-i muḥammed -'aleyhi's-selām-a **şalavāt-ı şerife** getürüp ([157a/16] s.109)
- sāhib-i vilāyet** imiş ([51/23] s.189)
- sā'ir **ümme-i muḥammed** bu hikmetlere ta'accüb idüp ([234a/14] s.151)
- sen bir **pehlivān-ı zamānsiñ** ve şehzādeye beñzersiñ ([87a/2] s.76)
- sen bizi pehlivān-ı bidād ile on biñ er koşup kişver-i keşān'a göndermiş idiñiz ([37a/10] s.52)
- server-i ālem** sevinüp selmān'a iyder ([9b/30] s.156)
- server-i ālem**, 'āzīm guşşalu oldı ([8b/30] s.156)
- server-i ālem** el uzatdı ([28b/4] s.170)
- server-i kâ'ināta** cenābu rabbü'l-izzetden selām getürüp ([11a/6] s.37)
- şolunda bāki mü'min gāzileri ve **'usākir-i islām** bölük bölük gelüp ([235a/11] s.151)
- şuları alup gitdiler, deyince **Hāzret-i Emir** dönüp leşkere geldi ([75a/21] s.71)
- Şād-ı hürrem** olup ([31b/39] s.173)
- şāh huzūrına kılıç ile girmek **terk-i edebdür** ([219a/] s.)
- şāh-ı merdān **ism-i a'zam**'ı okuyup ([206a/9] s.136)
- şāh-ı merdān **ism-i a'zam** okuyup ([71a/7] s.69)
- şāh-ı merdān **ism-i a'zam** okuyup ([71a/7] s.69)
- şerā'it-i islām ve **ķavā'id-i imān** her ne ise ta'lim idüp ([62b/21] s.197)
- şeri'at-ı aḥkāmı** ve **ṭarīķat-ı islām**'ı bunlara ([52a/10] s.59)

şükür ol **hālīk-i perverdigār'a** iki yine sağ selāmet bizi birbirimize kavuşturdu ([235a/20] s.151)

tabl-ı ālāyiş urdırdı ([33a/14] s.50)

tabl-ı ārām çalındı ([26a/20] s.46)

tabl-ı ārām çalındı ([41a/4] s.54)

tabl-ı āsāyiş urdılar ([7b/25] s.155)

tabl-ı.ārām ve nağğāre ve haymelerde atlar ([45a/15] s.56)

taḳdir-i ezel böyle zuhūr eyledi ([220a/] s.)

taḳdir-i ilāhi ol gice bir muḥālīf rūzigār çıktı ([190a/16] s.128)

tamām kişver-i keşān'ı zabtına almış ([37a/15] s.52)

üç biñ mü'min **şerbet-i şehādet** içmiş ([151a/4] s.106)

var **kal'a-i kişver-i keşān'**i ḥarāb eyle ([16a/8] s.40)

ve'l-ḥāşıl **ecnās-ı muḥtelife** ki her biriniñ ağızından burnundan tütün ([212a/11] s.139)

velḥāşıl-ı kelām yigirmi biñ er, atlu ve yaraḳlu merd ḥāci ve ḡāzi cem 'oldılar ([3b/9] s.152)

vezir-i ḥāş nazar eyledi ([62a/13] s.64)

yā **aşḥāb-ı kirām'** imām-ı 'ali bugün namāza gelmedi ([41b/23] s.181)

yā **sulṭān-ı enbiyā'** cümle leşker bir uğurdan ḥamle eylesünler ([15b/32] s.161)

zirā bu **İsm-i Aẓam'**dan ḡayrı bir şey' anı feṭh idemez ([172a/7] s.117)

4.2.1.7. Karma Yapılı İsim Tamlaması

Metinde tespit ettiğimiz karma yapılı isim tamlamaları daha çok Farsça isim tamlaması temelinde; tamlanan konumundaki ögenin Farsça isim tamlaması kuralına uygun olarak izafet kesresini (-i) aldığı biçimde, tamlayan konumundaki ögenin de Arapça yapıda isim veya sıfat tamlaması olduğu biçimindedir. Şu 11 örnekte tespit edilmiştir:

cenāb-ı vācibü'l-vücūd'a şükürler eyledi ([151a/1] s.106)

eger **ḥudā-yı rabbü'l-'ālemin** buyurur ise ben seni ol muḥammed'e ulaşıdıram ([44b/38] s.184)

ḥazret-i emirü'l-mü'minin sarāya nazar eyledi ([51a/20] s.59)

ḥudāvend-i zü'l-celāl ve bi-ḥaḳḳ-ı eger sen ḳanber'e itdigiñ ben saña itmezsem cihānda erlik baña ḥarām olsun ([24b/20] s.167)

mu'cizāt-ı resūlullāh cellādıñ eli kılıçla yukaruda ḳaldı ([194a/3] s.130)

*ol hıdmatkār dahı **Hazret-i 'Ali'yye'l-murtaẓā** ve ol şir-i hudā münācāt iderken ol atı ve kılıcı görüp ([26a/9] s.46)*

*pes ol **şadr-ı bedrū'l- ālem muḥammed muştafā** ([233a/19] s.150)*

*server-i kâ'ināta **cenāb-ı rabbū'l- izzetden selām getürüp** ([11a/6] s.37)*

***şāh-ı 'ali'ül-murtaẓā** deyüp revān oldılar ([208a/4] s.137)*

*toğru **mescid-i resūlullāh'a** varup ([233a/16] s.150)*

*zirā erenler **şāh-ı 'Aliye'l-Murtaẓā** ve nice yārānlar andadır ([198a/13] s.132)*

Bu yapı dışında bir örnek de tamlayanın isim unsurunun bu yapıda olup, Türkçe belirtisiz ad tamlaması temelinde kurulmuş şu karma yapılı isim tamlaması tespit edilmiştir:

*gördi kim **Hazret-i -āleyhi's-selām- öñine gelüp** ([21b/14] s.165)*

4.2.1.8. Tamlayanı Düşmüş İsim Tamlaması

Tamlayan durum ekinin olmadığı bu yapıda üç örnekte tespit edilmiştir. Ancak tespit edilen her üç öbekte de tamlayan konumundaki ismin son hecesinde tamlayan durum ekine benzer “in” ses grubu bulunduğundan gözden kaçmaya bağlı olarak el yazması metni yazan kişi kaynaklı yazım hatası olarak da değerlendirilebilir. Nitekim metinde tamlayan konumundaki aynı ismin tamlayan durum eki alarak kurduğu belirtili isim tamlaması örnekleri de vardır (ör.: ƙāl'a-i Kişver-i Keşān'da **Ebu'l-Muḥsin'in selāmını** ve ƙāl'ayı ne güne feth idüp [33a/19] s.50). Şu 3 örnekte tespit edilmiştir:

*Nāgāh **Ebu'l-Muḥsin üzerine** çıka geldiler ([138a/12] s.100)*

***ebu'l-Muḥsin nazarına** getürdi ([182a/8] s.123)*

***ebu'l-Muḥsin üzerine** ḥamle kıldılar ([227a/9] s.147)*

4.2.1.9. Tamlananı Düşmüş İsim Tamlaması

Metinde bir kez kaydedilen bu tamlama yapısında tamlayan eki varken tamlananda tamlanan eki yoktur ve tamlamadaki tamlanan unsuru cümledeki başka bir öbeğin (sıfat tamlaması) bir parçası durumundadır.

Şu 1 örnekte tespit edilmiştir:

*ol gördiğñ at ve kılıç **Hazret-i 'Ali'niñdir** ([47a/12] s.57)*

4.2.2. İsim Tamlamalarının Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i 'Ali Cenleri'nde isim tamlamalarının tümce içinde özne, nesne, zarf ve yüklem görevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.2.2.1. İsim Tamlamasının Özne Görevinde Kullanılması

Şu 28 örnekte tespit edilmiştir:

- ammā rāviyān-ı aḥbār ve nāqilān-ı āṣār* şöyle rivāyet iderler ([4b/20] s.153)
- andan şöıra pehlivān-ı erdeşir meydān yerine geldi* ([228a/13] s.148)
- andan şöıra pehlivān-ı ikrāş* emr eyledi ([141a/12] s.102)
- ba 'dehu iblis 'uleyhü'l-la' ne ol ḳal'a begine: yā melik! var imdi anıñ ḥaḳḳından gel* ([59b/13] s.195)
- begleriniñ leş-i murdārı* meydānda yatur ([14a/12] s.39)
- bilāl-ı ḥabeşi ezān okudı* ([41b/12] s.181)
- bu gice baña rabbü'l- 'ālemin, mā'ide gönderdi* ([25b/28] s.168)
- emirü'l-mü'minin* daḥı ḥamlesin eyledi ([31a/8] s.49)
- Fāṭmaü'z-Zehrā* bir miḳdār uykuya vardı ([40b/20] s.180)
- Fāṭmaü'z-Zehrā* uykudan uyanup şem'ayı yandırdı ([40b/37] s.181)
- gülistān-ı bānū* nice ḥazineler ve zi-ḳıymet yādigārılarla gelüp ([235a/3] s.151)
- ḥazret-i 'ā'işe* daḥı resül-i ekrem'in ṭokuz evine ḳızıyı bahş eyledi ([38b/2] s.178)
- ḥazret-i emir* daḥı şıḳrayup ([167a/17] s.114)
- ḥazret-i emirü'l-mü'minin* sarāya naḳar eyledi ([51a/20] s.59)
- ḥazret-i resül* -'aleyhi's-selām- atından inüp ḳondı ([17b/14] s.162)
- ḥudā rabbü'l- 'ālemin* işimiz rāst getirürse gelüp ([72b/23] s.204)
- ḳızıñ 'aḳlı* başından gidüp elinden ḳılıcı yere düşdi ([31b/31] s.173)
- Muḥammed dini* ḥaḳ mıdır? ([61b/32] s.197)
- ol eṣnāda ḥazret-i resül* -'aleyhi's-selām- beriyye ṭarafına naḳar eyledi ([17b/21] s.162)
- ol eṣnāda selmān-ı farisi; -raḳıyallāhu 'anh-* geldi ([20b/10] s.164)
- pes şāh-ı şems* emr eyledi ([172b/9] s.273)
- pes şir-i ḥudā* 'aliyy'l-murtaḳā daḥı var ([146a/4] s.104)
- server-i ālem,* 'āḳim ḡuşşalu oldu ([8b/30] s.156)
- server-i ālem* el uzatdı ([28b/4] s.170)
- şuları alup gitdiler, deyince ḥazret-i emir* dönüp leşkere geldi ([75a/21] s.71)
- vezir-i ḥāş* naḳar eyledi ([62a/13] s.64)

4.2.2.2. İsim Tamlamasının Nesne Görevinde Kullanılması

Şu 12 örnekte tespit edilmiştir:

*Allāh allāh, deyüp **kāfirleriñ** nice yüz biñ **ṭabl-ı neġġäreleriniñ** āvāzları çıkmayup* ([148a/8] s.105)

*aşhābdan yüz yigirmi kişi **şerbet-i şehādet** içdiler* ([yk7b/3] s.154)

*bu **kızıñ başını** kesüp baña getürdi* ([60a/8] s.63)

***kāfiriñ başını** kopardı* ([9a/17] s.36)

***kāfirleriñ ödi** şındı* ([21a/11] s.43)

***mesih dini** bozulmasun* ([59b/7] s.195)

***rāyet-i islām'ı**, hayber kal 'asına ilete, didi* ([yk7b/9] s.155)

*şāh-ı merdān **ism-i a'zam** okuyup* ([71a/7] s.69)

***ṭabl-ı āsāyiş** urdılar* ([7b/25] s.155)

*üç biñ mü'min **şerbet-i şehādet** içmiş* ([151a/4] s.106)

***yatsu namazın** kıldı* ([40b/17] s.180)

*Sa'd dahilī **Hāzret-i Muḥammed-'aleyhi's-selām-a şalavāt-ı şerife** getürüp* ([157a/16] s.109)

4.2.2.3. İsim Tamlamasının Zarf Görevinde Kullanılması

Şu dört örnekte tespit edilmiştir:

***Ali'niñ katına** geldiler* ([22a/14] s.44) yer tamlası

*bu gice **nışfu'l-leylde** hālīfden bir nidā geldi* ([57b/29] s.194)

***öyle namāzı** vaktında bir çeşmesāra gelüp* ([3a/12] s.33)

***islām tertibince** selām virdiler* ([36b/] s.)

4.2.2.4. İsim Tamlamasının Yüklem Görevinde Kullanılması

Şu 14 örnekte tespit edilmiştir:

*ammā **şāhib-i çeri** ola ve **ṭabl-ı 'alem** ola* ([23a/20] s.45)

*arab ürebā her kim **islām ehlidir*** ([3b/7] s.152)

*ben bu **ḳabileniñ ulusınıñ cāriyesiyem*** ([48b/1] s.186)

*çünkü kız ol geyigi gördi, **şād-ı hürrem** oldu* ([22b/15] s.165)

*derhāl **secde-i şükr** idüp* ([233a/21] s.150)

*eger **hāverān'ıñ** biñ kerre biñ **çerisi** olsa* ([13a/8] s.39)

*ḥaḳḳ ta 'ālā -azze ve celle- **hāzretleriniñ emr-i şerifidür*** ([16b/33] s.162)

*imam- 'ali gördi, **secde-i şükr** eyledi ([58b/3] s.194)*

*melâ'ikeler bu emri eşidüp **secde-i şükür** eylediler ([39b/36] s.180)*

*pes hâzret-i 'ali bu fethe şād olup **secde-i şükr eyledi** ([214a/5] s.140)*

*pes imām-ı 'Ali yüzün Hakk ta 'ālā dergāhına sürüp **secde-yi şükr eyledi** ([212a/15] s.139)*

***Şād-ı hürrem** olup ([31b/39] s.173)*

*şāh huzūrına kılıç ile girmek **terk-i edebdür** ([219a/] s.)*

*imām-ı 'Ali bunu gördi, **şükr-i Yezdān kıldı** ([50b/33] s.188)*

4.3. Sıfat Tamlaması

Sıfat tamlaması; Türk dil bilgisinde bir ismin önüne, isim ile ilgili bilgi veren sıfatların eklenmesi ile oluşturulmuş sözcük grubudur. Sıfat tamlamaları, sıfatın eklendiği ismi çeşitli açılardan niteler yani özelliklerini belirtir. Bu özellikler, varlığın adedi, biçimi, rengi, durumu, konumu ve başka çeşitli açılardan hakkında bilgiler verir.

4.3.1. Yapı Bakımından Sıfat Tamlamaları

Sıfat tamlamalarında, niteleyen sıfat; nitelenen de isimdir. Sıfat tamlaması eksiz bir tamlamadır. Yani sıfat tamlamasında niteleyen (sıfat), isim hal eki, çoğul eki ve iyelik ekini almaz. Fakat bazı yapım eklerini alabilir (Ergin, 2000: 247).

Sıfatlar ikiye ayrılır: niteleme sıfatları ve belirtme sıfatları. Niteleme sıfatları nesnelerin biçim, renk, boy, yapı, ağırlık, durum gibi özelliklerini bildiren sıfatlardır. Belirtme sıfatları; belirsizlik sıfatları, soru sıfatları, sayı sıfatları ve işaret sıfatları olmak üzere dörde ayrılır. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde de belirlediğimiz sıfat tamlamalarını yapı bakımından niteleme sıfatıyla oluşmuş sıfat tamlamaları ve belirtme sıfatıyla oluşmuş sıfat tamlamaları olmak üzere iki başlıkta ele aldık. Metinde kullanılan sıfat tamlamaları toplam 602'dir.

4.3.1.1. Niteleme Sıfatıyla Oluşmuş Sıfat Tamlamaları

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde niteleme yoluyla kurulmuş sıfat tamlamaları tamlayanı basit sözcük ile oluşmuş ve tamlayanı türetme yoluyla oluşmuş olmak üzere iki başlıkta incelendi.

4.3.1.1.1. Tamlayanı Basit Sözcük ile Oluşmuş Niteleme Sıfatları

Şu 121 örnekte tespit edildi:

'acabā bir eyü at ve bir eyü kılc vir ([176a/13] s.120)

āferin pehlivān! eyü yay çekermişsin ([18a/17] s.42)

ammā kāfiriñ bir büyük bütü var idi ([193a/18] s.129)

ammā mübārek hātırları melül oldu ([7b/27] s.156)

amma sağ tarafdan bir toz belürdi ([136a/20] s.100)

ammā yā cāriye! bu kabileniñ ulu begine kim dirler ([47b/38] s.186)

ammā yv sever, saña bir eyü kal'a haber vireyim ([55b/32] s.193)

andan bir **mübārek sâ'utde** kalkup ([56a/15] s.62)
 andan **zerrin libāslar** geyüp 'azm itdiler ([3b/37] s.153)
 'aybı budur ki tañrı birdir ve muḥammed **ḥaḳḳ resūl'idir** ([12a/11] s.38)
 bāḳi islām leşkeriyle mezkūz **büyük gemiye** bindiler ([190a/14] s.128)
 ben daḥı **küçük oğlumı** gönderdim ([60a/8] s.63)
 ben muḥammed'in **mübārek cemālini** düşümde gördüm ([44b/21] s.183)
 bir dem içinde bir **ulu tağa** yetişdi ([166a/15] s.114)
 bir habēş oğlanı ve bir **eyü at** kim cihānda misli olmaya getürdiler ([12a/8] s.38)
 bir **ulu şahrādır** ki gül-i gülistan bāğ u bostān, bülbüller hezāran dāsītān bir ulu ırmak
 ol şahrāyı kuşatmış ([66b/37] s.200)
 biri **ḳara aḫlasdan** ve biri kızıl aḫlasdan ([50b/18] s.188)
 bismillāhi'r-raḫmanim, deyüp **mübārek ḳademini** tağın üzerine ḳodı ([202a/16] s.134)
 biz daḥı anın **mübārek cemālini** görelim ([56b/8] s.193)
 bizim **ulu puñar** başında arslan şüretlü bir er oturur ([48b/10] s.186)
 bizim **ulu puñar** kenārına gelen gāziler ulusı ol medine'de olan 'alī didikleridir ([49b/3] s.187)
 bu bizim gitdigimiz yol **toğrı yola** beñzemez ([58b/10] s.194)
 bu bütten **ulu bir bütü** var idi ([47a/9] s.57)
 bu geyicek **'ucā'ib tuḫfe** canavārdır ([17b/32] s.162)
 bu kız **büyük oğlum** sevdi ([60a/6] s.63)
 bu mağāra bir **ulu div** vardır ([59a/16] s.63)
 bu melāletden ḫasta olup **mübārek başı** ağrıdı ([7b/29] s.156)
 bu ḫaraḫa geldiler ([3a/11] s.33)
 bu ḫaraḫdan meger vezirinin bir **eyü atı** ve bir **eyü ḳılıç** var idi ([26a/5] s.46)
 bundan **eyü şikār** olmaz, didi ([137a/15] s.100)
 cevāhirler arasında bir dāne **büyük incü** var idi ([164a/12] s.113)
çevre yanına bakup gördi kim begleri, pehlivānları cem 'olup ([48a/4] s.157)
çevre yanına geçdi ([28b/39] s.170)
çevre yanında altun ve gümüş ve cevāhir yığa ḳomışlar ([50b/32] s.188)
 çevre yanında muğaylān dikenini binmiş kuş uçup içinden geçmezdi ([yk6b/3] s.154)
 dördüncü gün bir **ulu tağ** göründi ([50b/11] s.188)
 düldül üzerine gelüp toğrı **ḳara aḫlas** çādıra indi ([50b/23] s.188)
 düldül'den bir **'uceb kerāmet** gördüm ([201a/12] s.134)
 düldül'in **çevre yanını** ḫolandı ([20b/35] s.165)

ebu'l-muhsin'e ve ā'rābiye birer at ve birer **eyü kılıç** virdi ([183a/7] s.124)
 elḥamdülillāh **mübārek cemālī**ni gördüm ([22a/1] s.143)
 ellerin öpüp **mübārek kademine** baş kodılar ([185a/8] s.125)
eyü hünerler gösterdiñ ([91a/6] s.78)
 gelüp geçerken **mübārek elin** kaldırıp ([31a/17] s.49)
 gerektür ki yārānlarımız ile bu **büyük gemiye** girevüz ([190a/11] s.127)
 gördi ki bir **hoş maḳām** ([15a/3] s.40)
 gördi ki bir **kara kuldur** ([19b/23] s.164)
 gördi ki bir **ulu ırmaḳ** akar ([151a/9] s.106)
 gördi ki ol **mübārek balık** anda tırur ([170a/8] s.116)
 gördi kim bir **ulu şehristān ammā** ḳal'a yok ([76a/7] s.71)
 gördiler **ulu ḳal'**adır ki diller ile şerḥ olmaz ve bir **ulu ırmaḳ** akar ([58b/20] s.194)
 gördiñiz mi bu elçi **'aceb heybetlü** pehlivāndır ([220a/19] s.144)
 ḥabl'il-a lā benim **ulu tañrımdır** ([13b/1] s.159)
 ḥāverān bu **kara haberi** eşidicşek el şaḳala urup eyitdi ([38a/2] s.52)
 ḥazret-i 'alī'niñ **mübārek gözleri** ağrımışdı ([3b/32] s.153)
 ḥazret-i 'alī'niñ **mübārek elini** ve ayağını öpdi ([147a/7] s.105)
 ḥazret-i resūl'iñ **mübārek kademine** baş koyup yüz sürdiler ([235a/12] s.151)
 ḥazret-i sultānıñ **uḳḳāb nāmında** bir **mübārek atı** var idi ([5b/7] s.154)
 hele bu bir **'aceb işdir** ([18b/14] s.163)
 hoş geldiñ. **eyü vakıt**da gelüp yetişiñ ([147a/11] s.105)
 iki biñ kişiye **bi-pervā** ḥamlesin göricek ḥavfa düşdi ([97a/13] s.80)
 imām-ı 'alī'ye **toğrı yol** göstermişdi ([58b/8] s.194)
 irtesi gün ikindiye kadar bir **ulu tağ**ıñ üzerine çıkdılar ([58b/18] s.194)
 kaçan ol **mübārek nüṣṣa** ok ile ḳubbeye tokundu ([172a/17] s.117)
 kanber'e daḥı bir **ulu at** ve nice altun virdi ([36b/24] s.176)
kara aṭlaş ḳādıra bütleri ve dürlü cevāhirleri görüp ([55b/1] s.192)
kara bulut gibi tütünler zāhir oldu ([173a/14] s.118)
 kara **kara tütünler** cihānı tıtdı ([169a/11] s.116)
 ḳarındaşı mel'ūna şāh dirler. gāyet **ulu pādīşāhdır** ([49a/10] s.58)
 ḳuluñ **mübārek cemālī**ñ gördüm, yeter, didi ([62b/36] s.198)
 lakin bu gemileriñ içinde bir pāre **büyük gemi** vardır ([190a/9] s.127)
 melūl beg daḥı ırte olıcaḳ ebu'l-muhsin'e bir **eyü at** ve bir kılıç virdi ([176a/19] s.120)
 muḥammed -'aleyhi's-selām-ıñ **mübārek cemālī**ni göresiñ ([170a/12] s.116)

muḥammed muştafā -şallallāhu ta'ālā 'aleyhi vesellem- ḥazretleriniñ mübārek kalb-i şerifleri be-ğāyet şād oldu ([233a/20] s.150)

muḥammed muştafā -şallallāhu ta'ālā 'aleyhi ve sellem- mübārek gömlegini baññ yādigār itmişdir ([157a/6] s.109)

mübārek ağızınıñ yarı, cemi 'dertlere dermāndır ([9b/17] s.157)

mübārek azğı yarından bir pāre tükruk alup ([9b/25] s.157)

mübārek cemālin görüp ganimet alasin, didi ([45b/11] s.184)

mübārek gözilerinden yaş ağıdı ([43b/25] s.183)

mübārek gözlerinden yaş ağıdı ([29b/11] s.171)

mübārek kademine baş kodılar ([158a/12] s.109)

mübārek ola, eyü fikr itmişsin ([37b/32] s.178)

nāgāh bir kara gözli arab cāriye iki elinde maşrabası var ([43b/33] s.185)

nāgāh bir kara gözli arab cāriye iki elinde maşrabası var ([46b/33] s.185)

nāgāh kırk cuhūd, büyük bir taş getirüp ([15a/1] s.161)

nāgāh muḥammed -'aleyhi's-selām-iñ mübārek beñizleri müteğayyir oldu ([2b/13] s.152)

nāgāh resül -'aleyhi's-selām- mübārek yeñini yüzine tutdı ([29b/5] s.170)

ne 'aceb pehlivāna beñzersin ([217a/2] s.142)

n'ola, maşlahatdır yā 'amrı, eyü fikr itmişsiñ ([233a/14] s.150)

oğlan ve kız toğurmakdan münezzeh bir pādişāhdır ([102b/29] s.223)

ol da bizim izzetimiz bir ulu pādişāhdır ([67b/39] s.200)

ol kim olacaqdır ve toğrı yoldur ([46a/16] s.157)

ol şahrāda altı yüz biñ kara obalar var idi ([46b/21] s.185)

ol şahrāda bir ulu ırmağ var idi ([50b/24] s.188)

ol şahrānıñ bir tarafında bir ulu tağ var idi ([38a/13] s.52)

ol tağ üzerinde bir küçük kal'a görünür ([134a/18] s.99)

pes resül -'aleyhi's-selām- ḥayber'iñ çevre yanını temāşā iderek bir kapu yanına geldi ([yk6b/8] s.154)

pes resül -'aleyhi's-selām- mübārek eliyle kendi silāhını ḥazret-i 'ali'ye kuşatdı ve düldül'ine süvār eyledi ([9b/31] s.157)

pes resül-'aleyhi's-selām- ḥayber'iñ çevre yanını dolaşdı ([yk6b/4] s.154)

pes şāh-ı merdān, şāh-ı tūrān'iñ tahtını büyük oğluna ısmarladı ([231a/10] s.149)

resül -'aleyhi's-selām- ol mübārek ağızından ve şeker sözünden faşih kelām-ıla aşhābına söyledi ([7b/8] s.155)

resül-i ekrem'iñ mübārek elin öpdü ([42b/12] s.182)

resûlullâh'ın mübârek haymesini müretteb itdi ve döşegini döşediler ([17b/16] s.162)
resûl - aleyhi's-selâm - mübârek yüzini göge tutup ([29b/16] s.171)
*şandığıñ yanında bir **kara ifrit** peydâh oldu ([164a/17] s.113)*
*sekizinci gün 'ale's-şabâh yolda bir **aķ şaķallu** pire yetişdi ([57b/15] s.194)*
suffâ çün resûlullâh'ın mübârek cemâlini gördi ([yk6b/7] s.154)
şâh-ı merdân mübârek elin uzadup ([148a/16] s.105)
*şimdi **hâzır eli ayağı** baglu yatdığı yerde hemân öldürmegi isteriñiz ([176a/8] s.119)*
şöyle ağladılar kim mübârek gözlerinden kan revân olup ([41b/8] s.181)
*şöyle ki ol tağ **aķ billûra** döndi ([202a/18] s.134)*
*tañrı birdir, süleymân peygamber **hakķ resûl**'dir ([168a/20] s.115)*
***toğrı gün** batısından yaña gidesiñ ([46b/2] s.185)*
*variñ bunları bir **eyü maķâm**da konduruñ ([220a/14] s.144)*
yâ resûlullâh! 'acabâ seniñ mübârek cemâliñ görem mi ([43b/40] s.183)
*yanında bir **ulu ağaç** var idi ([50b/24] s.188)*
*yerleri ve gökleri yaradan tañrı birdir ve muḥammed **hakķ resul**'dir ([12a/20] s.38)*
*yine **zerrin libâs** oldu zamâna ([4b/1] s.153)*
*zirâ bizim içimizde bir **ulu adam** vardır ([47b/14] s.186)*
*zirâ mâlik-i ejder'e **bi-hadd** muḥabbeti var idi ([152a/15] s.107)*
zirâ seniñ mübârek cemâliñe âşıkdır, didi ([16b/35] s.162)

4.3.1.1.2. Tamlayıcı Türetme Yoluyla Oluşmuş Niteleme Sıfatları

Şu 10 örnekte tespit edildi:

*ammâ orta boylı, kızıl beñizlü, **aşķar gözli bir heybetlü** kişidir ([144a/2] s.103)*
*anda **muḥammed muştafâ adlu bir peygamber** zuhûra geldi ([51b/21-22] s.189)*
*bizim ulu puñar başında **arslan şüretlü bir er** oturur ([48b/11] s.186)*
*hem karşıusunda iki **eli bağlu bir kız** vardır ([135a/10] s.99)*
*kızıl atlasdan çadırıñ öninde bir **muraşsa' raḥitlü bir at** durur ([50b/20] s.188)*
*kur'ân **adlu bir kitâb** getürdi ([47b/24] s.186)*
*küffâr tarafından **ķâlûn adlu bir pehlivân** meydâna gelüp ([226a/21] s.147)*
*medine'de **muḥammed adlu bir düşmanım** vardır ([21b/32] s.165)*
*şöyle atdır kim andan on günlük **yolu bir günde** alır ([8a/8] s.36)*
*yeşil âlemler var ve âlem dibine ḥûb şüretlü **uzun boylu bir kişi** ([62a/11] s.64)*

4.3.1.2. Belirtme Sıfatıyla Oluşan Sıfat Tamlamaları

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirtme sıfatıyla oluşan sıfat tamlamalarının toplam kullanım sıklığı 424'tür. Niteleme sıfatıyla oluşmuş sıfat tamlamalarının sıklığı ise 201'dir. Bu bağlamda *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde kullanım sıklığı en çok olan sıfat tamlamalarının belirtme sıfatıyla oluşan sıfat tamlamaları olduğunu söyleyebiliriz.

4.3.1.2.1. Basit Sözcükle Oluşan Belirtme Sıfatları

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde basit sözcükle oluşan belirtme sıfatları şu başlıklar altında ele alındı: 1. işaret sıfatı olan tamlamalar, 2. sayı sıfatı olan tamlamalar, 3. soru sıfatı olan tamlamalar, 4. belirsizlik sıfatı olan tamlamalar, 5. Arapça sıfat tamlamaları, 6. Farsça sıfat tamlamaları.

4.3.1.2.1.1. İşaret Sıfatı Olan Tamlamalar

Aşağıdaki 121 örnekte tespit edildi.

'acabā bu işi kim eyledi ola, didi ([17a/17] s.41)

'alkame bu sözi işitdi ([28b/46] s.170)

andan dönüp ol gice leşkerine geldiler ([140a/9] s.101)

baña bu sözleri söyledi, didi ([26b/9] s.168)

ben bu gice bir 'aceb ma 'na gördüm ([160a/10] s.111)

ben bu gice bu kal 'aya kaşd iderim ([16a/12] s.40)

ben dañı bu gice ceddım muhammed muştafa'yı gördüm ([133a/18] s.98)

ben ol kişiniñ yanına varmadım ([60b/15] s.196)

ben tehi-dest şöyle tıratn, bu iş gāyet düşvārdır ([42b/36] s.182)

beni bu esirlikden halāş eylediñ ([198a/9] s.132)

bir evvelki mile geldiler ([216a/14] s.141)

biz ol kişi degilüz ([47b/1] s.185)

bu cihānda bu ana gelinceye degin buncılayın iş olmamışdır ([45a/18] s.56)

bu gice 'askerimle havzda kondum idi ([59a/13] s.63)

bu gice babañız imām-ı 'ali gā'ib oldı ([41b/6] s.181)

bu gice baña rabbü'l- 'ālemin, mā'ide gönderdi ([25b/27] s.168)

bu gice bunı bir yere iletmesünler ([181a/4] s.122)

bu gice çeri içine düşman geldi şandık ([36a/16] s.52)

bu gice düşümde hazret-i muhammed - 'aleyhi's-selām-ı gördüm ([133a/13] s.98)

- bu gice** fikr ideyim ([222a/8] s.145)
- bu gice** imām-ı 'alî gā'ib oldu ([41b/29] s.181)
- bu gice** kayın atası 'aḳ bini erdevān'a gitdi ([189a/4] s.127)
- bu gice** leşker zebūn eylediler ([218a/15] s.143)
- bu gice** nıṣfu'l-leylde hālîfden bir nidā geldi ([57b/29] s.194)
- bu gice** seniñle 'ıyş-ı 'ışret idelim ([26b/15] s.168)
- bu işe** ne tedbir kılalım ([27a/2] s.46)
- bu kitābı** yazana ve okuyana ve diñleyene rahmet eyleye ([94a/1] s.78)
- bu söz** Hāverān'a güç gelüp eyitdi ([48a/17] s.58)
- bu söz** hāverān'a hoş gelüp başın aşğa şaldı ([42a/7] s.54)
- bu söz** Melūl Beg'e hoş gelüp ([181a/5] s.122)
- bu sözde** iken sarāy kapısında gūlgūle kopdı ([8a/3] s.35)
- bu sözden** hāverān kaçadı ([23a/1] s.44)
- bu söze** bunlar güldiler ([15a/8] s.40)
- bu sözi**, hanṭala ve taygūr eşitdiler ([36b/14] s.176)
- bunlar **bu sözde** iken nāgāh bir toz belürdi ([21b/11] s.165)
- bunlar **bu sözde** iken şir-i hudā bir kerre; yā allāh, diyüp bir zor eyledi ([194a/16] s.130)
- bunlar **bu sözde** iken taygūr ile çıka geldi ([36b/1] s.176)
- bunlar **bu söz-ile** teslim oldılar ([15a/13] s.40)
- cāriye **bu sözi** eşidüp edep ile ilerü varup ([47b/4] s.185)
- çün aşhāb **bu sözi** işitdiler ([7b/6] s.155)
- çün **bu sözi** işitdim, melūl olup ([21b/40] s.165)
- çün **bu sözi** işitdim, şād oldım, didi ([22b/5] s.165)
- çün Hanṭala'nıñ veziri Taygūr, 'Alkame'den **bu sözleri** eşitdi ([35b/34] s.176)
- çün Hayber kavmı **bu işi** gördiler ([YK7b/14] s.154)
- çün hāzret-i 'Alî, 'Alkame'den **bu sözleri** işitdi ([28b/34] s.170)
- çün hāzret-i Resūl, 'Ömer'den **bu sözi** işitdi ([5b/4] s.154)
- çün Hüşşām **bu sözi** işitdi ([26b/10] s.168)
- çün imām-ı 'Alî **bu heybeti** gördi ([50b/22] s.188)
- çün imām-ı 'Alî **bu sözi** esitdi ([43b/4] s.182)
- çün imām-ı 'Alî'yi **bu heybetle** gördiler ([67b/14] s.201)
- çün mālîk-i Ejder **bu sözi** eşidince gayretinden deprenmege başladı ([88a/6] s.77)
- çün ol adam **bu sözleri** işitdi ([26b/36] s.169)

- çün ol gice* geçüp şabāh oldukda Ebu'l-Muhsin yola revān oldu ([136a/18] s.100)
- çün ol yigit bu sözi* işitdi ([28b/24] s.170)
- çün pehlivān bu sözi* eşidicek iytdi ([217a/4] s.142)
- çün Resūl-'aleyhi's-selām- bu sözi* Ömer'den işidince şād oldu ([7b/36] s.132)
- çün Şāhin Şāh bu sözi* eşidicek, cānına od düşdi ([142a/21] s.102)
- çün Zülhimār bu sözi* eşitdi ([33b/7] s.174)
- çünkü Döldül'den bu heybeti* gördi ([9a/19] s.36)
- çünkü kanber, bu sözi* işitdi, gāzaba gelüp ([19b/16] s.164)
- derhāl arkasına süvār olup evvelki yere* geldi ([170a/9] s.116)
- didikde bu söz* şāh-ı tūrān'a 'aceb geldi ([220a/10] s.144)
- ebu'l-Muhsin bu sözden* kaçıyup ([192a/10] s.129)
- ebu'l-Muhsin bu sözi* eşitdikde gāzaba gelüp ([27a/19] s.47)
- ebul'-Muhsin Melül Beg'den bu sözi* eşitdikde Mālik-i Ejder'i yanına çağırıp ([182a/20] s.123)
- el-hāşıl ol gice* ol havz kenārına kondılar ([57a/6] s.62)
- ey yigit! bu şüret* ki sende var ([21b/5] s.165)
- günde beş vakit namāzı muhammed ile* kılarım, didi ([45b/4] s.189)
- hāverān bu sözi* eşitdikde gāzaba gelüp eyitdi ([9a/9] s.36)
- hāzret-i 'Ali bu sözi* eşidicek melül oldu ([189a/5] s.127)
- hāzret-i 'Ali, 'Amrī'ın bu sözini* gāyet begeniüp ([217a/14] s.142)
- hāzret-i 'Ali'niñ bu heybetini* göricek, kal 'aya kaçdı ([162a/10] s.112)
- hemān işbu sa ũt* de geldi ([23b/14] s.166)
- hemān şāh-ı merdān'ın bu heybetini* göricek hāzān yaprağı ditremeye başladı ([150a/15] s.106)
- imām-ı 'ali tamā zengi'den bu sözi* eşitdi ([60b/10] s.196)
- imām-ı 'ali, melik-i zengi'niñ bu sözi* eşitdi ([63b/10] s.198)
- isterem ki bu gice* varup kāfir leşkerini añlayasıñ ([229a/17] s.148)
- işbu zūlfikār'ı anuñ boynına* uğradıram, kanıñ dökerim ([12b/34] s.159)
- kāfirler hāzret-i 'ali'den bu heybeti* göricek turdukları yerden kuruyı kaldılar ([44a/20] s.56)
- kalānı mālīk-i ejder'ın bu heybetini* göricek kaçup ([179a/3] s.121)
- kılıcın üstüne kimse çekmesün, deyüp ol pādīşāhı* azdırdı ([59b/17] s.195)
- küffār çerisi bu heybeti* göricek Hāzret-i Şāh-ı Merdān oldıgın bildiler ([31a/13] s.49)
- Mel 'ün bu sözden* gāyet elem çekdi ([29a/16] s.48)

- Mel'ün bu sözlerden gāyet elem çekdi ([35a/12] s.51)*
- Melik-i Zengi, İmām-ı 'Ali'yi bu heybet-ile gördi ([59b/37] s.195)*
- Melül Beg bu sözleriñ hiç birini tutmadı ([184a/2] s.124)*
- mu'cizāt-ı berekātıyla kuvveti evvelkiden ziyāde oldu ([158a/17] s.109)*
- na'ra heybetinden ol gice çok kâfirleriñ ödi şındı ([21a/11] s.43)*
- ol gice biñ kâfiri toprağa bırağdı ([140a/15] s.101)*
- ol gice geçüp şabāh oldu ([50a/] s.9)*
- ol gice şāh-ı merdān rü'yāsında hāzret-i muḥammed -'aleyhi's-selām-ı gördi ([189a/6] s.127)*
- ol gice yalnız başına üç biñ yedi yüz zenginiñ defter-i 'ömrini dürdi ([138a/17] s.100)*
- ol imāna gelmeyenleriñ mālların cem itdiler ([17b/7] s.162)*
- ol kişi bāzırgān degil imiş ([23a/4] s.44)*
- ol kişi bunda gelüp bu diyāri feth eylese geredir ([222a/15] s.145)*
- ol kişilere tavul çalmaq gerekdür ([216a/17] s.141)*
- ol kişiniñ kılıcı iki çatal olsa gerekdir ([222a/14] s.145)*
- ol pādīşāh'ın adına kahkaha mel'ün dirlerdi ([66b/20] s.200)*
- ol puşudaki olan pehlivānlar bu işāreti göricek yedi yüz kâfir bir uğurdan çıkup ([146a/2] s.104)*
- pes bunlar bu sözde iken bir qaraltı peydā oldu ([209a/9] s.138)*
- pes hāverān bu sözi eşidicek biñ kişiye emr eyledi ([20a/14] s.43)*
- pes hāverān bu sözi eşidicek gāzaba gelüp ([16a/5] s.40)*
- pes hāverān bu sözi eşitdi ([132a/19] s.98)*
- pes hāzret-i 'ali bu sözi gerçek şanup cengden ferāğat geldi ([188a/17] s.126)*
- pes hāzret-i 'ali bu sözi ma kûl görüp ([230a/5] s.149)*
- pes mālīk-i ejder bu sözi eşidicek bildi ([98a/18] s.82)*
- pes melül beg bu sözi eşidince gāzaba geldi ([182a/3] s.123)*
- pes melül beg bu sözi ma kûl görüp nidā itdirdi ([176a/15] s.120)*
- sen ol pādīşāh'sın ki lutfiñ bi-nihāyetdir ([11b/19] s.158)*
- sen ol pādīşāh'sın kim cemi 'dermāndelere destigir olursın ([11b/17] s.158)*
- şāhin şāh bu sözi eşitdikde āh eyledi ([185a/21] s.125)*
- şöyle biliñ kim bu gice düşümde bunıñ gibi vākı'a gördüm ([132a/12] s.98)*
- taḳdir-i ilāhi ol gice bir muḥālīf rüzīgār çıkdı ([190a/16] s.128)*
- tariḳ zengi, imām-ı 'aliden bu heybeti göricek eylediler ([59b/33] s.195)*
- tariḳ-i zengi bu heybeti gördi ([61b/2] s.196)*

*tariḳ-i zengi fikr eyledi ki ve hem **bu heybetleri** gördi ([61b/17] s.196)*
*tiz ṭurma. **bu işi** bitür ([49b/7] s.195)*
*varayım **bu gice** kāfir leşkerini zebūn ideyim ([35a/16] s.51)*
*yā şimdi **bu gelen** ebu'l-muḥsin'dir ([154a/8] s.107)*
*yok dirseñ **işbu Zülfikār**'dan āmān bulmazsıñ, didi ([32b/16] s.173)*
*zirā **ol gice** beni ol iki divin şerrinden ḫalāş eylediñ ([140a/7] s.101)*

4.3.1.2.1.2. Sayı Sıfatı Olan Tamlamalar

Korkmaz sayı sıfatlarını, “sayı sıfatları, adları sayı gösterme yoluyla belirten sıfatlardır” olarak tanımlar; asıl sayı sıfatları, sıra sayı sıfatları, üleştirme sıfatları ve kesirli sayı sıfatları olarak inceler (Korkmaz, 2014: 377). *Hazret-i Ali Cenkləri*’nde sayı sıfatı olan tamlamalar Korkmaz’ın ele aldığı biçimde incelenmiştir. Kullanım sıklığı bakımından en çok 204 sıklıkla asıl sayı sıfatlarıdır.

4.3.1.2.1.2. 1. Asıl Sayı Sıfatı Olanlar

201 örnekte tespit edilmiştir:

*ṭutalım **yedi başlı ejderhā** olsa ([23a/21] s.45)*
*seniñ **biñ pehlivānıñ** helāk eyleye ([24a/3] s.45)*
*bir kişi üzerine **biñ kişi** gālib olmay ([24a/4] s.45)*
*ol **yedi yüz** kimse maḡrib zeminden gelürlerdi ([25a/15] s.46)*
***otuz biñ er** gömgök timüre ḡarḳ olup ([25a/20] s.46)*
*ḳarşusunda ṭuran ‘asker tamām **otuz biñ kāfir**dir ([26a/7] s.46)*
***otuz biñ** leşkere ḳarşu yüridi ([26a/12] s.46)*
*kendiyi **otuz biñ** kāfire bir aç arslan gibi urup kırdı ([26a/14] s.46)*
***yir yüzi kāfir** leşinden görünmez oldı ([26a/19] s.46)*
*tamām **altı biñ kāfir** eksik geldi ([27a/1] s.46)*
*bir adam yalıñız başıyla **altı biñ adam** helāk ide ([27a/3] s.46)*
*zir ḫükümetimde **yüz biñ ‘asker** vardır ([27a/6] s.46)*
*bilmiş olsun ki anıñ ḳaşdına tamām **yüz biñ ‘asker** geliyor ([27a/11] s.47)*
*eżincānib bu ṭarafda ḫāverān leşkerden **on biñ er** seçüp ([27a/13] s.47)*
*pes bu ṭarafdan bidād zengi **on biñ er**-ile gelüp ([27a/17] s.47)*
*ol şahrāda oturmayup **on biñ leşkere** ḳarşu vardı ([27a/21] s. 47)*
*ol helāk olan pehlivān yerine **beş yüz bāzırgān** mällārını, esbāblarını, ḳān pahalarını*

([28a/5] s. 47)

pes bu **on biñ leşker** içinden biri seçilüp ([28a/1] s.47)

ol helāk olan pehlivān yerine **beş yüz bāzīrgān** ([28a/5] s.47)

ebu'l-muhsin ol gün **yetmiş kāfiri** helāk eyledi ([29a/11] s.48)

iki leşker birbirlerine **karışup** ([30a/3] s.48)

bir anda **yedi biñ kāfiri** toprağa bıraқdılar ([30a/11] s.48)

yüz biñ kāfir çerisi cem 'oldı ([30a/18] s.48)

iki leşker birbirlerine **karışup** ([30a/3] s. 48)

rūzigār karşı varup **iki şaқ** eyledi ([30a/5] s. 48)

pes hāverān tarafından **bir yavuz mel ūn** var idi ([31a/1] s.48)

mel 'ūnı **iki pāre** eyledi ([31a/12] s. 49)

pes **bir kāfir** dahı gelüp ([31a/15] s.49)

on gümrāh mel 'ūnları birer lu 'b-ıla depeleyüp ([31a/19] s.49)

bu **on kāfiri** göricek **yüz kāfire** işāret eyledi ([31a/20] s.49)

hāzret-i 'ali anlardan dahı **yetmiş kāfir** helāk eyledi ([32a/1] s. 49)

bu kerre hāverān **biñ kāfire** işāret eyledi ([32a/2] s. 49)

bu **biñ kişiye** karşı vardı ([32a/3] s.49)

bir dem içinde bu **biñ kāfiri** dahı tārūmār eyledi ([32a/4] s.49)

pes hāverān **on biñ kāfire** işāret eyledi ([32a/9] s.49)

on biñ kāfir bir uğurdan hāzret-i 'ali'niñ üzerine hamle eylediler ([32a/10] s.49)

on biñ hicāz dilāverleriyle bir demin içinde yetişüp ([33a/8] s.50)

bir sā 'at içinde **on biñ tārūmār** eylediler ([33a/10] s.50)

iki çeri biri bir tarafa ve biri bir tarafa dönüp ([33a/14] s.50)

hāverān ebu'l-muhsin'e **on biñ çeri** gönderüp ([33a/21] s.50)

yalıñız mı **bir kişi otuz biñ eri** tağıda ([34a/2] s.50)

anıñ **on biñ** leşkerine var-ısa ([34a/16] s.50)

benim **iki yüz biñ leşkerim** var ([34a/16] s.50)

otuz biñ çeri kılıçdan.geçmiş ([36a/19] s.52)

sen bizi pehlivān-ı bidād ile **on biñ er** koşup ([37a/10] s.52)

her günde bizden **yetmiş seksen pehlivān** helāk olurdı ([37a/18] s.52)

on biñ erden kırk elli kişi kaldı ([37a/21] s.52)

bunda nice **kırk biñ adam** ([38a/3] s.52)

anda dahı **on biñ adam** ([38a/4] s.52)

on biñ miқdārı leşkere mālīk idi ([38a/15] s.52)

*ba 'dehu **biñ adam** atlanup ([38a/20] s.53)*
*pes biñ **kişi** düldül'i ortaya aldılar ([38a/21] s.53)*
***yüz biñ kâfir** çerisi ([39a/8] s.53)*
*şāh-ı merdān hāzretleri dahı **on biñ mü'min** ([39a/10] s.53)*
*islām 'askeri tarafından **bir mü'min** meydāna girdi ([39a/13] s.53)*
*ol gün **altı kâfir** depeledi ([39a/17] s.53)*
*hemān bir kezden **yüz kişiye** ([40a/9] s.53)*
*ol **yüz kâfiri** tārūmār eyledi ([40a/10] s.53)*
*pes hāverān **biñ kişiye** işāret eyledi ([40a/11] s.53)*
*bir dem içinde **yüz kâfiri** ([40a/16] s.54)*
***on biñ kâfir** birden hücum eylediler ([40a/17] s.54)*
*ol kılıç dahı **iki pāre** ([40a/20] s.54)*
*yine **bir kâfiriñ** başından kapup ([40a/21] s.54)*
*pes mālīk-i ejder dahı **on biñ mü'min** ([41a/1] s.54)*
***iki taraftan** leşker dönüp kondılar ([41a/4] s.54)*
***iki leşker** birbirinden ayrılıp gitdiler ([41a/6] s.54)*
***iki eteklerin** biline şokmuş ([41a/8] s.54)*
*meydān merkezi içinde **üç dār ağacı** dikdirdi ([41a/16] s.54)*
*meydān ortasında **üç dār ağacı** dikdiler ([41a/18] s.54)*
*ol **üç serveri** ([42a/1] s.54)*
*ol **yüz biñ kâfire** karşı yürüdi ([42a/20] s.55)*
***bir iki sâ'ut** mīkdārı ([43a/5] s.55)*
***biñ kâfir** atlarından düşüp ([43a/7] s.55)*
*düldül, hāzret-i 'alī'den **on günlük** yer ırak idi ([43a/10] s.55)*
*düldül'in **iki gözlerinden** öpdi ([44a/7] s.55)*
*ol **yüz biñ kâfir** çerisinden ikinci zamānına ([45a/7] s.56)*
***on biñ kâfiri** toprağa bıraktı ([45a/9] s.56)*
*hāzret-i 'alī'niñ **yüz biñ kâfirden** yüz çevirmeyüp ([45a/12] s.56)*
*biri budur ki **üç kerre** na 'ra ([45a/19] s.56)*
*kendi yalınız benim **on biñden** ziyāde **leşkerimi** ([45a/21] s.56)*
*kendüsi **yüz biñ çeriniñ** içinden sağ selāmet gitdi ([46a/1] s.56)*
*imdi bunıñ elinden kurtulmağa **iki nesne** vardır ([46a/8] s.56)*
***iki nesne** nedir, söyle ([46a/10] s.56)*
***iki nesneniñ** biri dinine girmek ([46a/11] s.56)*

şöyle ki **biñ kerre biñ çeriye** mālīkdir ([49a/10] s.58)
yüz biñ asker bir yerden hamle kıldılar ([50a/13] s.59)
iki çeri birbirlerine qarılup katıldı ([50a/15] s.59)
hemān yüz pehlivān evvelinden tedārik görmiş ([50a/20] s.59)
meger **hāverān'ın iki oğlu** var idi"([51a/13] s.59)
ol maḥalde **otuz biñ kāfir** gelüp ([52a/6] s.59)
ammā arslanīñ **iki eli** var ([57a/3] s.62)
iki dane ignesi var idi ([57a/19] s.62)
ol igneleriñ **beş şu lesiye** mağāranīñ içi gündüz gibi görünürdi ([58a/4] s.62)
irtesi gün gördüm ki **biñ kişiniñ** başlarını kaṭ 'eylemişler"([59a/14] s.63)
yanınca tamām **biñ nefer** div daḥı vardır ([59a/19] s.63)
on bin miqdārı leşkeri var ([62a/12] s.64)
elli biñ adama kifāyet miqdārı şu isterim senden ([70a/14] s.69)
ḥabibiñ muḥammed muṣṭafā ḥürmeti-çün **elli biñ adam** şusızlıqdan helāk oldılar
([72a/6] s.69)
beş pehlivānın her birini yola gönderdi ([74a/13] s.71)
evvel **on biñ er** ile seyāf şāh-ı gönderdi ([74a/14] s.71)
andan feys'e daḥı **on biñ er** koşup ([74a/15] s.71)
andan mālīk-i ejder'i **on biñ er**-ile gönderdi ([74a/17] s.71)
andan sa 'dı vaḳḳāş'ı **on biñ er**-ile gönderdi ([74a/18] s.71)
tamām **üç gün** ceng eylediler ([80a/4] s.73)
şöyle oldı kim **on biñ leşkerden** biri ḳalmadı"([80a/4] s.73)
şāhin şāh'ın **biñ kerre biñ çerisi** vardır ([87a/4] s.77)
taşradan **biñ kerre biñ leşker** ve bunca pehlivān ḥāzır olup ([88a/10] s.77)
pes şāhin şāh **üç dört gün** şikār eyledi ([95a/6] s.80)
leys mel 'ün leşkerinden **iki biñ er** intihāb idüp.([95a/14] s.80)
şikār arzūsiyla ol **iki biñ kişiniñ** üzerine götürdi.([95a/16] s.80)
ol **iki biñ kāfire** hamle kıldı .([96a/10] s.80)
bir sâ 'at içinde **biñ kāfiri** toprağa bıraḳdı ([96a/11] s.80)
iki biñ kişiye bi-pervā ḥamlesin göricek ḥayfa düşdi ([96a/13] s.80)
otuz biñ er ile ṭabl u neggāresiñ çalarak merdüm vilāyetine dāḥil oldılar ([99a/2] s.82)
çün ebu'l-muḥsin **bir iki gün** gitdi ([134a/11] s. 99)
ol zaman ki pes bölük yoluñ birine **on biñ çeriye** babam serdār olup ([136a/5] s. 99)
ḥālīd ve miqdād bin esved **on biñ mü'min** çerisiyle ([136a/9] s.99)

*mikdād bin esved on biñ mü'min çerisiyle **yetmiş biñ kâfire** karşı тұrmuş ([136a/9] s.99)*
*şöyle ki kırk arşun kâmeti var idi ve **kırk biñ zengi** leşkeri var idi ([137a/8] s.100)*
*meger hicāz zengi **üç biñ zengi** ile deryā kenārında şikār itmişlerdi ([137a/9] s.100)*
***üç yüz zengiyi** toprağa bıraқdılar (137a/16 s.100)*
*mü'minlerden **yedi yüz kişi** şehid oldu [137a/17] s.100)*
*bir de gördiler ki **üç biñ** mikdarı zengi [137a/4] s.100)*
*mü'minler ebu'l-muhsin'i görünce gayrete gelüp **iki biñ** zengiyi toprağa bıraқdılar ([137a/21] s.100)*
*meger hicāz zengi **on biñ** kâfirlerle mü'minleri zebūn itmege giderlerdi ([138a/10] s.100)*
*fī'l-ḥāl **on biñ** kâfir ebu'l-muhsin'i ortaya alup dört tarafdan ḥamle kıldılar ([138a/12] s.100)*
***dört tarafdan** kemendler atup ([138a/19] s.100)*
*ezincanib çünkü şāhin şāh, kal'a-i hicāz'a seyāf şāh üzerine **elli biñ** er göndermişdi ([140a/12] s.101)*
*üzerine **elli biñ** kâfir geliyor gafil olma ([140a/16] s.101)*
*andan ol **elli biñ** kâfir gelüp kal'a karşusunda şaflar ālāylar ābağlayup tarafdan seyāf şāh daḥı meydāna girüp iytdi ([140a/19] s.101)*
*pes bu **elli biñ** kâfirin serdārı olan pehivān-ı ikrāş bir pehlivān emr idüp iytdi ([141a/3] s.102)*
***elli biñ** kâfir birden yürüdiler ([141a/12] s.102)*
*lakin ol gün tamam **yigirmi üç biñ kâfir** helāk oldu ([142a/2] s.102)*
*anların daḥı kimisi mecrūḥ ve kimisi yaralı **otuz biñ** kılıçdan geçdi ([142a/20] s.102)*
*bunca **biñ leşkerimi** helāk eyledi ([143a/12] s.103)*
*aradan tamām **on gün** geçdi ([144a/10] s.103)*
*şöyle ki on gün içinde yedi kerre **yüz biñ er** cem' oldu ([144a/15] s.103)*
*yedi kerre **yüz biñ** nāmudār pehlivānlar pür-yaraқ olup ve nice biñ kâfirler ellerine kemend alup bir yere gizlendir ([145a/3] s.104)*
*ol puşudaki olan pehlivānlar bu işāreti göricek **yedi yüz** kâfir bir uğurdan çıkup ([146a/2] s.104)*
*pes şir-i ḥudā 'aliyy'i-murtaḫā daḥı var kuvveti pāzūya virüp bir na'ra urdı kim **üç yüz** kâfirin ödi birden şındı ([146a/5] s.104)*
*ol gün tamām **kırk biñ** kâfir kılıçdan geçdi ([147a/3] s.104)*
*baña yārānlarımı yetişdir, deyüp тұrurken anı gördi ki 'amrı **bin** ümmiyye çıқа geldi*

[147a/6] s.105)

eżincānib bu ʔarafdan ʔāhin ʔāh irte olıcak seher vaḳtı kūs-ḫarbiler ʔaldırıp kendisi yine ʔal'adan ʔaşra ʔıķup **yedi** kerre **yüz biñ** er idi ([147a/20] s.105)

biñ pehlivān ve **yedi yüz** cengi fil ile meydāna gelüp ʔaflar ālāylar baēladılar ([147a/21] s.105)

evvel ʔāfi fil ile, ikinci ʔāfi pehlivānlar ile anıñ ardınca ʔāhin ʔāh kendisi nice **biñ** leşker-ile ve veziri ve begleri bezediler ([148a/1] s.105)

dört biñ ʔift ʔabl u neēēāre ʔadāsı cihānı ʔıtdı ([148a/4] s.105)

bu ʔarafdan ʔāh-ı merdān daḫı mü'minleri **beş** ʔāf eyledi ([148a/6] s.105)

allāh allāh, deyüp kāfirleriñ nice **yüz biñ** ʔabl-ı neēēāreleriniñ āvāzları ʔıķmayup ([148a/8] s.105)

ve'l-ḫāşıl birbiri ardınca **iki yüz** pehlivānı helāk eyledi [148a/20] s.105)

hemān gażabla **yüz** pehlivāna emr eyledi [149a/9] s.105)

tevekkeltü 'ala'llāh, deyüp ol **yüz** pehlivāna ḫamle ķıldı [149a/10] s.106)

bir dem içinde **yetmiş** kāfirin başını kesdi [149a/11] s.106)

pes ol gün hz. 'alī ʔevķinden **yedi yüz** kāfiri ʔopraēa bıraķdı [149a/13] s.106)

pes ʔāhin ʔāh bu ḫāli göricek, gażabından igne **yemiş** kelbe döndi [149a/14] s.106)

biñ pehlivān birden ḫamle ķıldılar ([149a/19] s.106)

hemān ʔir-i ḫudā ʔevķ-ıla na'ra urup **biñ** kāfire ķarşu vardı ([150a/1] s.106)

nāēāh bu esnāda seyāf ʔāh daḫı **on biñ** erle ʔıķa geldi ([150a/2] s.106)

ne ķadar **biñ** küffār leşkeri var ise cümlesi bir uğurdan ʔāh-ı merdān'a ḫamle ķıldılar ([150a/3] s.106)

üç biñ mü'min ʔerbet-i ʔehādet içmiş ([151a/4] s.106)

güneş ķanķı ʔarafa dönerse ol daḫı o ʔarafa döner ve ol ķubbeniñ eṫrafında **dört yüz** ķadar keşiş ayak üzerinde ṫurmuşlar ([151a/15] s.106)

ķırķ biñ cāzū ile ʔāhin ʔāh'a yardıma gelürlerdi ([153a/8] s.107)

ol mel'üne daḫı **ķırķ biñ** cāzū ile mālik-i ejder'e ḫamle eyledi ([153a/13] s.107)

beş biñ baṫmān gürz omzunda ([154a/10] s.108)

andan **on biñ** mü'min leşkeri kāfirin ardın alup ḫamle ķıldılar ([155a/2] s.108)

siz **ķırķ biñ** ʔerisiz ([155a/9] s.108)

işte ölmüş ve bu gelen leşker tamām **on biñdir** ([155a/9] s.108)

sa'd ve zinḫār-ı ḫāver **yigirmi biñ** erle revān olup" (158a/10 s.110)

ḫāmān'a tamām **yetmiş** yerde zaḫım urduķ ([159a/4] s.110)

on biñ ʔeriyle ([159a/5] s.110)

řāh-ı merdān **iki dizi** üzerine gelüp ([220a/4] s.144)
 anlar dağı içlerinden **on atlu** seçildi ([14a/12] s.39)
biñ kişiden ziyāde yaralu olmuşlar ([8b/7] s.156)
 bu gün bizden **üç yüz pehlivān** helāk oldu ([226a/1] s.147)
 bu tarafdan řāh-ı merdān dağı mü'minleri **beş řāf** eyledi ([148a/6] s.105)
 bunlar dağı bu **üç kişi**yi görince gelüp başları olan pehlivāna haber virdiler ([216a/15] s.141)
 çün imām-ı 'ali **beş gün beş gice** yol yürüdi ([63b/27] s.198)
 çün ol miliñ **on iki bekcisi** var idi.([216a/15] s.141)
dört yüz elli ařhāb şehid oldılar ([8b/6] s.156)
 günde **beş vakit** namāzı muħammed ile kılarım, didi ([45b/5] s.184)
 imām-ı 'ali tışlar ve tepeler açdı, **yedi gün yedi gice** yürüdi ([57b/14] s.194)
 içinden **üç kişi** çıktı ([191a/18] s.128)
 'ıfrit divi polād şandığ-ıla **dört pāre** eyledi ([234a/9] s.151)
iki atlu yaban kişi geliyor, didiler ([216a/16] s.146)
 lakin şanber ve düldül ve řays **üç biñ er**-ile küh-ı billür eteginde seni beklerler ([200a/9] s.133)
 ol na'radan **biñ beş yüz kāfiriñ** ödi şındı ([61b/11] s.196)
 ol **tokuz kişiler** mağlüb oldılar ([35b/] s.10)
on altıncı gün bir de gördiler ki deryā yüzünde gemiler zāhir oldu ([201a/3] s.133)
on biñ erle millere uğradılar ([223a/1] s.145)
 pes ebu'l-muşsin dağı 'asker-i islāmı ve **üç yüz yük** māl, řanāyimle ol aradan kılkup ([216a/2] s.141)
 pes şal'a gözciler bağdılar ki gemiden **üç dāne adam** çıktı ([191a/17] s.128)
 rivāyet olunur ki küh-ı billür ol araya **üç günlük**, iki ol gün řāh-ı merdān billür-ı āzam tağında ceng iderken bu Mel ũnuñ āvāzını eşitdi ([210a/6] s.138)
 Sa'dı Vakķāř dört yüz esir ve **beş yüz yük** māl ve zi-kıymet tuhfelerle çıķa geldi ([231a/12] s.149)
 řāh-ı merdān dağı **üç gün** şenlikler eyledi ([223a/20] s.145)
 řāhin řāh ile ve **üç biñ er**-ile gemiye binüp ([200a/20] s.133)
beş biñ er virüp bir yola gönderdi ([230a/8] s.149)
 şimdi **altı aydır** ki cānımıñ ārāmı ve gönlümiñ kılmadı ([27b/18] s.169)
tokuz adam helāk eyledi ([9a/8] s.36)
üç günden řoñra řāh-ı merdān, řāh-ı tūrān'a elçi gönderdi ([224a/2] s.145)

üç günlük yoldan sefine içinde *ebu'l-muhsin* ve *mâlik-i ejder* ve cümle mü'minler eşitdiler ([210a/8] s.138)

üç kerre biñ atlu ve *elli biñ piyāde* cem 'olmuş ([223a/4] s.145)

yanına *on biñ kadar* er koşup eyitdi ([16a/7] s.40)

4.3.1.2.1.2. 2. Sıra Sayı Sıfatı Olanlar

12 örnekte tespit edilmiştir:

beşinci gice bir yüce tağ göründi ([46b/16] s.185)

beşinci şāh-ı merdān kendisi *şāhin şāh* berāber *on biñ mü'min* ile *deryā kenārında* gizlendiler ([230a/8] s.149)

dördüncü gün bir yere irişdiler ([56a/21] s.62)

dördüncü gün bir ulu tağ göründi ([50b/11] s.188)

dördüncü gün birder vilāyete gelmiş ([3a/14] s.33)

dördüncü gün bunca mālī ve hazineleleri yükledüp ([232a/1] s.149)

dördüncü gün imām-ı 'alī'ye yolu gösterdiler ([63b/19] s.198)

dördüncü gün ol köpriniñ öte başına vardı ([66b/9] s.200)

dördüncü seyāfi şāh'a beş biñ er virüp bir yola gönderdi ([230a/9] s.149)

on altıncı gün bir de gördiler ([201a/3] s.133)

sekizinci gün 'ale's-şabāh yolda bir ak şakallu pire yetişdi ([57b/14] s.194)

üçüncü Sa'dı Vakḫāş'e beş biñ er virüp bir yola gönderdi ([230a/8] s.149)

4.3.1.2.1.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatı Olanlar

5 örnekte tespit edilmiştir:

birer ikişer kadem ilerü varup begler iytdiler ([219a/18] s.143)

hemān Mālik-i Ejder yerinden şıçrayup *birer yumruḫ*da ikisini tepeledi ([179a/2] s.121)

hemān-dem beş dilāveri *beşer biñ İslām leşkeriyle* her birini bir yola gönderdi ([230a/6] s.149)

on gümrāh mel 'ūnları *birer lu b-*ıla depeleyüp toprağa bıraḫdı ([31a/19] s.49)

yerlü yerince her kişiye *birer miḫdār* ḫul ve leşker virüp ([234a/21] s.151)

4.3.1.2.1.2.4. Kesirli Sayı Sıfatı Olanlar

1 örnekte tespit edildi:

ol şehir buraya **bir buçuk** yıllık yoldur dirler ([56b/1] s.194)

4.3.1.2.1.3. Soru Sıfatı Olan Tamlamalar

7 örnekte tespit edildi:

'Aceb **ne çāre** ideyim ([8b/9] s.156)

Bunda n'eylersin **ne maşlahata** geldin ([10b/24] s.158)

görelim **Hakk ta ālā ne yüzden** fermān ider ([8b/34] s.156)

Hakk'dan ne fermān olur ([7b/12] s.155)

ne kişisin ki bu kırk arşun hendek şıçrayup ([12b/10] s.159)

şimdi sen **ne kişisiñ** baña haber vir ([14b/6] s.160)

yer yüzünde **ne kadar** maḥlūkāt var-ısa cümlesi helāk olurdu ([16b/30] s.162)

4.3.1.2.1.4. Belirsizlik Sıfatı Olan Tamlamalar

50 örnekte tespit edildi:

'Ali **her kanķı** yere varup ([49a/] s.58)

ammā **her bir** pehlivāna on biñ 'asker virüp ([216a/8] s.141)

anı gördi kim toz içinden **birkaç** atlu çıka geldi ([37a/5] s.52)

asker-ile gelüp **birkaç gün** oturup ([56a/15] s.62)

ba 'dehu şāh-ı 'ankā vezirleriyle ve begleriyle ve **cümle leşkeri** imāna gelüp ([134a/1] s.98)

ben ol şandığı bir **başka** evde şaḳlardım ([164/15] s.113)

beş pehlivānın **her birini** yola gönderdi ([74a/] s.67)

birkaç gün bunıñ üzerine ḥazret-i resulullāh- sallallahu ta ālā ' aleyhi vesellem- mescidinde otururken ḥazret-i 'ali –kerremallāhu vechehu- ḥatırına geldi ([4a/16] s.34)

birkaç günden soñra ḥāvır bağlarına geldiler ([82a/11] s.74)

birkaç gündür görünmediñ, kanda idiñ ([145a/17] s.104)

birkaç gündür mescide gelmemişdir ([4a/19] s.34)

birkaç gündür sa 'dı vaḳḳāş görünmüyor ([2a/9] s.33)

birkaç gündür sa 'dı vaḳḳāş kıızı dılürüz'ı alup köye gitmişler idi ([2a/11] s.33)

bugün **cümle şultanlar** cem' oldılar ([87a/18] s.77)

bunlarıñ her biri bir söz söylediler ([184a/1] s.124)

bütün 'ālemi sihir ile kendine dönderdi ([58b/36] s.195)

cümle kā'inātı 'kün' dimekle var iden tañrı'ya ṭap ([47a/3] s.57)

- cümle murādların yerine getürelim* ([34a/15] s.50)
- cümle sulṭānlar* ṣāhin ṣāh'ın kademine baş koyup ([88a/8] s.77)
- cümle sulṭānlar* ve pehlivānlar iytdiler ([90a/1] s.78)
- cümle vilāyetlerim* zabṭ eyledi ([143a/12] s.103)
- dāmādın hāmān başka dīn* tutarmış ([159/2] s.110)
- eżincānib* bu tarafda hāverān'ın **her** *tarafdan* leşkeri bölük bölük gelüp ([30a/9] s.48)
- gönlinden her ne geçerse işle* ([27a/14] s.46)
- gördi ki bir hūb maḳām her* *tarafdan* şular çağlayup akar ([185a/19] s.125)
- hāverān birkaç pehlivān* ile ihzar-ı zemin yolunu tutup gitdi ([133a/4] s.98)
- her günde* bizden yetmiş seksen pehlivān helāk olurdu ([37a/12] s.52)
- her kaçan* bu aradan kārban geçerken baña haber viriñ ([15a/9] s.40)
- her kaçan* ki ol fil harekete gelür ([60a/18] s.63)
- her kanḳı* kal 'aya vardıysa kapusını koparup atmışdır ([221a/21] s.144)
- her kim* ol şudan içerse sağ komazlar, öldürürler ([59a/16] s.63)
- her milde* onar adam bekci komuşlardur ([215a/8] s.141)
- her ne isterse* virelim ([34a/] s.50)
- her ne sipāriş* eylediyse cümlesini haber virdi ([147a/11] s.105)
- her ne söylediyse* bir bir haber virdi ([35a/] s.51)
- her* *tarafdan* kāfirlere hücum eylediler ([162a/12] s.111)
- her* *tarafdan* şadā cihānı tutdı ([36a/8] s.51)
- imdi **her kim** ölüm şerbetin içmek murād iderse meydānıma gelsün ([182a/18] s.123)
- kan ise **her** *tarafdan* siller gibi aḳmağa başladı ([162a/18] s.112)
- kanber'e **birkaç** ağaç urdı ([13a/4] s.39)
- mālik-i ejder ise **her** *tarafdan* na 'ra urup ([36a/3] s.45)
- ol maḡāranın **her** köşesi şadā virdi ([61a/9] s.50)
- pes dilāverleriñ **her biri** bir tarafa gemi tedārik itmege gitdiler ([190a/7] s.127)
- pes divler, periler buni göricek **her** *tarafdan* hamle kıldılar ([212a/4] s.139)
- pes ṣāh-ı 'anḳa daḫı atına ve **cümle vezirlerini** ve beglerini alup ([133a/5] s.98)
- pes ṣāh-ı merdān, ṣāhin ṣāh'a **başka bir çādır** virüp ([224/1] s.145)
- seni **cümle** *qullarım*dan hoş tutayım, didi ([12a/19] s.38)
- ṣāh-ı merdān daḫı **her birine** te'kid ve tenbih idüp ([52a/] s.49)
- ve'l-hāşıl **ecnās-ı muhtelif**e ki her biriniñ aḡzından burnundan tütün ([212a/11] s.139)
- zirā **bütün gice** 'acele ile yürümüşlerdi ([217a/18] s.142)

4.3.1.2.1.5. Arapça Sıfat Tamlamalar

9 örnekte tespit edildi

āhirü'l-emir mālîk-i ejder dahı zebûn oldı ([153/29] s.107)

āhirü'l-emir yolu bir berr-i yabana uğradı ([50b/7] s.188)

āhirü'l-emir bir yüce tağ üzerine çıkup ([54b/38] s.192)

anıñ ardınca hoca 'amrı biñ yüz yük māl ile ve yigirmi yük cevāhir ve biñ iki yüz zi-kîymet kumāşlar ile ve yedi biñ güzel kız oğlan ile ve iki biñ maḥbûb ile gelüp ([235a/5] s.151)

ba 'dehu zülfikār'ı beline bend eyleyüp ([202a/12] s.134)

bir tenhā yerde namāzlarıñ kılup defn eylediler. rahmet-ullāhi 'aleyhim ecma ĩne ([229a/16] s.148)

bu kerre şāh-ı merdān, zülfikār'ı kıza havāle eyledi ([205a/6] s.136)

gülistān-ı Bānū nice hazineler ve zi-kîymet yādigārlarla gelüp ([235a/3] s.151)

Sa'dı Vakḳāş dört yüz esir ve beş yüz yük māl ve zi-kîymet tuhfelerle çıka geldi ([231a/12] s.149)

4.3.1.2.1.6. Farsça Sıfat Tamlamaları

18 örnekte tespit edildi:

andan soñra emr eyledi, şehir-i ḥalḳa nidā itdiler ([172a/14] s.117)

bu ḥayr-ı 'alāmet degildir ([4a/11] s.34)

cihānz rahmet-i envār saçıldı ([4b/1] s.153)

cihānz rahmet-i envār saçıldı ([4b/2] s.153)

çün ehl-i ḥayber bu ḥālî gördiler ([11b/26] s.158)

düldül-i mübāreki katı sürüp ([64b/35] s.198)

düldül-i mübāreki ol taraḫa sürdi ([50b/23] s.188)

ey ādemi-zāde! dön girü! öte saña yol yokdur ([204a/7] s.135)

ey ādemi-zāde! ne kişisiñ ve bunda ne işiñ vardır² ([211a/15] s.139)

ey ādemi-zāde! sen buraya neye geldiñ ([205a/10] s.136)

gördi bir kumlu yerde düldül-i mübārekiñ izi belürdi ([46b/7] s.185)

hemān bunlara düldül-i mübāreki sürdi ([46b/24] s.185)

² Ek fiilin geniş zaman 3. teklik kişi çekimi EAT dil özelliklerine göre eksiz veya yuvarlak ünlülü biçimde +dUr / +dUrUr ekleriyle yapılır. Bu ekin kaynak metnimizde neden dar ünlülü transkripte edilişiyile ilgili olarak temel alındığı yazmaya baktığımızda ekin esre harekesi ile 'واردر' biçiminde yazıldığını gördük (bk. Demir - Erdem, 2007: 358).

hiç ādemi-zādeniñ buraya geldiği yokdur ([75b/14] s.71)
imām-ı 'ali, düldül-i mübārekiñ üzerine binüp ([64b/2] s.199)
imām-ı 'ali düldü-i mübārekiñ üstünde sedd-i iskender gibi tırdı ([59b/31] s.195)
nāgāh ceng içinde mest-i ejder gibi kāfirleri kırıp ([32b/16] s.172)
tiz kalkup düldül-i mübārek oldığı eve geldim ([43b/17] s.183)
vir şalavāt. rūh-ı pāk Muştafa ([65b/18] s.199)

4.3.2. Sıfat Tamlamalarının Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde sıfat tamlamalarının tümce içinde özne, nesne, zarf ve yüklem olarak görev yaptığı örnekler belirlenmiştir.

4.3.2.1. Sıfat Tamlamasının Özne Görevinde Kullanılması

3 örnekte tespit edildi:

bu kıızı büyük oğlum sevdi ([60a/6] s.63)
dört yüz elli aşhāb şehid oldılar ([8b/6] s.156)
içinden üç kişi çıktı ([191a/18] s.128)

4.3.2.2. Sıfat Tamlamasının Nesne Görevinde Kullanılması

2 örnekte tespit edildi:

düldül-i mübāreki ol tarafa sürdi ([50b/23] s.188)
nāgāh kırk cuhūd, büyük bi r taş getirüp ([15a/1] s.161)

4.3.2.3. Sıfat Tamlamasının Zarf Görevinde Kullanılması

2 örnekte tespit edildi:

amma sağ taraftan bir toz belirdi ([136a/20] s.100)
imām-ı 'Ali Düldü-i mübārekiñ üstünde sedd-i İskender gibi tırdı ([59b/31] s.195)

4.3.2.4. Sıfat Tamlamasının Yüklem Görevinde Kullanılması

6 örnekte tespit edildi:

bu taraftan şah-ı merdān dahı mü'minleri beş şāf eyledi ([148a/6] s.105)
'ifrit divi polād şandığ-ıla dört pāre eyledi ([234a/9] s.151)
kıza hayli itāb eyledi ([23b/10] s.166)

*oğlan ve kız toğurmakdan **münezzeḥ bir pādiṣāḥ**dır ([102b/29] s.223)*

*pes uyur yılanıñ kıyruğına başmaq **eyü degil**dir ([221a/8] s.144)*

*tañrı birdir, Süleymān Peyğamber **Ḥaḳḳ resūl**'dir ([168a/20] s.115)*

4.4. Tekrar Öbeği

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirlediğimiz tekrar öbekleri yapıları bakımından ve cümle içindeki işlevleri bakımından ele alındı.

4.4.1. Yapı Bakımından Tekrar Öbekleri

Bu başlık altında *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirlediğimiz tekrar öbekleri yapıları bakımından şu başlıklar altında ele alındı: 1. aynı sözcüğün tekrarı ile oluşan tekrar öbeği, 2. eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan tekrarlar, 3. karşıt anlamlı sözcüklerden oluşan tekrarlar, 4. pekiştirmeli (ilaveli) tekrar öbeği, 5. çekim ekleriyle oluşturulan tekrarlar. Genel toplam olarak, kullanılan tekrar öbeklerinin kullanım sıklığı 65'tir. En çok kullanım sıklığına sahip olan tekrarların, aynı sözcüğün tekrarı ile oluşan tekrarlar olması dikkat çekicidir.

4.4.1.1. Aynı Sözcüğün Tekrarı ile Oluşan Tekrar Öbeği

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*ndeki aynı sözcüğün tekrarı ile oluşan tekrar öbeklerinin isim, sıfat, yansıma sözcük ve zarf fiillerin tekrarı ile oluştuğu gözlemlenmiştir.

4.4.1.1.1. İsimlerden Oluşan Aynen Tekrarlar

19 örnekte tespit edildi:

ālāy ālāy meydān yerine gelüp ([39a/9] s.53)

ālāy ālāy taşra çıkdılar ([25a/21] s.46)

Ālāy ālay urup ([33a/6] s.50)

Allāh Allāh, deyüp kâfirleriñ nice yüz biñ tabl-ı neğgäreleriniñ āvāzları çıkmayup ([148a/7] s.105)

andan dahı buraya geldim, deyü hāy hāy ağladı ([143a/17] s.103)

birbirini başa başa tağılmağa başladı ([50a/19] s.59)

bunca leşkerimi helāk eyledi ve vilāyetimi dōge dōge elimden alan budur ([145a/14] s.104)

eżincānib bu tarafda Hāverān'ın her taraftan leşkeri bölük bölük gelüp ([30a/17] s.48)

gök yüzine direk direk oldu ([150a/8] s.106)

güm güm gümledi ([43a/4] s.55)

hāveristān tağları nice zamān çini taş gibi güm güm gümledi ([33a/5] s.50)

kāfirleri demet demet eyleyüp ([45a/2] s.56)
ol arslanın .dişlerinden kaṭre kaṭre şu aḳar ([57a/3] s.62)
pāre pāre oldu ([47a/8] s.57)
pāre pāre olmazdı”([48a/9] s.57)
şol ṭālī ‘im gör kim belā belā üstüne geldi ([38a/4] s.52)
şöyle kim kāfirleri demet demet eyleyüp bıraḳdılar ([155a/6] s.108)
zengiler gürūh gürūh çıḳmaḡa başladılar ([138a/10] s.100)
zengiler daḡı gürūh gürūh gelmekde ([138a/19] s.100)

4.4.1.1.2. Sıfatlardan Oluşan Aynen Tekrarlar

3 örnekte tespit edildi:

dürlü dürlü buḡūrlar yaḳarlar ([151a/16] s.106)
ḳara ḳara tütünler cihānı tutdı 169a
şahrāya dürlü dürlü ḳādırlar ([88a/11] s.77)

4.4.1.1.3. Yansımadan Türemiş Sözcük Tekrarları

7 örnekte tespit edildi:

bilmem ki bunlar ile n'eylesem ve ellerinden nice ḳurtulsam deyüp zāri zāri ağladı ([187a/7] s.126)
gün toḡuncaḳ par par yanardı ([28a/19] s.47)
gördiler ki ol ‘azametlü ḳubbe yer ile berāber olmuş par par yanar ([173a/2] s.118)
gördi ki düldül yokdur, hemān zāri zāri ağlamaḡa başladı ([41b/2] s.181)
ömrüm bu zālīmīñ elinde geçer mi, deyüp zāri zāri ağlardı ([44b/2] s.181)
hemān zāri zāri ağladım ([44b/14] s.183)
şöyle ki başı ḡammām ḳubbesine beñzer ve gözleri külḡan ocaḡı gibi par par yanar 164a

4.4.1.1.4. Zarf-Füllerle Kurulan Aynen Tekrarlar

1 örnekte tespit edildi:

şimdi ḳaça ḳaça size gelüp ḡālimizi ‘arz eyledik ([38a/1] s.52)

4.4.1.2. Eş ya da Yakın Anlamli Sözcüklerden Oluşan Tekrarlar

18 örnekte tespit edildi:

*ağlayup **şaçın şakalın** yoldı ([143a/10] s.103)*

*āhir **işityāk-ı hasret** cānına kār itdi ([152a/14] s.107)*

*āhirü'l-emir yolu bir **berr-i yabana** uğradı ([50b/8] s.188)*

*andan **hāl-i hātır** soruşdılar ([133a/11] s.98)*

*ben dahı kavl eylemişdim çünkü sizi **şağ selāmet** buldum ([223a/18] s. 145)*

*ey **bāri hudā** bunlara ne hāl vākı 'oldı ([22a/5] s.44)*

***hāl hātır** sorup ([45a/10] s.56)*

***hālī hātır** soruşdılar ([30a/10] s.48)*

*hazret-i 'alī ikrārına turup seni öldürmedi. **şağ selāmet** getürdi ([223a/16] s. 145)*

*hemān **āb-u zülāl** gibi şu atup ([61a/2] s.64)*

*kendüsi yüz biñ çeriniñ içinden **şağ selāmet** gitdi ([46a/1] s.56)*

*otuz biñ 'asker içinden **şağ selāmet** çıka gide ([34a/4] s.50)*

*Pes mel 'ün dahı **gürbüz baṭṭāl** pehlivān idi ([31a/6] s. 49)*

***şağ selāmet** yine hālāş oldılar ([200a/11] s.133)*

*Şöyle ki 'askeriñ **hadd-i pāyānı** yok ([186a/] s.)*

*şükür ol Hālīk-i Perverdigār'a iki yine **şağ selāmet** bizi birbirimize kavuşdurdı 235a*

*Yine zamāndan soñra her biri vardukları yerden cümlesi **şağ sālīm** gelüp ([190a/1] s.128)*

4.4.1.3. Karşıt Anlamli Sözcüklerden Oluşan Tekrarlar

6 örnekte tespit edildi:

*ammā **gice gündüz** fikr iderdi kim ([87a/10] s.76)*

*ammā mālīk-i ejder **gice gündüz** fikr iderdi ([98a/10] s.81)*

***gice gündüz** allāh'ın emriyle yatur ([50b/6] s.188)*

*pes ebu'l-muhsin bunlarıñ hücūmın göricek qarārı kalmayup öyle bir kim **yer gök** bir*

zamān çini taş gibi şadālar viridi ([154a/19] s.108)

***şağı sola** hem **şolı şağa** urup ([32a/12] s.49)*

*üç gün üç gice şuyıñ **şağına şolına** tolaşdı ([64b/3] s.199)*

4.4.1.4. Pekiştirmeli (İlaveli) Tekrar Öbeği

4.4.1.4.1. Sözcük Başına “m” sesi Getirilerek Yapılan Tekrar Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

ol yüz kâfiri tār u mār eyledi [40a/10] s.53)

4.4.1.4.2. “m,p,r,s” Sesleriyle Yeni Heceler Oluşturularak Yapılan Tekrar Öbeği

7 örnekte tespit edildi:

aç ve yalın ayak, yetmiş seksen kamaçı yemiş, teni kapkara olmuş ([32a/8] s.49)

kāfir çerisi gömgök timüre garç olup ([39a/8] s.53)

şusuzlıktan tudaqları kapkara ve hem pāre pāre olmuş ([67a/2] s.67)

şöyle kim eviñ içi tobtolu oldu ([71a/1] s.69)

leşî murdār-ı kurbaga gibi yamyaşşı oldu ([148a/18] s.105)

otuz biñ er gömgök timüre garç olup ([25a/20] s.46)

yarısı kızıl kana beñzer ve yarısı kapkara beñzer 63b([63b/31] s.198)

4.4.1.5. Çekim Ekleriyle Oluşturulan Tekrarlar

2 örnekte tespit edildi:

şagında şolında kürsiler kurulmuş ([79a/3] s.72)

üç gün üç gice şuyiñ şagina şolina tolaşdı ([64b/3] s.199)

4.4.2. Tekrar Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i ‘Ali Cenkləri’nde tekrar öbeklerinin tümce içinde nesne, zarf ve yüklem olarak görev yaptığı belirlenmiştir.

4.4.2.1. Tekrar Öbeklerinin Nesne Görevinde Kullanılması

2 örnekte tespit edildi:

hāl hātır şorup ([45a/10] s.56)

Hāli hātır şoruşdılar ([30a/10] s. 48)

4.4.2.2. Tekrar Öbeklerinin Zarf Görevinde Kullanılması

3 örnekte tespit edildi:

*Kendüsi yüz biñ çeriniñ içinden **şağ selāmet** gitdi ([46a/1] s.56)*

*şimdi **қақа қақа** size gelüp hālimizi 'arz eyledik ([38a/1] s.52)*

***Biñ biñ** geliñiz kim kökizi tezcek kırayım ([32a/7] s.49)*

4.4.2.3. Tekrar Öbeklerinin Yükleme Görevinde Kullanılması

2 örnekte tespit edildi:

*Şöyle kim eviñ içi **тобтолу** oldu ([71a/1] s.69)*

*Leşi murdār-ı kurbaga gibi **yamyaşşı** oldu ([148a/18] s.105)*

4.5. Aitlik Öbekleri

4.5.1. Yapı Bakımından Aitlik Öbekleri

Aitlik eki, bir nesneye bağlı ve aitlik bakımından başka bir nesnenin zaman ve mâkan içindeki yerini işaret ederek gösterir. Bu ek isimlere eklendiğinde çok yerde ünlü benzeşmesine ve dudak benzeşmesine uymaz. Aitlik öbeği, -ki ekiyle bir araya gelen isim ögesi ve kendisinden önce yer alan sözcük ile birleşerek meydana gelen sözcük öbeğidir.

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde şu 4 kullanım tespit edildi:

*mâlik-i ejder gördi ki **karşısındaki deñiz** hareket eyledi* ([61a/8] s.64)

***haviz içindeki** arslanıñ ağzından burnundan kan akmağa başladı* ([61a/18] s.64)

*ısbu **şahrâdaki olan leşkeri** gördün mi* ([145a/20] s.104)

*ol **puşudaki olan pehlivānlar** bu işāreti göricek yedi yüz kâfir bir uğurdan çıkup*
([146a/1] s.104)

4.5.2. Aitlik Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Kaydedilen örneklerin tümce içinde özne ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı görülmektedir.

4.6. Sayı Öbekleri

4.6.1. Yapı Bakımından Sayı Öbekleri

Standart Çağdaş Türkçede sayı öbeği, ondan yüze kadar olan onluk basamaklarla yüzlük, binlik, milyonluk, milyarlık basamaklar arasında, “basamağı oluşturan büyük sayı + küçük sayı” biçiminde kurulur (Özmen, 2013: 108). Sıfat tamlaması ile ifade edilen sayılarda sayı sözleri arasında çarpma, sayı grubu ile ifade edilen sayılarda ise toplama ilgisi vardır (Doğan, 2012: 57). *Hazret-i ‘Ali Cenkləri’*nde yüzlük ve binlik basamaklarda kurulmuş 3 sayı öbeği belirlendi.

*leşkerimden **biñ iki yüz** erleriñ ödi yarıldı ([45a/20] s.56)*

*ol gice yalıñız başına **üç biñ yedi yüz Zenginiñ** defter-i ‘ömrini dürdi ([138a/17] s.100)*

*Andan şoñra sâ’ir kâfir cerise **yüz elli şāf** olup tırdılar ([148a/3] s.105)*

4.6.2. Sayı Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Sayı öbekleri bazı sözcük öbeklerinde görevli olarak kullanılabilir. Şu 2 kullanımda özne konumundaki sıfat tamlamasında tamlayan konumundadır:

*leşkerimden **biñ iki yüz.erleriñ** ödi yarıldı ([45a/20] s.56)*

*ol gice yalıñız başına **üç biñ yedi yüz Zenginiñ** defter-i ‘ömrini dürdi ([138a/17] s.100)*

Diğer kullanımda ise zarf tümlecindeki sıfat tamlasının tamlayanı konumundadır:

*Andan şoñra sâ’ir kâfir cerise **yüz elli şāf** olup tırdılar ([148a/3] s.105)*

4.7. Unvan Öbekleri

4.7.1. Yapı Bakımından Unvan Öbekleri

Kişi isimleriyle bir arada gelerek inceliğe yönelik bir hitap biçimini veya kişinin ailedeki, topluluk ve toplumdaki yerini ve akrabalık derecesini belirten isimlere unvan denir. Unvan bildiren sözcükler şunlardır: Dede, baba, anne, teyze, hanım, ağa, ağabey, paşa, gazi, hakan, kağan, hoca, efendi, albay, yüzbaşı ve başkaları.

Unvan grubu, bir kişi ismiyle, unvan veya akrabalık gösteren bir ismin eksiz olarak yanyana getirilmesiyle oluşturulan sözcük öbeğidir. Unvan öbeği terimi yerine bazı gramer kitaplarında san öbeği (Banguoğlu, 1984: 513) bazılarında da ünvan grubu (Güneş, 2009: 352) terimleri kullanılmıştır.

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde şah, ta'ālā ve peygamber unvanlarının kullanıldığı 6 örnekte tespit edildi:

bu def'a Şāhin Şāh gazaba gelmiş ([149a/20] s.106)

Şāhin Şāh kendüden geçdi ([192a/19] s.129)

şol zamān ki Süleymān peygamber buraya geldikde ol zamāndan berü üç biñ yıl oldı ([59a/10] s. 63)

Süleymān peygamber -'am- zamānında divler yapmışdır ([60a/12] s. 64)

düldül'i göricek Allāhu ta 'ālā hazretlerine şükürler eyledi ([44a/6] s. 53)

imdi ol Tañrı ta 'ālānın kudretiyle anıñ ne deñlü 'askeri ([35a/20] s.51)

4.7.2. Unvan Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde tespit edilen unvan öbekleri daha çok özne ve zarf görevinde kullanılır.

Bu def'a Şāhin Şāh gazaba gelmiş ([149a/20] s.106)

Dilfürüz ile Seyāf Şāh dahı timür ton geyüp ol heybet-ile yüz pehlivāna karşı çıkdılar [19a/8] s.42)

Şāhin Şāh kendüden geçdi ([192a/19] s.129)

Şol zamān ki Süleymān peygamber buraya geldikde ol zamāndan berü üç biñ yıl oldı ([59a/10] s. 63)

Süleymān peygamber -'am- zamānında divler yapmışdır ([60a/12] s. 64)

İmdi ol Tañrı ta 'ālānın kudretiyle anıñ ne deñlü 'askeri ([35a/20] s.51)

Şu bir kullanım da yer tamlayıcısı işlevindedir.

Düldül'i göricek Allāhu ta 'ālā hazretlerine şükürler eyledi ([44a/6] s. 53)

4.8. Ünlem Öbekleri

Bir seslenme edatı ile bir isim veya daha fazla isim ögesinden oluşan sözcük öbeğine ünlem öbeği denir. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit ettiğimiz ünlem öbekleri temel ögesi ünlem edatı olarak kendi kullanışları toplam 141 ünlem öbeği kullanımı tespit edildi.

4.8.1. “hây-hey” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri

3 örnekte tespit edildi:

hây nâ-bekâr! bunıñ evvel hamle kıldılar ([55a/6] s.61)

hây nâ-bekâr! deyüp fi'l-hâl döndi ([97a/1] s.81)

hey nâ-bekâr! Olmaya kim kıza dağı gâlib olup ([90a/16] s.78)

4.8.2. “ey” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri

92 örnekte tespit edildi:

ey yārānlar! birkaç gündür sa'dı vaḳḳāş görünmüyor ([2a/9] s.33)

ey yārenler! 'amucam oğlu 'alî dağı görünmez ([4a/19] s.34)

ey şāh! bāc almak şol vilāyetde olur ki ol vilāyet ol iḳlimler ḫarāmilerden emin ola ([7a/19] s.35)

ey yigit! o at niçün böyle yavuzdur? ([8a/6] s.35)

ey yigit! seniñ atıñ nasıl atdır ki yanına varılmaz ([10a/6] s.37)

ey yigit! bu atı saña bağışladım ([10a/12] s.37)

ey benim güzide yārānlarım! ([11a/9] s.37)

ey yigit! 'arab diyārına varduğıñda ([11a/2] s.38)

ammā ey şāh! anı şormaḳdan murādıñ nedir ([12a/5] s.38)

ey oğlan! gel lāt-ı 'uzzāy'ya secde eyle ([12a/17] s.38)

ey şāh! yerleri ve gökleri yaradan tañrı birdir ([12a/19] s.38)

ey nâ-bekâr ademi! sen kimsin ki buraya gelüp oturasın ([13a/16] s.39)

ey la'în! ne herze söylersiñ? ([13a/20] s.39)

ey mel'unlar! ne demek istersiñiz? ([14a/17] s.39)

ey yigit! bāzırgānıñ kıızı var imiş ([17a/14] s.41)

ey şāh! benim senden zerre kadar ḫavfım yokdur ([17a/20] s.41)

ey niğar! bu gelen ta'ife yavuz melunlara benzer ([19a/2] s.42)

ey la'inler! nereye gelürsiñiz? ([19a/10] s.42)

- ey bāri ḥudā* bunlara ne ḥāl vākı 'oldı ([22a/5] s.44)
- ey vezir!* bu ne ğarib ḥāldir? ([23a/5] s.44)
- ey ṣāh-ı merdān!* sen ḥazret-i muḥammed- 'aleyhi's-selām-ıñ 'emmisi oğlu degil misiñ ([24a/20] s.45)
- ey vezir-i ḥāṣ!* var ḥāverān'a söyle imāna gelsün ([25a/9] s.45)
- ey nā-bekār* mel ūnlar! ne herze söylersiñiz? ([28a/9] s.47)
- ey mel 'ūnlar!* meydāna geliñ ([29a/5] s.47)
- ey nā-bekār* beni bilmez misin ([29a/14] s.48)
- ey yigit!* deli misiñ ([31a/3] s.48)
- ey mel 'ūnlar!* öyle onar yüzer gelmeyin ([32a/6] s.49)
- ey emirü'l-mü'minin!* ḥāverān beni elçilik ile size gönderdi ([35a/1] s.51)
- ey vezir-i ḥāṣ!* hoş haber deyesin ([35a/1] s.51)
- yā emir el-mü'minin!* baña destūr vir ([35a/16] s.51)
- ey mel 'ūnlar!* benem 'ali ([35a/21] s.51)
- ey kāfir!* ḥamle eyle ([40a/4] s.53)
- ey la ĩnler!* şol bir yayan elinde kılıcı yokdur ([41a/9] s.54)
- nā-çārım yā rabbi!* ([42a/18] s.55)
- ey la ĩnler!* tiz zūlfikār'ı ol kapuda ([43a/15] s.55)
- ey.ḥāverān!* eger er iseñ meydānıma gel ([44a/9] s.55)
- ey begler* ve *ey.vezir!* ([45a/18-19] s.56)
- ey nā-bekār!* bu deñlü ğavġāya sebeb.([46a/12] s.57)
- ey la ĩn!* benden ne istersin ([47a/2] s.57)
- ey ḥāver!* ([47a/11] s.57)
- ey begler!* gör kim bütlerimiz ne uğradılar ([48a/5] s.57)
- ey nā-bekār!* çok söyleme ([48a/18] s.58)
- ey erenler ṣāhı!* ([49a/7] s.58)
- ammā yā vezir!* ol ḥabis oġlan ([49a/21] s.58)
- ey vezir-i ḥāṣ!* ([50a/4] s.58)
- el-āmān, el-āmān ey erenler ṣāhı* ([51a/16] s.59)
- ey.vezir-i ḥāṣ!* ḥayfā ki böyle 'ali sarāyı bırakıp ([51a/21] s.59)
- ey sa 'd!* sen 'askerle gele tır ([57a/14] s.62)
- ey nā-bekār!* bu ḥayvānıñ aġzını ne tutarsıñ ([58a/10] s.62)
- ey 'avrat!* eliñdeki baş kimiñdir ([58a/19] s.63)
- ey ḥāķi!* seniñ şormakdan murādıñ nedir ([59a/1] s.63)

- ey 'avrat! çok sözi ko* ([59a/7] s.63)
- ammā ey yigit sen korkmaz mısıñ* ([59a/11] s.63)
- ey 'avrat! söyle ne dine hıdmat idersiñ* ([59a/20] s.63)
- ey mel 'ün! kanı yārānım sa 'd n'eylediñ* ([70a/13] s.69)
- ey nā-bekār! bu ne hiledir* ([71a/3] s.69)
- ey kavm! kanıñıza şusadıñız mı* ([71a/5] s.69)
- ey hāki! bu leşkerle nereye gidersiñ* ([75a/11] s.71)
- ey hāmān! sen bir pehlivān* ([87a/2] s.76)
- ey pehlivān! bugün ben çok şavaşdım* ([92a/10] s.79)
- ey hāmān! gönlimiz gāyetle seyr-i şikār* ([95a/1] s.80)
- ey hāmān! şimdi iklimi hālidir* ([98a/20] s.82)
- imdi ey nigār gel sen dahı haqq dine gir* ([105a/21] s.85)
- ey vezirler ve begler!* ([132a/11] s.98)
- ey hāverān!* ([132a/15] s.98)
- ey pehlivān! bildim ki sen 'ali'niñ oğlu imişsin* ([133a/12] s.98)
- ey şāh-ı 'ālī!* ([133a/17] s.98)
- ey yārānlar! şāh-ı 'ankā'niñ didigi maqām bu olmasun* ([134a/15] s.99)
- ey mel'ünlar! n'eylersiñ* ([135a/15] s.99)
- ey dīlfürüz bu girdāba nice düşdiñ?* ([136a/4] s.99)
- ey yigit! birliği ve varlığı 'aşkına sen kimsiñ* ([140a/2] s.101)
- ey mel'ün! kanı gāşamşam'ı getürüp teslim idiñ* ([140a/21] s.101)
- ey kaşamşam! bugün kanda idiñ* ([142a/10] s.102)
- ey vezirler! nice idelim?* ([143a/2] s.102)
- ey şāh! bilmiş ol ki o didigiñ kaşamşam 'ali'dir ve kızını alan pehlivāna dahı mālīk-i ejder dirler* ([144a/6] s.103)
- ey yārānlar!* ([144a/11] s.103)
- ey yārānlar! ben şāhin şāh'a gidiyorum* ([144a/19] s.103)
- ey kaşamşam!* ([145a/8] s.104)
- ey şāh! lutf eyle baña destūr vir* ([145a/11] s.104)
- ey kaşamşam!* ([145a/17-19] s.104)
- ey benim kullarım!* ([151a/18] s.106)
- ey benim muhammedim!* ([151a/20] s.107)
- ey kāfir! çok söyleme* ([152a/2] s.107)
- ey hāmān! bilerüm seniñ tapdığıñ din haqqdır* ([152a/16] s.107)

ey mel'ünlar! çekin eliñizi andan, deyüp at sürdi ([154a/20] s.108)

ey mel'ünlar! kanı gayret-i hāmān? ([155a/8] s.108)

ey şāh, didi ([158a/21] s.110)

ey ā rābi neye geldiñiz? ([220a/3] s.143)

4.8.3. “bire” Seslenme Sözcüğü ile Kurulan Ünlem Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

bire nā-bekār! ([55a/20] s.61)

4.8.4. “yâ” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri

yâ resulallah! birkaç gündür sa'dı vaḳḳāş kıızı dılürüz'ı alup köye gitmişler idi ([2a/11] s.33)

ammā yâ resulallah hālbuki ya düñki gün köyden bir kimesneye su'āl eyledik ([2a/12] s.33)

yâ resulallāh! ebu'l-muḥsin daḥı nice gündür evine gelmemişdir ([4a/2] s.34)

yâ 'Ali! kanber kanda? ([4a/13] s.34)

ne 'am, yâ resulallāh! ([4a/19] s.34)

yâ resulallāh! ali birkaç gündür ki zūlfikār'ı kuşanup ([4a/21] s.34)

yâ 'Ali! kanı düldül? ([8a/21] s.36)

yâ bâzirgān bunu nice zabı ider ([9a/21] s.37)

yâ Muḥammed! şimdi 'ali, ihzar-ı zemin vilāyetine vardı ([11a/7] s.37)

yâ Muḥammed! zamān ol diyārı görmişem ([11a/12] s.38)

yâ 'Ali! gel ([21a/13] s.43)

yâ kanber, deyü çağırdı ([21a/14] s.43)

ammā yâ 'Ali saña katı müştākım ([21a/21] s.43)

ne hāle uğramışam yâ ilāhi ([22a/9] s.44)

yâ 'Ali! ben düşümde peygamberi gördüm ([25a/5] s.45)

ammā yâ vezir hiç ḥavf itme ([25a/11] s.45)

yâ Allāh, deyüp bir kılıç urdı ([39a/15] s.53)

ammā yâ 'Ali! ben kitābda gördüm ([49a/13] s.58)

bilmez misiñ yâ 'Ali! ([50a/3] s.58)

ammā ya pehlivān çok 'acā'ibler ([60a/3] s.63)

yâ pehlivān! benim iki oğlum var idi ([60a/5] s.63)

yā ḥazret-i 'Ali! gel ([62a/5] s.64)

ḳandasın yā 'Ali ([62a/16] s.65)

yā 'Ali! zinhār ḳapunıñ işigine başma ([71a/19] s.69)

yā allāh, deyüp kendüyi pertāb eyledi ([71a/20] s.69)

yā 'ali! ol bakır mil ([72a/8] s.69)

yā 'ali! divler şu götüren ([75a/20] s.71)

yā leys! eyü hünerler gösterdiñ ([91a/6] s.78)

yā leys! bu ne ḥāldir ([95a/20] s.80)

yā allāh, deyüp bir na 'ra urup ([96a/11] s.80)

yā leys! ey ḥıyār uğrısı! ([97a/2] s.81)

yā pehlivān! ol zaman ki pes bölük yoluñ birine ([136a/5] s.99)

yā ebu'l-muḥsin! bilmiş ol ki bu eylik seniñitdiñ eyliğiñ muḳābelesindedir ([140a/5] s.101)

yā Allāh, deyüp mel'ūnı ḳoltuğı altından şöyle çaldı ki bir ḳolıyla başı havāda berrān eyledi ([141a/7] s.102)

yā seniñ tañrıñ kimdir? ([142a/12] s.102)

yā 'amrı! hoş geldiñ ([147a/10] s.105)

imdi yā 'amrı, luṭf eyle ([147a/11] s.105)

yā 'amr! luṭf eyle ṭaban ḳaldır, dört yaña nazar eyle ([151a/7] s.106)

n'ola yā 'ali ([151a/9] s.106)

yā 'Ali! bu divi niçün ḥalāş eyledin ([169a/16] s.116)

yā 'Ali! erlik, dilāverlik ise ([188a/15] s.126)

yā 'Ali, luṭf eyle, ırte degin bize āmān vir ([188a/15] s.126)

4.9. Bağlama Öbekleri

4.9.1. Yapı Bakımından Sayı Öbekleri

Bağlama grubu, iki kelime veya kelime grubunun bir bağlaçla birbirlerine bağlanmasıyla oluşur (Özmen, 2013: 80). *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit ettiğimiz bağlaçları kökenine göre Türkçe, Farsça, Arapça ve Karma yapıda olmak üzere dört grupta ele aldık. Toplamda 1061 bağlama öbeği kullanımı tespit ettik. Bağlama öbeklerinin oluşumunda kullanım sıklığı bakımından en sık öbek oluşturan bağlaçlar 640 örnekte kaydedilen Farsça kökenli bağlaçlardır. Sonrasında 346 örnekte kaydedilen Arapça bağlaçlardır. Karma bağlaçların kökeni genel olarak Türkçe değildir; metinde 28 kullanım tespit edildi. Bu bağlamda metinde 47 kullanımla sıklığı en az bağlaçlar Türkçe kökenli bağlaçlardır.

4.9.1.1. “dahı” İle Kurulan Bağlama Öbekleri

3 örnekte tespit edildi:

*bu atı saña bağışladım ve ol altunları **dahı** bağışladım ([10a/13] s.37)*

*esbāblarımızı yağma idüp ve seniñ mālñ **dahı** yağma eylediler ([15a/21] s.40)*

*biz **dahı** cümlemiz böyle gördük didiler([132a/14] s.98)*

4.9.1.2. “ile” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri

4.9.1.2.1. ıla Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri

2 örnekte tespit edildi:

*sa 'd-ıla **Dilfürüz** dahı bunların geldiğın göricek hemān-dem timür tona gark olup ([18a/21] s.42)*

*içerü girdiler kim **Sa 'd-ıla Dilfürüz** namāz kılurlar ([24a/10] s.45)*

4.9.1.2.2. ile Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri

9 örnekte tespit edildi:

*bunlar da edeb-şāhi **ile** şāh-ı merdāna gelüp eyitdiler [7a/2] s.35)*

***dilfürüz ile seyāf şāh** dahı timür ton geyüp ol heybet-ile yüz pehlivāna karşı çıkdılar [19a/8] s.42)*

*bir bölük **hādimler ile hāverān'ın** hatunı gelüp ([52a/2] s.59)*

***şāhin şāh ile Hāverān** taht birağup kaçmışlar ([146a/12] s.104)*

4.9.1.3. “u, ü” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri

34 örnekte tespit edildi:

süst ü endām tutdılar ([3a/9] s.33)

bunlar *çār u nā-çār* yüz adam miḳdārı gelüp dldül'İN çevresiñ alup tururlar ([9a/11] s.36)

hāverān'İN öñinde *dād u feryād* eylediler ([15a/20] s.40)

hāverān kızı görince 'aklı gidüp *cān u göñülden* 'āşık oldu ([20a/5] s.42)

bir na 'ra öyle urdı kim *zemin ü zamān* lerzeye geldi ([24a/12] s.45)

pes *hāverān* öñünde *feryād u fiğān* idüp ([37a/7] s.52)

cān u göñülden nāliş eyledi ([42a/19] s.55)

cān u göñülden öyle bir na 'ra ([43a/2] s.55)

cān u göñülden 'āşık olup ([45a/14] s.56)

ol dinde olunuz, deyüp *cān,u göñülden* ([48a/11] s.57)

hemān āb-u zülāl gibi şu atup ([61a/2] s.64)

cān u dilden cenge başladı ([61a/14] s.64)

taşradan *ṭabl u ārām* ve na 'ra āvāzları cihānı ṭıtdı ([88a/7] s.77)

kāfir gāyetle *zir u dest* mel ūn idi”([92a/4] s.79)

cān u dilden mālīk-i ejder'İN erligine ve bahādırlığına ve kuvvetine 'āşık oldu ([92a/9] s.79)

vezirler daḫı *çār u nā-çār* āferinler eyleyüp ([92a/13] s.79)

şād u hürrem oldu ([98a/19] s.82)

otuz biñ er ile *ṭabl u neğğāresīñ* çalarak merdüm vilāyetine dāḫil oldılar ([99a/2] s.82)

dād u feryād ([143a/10] s.103)

bāzīrgān kıyāfetiyle beni *taḫt u tācimdan* āvāre eyledi ([143a/11] s.103)

dört biñ çift *ṭabl u neğğāre* şadāsı cihānı ṭıtdı ([148a/4] s.105)

ṭabl u ārām urdılar ([149a/1] s.105)

ne ḫāl ise yine *ṭabl u ārām* çalındı ([149a/15] s.106)

şikest olsa *surāḫi cām u meclis* ber-ḫarār olmaz ([150a/20] s.106)

taḫt öñünde baş koyup andan *dād u feryād* ([158a/20] s.110)

dād u feryād ḫarāmilerden, bizi kırdı, deyü şikāyet eylediler ([179a/11] s.121)

hemān sāz u selbini geyüp atına süvār oldu ([182a/4] s.123)

aramızda düşmandan *nām u nişān* yok, didiler ([218a/18] s.143)

mel ūnı *sāz u selb*-ile ḫaldurup kırk adım girüye bıraḫdı ([226a/9] s.147)

mel ün pehlivānı sâz u selb-ile fil-ile berāber kaldırup girüsine bırağa, didi ([226a/13] s.147)

*çün aḥṣām oldu, ṣāh-ı tūrān tarafından **ṭabl u ārām** çalındı ([229a/10] s.148)*

*anlar daḥı **ṣād u ḥürrem** oldılar ([234a/19] s.151)*

*aṣḥāb **ṣād u ḥürrem** oldılar ([9b/31] s.157)*

*bu leşkeri **tār u mār** eyleyem ([14b/4] s.160)*

*otuz biñ er ile **ṭabl u neḡḡāresin** çalarak merdüm vilāyetine dāḥil oldılar ([99a/2] s.82)*

*deve pādişāh-zādeyi bu ḥālde göricek **feryād u fiḡān** eyledi ([240b/5] s.327)*

4.9.1.4. “ve” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri

148 örnekte tespit edildi:

***taḥsin ve āferin** eyledi ([11a/4] s.37)*

*ḥāverān daḥı dā'imā ḥazret-i 'ālī'yi da'vetle **ṣoḥbet ve ri āyet** iderdi ([12a/1] s.38)*

*bir **ḥabeş oḡlanı ve bir eyü at** kim cihānda misli olmaya getürdiler ([12a/8] s.38)*

***cebe cevşen ve yaraqlar** müheyyā eylediler ([223a/5] s.145)*

*muḥammed ḥaḳḳ resül'idir, **dir ve nice** kerre lāt-ı 'ukkā'yı yanına getürdim ([12a/11] s.38)*

***yerleri ve gökleri** yaradan tañrı birdir ve muḥammed ḥaḳḳ resul'dir ([12a/20] s.38)*

*öyle **aḡacdan ve altundan** düzme pūta secde itmey ([12a/21] s.38)*

ḥaḳḳ ta 'ālā ināyetiyle ve muḥammed -'āleyhi's-selām- mu 'cizātıyla cümleden ḥayfım yokdur ([13a/10] s.39)

*sa 'd daḥı bir oḳ çıkarup yayın eline alup on kerre **şaḡına ve solına** çekdi ([18a/14] s.42)*

*ol **kızı ve bend içinde olan kişiyi** bana getürin ([18a/19] s.42)*

*ḥāverān daḥı **kızıñ ve seyāf ṣāh'ın ceng** haberin eşidüp ([19a/19] s.42)*

*çün ḥāverān katına **seyāf ṣāh'ı ve dılürüz'ı** getürdiler ([20a/4] s.42)*

***sa 'd'ı ve seyāh'ı** bende urup zindāna kodılar ([20a/10] s.43)*

*ammā sa 'd **nāmudārıñ ve seyāf ṣāh'ın** aḥvālinden ḥaberi yok idi ([21a/6] s.43)*

*gördi ki **ne kız var ve ne seyāf ṣāh ve ne düldül ve ne zülfiḳār** var ([22a/2] s.43)*

*ben **kulıñ aḥvālını ve bizim ḥālimiz** neye varacaḡını pādişāhıma bildireyim” ([23a/10] s.44)*

*kitābda **ṭablu ve 'alem** ola ([23a/21] s.45)*

***sa 'd'ın ve seyāf ṣāh'ın** dılürüz ḥikāyetin kanber'e ḥaber virdi ([24a/8] s.45)*

*ilāhi! 'izzetiñ **ḥaḳḳı-çün ve ḥazret-i muḥammed'ın mu 'cizātu ḥürmeti-çün** saña*

şıgındım ([26a/2] s.46)

bu taraftan meger veziriñ bir **eyü atı ve bir eyü kılıç** var idi”([26a/5] s.46)

hazret-i ‘Ali’yye’l-murtażā ve ol şir-i hudā münācāt iderken ([26a/9] s.46)

ol atı ve kılıcı görüp ([26a/10] s.46)

hemān **cebesin ve silāhın** geyüp ([27a/20] s.47)

şuçuñızı ve günāhıñızı dileye ([28a/6] s. 47)

bidād’iñ ve hāverān’iñ başlarını kesmezsem ([28a/11] s.47)

şöyle oldu kim **tağlar ve şahrālar** kāfir çerisiyle tıldı ([30a/18] s. 48)

günāgün ‘**alemler ve tabl-ı duhūller** peydā oldu ([33a/12] s. 50)

iki çeri **biri bir tarafa ve biri bir tarafa** dönüp ([33a/14] s.50)

andan **hazret-i Muhammed - ‘Aleyhi’s-selām-iñ ve Hasan ve Hüseyin** -rađıyallāhu ‘
anhumā- ([33a/17] s.50)

kal ‘a-i kişver-i keşān’da **ebu’l-muhsin’iñ selāmını ve kal ‘ayı** ne güne feth idüp
([33a/19] s.50)

anıñ ne deñlü ‘**askeri ve ne kadar ve ne kadar pehlivānı** var-ısa ([35a/55] s.51)

mālik-i ejder’e ve ‘Ali’ye bir iş ideyim ([37a/2] s.52)

anlar da **zahımlu ve mecrūhlı** üstlerinde olan esbābları ([37a/6] s.52)

on biñ mü’min çerisiyle ve **mālik-i ejder** ([39a/11] s.53)

ya ‘hi sa ‘d’i ve **seyāf şāh’ı ve kanber’i** ([41a/19] s.54)

‘ali ve mālik-i ejder ele gire ([42a/5] s.54)

hakk sübhānehu ve ta ‘ālā ([42a/15] s.55)

ilāhi izzetiñ ve celāliñ hakkı-çün ve **hazret-i muhammed** ([42a/16] s.55)

düldül’i ve zūlfikār’ı sen baña bu maħalde ([42a/18] s.55)

şol bögrine **ve şol elini** sağ bögrine koyup ([43a/1] s.55)

bir zamān **tağ ve şahrā** çini tas ([43a/3] s.55)

cān ve nice atlar ürküp ([43a/7] s.55)

seni tahtıñ ile ve kal ‘alarıñ ile helāk iderim ([43a/17] s.55)

hazret-i ‘Ali’niñ heybetinden ve düldül’iñ horlamasından ([44a/15] s.56)

hazret-i şir-i hudā **sa ‘d’ı ve seyāf’ı ve kanber’i** kāfirleriñ ([44a/16] s.56)

zūlfikār’ı ve düldül karşusunda ([44a/18] s.56)

kurtardığı **şevkinden ve düldül’iñ ve zūlfikār’iñ şevkinden** ol gün ([45a/1] s.56)

andan **sa ‘d’ı ve seyāf şāh’ı ve kanber’i** tekrār alup ([45a/10] s.56)

tabl-ı ārām ve nağgāre ve haymelerde atlar virüp ([45a/16] s.56)

ey begler ve ey vezir! ([45a/18] s.56)

ğayrı **dermān ve çāre** yokdur ([46a/9] s.56)
yerleri ve gökleri ve cümle kā'inātı 'kūn' ([47a/13] s.57)
 birdir, **şeriki ve naziri** yokdur ([47a/4] s.57)
 ol gördiğñ **at ve kılıç** hāzret-i 'ālī'niñdir ([47a/12] s.57)
 hāver **vilāyetini ve iḫzar-ı zemin'i** ([47a/14] s.57)
çok divler ve periler ve pehlivānlar ([47a/16] s.57)
çok 'acāyibler ve dürlü ġarā'ibler göresin ([47a/18] s.57)
vezirler ve pehlivānlar bu āvāzı eşidicek" ([47a/21] s.57)
ifritler ve ġüller ve merdüm-ḥorlar katı pek çokdur ([49a/13] s.58)
bu vilāyetleri ve ol vilāyetleri feth itseñ. ([49a/14] s.58)
iḫzar-ı zemin ve billur-ı a ḡamı feth itsen ([49a/15] s.58)
 andan çok **divler ve perilerle**, ceng itseñ ([49a/16] s.58)
ta 'ālā ve teḡaddes hāzretleri raḥimdir ([49a/19] s.58)
 allāhu ta 'ālā hāzretleri **ināyetiyle ve muḥammed - 'āleyhi's-selām- mu 'cizātıyla**
 ([50a/6] s.58)
zūlfikār'ı ve kendini adam ([51a/8] s.59)
 oğullarınıñ **günāhın ve suçın** diledi ([52a/4] s.59)
 her birine **te'kid ve tenbih** idüp ([52a/7] s.59)
şeri 'ut-ı aḥkāmı ve ṭarikat-ı islām'ı bunlara ([52a/10] s.59)
ṭarikat-ı islām'ı bunlara ta 'līm ve telḡin idüp ([52a/11] s.59)
 bu arslanıñ bir kulağını **bir eline ve bir kulağını** bir eline virmişler ([57a/4] s.62)
mālik-i ejder ve sa 'dī vaḡḡaş buña ta'accüb eylediler ([57a/5] s.62)
mālik-i ejder ve me 'an sa 'dī vaḡḡaş bunları görüp ([57a/9] s.62)
nuşret ve fursat viren cenāb-ı ḥaḡḡ'a şükürler eyledi ([129a/15] s.96)
mālik-i ejder ve sa 'dī vaḡḡaş; bu ne aḥvāldir, didiler ([57a/12] s.62)
biri gögsünde ve biri arkasında idi ([57a/19] s.62)
 kiminiñ **yarısı yılan ve yarısı adam ve yarısı ejder** ([61a/11] s.64)
 şu için **kendüleri ve tavarları** ġāyetde zebūn olmuşlardı ([61a/21] s.64)
 bu ṭarafda ṣāḥ-ı merdān ve ebu'l-muḡsin vezir ile kişver-i keşān'dan çıkup ([62a/8] s.64)
 kandasın **mālik-i ejder ve sa 'dī vaḡḡaş,** deyüp giderken" ([62a/9] s.64)
 ilāhi! **izzetiñ ve kudrretiñ ve azāmetiñ** ḥaḡḡı-çün ve ḥabibiñ muḥammed muşṭafā
 ḥürmeti-çün ([72a/5] s.69)
 pes bu pehlivānlar'ıñ başlarına **'acayibler ve ġarā'ib** ḥikmetler gelse gerekdir ([74a/20]

s.71)

ol tağıñ yolu ğāyet ve ince yol ([74a/3] s.71)

bu mel ũnñ yarısı yılan ve yarısı adam şeklinde bir heybetlü melŭn ([75a/9] s.71)

ve'l-ḥāşıl şehirden ve taşradan tabl u ārām ([88a/7] s.77)

taşradan biñ kerre biñ leşker ve bunca pehlivān ḥāzır olup ([88a/10] s.77)

cümle sulṭānlar ve pehlivānlar iyt diler ([90a/1] s.78)

mālik-i ejder'iñ erligine ve bahādırlığına ve kuvvetine 'āşık oldı ([92a/9] s.79)

bu kitābı yazana ve okuyana ve diñleyene rahmet eyleye ([93a/21] s.79)

cümle begler ve sulṭānlar gelüp ([94a/2] s.79)

çāvuşlar ve bevvāblar önüne düşüp ([94a/5] s.79)

cümle sulṭānlar ve begler tağıldılar ([94a/16] s.80)

ey vezirler ve begler! ([132a/11] s.98)

vezirler ve begler iyt diler ([132a/13] s.98)

şāh-ı 'anḳa daḡı atına ve cümle vezirlerini ve beglerini alup ([133a/6] s.98)

şāh-ı 'anḳa vezirleriyle ve begleriyle buraya geliyor ([133a/8] s.98)

izzet ve ikrām-ıla alup ([133a/8] s.98)

ba 'dehu şāh-ı 'anḳa vezirleriyle ve begleriyle ve cümle leşkeri ([133a/21] s.98)

şöyle ki çayır çimen, şuları ve firāvān ([134a/13] s.99)

kerim, rahim padişāhısıñ, izzetiñ ve celāliñ ve cemāliñ ḥakkı-çün ([135a/4] s.99)

nice tağlar ve şahrālar gitdik ([135a/4] s.99)

ḡālīd ve miḡdād bin esved on biñ mü'min çerisiyle ([136a/9] s.99)

ey yigit! birliği ve varlığı 'aşkına sen kimsiñ ([140a/2] s.101)

anlarıñ daḡı kimisi mecrūḡ ve kimisi yaralı otuz biñ kılıçdan geçdi [142a/19] s.102)

bende 'aḡıl yoḡ ki size anıñ heybeti ve şecā'atın takrir ideyim [144a/1] s.103)

şāhin şāh vezirleriyle şāh-ı merdān'ıñ ḡikāyetin söylemekde ve günāgünā tedbir itmekde olsunlar [144a/9] s.103)

bu taraḡda şāhin şāh eli altında olan ḡal'alara ve şehirlere adam gönderüp 'asker da 'vet eyledi [144a/14] s.103)

lakin tañrımiñ himmetiyle ve 'ināyetiyle bu kadar şeriden zerre kadar ḡavfım yoḡdur ([145a/21] s.104)

biñ pehlivān ve yedi yüz cengi fil ile meydāna gelüp şaflar ālāylar baḡladılar ([147a/21] s.105)

ilāhi seyyidi ve mevlā! ([147a/5] s.105)

andan hz. resŭl-i ekrem ve nebiyy-i muḡterem efendimiziñ selāmını tebliḡ ve imām-ı

hasan ve hüseyin efendimiziñ selāmını tebliğ eyledi ([147a/7-8] s.105)

seyāf şāh'a hz. 'Ali'niñ selāmını tebliğ **ve** her ne sipāriş eylediyse cümlesini haber virdi ([147a/16] s.105)

şāhin şāh kendisi nice biñ leşker-ile **ve veziri ve begleri** bezediler ([148a/1] s.105)

başı ve beyni tağıldı ([148a/17] s.105)

altundan **ve** bir elinde turunc tutar ([151a/14] s.106)

bizim kıışşamız **mālik-ı ejder ve gülistān-ı bānū**'ya geldi [152a/9] s.107)

ezincānib ol zamān ki **gülistān-ı bānū ve mālik-i ejder** şāhin şāh'a giderken çeşme

kenārında namāz kılariken gülistān-ı bānū görüp (152a/10 s.107)

andan **sa'īl ve zinhār-ı hāver** yigirmi biñ erle (158a/10 s.110)

pes hāzret-i 'ali, sa'īl'ı **ve zinhār-ı hāver'i** görüp ([158a/12] s.110)

andan şāh-ı merdān **ebu'l-muhsin'i ve mālik-i ejder'i** su'āl eyledi ([158a/13] s.110)

şāhin şāh kal'a içinde **gam ve guşşa** ile otururken nāgāh 'atıl cāzū çıka geldi ([158a/13] s.110)

gözin ve kaşın çatup ([220a/5] s.144)

bizlere **hil'atlar ve nice armağanlar** göndermeli idi ([220a/8] s.144)

şuları firāvān **ve** bir kenārda bir çeşmesār **ve** çeşme karşusunda bir ağaç ([3a/16] s.33)

düldül ve 'ukkāb atı dahı alup ([4a/5] s.34)

kanber'i ve 'ukkāb atı tutdılar ([4a/13] s.34)

kanber'iñ ve 'ukkāb atıñ ardınca revān olup gitdi ([4a/16] s.34)

şāyed ki **sa'īl ve abu'l-muhsin** ardlarınca gitmiş ola ([5a/3] s.34)

ortada **la'īl-i yākutdan ve zebercetden ve firūzdan muraşşa** 'taht eylemiler ([7a/9] s.35)

şāh-ı merdān dahı **eyeri ve altunı** alup çādırına geldi ([8a/20] s.36)

bu tarafda hāverān dahı **düldül'i aldığına ve böyle at eline girdiğine** safā eyledi ([9a/2] s.36)

imām-ı hasan ve imām-ı hüseyin -radıyallāhu 'anh- ağlaşdılar ([239b/20] s.327)

atın ve tonın ve silāhın kuşandı ([42b/11] s.182)

zemin ve āsumān harekete gelüp ([239b/20] s.327)

melāmetime sebeb budır ki cemi ' **muhācirin ve enşār** ([42b/32] s.182)

şimdi **seniñ başını ve cānıñı** Tañrı 'aşkına bağışladım ([28b/19] s.170)

4.9.2. Bağlama Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i 'Ali Cenkleri'nde bağlama öbeklerinin özne, nesne, zarf, yer tamlayıcısı ve yüklem olarak kullanıldıkları tespit edilmiştir.

4.9.2.1. Bağlama Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması

47 örnekte tespit edildi:

biz dağı cümlemiz böyle gördük ([132a/14] s.98)

sa'd-ıla dılürüz dağı bunların geldiğin göricek heman-dem timür tona garğ olup ([18a/21] s.42)

içerü girdiler kim **sa'd-ıla dılürüz** namāz kılurlar ([24a/10] s.45)

gördi ki **ne kız var ve ne seyāf şah ve ne düldül ve ne zülfiķār** var ([22a/2] s.43)

ne sen kurtulursıñ ne ben ([152a/20] s.107)

Sa'd dağı kıızı ile bunlara muķābil olup karşı varup hamle kıldılar [3a/6] s.33)

dılürüz ile seyāf şah dağı timür ton geyüp ol heybet-ile yüz pehlivāna karşı çıkdılar [19a/8] s.42)

andan dönüp **ķanber ile ikisi** avratlar sarāyına geldiler ([24a/9] s.45)

bir bölük hādimler ile hāverān'ıñ hatunı gelüp ([52a/2] s.59)

hāzret-i āli feys ile ikisi bir yola gitdiler ([74a/21] s.71)

şāhin şah ile hāverān taht birağup kaçmışlar ([146a/12] s.104)

bir na'ra öyle urdı kim **zemin ü zamān** lerzeye geldi ([24a/12] s.45)

Şād u hürrem oldı ([98a/19] s.82)

dört biñ çift tabl u neğgāre şadāsı cihānı tutdı ([148a/4] s.105)

tabl u ārām urdılar ([149a/1] s.105)

ne hāl ise yine tabl u ārām çalındı ([149a/15] s.106)

şikest olsa surāhi **cām u meclis** ber-ķarār olmaz ([150a/20] s.106)

şāyed ki sa'd ve ebu'l-muhsin ardlarınca gitmiş ola ([5a/3] s.34)

tahsin ve āferin eyledi ([11a/4] s.37)

hāverān dağı dā'imā hāzret-i āli'yi da'vetle şöhet ve ri āyet iderdi ([12a/1] s.38)

düldül ve 'ukkāb atı dağı alup ([4a/5] s.34)

sa'd'ı ve seyāh'ı bende urup zindāna kodılar ([20a/10] s.43)

gördi ki ne kız var ve ne seyāf şah ve ne düldül ve ne zülfiķār var ([22a/2] s.43)

kitābda tablu ve 'alem ola ([23a/21] s.45)

bu taraftan meger veziriñ bir eyü atı ve bir eyü kılıç var idi ([26a/5] s.46)

hazret-i 'ali' gūnāgūn 'alemler ve tabl-ı duhūller peydā oldu ([33a/12] s. 50)
hazret-i 'ali'yye'l-murtaẓā ve ol şir-i hudā münācāt iderken ([26a/9] s.46)
gayrı dermān ve çāre yokdur ([46a/9] s.56)
bir zamān tağ ve şahrā çini taş gibi āvāzlar virüp güm güm gümledi ([43a/3] s.55)
cān ve nice atlar ürküp ([43a/7] s.55)
ali ve mālīk-i ejder ele gire ([42a/5] s.54)
ol gördiğñ at ve kılıç hazret-i 'ali'niñdir ([47a/12] s.57)
ta ālā ve tekaddes hazretleri rahimdir ([49a/19] s.58)
mālīk-i ejder ve sa 'dī vaḳḳaṣ buña ta'accüb eylediler ([57a/5] s.62)
mālīk-i ejder ve me 'un sa 'dī vaḳḳāṣ bunları görüp ([57a/9] s.62)
biri gögsünde ve biri arkasında idi ([57a/19] s.62)
şu içün kendüleri ve tavarları gāyetde zebūn olmışlardı ([61a/21] s.64)
cümle begler ve sulṭānlar gelüp ([94a/2] s.79)
cümle sulṭānlar ve begler tağıldılar ([94a/16] s.80)
vezirler ve begler iytdiler ([132a/13] s.98)
nice tağlar ve şahrālar gitdik ([135a/4] s.99)
başı ve beyni tağıldı ([148a/17] s.105)
bizlere hil 'utlar ve nice armağanlar göndermeli idi ([220a/8] s.144)
cümle sulṭānlar ve pehlivānlar iytdiler ([90a/1] s.78)
vezirler"ve pehlivānlar bu āvāzı eşidicek" ([47a/21] s.57)
ifritler ve güllar ve merdüm-ḥorlar katı pek çokdur ([49a/13] s.58)
eẓincānib ol zamān ki gülistān-ı bānū ve mālīk-i ejder šāhin šāh'a giderken çeşme
kenārında namāz kılarken Gülistān-ı Bānū görüp (152a/10 s.107)

4.9.2.2. Bağlama Öbeğinin Nesne Görevinde Kullanılması

26 örnekte tespit edildi:

bir Habeş oğlanı ve bir eyü at kim cihānda misli olmaya getürdiler ([12a/8] s.38)
vezir-i hāş Kays ile Hazret-i 'Ali'yi görüşdürüp ([51a/18] s.59)
hem seni hem beni öldürürler ([152a/20] s.107)
ne seni ne beni kor, deyüp tırurken ([169a/20] s.116)
pādişāh-ı 'Ak'a ne selām ve ne 'aleyk didi ([192a/14] s.129)
ol kıızı ve bend içinde olan kişiyi bana getirin ([18a/19] s.42)
hāverān dahı kıızıñ ve Seyāf Šāh'ıñ ceng haberin eşidüp ([19a/19] s.42)

çün *Hāverān* katına *Seyāf Şāh'ı ve Dīlfürüz'ı* getürdiler ([20a/4] s.42)
 ben *kulīñ aḥvālını ve bizim ḥālımız neye varacağını* pādīşāhıma bildireyim"([23a/10] s.44)
 ol *atı ve kılıcı* görüp ([26a/10] s.46)
hemān cebesin ve silāhın geyüp ([27a/20] s.47)
şuçuñızı ve günāhıñızı dileye ([28a/6] s. 47)
Bidād'ın ve Hāverān'ın başlarını kesmezsem ([28a/11] s.47)
İki çeri biri bir tarafa ve biri bir tarafa dönüp ([33a/14] s.50)
anıñ ne deñlü 'askeri ve ne kadar ve ne kadar pehlivānı var-ısa ([35a/55] s.51)
Düldül'i ve Zülfikār'ı sen baña bu maḥalde gönder ([42a/18] s.55)
 Andan *Sa 'd'ı ve Seyāf Şāh'ı ve Kanber'i* tekrār alup ([45a/10] s.56)
 Birdir, *şeriki ve naziri* yokdur ([47a/4] s.57)
bu vilāyetleri ve ol vilāyetleri feth itseñ ([49a/14] s.58)
 Bunlar *ne seni ne beni ikimizi* daḥı alurlar giderler ([19a/3] s.42)
oğullarınıñ günāhın ve suçın diledi ([52a/4] s.59)
 Andan *Şāh-ı Merdān Ebu'l-Muḥsin'i ve Mālik-i Ejder'i* su āl eyledi ([158a/13] s.110)
gözün ve kaçın çatup ([220a/5] s.144)
 Bu *atı* saña bağışladım *ve ol altunları daḥı* bağışladım ([10a/13] s.37)
Esbāblarımızı yağma idüp *ve seniñ mālūñ daḥı* yağma eylediler ([15a/21] s.40)
 Bende 'aḳıl yok ki size *anıñ heybeti ve şecā'atın* takrır ideyim [144a/1] s.103)

4.9.2.3. Bağlama Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması

26 örnekte tespit edildi:

bunlar *çār u nā-çār yüz adam miḳdarı* gelüp *Düldül'ın çevresiñ* alup tururlar ([9a/11] s.36)
 andan *çok divler ve perilerle* ceng itseñ ([49a/16] s.58)
ilāhi! İzzetiñ ve kudrretiñ ve azāmetiñ ḥaḳḳı-çün ve ḥabibiñ Muḥammed Muştafā
ḥürmeti-çün elli biñ adam susızlıḳdan helāk oldılar ([72a/5] s.69)
 ol *tağın yolu ḡāyet ve ince yol* ([74a/3] s.71)
 Şāh-ı *Anka vezirleriyle ve begleriyle* buraya geliyor ([133a/8] s.98)
 Şāhin Şāh vezirleriyle *Şāh-ı Merdān'ın ḥikāyetin söylemekde ve günāgünā tedbir*
itmekde olsunlar [144a/9] s.103)
 Lakin *Tañrının himmetiyle ve 'ināyetiyle* bu kadar çeriden zerre kadar ḥavfım yokdur

([145a/21] s.104)

Şāhin Şāh kal 'a içinde ġam ve ġuşsa ile otururken nāgāh 'Aṭl Cāzū çıka geldi

([158a/13] s.110)

Hāverān kızı görince 'aḳlı gidüp cān u göñülden 'āşık oldu ([20a/5] s.42)

cān u göñülden nāliş eyledi ([42a/19] s.55)

cān u göñülden öyle bir na 'ra urdı ([43a/2] s.55)

cān u göñülden āşık olup ([45a/14] s.56)

hemān āb-u zülāl gibi şu atup ([61a/2] s.64)

cān u dilden cenge başladı ([61a/14] s.64)

cān u dilden Mālik-i Ejder'iñ erligine ve bahādırlığına ve kuvvetine 'āşık oldu ([92a/9] s.79)

ilāhi! 'İzzetiñ haḳḳı-çün ve Hāzret-i Muḥammed'iñ mu 'cizātı hürmeti-çün saña şıgındım ([26a/2] s.46)

Vezirler dahı çār u nā-çār āferinler eyleyüp ([92a/13] s.79)

Ḳanber'iñ ve Ukkab atıñ ardınca revān olup gitdi ([4a/16] s.34)

'Ali bir kaç gündür ki Zülfikār'ı kuşanup ve Düldül'e süvār olup gitmiştir ([5a/1] s.34)

on gün nesne yimese ve şu içemese kayurmaz ([8a/9] s.36)

Şāh-ı Merdān dahı eyeri ve altunı alup çādırına geldi ([8a/20] s.36)

bu tarafta Hāverān dahı Düldül'i aldığına ve böyle at eline girdiğine safā eyledi ([9a/2] s.36)

seni taḫtiñ ile ve ḳal 'ularıñ ile helāk iderim ([43a/17] s.55)

hāzret-i 'ali'niñ heybetinden ve düldül'iñ horlamasından kāfirleriñ 'aḳlı gidip ([44a/15] s.56)

haḳḳ ta 'ālā ināyetiyle ve muḥammed -'aleyhi's-selām- mu 'cizātıyla cümleden ḥayfım yokdur ([13a/10] s.39)

4.9.2.4. Bağlama Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması

18 örnekte tespit edildi:

nāgāh karşusunda bir zıştliḳā zengi siyāh ve kāmeti mil mināreye beñzer ([13a/14] s.39)

bu arslanıñ bir ḳulağınu bir eline ve bir ḳulağınu bir eline virmişler ([57a/4] s.62)

bāzırgān kıyāfetiyle beni taḫt u tācimdan āvāre eyledi ([143a/11] s.103)

kodılar ve dahı Resūlullāh'ın öñine kodılar ([16b/7] s.161)

Mālik-i Ejder'in erligine ve bahādırlığına ve kuvvetine 'āşık oldı ([92a/9] s.79)

bu kitābı yazana ve okuyana ve diñleyene rahmet eyleye ([93a/21] s.79)

bizim kışşamız Mālik-ı Ejder ve Gülistān-ı Bānū'ya geldi [152a/9] s.107)

çāvuşlar ve bevvāblar öñüne düşüp ([94a/5] s.79)

Asker ile Hāzret-i 'Alī'ye benden selām idiñ ([158a/7] s.110)

Bunlar da edeb-şāhi ile Şāh-ı Merdāna gelüp eyitdiler ([7a/2] s.35)

gāh yere ve gāh havaya bakup turdılar ([44a/2] s.32)

Ne 'alāmetdir, deyüp gāh yere ve gāh havāya bakup ([44a/4] s.55)

şağı şola hem şolı şağa urup ([32a/12] s.49)

Ortada la l-i yākutdan ve zebercetden ve firūzdan muraşşa 'taht eylemiler ([7a/9] s.35)

Mālik-i Ejder'e ve 'Alī'ye bir iş ideyim" ([37a/2] s.52)

şol bögrine ve şol elini şağ bögrine koyup ([43a/1] s.55)

Sa 'd dahı bir ok çıkarup yayın eline alup on kerre şağına ve solına çekdi ([18a/14] s.42)

4.9.2.5. Bağlama Öbeğinin Yükleme Görevinde Kullanılması

4 örnekte tespit edildi:

hāverān'ın öñinde dād u feryād eylediler ([15a/20] s.40)

pes Hāverān öñünde feryād u fiğān idüp ([37a/7] s.52)

bu leşkeri tār u mār eyleyem ([14b/4] s.160)

her birine te'kid ve tenbih idüp ([52a/7] s.59)

4.10. Edat Öbekleri

Bir isim veya isim soylu sözcüklerden sonra gelen çekim edatıyla birlikte oluşan sözcük öbeğine edat öbeği denir. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde 438 edat öbeği kullanımı belirlenmiştir. Metinde son çekim edat öbeklerinin kullanım sıklığı tümce başı edat öbeklerine göre daha fazladır. Bu durumun Türk dilinin tipolojisindeki sondan eklenme niteliğiyle ilgili olduğu söylenebilir.

4.10.1. Yapı Bakımından Edat Öbekleri

4.10.1.1. “-dAn berü” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

2 örnekte tespit edildi:

Hazret-i 'Ali geleliden berü kitābı kıynunda götürürdi ([23a/16] s.44)
ol zamāndan berü üç biñ yıl oldı ([59a/10] s.63)

4.10.1.2. “birle” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

Bir murgızāra rāst birle yetişdiler ([54a/13] s.60)

4.10.1.3. “-A degin” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

bu ana gelinceye degin buncılayın iş olmamışdır ([45a 18] s.56)
billür-ı a zam tağına degin feth idüp ([46a 7] s.56)
billür-ı A zam'a degin hüküm eylese gerekdir ([47a/16] s.57)
yā 'Ali, lutf eyle, irte degin bize āmān vir ([188a/16] s.126)

4.10.1.4. “-A dek” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

3 örnekte tespit edildi:

eger bir na'ra urursa üç güne dek 'aqlım başıma gelmez ve hem kulaqlarım işitmez olur ([145a/15] s.104)
pes ol gice şabāha dek yol yürüdiler ([217a/8] s.142)
şabāha dek birbirini kırdılar ([36a/10] s.51)

4.10.1.5. “*deyü*” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

18 örnekte tespit edildi:

- leşker dahı hemān gelmekde deyü haber gönderdi* ([27a/12] s.47)
zengi'yi bağlayup baña getirün, deyü göndermişdi ([27a/15] s.47)
işde bāri pehlivān deyü āferin eylediler ([29a/1] s.47)
cümlemizi helāk ider, deyü birbirleriyle müşāvere eylediler ([29a/4] s.47)
bu dahı Hāverān çerisidir, deyü fikre vardı ([32a/19] s.49)
saña hālīm ma lūmdur, deyü münācāt eyledi ([26a/4] s.46)
vaqtına hāzır olsun, deyü haber gönderdi ([26a/8] s.46)
‘aceb mahallinde yetişdi, deyü şevkinden ra 'd-vari öyle bir na 'ra haykırdı ([33a/3] s.50)
benem 'ali, benem mālik-i ejder, deyü na 'ra urup ([36a/5] s.51)
eger yok deyü inad idersen ([47a/6] s.57)
bu ne hāldir, deyü söyleşürken. ([48a/4] s.57)
hāverān kaçup gitmeye, deyü ola Hāzret-i 'Ali Hāverān'ı kaçurmayup ([49a/5] s.58)
bu yakında şu vardır, deyü bir miqdār öte gitdiler ([57a/13] s.62)
bizim hālīmiz neye varacaktır, deyü bunlar bu hāl üzre cān baş havfına düşdiler ([62a/3] s.64)
mālīki ejder çıka gel, deyü el kaldırup ([62a/6] s.64)
anları şusız helāk eyleme”, deyü niyāz eyledi ([72a/7] s.69)
sen aña imān telkīn eyle. ' deyü buyurmuşdı didi ([133a/20] s.98)
hele siz gāfil olmañ, deyü ısmarladı ([134a/16] s.99)

4.10.1.6. “-A *toğrı*” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

6 örnekte tespit edildi:

- āhir iş neye varacağın bilüp hemān kendini tahtdan aşağı atup kal'aya toğrı kaçdı* ([150a/17] s.106)
ammā Döldül Zülfikār'ı ağzına alup şahrāya toğrı gitdi ([20a/3] s.42)
andan Şāhin Şāh'a kaşd eyleyüp tahta toğrı yüridi ([150a/12] s.106)
hemān toğrı kubbeye geldi ([151a/11] s.106)
kal'aya toğrı revān oldı ([54a/17] s.61)
zengiler kal'aya toğrı gitdiler ([138a/4] s.100)

4.10.1.7. “-dAn evvel” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

bizden evvel varmış ([37a/13] s.52)

4.10.1.8. “gibi” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

36 örnekte tespit edildi:

aç arslan gibi urup kırdı ([26a/15] s.46)

aç arslan gibi kâfiri tārūmār eylediler ([33a/10] s.50)

ammā zorından gözleri tāc-ı **bağraç gibi** taşra çıktı ([18a/12] s.42)

adam **eli gibi** ([57a/4] s.62)

beyni **buz gibi** tağıldı ([84a/17] s.75)

ben **seniñ gibi** söyleyenleri çok gördeüm ([152a/3] s.107)

bir kız vardır ki **aynı on dördi gibi** ([135a/10] s.99)

bir kız vardır ki **aynı on dördi gibi** ([135a/10] s.99)

bu hikmeti **gördiği gibi** hayfından öyle haykırdı ([47a/20] s.57)

bu kız öyle bir kızdır ki **siziñ pādīşāhuñız gibi** kulu var ([19a/10] s.42)

çekirge sürisi gibi tağıldılar ([45a/5] s.56)

dā'imā ol eṭrāfları iki biñ **kendi gibi** kâfirlerle tolaşurdu ve gezerdi ([3a/3] s.33)

düldül **bād-ı şarşar gibi** zülfikār'ı ağzına alup ([46a/19] s.57)

ebū cehil **karpuzu gibi** yere urup helāk eyledi ([29a/10] s.48)

hāveristān tağları nice zamān **çini taş gibi** güm güm gümlledi ([33a/5] s.50)

hemān **āb-u zülāl gibi** şu atup ([61a/2] s.64)

işte bunlardan **şuniñ gibi** sözler eşitdim ([48a/6] s.57)

kan ise gövdeleri **taḥıl demedi gibi** götürmege başladı ([50a/17] s.59)

kan ise **siller gibi** akmağa başladı ([26a/20] s.46)

kan ise **siller gibi** akup ([36a/20] s.52)

kâfirler mālīk-i ejder'iñ düşdiğini gördikleri **gibi** üzerine hücum eylediler ([154a/17] s.108)

kan ise **siller gibi** akmağa başladı ([150a/10] s.106)

kendüyi otuz biñ kâfire bir **aç arslan gibi** urup ([26a/14] s.46)

kepaze **çeker gibi** ([18a/15] s.42)

leş **murdār-ı kurbaga gibi** yamyaşşı oldu ([148a/18] s.105)

nāgāh ceng içinde **mest-i ejder gibi** kâfirleri kırup ([32a/15] s.49)

*Sa'dı Vakḳāş dahı **oldığı gibi** haber virdi ([158a/14] s.110)*

*şāh-ı 'anḳā'nıñ **didigi gibi** çıkmadı ([134a/21] s.99)*

*şöyle biliñ kim bu gice düşümde **buniñ gibi** vākı'a gördüm.([132a/12] s.98)*

*şāh-ı merdān mübārek elin uzadup kāfiri **kuşağından kapdıvı gibi** yere urdı ([148a/17] s.105)*

*tağ ve şahrā **çini taş gibi** āvāzlar virüp ([43a/4] s.55)*

*ol tağlar nice zamān **çini taş gibi** ([43a/13] s.55)*

*ol igneleriñ beş şu lesiyle mağāranıñ içi **gündüz gibi** görünürdi ([58a/5] s.62)*

*öyle bir na'ra urdı kim yer gök bir zamān **çini taş gibi** şadālar virdi ([154a/19] s.108)*

*öyle çaldı kim **hıyār gibi** iki pāre eyledi.([97a/6] s.81)*

*ya ni **gündüz gibi** aydınlık virürdi ([57a/21] s.62)*

4.10.1.9. “-dAn ğayrı” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

*lāf urmadan **ğayrı** ma'rifetiñiz yog-ımuş ([41a/11] s.54)*

4.10.1.10. “içün” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

6 örnekte tespit edildi:

*anıñ **içün** nice biñ 'askerim helāk oldı, deyüp emr itdi ([143a/3] s.102)*

*bu taraftan server-i enbiyā **Sa'd içün** hayli fikre vardı ([3a/21] s.34)*

*çādıra geldi ve **Düldül'den içün** aldığı iki kise altun muḳābelesinde bir miḳdār tuhfe hāzırladı ([10a/16] s.37)*

*tennüri kızdırdılar Ebu'l-Muḥsin'i **pişirmek içün** ([139a/5] s. 101)*

*yok **māl içün** degil ([47a/21] s.75)*

*zirā ol gice beni ol iki divin şerrinden **halāş eylediñ içün** ([140a/8] s.101)*

4.10.1.11. “ile” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde ile edatı ile kurulan edat öbekleri 176 örnekte tespit edildi.

4.10.1.11.1. “+la” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

21 örnekte tespit edildi:

*eżincānib bu ʔarafda ʔazret-i 'ali'niñ oğlu ʃikār idüp **arzusuyla** birgün atına binüp ʃahrāya ʕıkup gitmişdi ([3a/12] s.33)*

*ʔaḫḫ ta 'ālā ināyetiyle ve muḫammed-'aleyhi's-selām- **mu 'cizātıyla** cümleden ʔayfım yokdur ([13a/10] s.39)*

***ğazabla** mel 'una kılıç havāle eyledi ([14a/6] s.39)*

*ancaḫ begimizi helāk iden **bunıñla** nice idelim? ([14a/16] s.39)*

*ḫāverān 'ıñ gücine gelüp **ğazabla** göñlinden eyitdi ([18a/9] s.42)*

*bir adam yalıñız **başıyla** altı biñ adam helāk ide ([27a/3] s.46)*

*vezir ferāsetle mālīk-i ejder'i **göz uciyla** terāzūya urup ([34a/20] s.50)*

*yalıñız **başıyla** ʔal 'ayı fetḫ eylemiş ([37a/13] s.52)*

*mel 'ünü **kılıçla** ʃöyle ʕaldı ([40a/7] s.53)*

*yalıñız **başıyla** ol yüz biñ kāfir ([45a/6] s.56)*

*ʔazret-i muḫammed -'aleyhi's-selām- **mú cizātı berekātıyla** cümlesi ([49a/20] s.58)*

*ʔazret-i 'ali bir nefes āmān **şadāsıyla** bunlardan el ʕeküp.([51a/10] s.59)*

*şāh-ı merdān hiç aldırmayup **ğazabla** iytdi ([75a/16] s.71)*

*yā allāh, deyüp mel 'ünü ʔolḫuğı altından ʃöyle ʕaldı ki bir **ḫolıyla** başı havāda berrān eyledi ([141a/8] s.102)*

*ali didiğıñ nice kişidir ki yalıñız **başıyla** böyle iş idiyor ve ne şan'atlu erdir ki bir iḫlimi hemān **ğazabla** yüz pehlivāna emr eyledi ([149a/9] s.105)*

***ğazabla** iytdi ([220a/5] s.144)*

*varam **anıñla** ceng idem ([27a/5] s.46)*

*sa 'dı **vaḫḫāş'la** göndermekde iken anı gördi ki ḫāverān'dan adam geldi ([10a/17] s.37)*

*şāh-ı merdān tuhfeleri bir kise içine vaz 'ı mühr idüp gelen **adamla** gönderdi ([10a/19] s.37)*

***anıñla** bir at var idi ([50a/1] s.58)*

4.10.1.11.2. “ıla” “Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

29 örnekte tespit edildi:

*mel 'ün ʕoḫ **olmağ-ıla** ḡālib olup ikisini daḫı ʔutup baḡladılar ([20a/1] s.42)*

*ol maḫalde şabāḫ **olmağ-ıla** ʔazret-i 'ali şehir önünde ʕayır oldıḡı yere gelüp ([22a/8] s.44)*

*bu vilāyete bāzirḡān **nām-ıla** bir kişi gele ([23a/13] s.44)*

*yazmış ki bir kişi bāzirḡān **nām-ıla** gele ([23a/19] s.45)*

ebu'l-muhsin dahı **āsānlig-ıla** men 'idüp ([29a/7] s.48)
 dürlü **ūzāb-ıla** kāfirler bunı göricek yürekleri korkdı"([29a/12] s.48)
 on gümrāh mel 'ūnları birer **lu 'b-ıla** depeleyüp ([31a/19] s.49)
 katı **āvāz-ıla** çağırdı ([32a/6] s.49)
 andan **şevk-ıla** dönüp ([33a/5] s.50)
 hazret-i 'ali'niñ āvāzını eşidicek bu dahı **şevk-ıla** bir na 'ra urdı ([33a/7] s.50)
 'ālem **nūr-ıla** münevver oldı ([36a/12] s.51)
 adamı **adam-ıla** helāk ide ([23a/7] s.44)
 ol kāfirniñ eñsesinden **hısm-ıla** kavrayup ([38a/11] s.52)
yumruğ-ıla "cümleñizi hurd eyleyüp"([41a/13] s.54)
 ola ki bir **lu 'b-ıla** 'ali ([42a/5] s.54)
 bülend **āvāz-ıla** eyitdi ([44a/9] s.55)
 üç kerre na 'ra **urmağ-ıla**.leşkerimden biñ iki yüz ([45a/19] s.56)
 bir adam öñüne **turmağ-ıla** kâdir olamadı ([46a/3] s.56)
 halkıñ **āsānlig-ıla** imāna getürüp ([56a/17] s.62)
 ammā şu az **olmağ-ıla** ba zısına yetişmedi ([57a/7] s.62)
sağlig-ıla saña ziyānları tokunmasun ([59a/6] s.63)
 ol tağıñ yolu gāyet ve ince yol **olmağ-ıla** yolda bir adam güc-ile yürür idi ([75a/3] s.71)
izzet ve **ikrām-ıla** alup ([133a/8] s.98)
 anı dahı bir **lu 'b-ıla** helāk eyledi ([141a/10] s.102)
 ammā kāfirler çok **olmağ-ıla** göremediler ([154a/12] s.108)
 seyāf şāh dahı **āsānlig-ıla** men' eyledi ([141a/6] s. 102)
 pes aḥām **olmağ-ıla** tabl-ı ārām çalındı ([147a/2] s.104)
 hemān şir-i ḥudā **şevk-ıla** na 'ra urup biñ kāfire karşı vardı ([149a/21] s.106)
 lakin kuyu enli **olmağ-ıla** kenārına yetiştirmeyüp"([160a/20] s.111)

4.10.1.11.3. "ile" Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

60 örnekte tespit edildi:

āḥiru'l-mir, mel 'unlar gālib **kemend-ile** ikisini dahı tutdılar ([3a/10] s.33)
 bunlar bu **söz-ile** teslim oldılar ([15a/13] s.40)
 bu kadar bāzircāndan üç kişi **güc-ile** kaçup kurtulduk ([16a/2] s.40)
 āhir **güc-ile** tutup bende çekdik ve ol kız cāriye degildir ([17a/18] s.41)
 dilfürüz ile seyāf şāh dahı timür ton geyüp ol **heybet-ile** yüz pehlivāna karşı çıktılar

([19a/8] s.42)

bunıñ ile olmaz ([21a/8] s.43)

kal larını yer ile berāber iderim ([28a/8] s.47)

dönüp şevk-ile kâfirleri kırmağa başladılar ([30a/10] s. 48)

uyku sersemliği ile el kılıç kabzaya karşısına gelen ([36a/3] s.51)

düldül karşısında olarak şevk-ile küffār leşkerine ([44a/18] s.56)

ol div hemān kılıç ile iki pāre eylemek kaçdına hamle ider ([60a/20] s.64)

kuvvet ile bir kılıç urdı ([61a/6] s.64)

ol arslanıñ ağzından ağan şu ile bir miqdār şulanurlardı ([62a/1] s.64)

kapu ekser ile miñlanmış idi ([71a/15] s.69)

mü'minler kılıç ile çaldılar ([80a/3] s.73)

yalıñız ben güc-ile hālāş oldum ([86a/17] s.76)

gurūr vech-ile nice kelimātlar söyledi ([89a/21] s.78)

çok çalışdım, hele güc-ile tıtdum ([97a/15] s.81)

pes hz. 'ali –keremallāhu vechehu- taht **zülfiķār ile** iki pāre eyled ([146a/14] s.104)

pes bu **şevket ile** hz. 'ali meydāna girüp küffārdan er taleb eyledi ([148a/10] s.105)

kırk biñ cāzū ile şāhin şāh'a yardıma gelürlerdi ([153a/8] s.107)

gelüp kanber ile buluşdı ([24a/7] s.45)

eger er iseñ gel **kılıcıñ ile** al [13a/21] s.39)

dağı cüst atılıp zengi ile muķābil olup cenge başladılar [14a/3] s.39)

ebu'l-muhsin bunlar ile çok şöhet idüp āhir emrine muṭi ' olup [15a/10] s.40)

var kal 'a-i kişver-i keşān'i harāb eyle ve kal 'asını yer ile berāber eyle [16a/8] s.40)

hāverān vezir-ile sarāyda oturup ([24a/13] s.45)

pes bu taraftan bidād zengi on biñ **er-ile** gelüp"([27a/17] s.47)

ben kılıcım ile aldım ([28a/10] s.47)

andan mālīk-i ejder ebu'l-muhsin ile berāber oldılar ([30a/14] s.48)

imdi seni **elçilik ile** göndereyim ([34a/11] s.50)

var 'ali ile söyleş ([34a/12] s.50)

vezir elçilik ile fi'l-hāl yerinden tırup ([34a/18] s.50)

hāverān beni elçilik ile size gönderdi ([35a/1] s.51)

sen bizi **pehlivān-ı bidād ile** on biñ er koşup kişver-i keşān'a göndermiş idiñiz ([37a/10] s.52)

mālīk-i ejder ile meydān-ı küffāra ālāylar bağlayup ([39a/11] s.53)

bu mü'min ile ceng itmeyi ([40a/1] s.53)

varıñ **‘ali ile** berāber oliñ ([41a/12] s.54)
 seni **tahtıñ ile** ve **kal ‘alarıñ ile** helāk iderim”([43a/17] s.55)
 şimdi **hāverān ile** ceng ider”([47a/14] s.57)
 andan sa ‘dı **vaḳḳāş ile** kal ‘a-i settāre‘de buluşdılar ([56a/2] s.62)
 bu tarafda **şāh-ı merdān** ve **ebu‘l-muḥsin vezir ile** kişver-i keşān‘dan çıkup ([62a/8] s.64)
 evvel **on biñ er ile** seyāf şāh-ı gönderdi ([74a/14] s.71)
 andan mālīk-i ejder‘i **on biñ er-ile** gönderdi ([74a/17] s.71)
 andan sa ‘dı vaḳḳāş‘ı **on biñ er-ile** gönderdi ([74a/18] s.71)
mü‘minler ile ceng idüp”([76a/1] s.71)
otuz biñ er ile tabl u neḡḡāresiñ çalarak merdüm vilāyetine dāhil oldılar.([99a/2] s.82)
 hāverān **birkaç pehlivān ile** iḥzar-ı zemin yolunu tutup ([133a/4] s.98)
 bir māh-ı şāh-ı **‘ankā ile** zevk şafā eylediler ([134a/6] s.98)
 bir gün ebu‘l-muḥsin **şāh-ı ‘ankā ile** vedā idüp ([134a/7] s.98)
 ebu‘l-muḥsin **elli kişi ile** ol mişelik içine şikār itmege gitdi ([136a/21] s.100)
 meger hicāz zengi üç biñ **zengi ile** deryā kenārında şikār itmişlerdi ([137a/9] s.100)
 bu tarafda şāh-ı merdān küffār çerisini taḡıdup andan **seyāf şāh ile** vedā ‘laşup şāhin şāh‘a geldi ([142a/8] s.102)
 hz. ‘ali daḡı **mü‘minler ile** kondılar ([147a/4] s.104)
biñ pehlivān ve yedi yüz cengi fil ile meydāna gelüp şaflar ālāylar bağladılar [147a/21] s.105)
 evvel **şāfi fil ile**, ikinci şāfi pehlivānlar **ile** anıñ ardınca şāhin şāh kendisi nice biñ **leşker-ile** ve veziri ve begleri bezediler ([148a/1] s.105)
 andan soñra **mü‘minler ile** gelüp yerlerinde qarār eylediler ([151a/2] s.106)
 hz. ‘ali, **seyāf şāh ile** kal‘a qarşusunda beklemekde olsun ([152a/7] s.107)
 ol mel‘ūne daḡı kırk **biñ cāzū ile** mālīk-i ejder‘e ḡamle eyledi ([153a/14] s.107)
 bu maḡālde mālīk-i ejder daḡı yaraqsız bulunduḡından bir nice zamān gülistān-ı bānū **bunlar ile** ceng eyledi ([153a/15] s.107)

4.10.1.11.4. “+le” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

66 örnekte tespit edildi:

vaşfi mümkin degil ve hāverān daḡı dürli **zinete** düzülmüş ([7a/10] s.35)
göñliyle eyitdi kim ([7a/15] s.35)

*hāverān dahı dā'imā hazret-i 'ali'yi **da'vetle** şöhet ve ri āyet iderdi ([12a/1] s.38)*
*haqq ta 'ālā **ināyetiyle** ve muhammed -'aleyhi's-selām- mu 'cizātıyla cümleden havfım*
yokdur ([13a/10] s.39)

***cebesiyle** tepesinden çalup ([14a/7] s.39)*

*at **kuvvetiyle** geçerken hazret-i 'ali dahı kol uzadup ([31a/9] s.49)*

*kāfirin ayağından kavrayup **kuvvette** atından ayırdı ([31a/10] s.49)*

*bir **eliyle** bir ayağın öbir **eliyle** bir ayağın tutup ([31a/11] s.49)*

*vezir **ferasetle** mālīk-i ejder'i göz uciyla terāzūya urup ([34a/20] s.50)*

*imdi ol tañrı ta 'ālānın **qudretiyle** anın ne deñlü 'askeri ([35a/20] s.51)*

*allāhu ta 'āla **ināyetiyle** aña bir iş ideyim ([35a/6] s.51)*

***heybetle** öyle bir süheyl urdı ([43a/12] s.55)*

*hemān **heybetle** ceng itdigini ([45a/13] s.56)*

*cümle kā'inātı **kün demekle** var iden tañrı'ya tap ([47a/3] s.57)*

*allāhu ta 'ālā hazretleri **ināyetiyle** ve muhammed -'aleyhi's-selām- **mu 'cizātıyla** olsun*
([50a/6] s.58)

***bu fikirle** bir iki sâ 'at dahı gitdi ([58a/7] s.62)*

***iki eliyle** ol şıgırın ağzını muhkem bend itmiş ([58a/9] s.62)*

*bu vilāyet ol **şu sebebiyle** gani olur ([61a/3] s.64)*

*şikār **arzūsiyla** ol iki biñ kişiniñ üzerine götürdi ([95a/15] s.80)*

*mālīk-i ejder dahı şikār **arzūsiyla** çıblak bulunup ([95a/19] s.80)*

*'ali'niñ elinden mekke'den gelüp bāzīgān **kıyāfetiyle** beni taht u tācimdan āvāre eyledi*
([143a/11] s.103)

*lakın tañrımuñ **himmetiyle** ve 'ināyetiyle bu kadar çeriden zerre kadar havfım yokdur*
([145a/20] s.104)

*lakın tañrımuñ himmetiyle ve **'ināyetiyle** bu kadar çeriden zerre kadar havfım yokdur*
([145a/21] s.104)

*inşā'allāhu ta 'ālā hz. 'ali **seniñle** eyüce söyleşür ([152a/4] s.107)*

*ammā katı **sür'atle** gelür ([154a/3] s.108)*

*hazret-i muhammed -'aleyhi'e-selām- mu 'cizātı **berekātıyla**, deyüp hāmūş oldu*
([158a/18] s.110)

*dā'imā ol eñrāfları iki biñ kendi gibi **kāfirlerle** tolaşurdu ve gezerdi ([3a/3] s.33)*

*harāmi iki biñ **kāfirle** sa'd üzerine çıka geldi ([3a/5] s.33)*

*gel **bizimle** kal'aya varalım ([15a/1] s.40)*

*kāfiri **kāfirle** hurd-ı hām idüp ([26a/17] s.46)*

birbirleriyle müşāvere eylediler ([29a/4] s.47)

alemi götüren bir uzun boylu yigit başı '**alemle** berāberdir ([30a/7] s.48)

şöyle oldu kim tağlar ve şahrālar kāfir **çerisiyle** taldı ([30a/18] s. 48)

'alem dibinde mālīk-i ejder'dir ve başı '**alemle** berāberdir ([32a/20] s.49)

on biñ hiçāz **dilāverleriyle** bir demin içinde yetişüp ([33a/8] s.50)

bizimle üç gün ceng eyledi ([37a/17] s.52)

on biñ mü'min **çerisiyle** ([39a/10] s.53)

on biñ mü'min **çerisiyle** berāber ([41a/1] s.54)

andan çok divler ve **perilerle** cengitseñ gerekdir ([49a/16] s.58)

hazret-i emir dahı mü'min **çerileriyle** atlarına süvār olup ([50a/11] s.59)

hazret-i 'alī hiçāz **dilāverıyla** mālīk-i ejder'i hāverān ardınca gönderdi ([50a/3] s.59)

ey sa'd! **sen askerle** gele tūr ([57a/15] s.62)

ol ignelerin beş **şu lesiyle** mağāranıñ içi gündüz gibi görünürdi ([58a/4] s.62)

bu gice **askerimle** havzda kōndum idi ([59a/13] s.63)

sa'dı vaḳkāş dahı **islām çerisiyle** gāyet elem çeküp"([61a/16] s.64)

hemān sadı vaḳkāş **islām çerisiyle** bu hālī göricek vehme düşdiler ([61a/19] s.64)

ve'l-hāşıl bunlar **birbirleriyle** vedālaşup ([74a/18] s.71)

ey hāki! bu **leşkerle** nereye gidersin ([75a/11] s.71)

birbirleriyle ceng ideler ([87a/19] s.77)

gel **seniñle** güleş tūtalım ([92a/11] s.79)

seniñle bugün şikāra gidelim ([95a/2] s.80)

irte olıcaḳ birlikde **seninle** şikāra gidelim ([95a/10] s.80)

şāh-ı 'ankā **vezirleriyle** ve **begleriyle** buraya geliyor ([133a/8] s.98)

sen dahı **bizimle** yaru kardaş oldıñ ([133a/17] s.98)

ba'dehu şāh-ı 'ankā **vezirleriyle** ve **begleriyle** ve cümle leşkeri ([133a/21] s.98)

ol zaman ki pes bölük yoluñ birine on biñ **çeriyle** babam serdār olup ([136a/5] s. 99)

mikdād bin esved on biñ mü'min **çerisiyle** yetmiş biñ kāfire karşı tūrmış ([136a/9] s.99)

meger hiçāz zengi **on biñ kāfirlerle** mü'minleri zebūn itmege giderlerdi ([138a/10]

s.100)

bu tarafta şāh, **vezirleriyle** şöhet iderken taşrada bir galabalık peydā oldu ([143a/6]

s.103)

ol dahı şāh-ı 'ankā'yı dininden çıkarup **leşkeriyle** müslimān eyledi ([143a/16] s.103)

şāhin şāh **vezirleriyle** şāh-ı merdān'ıñ hikāyetin söylemekde ve günāgünā tedbir itmekde

olsunlar ([144a/8] s.103)

*nāgāh bu esnāda seyāf šāh daḥı **on biñ erle** çıka geldi ([150a/2] s.106)*

*āhir **siḥir kuvvetiyle** bānū'yı tutup ([153a/16] s.107)*

*sa'd ve zinḥār-ı ḥāver **yigirmi biñ erle** revān olup ([158a/10] s.110)*

***bizimle** ceng eylediler ([159a/3] s.110)*

*on **biñ çeriyle** ([159a/5] s.110)*

4.10.1.12. “-A karşı” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

2 örnekte tespit edildi:

*hemān Şir-i Hudā şevk-ıla na'ra urup **biñ kāfire karşı** vardı ([150a/1] s.106)*

*Ol **yüz biñ kāfire karşı** yürüdi ([42a/21] s.55)*

4.10.1.13. “kadar” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

18 örnekte tespit edildi:

***bu kadar** asker içinde bir kimse yokdur ([39a/19] s.53)*

***bu kadar** bāzirgāndan üç kişi güc-ile kaçup kurtulduk ([16a/2] s.40)*

***bu kadar** leşker arasından çıkup gitdi ([46a/2] s.56)*

***bu kadar** leşkerden yigirmi er kaçup kurtulduk ([142a/18] s.102)*

*bu taraftan şāhin şāh daḥı **bu kadar** biñ leşkere işāret eyledi ([146a/15] s.104)*

*cümleden ḥavfım yokdur ve **zerre kadar** kayırmam ([13a/11] s.39)*

*ey şāh! benim senden **zerre kadar** ḥavfım yokdur ([17a/20] s.41)*

*gāh şevkından **ol kadar** ceng eyledi ([26a/18] s.46)*

*güneş kankı tarafa dönerse ol daḥı o tarafa döner ve ol kubbeniñ etrafında **dört yüz***

***kadar** keşiş ayak üzerinde тұrmışlar ([151a/15] s.106)*

*lakin tañrımiñ himmetiyle ve 'ināyetiyle bu kadar çeriden **zerre kadar** ḥavfım yokdur ([145a/20] s.104)*

***ne kadar** biñ küffār leşkeri var ise cümlesi bir urdan şāh-ı merdān'a ḥamle kıldılar ([150a/3] s.106)*

***ol kadar** cehd eyledi ([16a/15] s.41)*

*ortamızda **bu kadar** fitneligi sen bıraḥdın ([46a/13] s.57)*

*seniñ leşkerinden **zerre kadar** ḥavfım yokdur ([96a/8] s.80)*

*yanına **on biñ kadar** er koşup eyitdi ([16a/7] s.40)*

***zerre kadar** ḥavfım yokdur ([35a/5] s.51)*

4.10.1.14. “*miḳdār*” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

21 örnekte tespit edildi:

- ol çeşme gölgesinde bir miḳdār istirāhat ideyim, deyü kondılar* [3a/1] s.33)
- andan bir miḳdār huzura varup* ([3a/20] s.34)
- şahrāda bir miḳdār otlasun deyü* ([4a/5] s.34)
- bunlar çār u nā-çār yüz adam miḳdārı gelüp dldül'İN çevresiñ alup tururlar* ([9a/11] s.36)
- düldül'den içün aldığı iki kise altun muḳābelesinde bir miḳdār tuhfe hāzırladı* ([10a/16] s.37)
- ol maḥalde ḥazret-i 'ali bir miḳdār meydān ortasında turdı* ([41a/0] s.54)
- vezir bir miḳdār teselli virüp* ([41a/15] s.54)
- bunda bir miḳdār şabr* ([42a/5] s.54)
- ḥāverān'ñ bir miḳdār gāzabı muḥkemdir* ([42a/11] s.55)
- bir iki sā'ut miḳdār* ([43a/5] s.55)
- bunlara bir miḳdār din-i muḥammediyye ta'lim eyledi.* ([52a/9] s.59)
- irtesi gün gördiler ki bir miḳdār 'asker'İN başları yok* ([57a/8] s.62)
- pes mālīk-i ejder sā'at miḳdārı gitdi* ([58a/6] s.62)
- ol arslan'İN ağzından aḳan şu ile bir miḳdār şulanurlardı* ([62a/1] s.64)
- on bin miḳdārı leşkeri var* ([62a/12] s.64)
- elli biñ adama ḳifāyet miḳdārı şu isterim senden* ([70a/14] s.69)
- ol āvāz gelen yere bir miḳdār gitdi* ([71a/10] s.69)
- n'ola maşlahatdır gidelim ammā bir miḳdār şabr eyle* ([132a/21] s.98)
- andan āvāz gelen yere bir miḳdār gitdi* ([135a/7] s.99)
- bir de gördiler ki üç biñ miḳdārı zengi* ([137a/4] s.100)
- anlar içün bir miḳdār melūl oldı* ([158a/15] s.110)

4.10.1.15. “*mişl*” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

2 örnekte tespit edildi:

- bir eyü at kim cihānda mişli olmaya getürdiler* ([12a/8] s.38)
- arslan mişāli mel 'ünlarıñ ḳarşusunda at başın çeküp turdı* ([30a/21] s.48)

4.10.1.16. “*emşāl*” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

hiçbir pādişāh hazinesinde **aña emşāl** yoktur ([58a/1] s.62)

4.10.1.17. “-dAn öte” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

2 örnekte tespit edildi:

bir hamleden öte geçürmeyüp ([13a/11] s.39)

şāh-ı Merdān anı dağı bir hamleden öte geçirmeyüp helāk eyledi ([149a/7] s.105)

4.10.1.18. “-dAn sonra” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

37 örnekte tespit edildi:

bir zamāndan sonra evine gelüp ([4a/4] s.34)

andan sonra hāverān'ın belli başlı pehlivānlarından bir gürbüz pehlivān sıçrayup ([9a/14] s.36)

bir gün eşnā-i kelāmdan sonra hāverān eyitdi ([12a/2] s.38)

zamāndan sonra düldül dağı gelen 'askeriñ şadāsın işidüp ([20a/19] s.43)

bir zamāndan sonra 'ağılları başına geldikde hāverān vezirine iytdi ([24a/15] s.45)

şimden sonra göresin ([34a/8] s.50)

bir zamāndan sonra 'aklı başına gelüp ([36a/10] s.51)

ammā şimden sonra lāt-ı 'uzzā baña yardım ([38a/5] s.52)

andan sonra işiñ āsān olur ([42a/6] s.54)

bir zāmandan sonra 'aklı ([43a/6] s.55)

elbetde bu vilāyeti feth itdikden sonra ([46a/6] s.56)

bir zamāndan sonra gelüp ([47a/9] s.57)

nice zamandan sonra 'aklı başına gelüp ([48a/3] s.57)

şimden sonra ben "müslimān oldum" ([48a/7] s.57)

şimden sonra karındaşım yanına varayım ([48a/13] s.58)

bir zamāndan sonra küffār leşkeri şındı ([51a/1] s.59)

bir zamandan sonra anı gördi ki ([52a/2] s.59)

andan sonra bunlara bir mīkdār ([52a/8] s.59)

andan sonra hāverān'ın büyük oğı kays ([52a/11] s.59)

andan sonra ol diyārdan göçüp gitdiler ([56a/20] s.62)

bir zamāndan sonra ol tılısıma çıka geldi ([61a/5] s.64)

zamāndan sonra anı gördi kim deñiz içinden başladı ([61a/9] s.64)

bir zamāndan sonra şāh-ı merdān'ın kulağına bir zārılık āvāzı geldi ([71a/9] s.69)

- bir nice günden sonra* hir mahalle geldiler ([75a/1] s.71)
- birkaç günden sonra* hāvir bağlarına geldiler ([82a/11] s.74)
- bir zamāndan sonra* anı gördiler ki bir bölük hādimler ellerinde hezārān degnekler ([83a/1] s.74)
- bir zamāndan sonra* šāh baş kaldırıp iytdi ([88a/12] s.77)
- andan sonra* šāhin šāh emr eyledi”([94a/14] s.80)
- pes bir kaç günden sonra* mālīk-i ejder gülistān-ı bānū’yı alup ([99a/1] s.82)
- şikārdan sonra* mü’min leşkerine uğradı ([137a/10] s.100)
- andan sonra* bir kâfir dahı geldi ([141a/9] s.102)
- andan sonra* pehlivān-ı ikrāş emr eyledi ([141a/12] s.102)
- pes šāh-ı merdān na’radan sonra* zūlfikār’a el urup kâfirlere hamle kıldı ([146a/8] s.104)
- andan sonra* sâ’ir kâfir cerise yüz elli şāf olup tırdılar ([148a/3] s.105)
- andan sonra* mü’minler ile gelüp yerlerinde karar eylediler ([151a/2] s.106)

4.10.1.19. “üzeri” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

41 örnekte tespit edildi:

- sa’dı vaḳḳāş dahı yaturken ol mel’un harāmi iki biñ kâfirle sa’l üzerine* çıka geldi ([3a/4] s.33)
- hemān-dem ebu’l-muḥsin ol çeşme üzerine* gelüp ([3a/18] s.33)
- kanber üzerine* çıka geldi ([4a/8] s.34)
- birkaç gün bunıñ üzerine* ḥazret-i resulullāh- sallallahu ta’ālā ‘aleyhi vesellem- mescidinde otururken ḥazret-i ‘ali –kerremallāhu vechehu- ḥātırına geldi ([4a/18] s.34)
- seyāf šāh’ı kuşağından tutup kolu üzerine* aldı ([6a/3] s.35)
- andan šāh-ı merdān’ı bir kürsi üzerine* teklif eylediler ([7a/13] s.35)
- ebu’l-muḥsin üzerine* hamle eyledi ([14a/2] s.39)
- ebu’l-muḥsin üzerine* gelüp ([14a/14] s.39)
- nıṣfu’l-leyl olduğından bāsubānlarıñ üzerine* çıka geldi ([16a/17] s.41)
- sa’l üzerine* kemendler atup ([19a/17] s.42)
- kolınıñ üzerine* alup ([31a/11] s.49)
- on biñ kâfir bir uğurdan ḥazret-i ‘ali’niñ üzerine* hamle eylediler ([32a/10] s.49)
- gördi ki leş üzerine* ([36a/20] s.52)
- ol tağ üzerinde* bir muḥkem kal’a var idi ([38a/14] s.52)

cellādlarıñ üzerine irişdi ([44a/13] s.56)
yüzi üzerine düşüp pāre pāre oldu ([47a/7] s.57)
yüzi üzerine düşüp ([47a/19] s.57)
gördiler kim şāhları yüzi üzerine düşüp ([48a/1] s.57)
küffar çerisiniñ üzerine hezimet düşüp ([50a/18] s.59)
mālik-i ejder'in üzerine hamle kıldılar ([61a/12] s.64)
div ayak üzerine kalkup ([70a/17] s.69)
agzından burnundan āteşler saçarak şāh-ı merdān'ın üzerine yürüdi ([71a/6] s.69)
hazret-i 'ali bu cevābı deyince divler üzerine hücum eylediler"([75a/17] s.71)
ol tağ üzerinde bir küçük kal'a görünür ([134a/8] s.99)
nāgāh bir gün yolımız beytü'l-muḳaddes üzerine uğradı ([136a/8] s.99)
nāgāh kal'a üzerine çıka geldi ([138a/7] s.100)
nāgāh ebu'l-muḥsin üzerine çıka geldiler ([138a/12] s.100)
kal'a-i hicāz'a seyāf şāh üzerine elli biñ er göndermişdi ([140a/13] s.101)
bisimllāh, deyüp içeriye girdi. taht yanına gelince gördi ki hāverān taht üzerinde oturur ([145a/7] s.104)
hz. ali'nin üzerine dört taraftan kemendler atup ([146a/3] s.104)
çün hāverān tahtdan aşağı yüzi üzerine düşdi ([146a/7] s.104)
kendi üzerine geliyor ([150a/14] s.106)
ol kubbeniñ etrafında dört yüz kadar keşiş ayak üzerinde тұrmışlar ([151a/15] s.106)
çün mālik-i ejder ebu'l-muḥsin'in geldiğin göricek 'aklı başından gidüp yüzi üzerine düşdi ([154a/16] s.108)

4.10.1.20. "üzre" Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

3 örnekte tespit edildi:

bunlar bu hāl üzre cān baş havfına düşdiler ([62a/3] s.64)
bu minvāl üzre Mālik-i Ejder tamām şafāsın buldı ([94a/20] s.80)
bu minvāl üzre iki gün iki gice bir 'zzim ceng oldu kim meydān ortası adam leşinden görünmez oldu ([150a/9] s.106)

4.10.1.21. "-dAn yaña" Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

askeri Makke'den yaña gönderdi ([116a/12] s.90)

4.10.1.22. “-dAn ziyade” Edatı İle Kurulan Edat Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

kendi yalınız benim **on biñden ziyāde** leşkerimi helāk eyledi ([45a/20] s.56)

4.10.2. Edat Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i ‘Ali Cenkleri’nde kullanılan edat öbeklerinin özne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem işlevinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

4.10.2.1. Edat Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması

4 örnekte tespit edildi:

bir eyü at kim cihānda **mişli** olmaya getürdiler ([12a/8] s.38)

hiçbir pādişāh hazinesinde **aña emşāl** yokdur ([58a/1] s.62)

şöyle biliñ kim bu gice düşümde **buniñ gibi vākı’a** gördüm ([132a/12] s.98)

yanına **on biñ kadar er** koşup eyitdi ([16a/7] s.40)

4.10.2.2. Edat Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması

27 örnekte tespit edildi:

kal’aya toğrı revān oldı ([54a/17] s.61)

zengiler **kal’aya toğrı** gitdiler ([138a/4] s.100)

andan şāhin şāh’a kaşd eyleyüp **tahta toğrı** yüridi ([150a/12] s.106)

āhir iş neye varacağın bilüp hemān kendini tahtdan aşağı atup **kal’aya toğrı** kaçdı ([150a/17] s.106)

bir **hamleden öte** geçürmeyüp ([13a/11] s.39)

sa’dı vaqqāş dahı yaturken ol mel’un harāmi iki biñ kāfirle sa’d **üzerine** çıka geldi ([3a/4] s.33)

hemān-dem ebu’l-**muhsin ol çeşme üzerine** gelüp ([3a/18] s.33)

ebu’l-muhsin üzerine hamle eyledi ([14a/2] s.39)

sa’d üzerine kemendler atup ([19a/17] s.42)

kolınıñ üzerine alup ([31a/11] s.49)

on biñ kāfir bir uğurdan **hazret-i’ali’niñ üzerine** hamle eylediler ([32a/10] s.49)

hazret-i resulullāh- sallallahu ta’ālā’aleyhi vesellem-

seyāf şāh’ı kuşağından tutup **kolu üzerine** aldı ([6a/3] s.35)

cellādlarıñ üzerine irişdi ([44a/13] s.56)
yüzi üzerine düşüp pāre pāre oldu ([47a/7] s.57)
mālik-i ejder'iñ üzerine hamle kıldılar ([61a/12] s.64)
div ayak üzerine kalkup ([70a/17] s.69)
ağzından burnından āteşler saçarak şāh-ı merdān'iñ üzerine yürüdi ([71a/6] s.69)
ol tağ üzerinde bir küçük kal 'a görünür ([134a/8] s.99)
nāgāh bir gün yolımız beytū'l-muḳaddes üzerine uğradı ([136a/8] s.99)
kal'a-i hicāz'a seyāf şāh üzerine elli biñ er göndermişdi ([140a/13] s.101)
hz. ali'nin üzerine dört taraftan kemendler atup ([146a/3] s.104)
çün hāverān taḥdan aşağı yüzi üzerine düşdi ([146a/7] s.104)
kendi üzerine geliyor ([150a/14] s.106)
üzerine adam şüreti yapmışlar ([151a/12] s.106)
gidüp yüzi üzerine düşdi ([154a/16] s.108)
kāfırlar mālik-i ejder'iñ düşdiğini gördikleri gibi üzerine hücum eylediler ([154a/17] s.108)
askeri makke'den yaña gönderdi ([116a/12] s.90)

4.10.2.3. Edat Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde ile edatıyla (bk. 4.1.10.2.13.; 176 örnekte) ve *-dAn* *şoñra* edatıyla (bk. 4.1.10.2.20.; 37 örnekte) kurulan edat öbeklerinin hepsi zarf görevinde kullanılır. Yanı sıra diğer edatların zarf görevinde kullanıldığı 80 örnek belirlendi. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde edat öbeğinin zarf görevinde kullanıldığı 293 örnek belirlendi:

kaçan kıza yapışmak dileseler kız feryād iderdi [135a/12] s.99)
on biñ mü'min çerisiyle berāber ol daḥı kāfirlere hamle kıldılar ([41a/1] s.42)
Ḥazret-i 'Ali geleliden berü kitābı koynunda götürürdi ([23a/16] s.44)
ol zamāndan berü üç biñ yıl oldu ([59a/10] s.63)
bu ana gelinceye degin buncılayın iş olmamışdır ([45a 18] s.56)
Billūr-ı A ḡam tağına degin fetḥ idüp ([46a 7] s.56)
Billūr-ı A ḡam'a degin.hükm eylese gerekdir ([47a/16] s.57)
yā 'Ali, lutf eyle, irte degin bize āmān vir ([188a/16] s.126)
şabāḥa dek birbirini kırdılar ([36a/10] s.51)
eger bir na'ra urursa üç güne dek 'aqlım başıma gelmez ve hem kulaklarım işitmez olur

([145a/15] s.104)

Pes ol gice **şabāḥa dek** yol yürüdiler ([217a/8] s.142)

leşker daḥı hemān gelmekde deyü haber gönderdi” ([27a/12] s.47)

Zengi'yi bağlayup baña getürün deyü göndermişti ([27a/15] s.47)

İşde bāri pehlivān deyü āferin eylediler ([29a/1] s.47)

Cümlemizi helāk ider deyü birbirleriyle müşāvere eylediler” ([29a/4] s.47)

Bu daḥı Hāverān çerisidir deyü fıkre vardı ([32a/19] s.49)

Saṇa ḥālim ma lūmdur deyü münācāt eyledi ([26a/4] s.46)

vaḳtına ḥāzır olsun deyü haber gönderdi ([26a/8] s.46)

'Aceb maḥallinde yetişdi deyü şevkinden ra 'd-vari öyle bir na 'ra ḥaykırdı ([33a/3] s.50)

Benem 'Ali, benem Mālik-i Ejder deyü na 'ra urup ([36a/5] s.51)

Eger yok deyü inad.idersen ([47a/6] s.57)

Hāverān kaçup gitmey deyü ola Hāzret-i 'Ali Hāverān'ı kaçurmayup ([49a/5] s.58)

bu yakında şu vardır deyü bir miḳdār öte gitdiler ([57a/13] s.62)

bizim ḥālimiz neye varacaḳdır deyü bunlar bu hāl üzre cān baş ḥayfına düşdiler ([62a/3] s.64)

Māliki Ejder çıka gel deyü el ḳaldırup ([62a/6] s.64)

anları şusız helāk eyleme deyü niyāz eyledi ([72a/7] s.69)

sen aña imān telḳin eyle deyü buyurmuşdı ([133a/20] s.98)

siz ḡāfil olmañ deyü ısmarladı ([134a/16] s.99)

bizden evvel varmış ([37a/13] s.52)

aç arslan gibi urup kırdı ([26a/15] s.46)

kendüyi otuz biñ kāfire bir **aç arslan gibi** urup ([26a/14] s.46)

ḳan ise **siller gibi** aḳmaḡa başladı ([26a/20] s.46)

ebū cehil **ḳarpuzı gibi** yere urup helāk eyledi ([29a/10] s.48)

nāḡāh ceng içinde **mest-i ejder gibi** kāfirleri ḳırup ([32a/15] s.49)

ḥāveristān taḡları nice zamān **ḳini taş gibi** güm güm gümlledi ([33a/5] s.50)

aç arslan gibi kāfiri tārumār eylediler ([33a/10] s.50)

ḳan ise **siller gibi** aḳup ([36a/20] s.52)

taḡ ve şahrā **ḳini taş gibi** āvāzlar virüp ([43a/4] s.55)

ḳekirge sürisi gibi taḡıldılar ([45a/5] s.56)

düldül **bād-ı şarşar gibi** zūlfikār'ı aḡzına alup ([46a/19] s.57)

bu ḥikmeti **gördiḡi.gibi** ḥayfindan öyle ḥaykırdı ([47a/20] s.57)

ıste bunlardan **şunuñ gibi** sözler eşitdim ([48a/6] s.57)
 ya ni **gündüz gibi** aydınlık virürdi ([57a/21] s.62)
 ol ignelerin beş şu lesiyle mağaranın içi **gündüz gibi** görünürdi ([58a/5] s.62)
 hemān **āb-u zülāl gibi** şu atup ([61a/2] s.64)
 beyni **buz gibi** tağıldı ([84a/17] s.75)
 öyle çaldı kim **hıyār gibi** iki pāre eyledi ([97a/6] s.81)
 şāh-ı 'ankā'nın **didigi gibi** çıkmadı ([134a/21] s.99)
 şāh-ı merdān mübārek elin uzadup kāfiri **kuşağından kapdığı gibi** yere urdı ([148a/17] s.105)
 kan ise **siller gibi** akmağa başladı ([150a/10] s.106)
 öyle bir na'ra urdı kim yer gök bir zamān **çini taş gibi** şadālar virdi ([154a/19] s.108)
 sa'dı vaḳkāş daḥı **oldığı gibi** haber virdi ([158a/14] s.110)
lāf urmadan gayrı ma rifetiñiz yoğ-ımuş ([41a/11] s.54)
 tennūri kızdırdılar **ebu'l-muḥsin'i pişirmek için** ([139a/5] s. 101)
anın için nice biñ 'askerim helāk oldu, deyüp emr itdi ([143a/3] s.102)
 ol yüz **biñ kāfire karşı** yürüdi ([42a/21] s.55)
 hemān şir-i ḥudā **şevk-ıla na'ra urup biñ kāfire karşı** vardı ([150a/1] s.106)
 cümleden ḥavfım yokdur ve **zerre kadar** kayırmam ([13a/11] s.39)
 gāh şevkından **ol kadar** ceng eyledi ([26a/18] s.46)
zerre kadar ḥavfım yokdur ([35a/5] s.51)
 seniñ leşkerinden **zerre kadar** ḥavfım yokdur ([96a/8] s.80)
 ol çeşme gölgesinde bir **miḳdār**istirāhat ideyim, deyü kondılar [3a/1] s.33)
 andan **bir miḳdār** huzura varup ([3a/20] s.34)
 şahrāda **bir miḳdār** otlasun deyü ([4a/5] s.34)
 bunlar çār u nā-çār **yüz adam miḳdarı** gelüp düldül'in çevresiñ alup tururlar ([9a/11] s.36)
 ol maḥalde ḥazret-i 'ali **bir miḳdār** meydān ortasında tırdı ([41a/0] s.54)
 vezir **bir miḳdār** teselli virüp ([41a/15] s.54)
 pes mālīk-i ejder **sā'at miḳdārı** gitdi ([58a/6] s.62)
 ol arslanın ağzından akan şu ile **bir miḳdār** şulanurlardı ([62a/1] s.64)
on bin miḳdārı leşkeri var ([62a/12] s.64)
 elli biñ adama **ḳifāyet miḳdārı** şu isterim senden ([70a/14] s.69)
 anlar için **bir miḳdār** melūl oldu ([158a/15] s.110)
 bunlar **bu ḥāl üzre** cān baş ḥavfına düşdiler ([62a/3] s.64)

bu minvāl üzre mālîk-i ejder tamām şafāsın buldı ([94a/20] s.80)

bu minvāl üzre iki gün iki gice bir 'zzim ceng oldı kim meydān ortası adam leşinden görünmez oldı ([150a/9] s.106)

kendi yalıñız benim **on biñden ziyāde** leşkerimi helāk eyledi ([45a/20] s.56)

birkaç gün **buniñ üzerine** hāzret-i resulullāh- sallallahu ta ālā 'aleyhi vesellem-seyāf şāh'ı kuşağından tutup **kolu üzerine** aldı ([6a/3] s.35)

arслан mişāli mel 'ūnlariñ karşıusunda at başın çeküp tırdı ([30a/21] s.48)

4.10.2.4. Edat Öbeğinin Yükleme Görevinde Kullanılması

4 örnekte tespit edildi:

ammā arslanıñ iki eli var, **adam eli gibi** ([57a/4] s.62)

bir kız vardır ki **ayıñ on dördi gibi** ([135a/10] s.99)

kepaze **çeker gibi** ([18a/15] s.42)

yoğ māl **içün değil** ([47a/21] s.75)

4.11. Birleşik Fiil Öbekleri

Kaynaklarda birleşik fiiller genel olarak isimlerle kurulan birleşik fiiller ve fiillerle kurulan birleşik fiiller olmak üzere iki başlıkta ele alınır (Özmen, 2013: 88-93; Karaağaç, 2011: 190-195; Doğan, 2012: 116-119; Karahan, 2012: 73-79; Şahin, 2015: 69-70, Akar, 2018: 184-189; Timurtaş, 1994: 140-144 vd.). İsimlerle kurulan birleşik fiillerde temel yardımcı eylemlerle (*eyle-*, *kıl-*, *et-*, *ol-*, *bulun-*) kurulmuş ve diğer yardımcı fiillerle kurulmuş *isim + yardımcı eylem* yapısındaki birleşik fiil ayrımı yapılır. Bu ayrımın temel nedeni, temel yardımcı eylemlerle kurulan isimlerle kurulan birleşik fiil öbeğindeki sözcüklerin daha çok gerçek anlamlarını kaybetmemiş olması ve daha işlek olması; diğer yardımcı fiillerle kurulan isimlerle kurulan birleşik fiillerde ise öbekte yer alan sözcüklerin sözcük anlamlarını kaybetmiş veya deyimleşmiş olmasıdır (bk. Korkmaz, 2014: 693; Karahan, 2012: 75; Gasci, 2011: 237). Biz de bundan hareketle *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirlediğimiz *isim + yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiilleri **isim + temel yardımcı fiillerle yapılan birleşik fiil öbekleri** ve **anlamca kaynaşmış birleşik fiil öbekleri** olmak üzere iki başlıkta ele aldık. Bu bağlamda metinde *isim + temel yardımcı fiillerle yapılan birleşik fiil öbeklerinin* kullanım sıklığı bakımından 1162 kullanımla *anlamca kaynaşmış birleşik fiil öbeklerinin* kullanım sıklığına göre (448 kullanım) oldukça fazla olması işleklikleriyle açıklanabilir. Metinde isimlerle kurulan birleşik fiil öbeklerinin genel toplamı ise 1705'tir.

4.11.1. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbekleri

Bir isim ve sonrasında temel yardımcı fiillerden (*eyle-*, *kıl-*, *et-*, *ol-*, *bulun-*) birinin gelmesiyle oluşan birleşik fiil öbekleridir.

4.11.1.1. “eyle-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

493 örnekte tespit edildi:

ammā yā Resulallah hālbuki ya düñki gün köyden bir kimesneye su'āl eyledik ([2a/12] s.33)

cevāb eyledi ki Sa 'dı Vaḳḳāş anda gelmemiş ve köyde degildir ([2a/13] s.33)

cebe cevşen ve yaraḳlar müheyyā eylediler ([223a/5] s.145)

deyü cevāb eyledi [2a/14] s.33)

hemān-dem hāmīle idüp gürz havāle eyledi ([3a/6] s.33)

ḳatı atı ceng eyleyüp çok kāfir ḳılıḳdan geçürdiler ([3a/7] s.33)

hemân-dem atından inüp ol çeşmeden âbdest alup öyle namâzını **edâ eyledi** [3a/20] s.34)

andan bir miqdâr huzura varup **istirâhat eyledi** ([3a/20] s.34)

su'âl eyledi ki [3a/21] s.34)

düldül'i bu hâlde göricek **ta'uccüb eyledi** ([4a/11] s.34)

hazret-i Fatimâ'dan **su'âl eyledi** ([4a/21] s.34)

hakık –celle ve 'alâ- hazretlerine çok **niyâz eyledi** ([5a/4] s.34)

Sa'd'ın cevâblarına **ta'uccüb eyledi** ([6a/1] s.35)

gelen ahvâli **takrir eylediler** ([6a/6] s.35)

şâh **emr eyledi** ([7a/1] s.35)

zinhâr bu atın yanına varmayasız, deyü **tenbih eyledi** ([7a/7] s.35)

dört tarafını Süleymânvâri **tertib eylemişler** ki vaşfı mümkün değil ([7a/8] s.35)

andan şâh-ı merdân'ı bir kürsi üzerine **teklif eylediler** ([7a/13] s.35)

ortada la'l-i yâkuttan ve zebercetden ve firûzdan muraşşa **'taht eylemiler** ([7a/9] s.35)

çok harâmiler bâzîrgân mâli **yağma eylemişler** ([8a/1] s.35)

n'ola, deyüp hâzinedârına **emr eyledi** ([8a/15] s.35)

hazret-i 'Ali iki kise altını alup Düldül'ün egerini alup çâdıra **'azm eyledi** ([8a/16] s.35)

Sa'd'ı Vakıkâş Hazret-i 'Ali'nin Düldül'i virdiğine **ta'uccüb eyledi** ([9a/1] s.36)

bu tarafda Hâverân dağı Düldül'i aldığına ve böyle at eline girdiğine **safâ eyledi** ([9a/3] s.36)

andan Hâverân **emr eyledi** ([9a/3] s.36)

yanına gelen adamdan tokuz adamı **helâk eyledi** ([9a/6] s.36)

her kim varırsa öldürir ve tokuz adam **helâk eyledi** ([9a/8] s.36)

düldül bu galabayı göricek **hücum eyledi** ([10a/1] s.37)

bir dem içinde elli adam **helâk eyledi** ([10a/2] s.37)

hazret-i 'ali ahvâli ahladı ki düldül **kabâhat eylemiştir** [10a/5] s.37)

adamlarımdan elli altmış adam **helâk eyledi** ([10a/8] s.37)

hâverân bu hâli göricek **ta'uccüb eyledi** ([10a/12] s.37)

hâverân mühri bozup **emr eyledi** ([10a/20] s.37)

bir zamân fikr idüp **tahsin ve âferin eyledi** ([11a/4] s.37)

bu kışşamız burada **karâr eylesün** ([11a/5] s.37)

ardınca asker gönderesin, deyüp makâmına **hurûc eyledi** ([11a/8] s.37)

muhâcir enşârın bahâdırlarından mâlik-i ezder'i bunları **serdâr eyledi** ([11a/17] s.38)

hiç **ikrâr eylemedi** ve lât-ı ızzâ'ya **secde eylemedi** ([12a/12] s.38)

cefā eyledim yine **ıkrār eylemedi** ([12a/13-14] s.38)
emr eyledi ([12a/17] s.38)
 ey oğlan! gel lāt-ı 'uzzāy'ya **secde eyle** ([12a/18] s.38)
 seniñ vilāyetiñi feth ider ve hergiz seniñ bütiñe **secde eylemem** ([13a/3] s.38)
 ammā yine **taḥammül eyleyüp** ([13a/5] s.39)
 bu ḥikāyemiz burada **karār eylesün** ([13a/12] s.39)
 abu'l-muḥsin üzerine **ḥamle eyledi** ([14a/2] s.39)
 gazabla mel'una kılıç **havāle eyledi** ([14a/6] s.39)
 eyerkaşına varınca **iki pāre eyledi** ([14a/8] s.39)
 abu'l-muḥsin kişver-i keşān'ı **karār eylesün** ([15a/16] s.40)
 ḥāverān'ın öñinde **dād u feryād eylediler** ([15a/20] s.40)
 bizi ḥarāmiler **yağma eyledi** ve cümlemizi **helāk eyledi** ([15a/20] s.40)
 bizi ḥarāmiler **yağma eyledi** ve cümlemizi **helāk eyledi** ([15a/21] s.40)
 esbāblarımızı yağma idüp ve seniñ mālūñ dāhı **yağma eylediler** ([16a/1] s.40)
 var **kal'a-i kişver-i keşān'i ḥarāb eyle** ([16a/8] s.40)
 var **kal'a-i kişver-i keşān'i ḥarāb eyle** ([16a/8] s.40)
tenbih eyleyüp gönderdi ([16a/10] s.40)
 ol kadar **cehd eyledi** ([16a/15] s.41)
 varup ḥāverān'a **haber eylediler** ([17a/3] s.41)
 söyle baña **pahā eyle** satsun ([17a/15] s.41)
 biz yolumıza giderken karşıımıza gelüp çok **ceng eyledi** ([17a/17] s.41)
tizlik eyleme sen ([18a/4] s.41)
 sa'd'ın yayın eline alup var kuvvet pāzūya virüp **zor eyledi** ([18a/11] s.42)
 ḥāverān dāhı sa'd'ın kuvvetin begenüp **tahsin eyledi** ([18a/16] s.42)
 sa'd gāfil iken yüz pehlivāna **emr eyledi** ([18a/18] s.42)
 şāha **şikāyet eylediler** ([19a/14] s.42)
 seyāf şāh'ın ceng haberin eşidüp pür-āteş olup **işāret eyledi** ([19a/20] s.42)
 katı **ceng eylediler** ([19a/21] s.42)
 cādır içinde ne varsa **yağma eylediler** ([20a/2] s.42)
 bir sāt at içinde yüz adam **helāk eyledi** ([20a/8] s.42)
 ḥāverān yine **emr eyledi** ([20a/8] s.42)
 pes ḥāverān bu sözi eşidicek biñ kişiye **emr eyledi** ([20a/14] s.43)
 ele ne kadar **cehd eylediyse** de kılıcı depredemediler ([20a/18] s.43)
 aḥvāli **beyān eylediler** ([21a/3] s.43)

- ne kişişin, deyü **su'âl eyledi** ([21a/20] s.43)
- ol da vâkı 'hâl **beyân eyledi** ([22a/7] s.44)
- hemân mel 'ün **emr eyledi** ([22a/12] s.44)
- katıma getürin, deyü **emr eyledi** ([22a/13] s.44)
- bir sâ 'at içinde yetmiş kâfir **helâk eyledi** ([22a/18] s.44)
- bir sâ 'at içinde **yetmiş adam eyledi** ([22a/21] s.44)
- bu vilâyete bâzırgân **nâm-ıla** bir kişi gele, **feth eyleye** ([23a/13] s.44)
- pes hâverân kitâbı eline alup **muṭâla 'a eyledi** ([23a/19] s.44)
- senin biñ pehlivânın **helâk eyleye** ([24a/3] s.45)
- kıza **hayli itâb eyledi** ([23b/10] s.166)
- 'aklını başına **cem 'eyle** ([24a/18] s.45)
- şâh-ı merdân dahı alup **muṭâla 'a eyledi** ([25a/4] s.45)
- elḥamdülillâh, deyüp **şükr eyledi** ([25a/5] s.45)
- baña **imân ta'lim eylemişdir** ([25a/6] s.45)
- hâzret-i 'alî'nin cevâbların bir bir **takrîr eyledi** ([25a/13] s.46)
- pes hâverân gice içinde **emr eyledi** ([25a/19] s.46)
- hâzret-i şîr-i ḥudâ bu kadar kâfirin çıktığına biraz **fıkr eyledi** ([26a/1] s.46)
- saña ḥâlim ma 'lûmdur, deyü **münâcât eyledi** ([26a/4] s.46)
- ol atı ve kılıcı görüp allâh'a **şükürler eyledi** ([26a/10] s.46)
- cevâbları **takrîr eyledi** ([26a/11] s.46)
- kâfir çerisinden biri meydâna gelüp **hamle eyledi** ([26a/13] s.46)
- gâh şevkından ol kadar **ceng eyledi** ([26a/18] s.46)
- bunların ḥaqqından geleyim, deyüp **emr eyledi** ([27a/8] s.46)
- aḥvâli **i lân eyledi** ([27a/10] s.46)
- beş yüz bâzırgân mâllârını, esbâblarını, kân pahâlarını **cem 'eyleyüp** ([28a/5] s. 47)
- pes ol kâfir dahı bidâd'a eşitdigin **takrîr eyledi** ([28a/14] s.47)
- hemân **emr eyledi** ([28a/15] s.47)
- pes meydân içinde **cevlân eyledi** ([28a/20] s.47)
- bir mikdâr **'urz-ı hüner eyledi** ([28a/20] s.47)
- andan **taḥsin eylediler** ([29a/1] s.47)
- işde bâri pehlivân deyü **âferin eylediler** ([29a/1] s.47)
- birbirleriyle **müşâvere eylediler** ([29a/4] s.47)
- ebu'l-muḥsin'e **süngü havâle eyledi** ([29a/7] s.48)
- gelüp geçerken tepesine bir yumruk urdıysa **hurd eyleyüp** ([29a/8] s.48)

*ebū cehil karpuzı gibi yere urup **helāk eyledi** ([29a/10] s.48)*
*pes ebu'l-muhsin ol gün yetmiş kâfiri **helāk eyledi**"([29a/11] s.48)*
*pehlivân-ı bidād gâzaba gelüp **hāmle eyledi** ([29a/18] s.48)*
*eger hānesinden köyegine varınca **iki pāre eyledi** ([29a/21] s.48)*
*pes ebu'l-muhsin dahı görüp cengden **ferāğat eyledi** ([30a/9] s. 48)*
*emirü'l-mü'minin dahı **hamlesin eyledi** ([31a/8] s. 49)*
*mel 'ünü iki **pāre eyledi** ([31a/12] s. 49)*
*hazret-i 'ali'ye süngü **havāle eylediler** ([31a/16] s. 49)*
*hazret-i 'ali **men 'eyledi** ([31a/16] s. 49)*
*bu on kâfiri göricek yüz kâfire **işāret eyledi** ([31a/20] s.49)*
*hazret-i 'ali anlardan dahı yetmiş kâfir **helāk eyledi** ([32a/1] s. 49)*
*bu kerre hāverān biñ kâfire **işāret eyledi** ([32a/2] s. 49)*
*bir dem içinde bu biñ kâfiri dahı **tārumār eyledi** ([32a/4] s.49)*
*pes hāverān on biñ kâfire **işāret eyledi** ([32a/9] s.49)*
*on biñ kâfir bir uğurdan hazret-i 'ali'niñ üzerine **hamle eylediler** ([32a/11] s.49)*
*dirken bād-ı şarşar karşı varup **nażar eyledi** ([32a/17] s.49)*
*aç arslan gibi kâfiri **tārumār eylediler** ([33a/10] s.50)*
*bir sâ 'at içinde on biñ **tārumār eylediler** ([33a/11] s.50)*
*nuşret ve fursat viren cenāb-ı hâkk'a **şükürler eyledi** ([129a/16] s.96)*
*hazret-i muḥammed - 'aleyhi's-selām-ıñ ve ḥasan ve ḥüseyn -raḍıyallāhu 'anhumā-larıñ
 selāmların **tebliğ eyledi** ([33a/17] s.50)*
*ebu'l-muhsin'e cān-ı gönülden kul oldığın bir bir **beyān eyledi** ([33a/20] s.50)*
*kimini **helāk eyleyüp** ([34a/2] s.50)*
*kimini **mecrūh eyleye** ([34a/3] s.50)*
*elin **pūs eyledi** ([36a/14] s.51)*
*deyüp **du 'ā eyledi** ([36a/15] s.52)*
***ceng eyledik** ([36a/17] s.52)*
*yalıñız başıyla kal 'ayı **feth eylemiş** ([37a/13] s.52)*
*kendüye **kul eylemiş** ([37a/14] s.52)*
*bizimle üç gün **ceng eyledi** ([37a/17] s.52)*
*anı dahı **helāk eyledi** ([37a/20] s.52)*
*hālimizi 'arz **eyledik** ([38a/2] s.52)*
*fursat benimdir, deyüp **emr eyledi** ([38a/6] s.52)*
*pes zinhār-ı hāver bu ḥikmete ta '**accüb eyledi** ([38a/20] s.53)*

emr eyledi ki kınından çıkaralar ([39a/4] s.53)
 ne kadar **cehd eylediyse** ([39a/5] s.53)
 çerisine **emr eylemiş** ([39a/6] s.53)
 hāverān **emr eyledi** ([39a/8] s.53)
 başını teninden **cūdā eyledi** ([39a/16] s.53)
 anı daḥı **helāk eyledi** ([39a/16] s.53)
 andan bir pehlivān **emr eyledi** ([39a/20] s.53)
 ey kāfir! **ḥamle eyle** ([40a/5] s.53)
 süngü **ḥavāle eyledi** ([40a/6] s.53)
 ḥazret-i 'ali, kāfirin süngüsün **men 'eyledi** ([40a/7] s.53)
 şöyle çaldı kim **iki pāre eyledi** ([40a/8] s.53)
 hemān bir kezden yüz kişiye **emr eyledi** ([40a/9] s.53)
 ol yüz kāfiri **tārumār eyledi** ([40a/10] s.53)
 pes hāverān biñ kişiye **işāret eyledi** ([40a/11] s.53)
 bu taraḥdan hāverān daḥı **emr eyledi** ([40a/17] s.54)
 on biñ kāfir birden **hücūm eylediler** ([40a/17] s.54)
 şāh-ı merdān daḥı na 'ra urup **ḥamle eyledi** ([40a/18] s.54)
emr.eyledi ([41a/4] s.54)
 hāverān **naḥar eyledi** ([41a/6] s.54)
 yumruḡ-ıla cümleñizi **ḥurd eyleyüp** ([41a/13] s.54)
 andan **emr eyledi** ([41a/17] s.54)
emr eyledi.([41a/18] s.54)
 bir miḡdār **ṣabr eyle** .([42a/5] s.54)
 yine **emr eyledi** ([42a/8] s.54)
 yārenlerini dār ağacına **berdār eylemesini** ([42a/12] s.55)
 berdār"eylemesini **emr eyledi"**([42a/12] s.55)
 cān u gönülden **nāliş eyledi** ([42a/19] s.55)
 hemān-dem zūlfikār'ı düldül'e **teslim eylediler** ([43a/20] s.55)
 allāhu ta 'ālā ḥazretlerine **şükürler eyledi** ([44a/7] s.55)
 andan zūlfikār'ı biline **bend eyleyüp** ([44a/8] s.55)
 hāverān **emr eyledi** ([44a/10] s.56)
 hemān 'ayn-ı sâ 'at yārānlarıñ **ḥalāş eyledi** ([44a/13] s.56)
 ol gün bir 'azim **ceng eyledi** ([45a/2] s.56)
 kāfirleri demet demet eyleyüp ([45a/3] s.56)

beglerin, vezirlerin **cem 'eyledi** ([45a/17] s.56)
 benim on biñden ziyāde leşkerimi **helāk eyledi** ([45a/21] s.56)
 ol bütiñ öñinde **secede eyledi** ([47a/8] s.57)
 bu hāli göricek **ta 'uccüb idüp** ([47a/1] s.57)
 iħzar-ı zemin'i **feth eylese** gerekdir ([47a/14] s.57)
 billūr-ı a 'zam'a deġin **hüküm eylese** gerekdir ([47a/16] s.57)
 'ali her kankı yere varup **ġa'azab eylese** ([49a/2] s.58)
 ammā yollarıñ şarbıġını **fıkr eyle** ([49a/17] s.58)
 hāverān yine **emr eyledi** ([50a/9] s.59)
 bu taraftan hāverān çerisine **emr eleyüp** ([50a/13] s.59)
 zūlfıķār'ı ve kendini adam kınından yıkayup **pāk eyledi** ([51a/9] s.59)
 cengden **ferāġat eyledi** ([51a/11] s.59)
 hāverān'ıñ tahtını **teklif eyledi** ([51a/19] s.59)
 hāzret-i emirü'l-mü'minin sarāya **na'zar eyledi** ([51a/20] s.59)
 hātırlarıñ **teselli eyledi** ([52a/6] s.59)
dil-nüvāzlık eyledi ([52a/8] s.59)
 bunlara bir miķdār din-i muħammediyye **ta lim eyledi** ([52a/9] s.59)
 mescidler **binā eyledi** ([52a/10] s.59)
 bunlara **pādişāh eyledi** ([52a/12] s.59)
 kilisālarını yıkup yerlerine mescidler **binā eylediler** ([56a/18] s.62)
 mālİK-i ejder ve sa 'd'ı vakķaş buña **ta'accüb eylediler** ([57a/5] s.62)
 siyāh zengiye bir kılıç öyle urdı kim **iki pāre eyledi** ([58a/15] s.62)
 irtesi ġün gördüm ki biñ kişiniñ başlarını **ķa'ı 'eylemişle** ([59a/14] s.63)
 bir kimse ol divi **helāk eylese** tılsım bozılur ([61a/1] s.64)
 mālİK-i ejder gördi ki ķarşısındaki deñiz **hareket eyledi** ([61a/9] s.64)
 vezir-i hāş **na'zar eyledi** ([62a/13] s.64)
 ķapaġını açdı ki sa 'd'ı **halāş eyleye** ([70a/21] s.69)
 siħirlerini **ib'āl eyledi** ([71a/7] s.69)
iki pāre eyledi ([71a/8] s.69)
 şāh-ı merdān'ı göricek **feryād eyledi** ([71a/19] s.69)
 yā allāh, deyüp kendüyi **pertāb eyledi** ([71a/21] s.69)
 sa'd dahı **şükürler eyledi** ([72a/1] s.69)
 cenāb-ı mevlā'ya **münācūt eyledi** ([72a/4] s.69)
 anları şusız **helāk eyleme** ([72a/7] s.69)

- anları şusuz helāk eyleme, deyü **niyāz eyledi** ([72a/8] s.69)
- anları bāṭıl itmege **cehd eyle** ([72a/10] s.69)
- hazret-i 'ali daḥī islām leşkerini **bölük eyledi** ([74a/13] s.71)
- hazret-i 'ali bu cevābı deyince divler, üzerine **hücüm eylediler** ([75a/18] s.71)
- divler şu götüren develeri **yağma eylediler** ([75a/20] s.71)
- pes şāh-ı merdān divlere **hücüm eyleyüp** ([76a/3] s.71)
- bir nicesin **helāk eyledi** ([76a/3] s.71)
- kalani tağılup firār eylediler ([76a/4] s.71)
- hazret-i 'ali **emr eyledi** ([76a/4] s.71)
- hemān-dem yakın gelicek leşkere **hamle eylediler** ([80a/3] s.73)
- tamām üç gün **ceng eylediler** ([80a/4] s.73)
- allāhu ta 'ālā hazretlerine **şükürler eyledi** ([81a/6] s.73)
- ta'zim eylediler** ([81a/10] s.73)
- kılıç **tedārik eyleyüp** ([82a/3] s.73)
- şehir halkı mālīk-i ejder'i görünce **ta'uccüb eylediler** ([82a/16] s.73)
- mālīk-i ejder'i **da'vet eyledi** ([85a/19] s.76)
- hünerlerin **arz eylese** gerekir ([88a/16] s.77)
- tiz atın **hāzır eylediler** ([88a/17] s.77)
- nice zamān meydān içinde **cevlān eyledi** ([90a/12] s.78)
- mālīk-i ejder daḥī leys'iñ hamlesin **men'eyledi** ([92a/2] s.78)
- bu kitābı yazana ve okuyana ve diñleyene **rahmet eyleye** ([93a/21] s.79)
- dönüp yerinde **karār eyledi** ([94a/14] s.80)
- andan soñra şāhin şāh **emr eyledi** ([94a/14] s.80)
- pes şāhin şāh üç dört gün **şikār eyledi** ([95a/6] s.80)
- leys kılıç **havāle eyledi** ([97a/1] s.81)
- öyle çaldı kim hıyār gibi **iki pāre eyledi**.([97a/7] s.81)
- kemend atup āhūyı **şikār eyledi** ([97a/10] s.81)
- pes şāhin şāh bu diri āhūyı görünce **haz eyledi** ([97a/16] s.81)
- şāhin şāh **emr eyledi** ([98a/20] s.82)
- bu kışşamız bu arada **karār eylesün** ([99a/4] s.82)
- bir hoşca **su'al eyle** ([99a/11] s.82)
- mü'min 'askerine **tenbih eylemiş**.([99a/15] s.82)
- n'ola maşlahatdır gidelim ammā bir miqdār **şabr eyle** ([132a/21] s.98)
- geçüp **karār eyledi** ([133a/10] s.98)

gel imdi baña **imān telķin eyle** ([133a/15] s.98)
 sen aña **iman telķin eyle** ([133a/20] s.98)
 sarāya kondılar, 'azim **ri āyetler eylediler** ([134a/2] s.98)
 ziyāfet **hāzır eylediler** ([134a/3] s.98)
 islām'a lāzım olan şeyleri bir hoşca **ta lim eyledi** ([134a/5] s.98)
 bir māh-ı şāh-ı 'ankā ile zevk **şafā eylediler** ([134a/6] s.98)
 andan bu şahrānıñ dört tarafına **nażar eyledi** ([134a/17] s.99)
 beni bunlarıñ elinden **halās eyle** ([135a/5] s.99)
 ebu'l-muhsin'e **havale eyledi** ([135a/18] s.99)
 öbir div dahı ebu'l-muhsin'e **hücūm eyledi** ([135a/21] s.99)
 anı dahı **iki pāre eyledi** ([136a/1] s.99)
hamle eyledik ([136a/11] s.99)
 cümlesini **helk eyledik** ([136a/11] s.99)
 kal'ayı **feth eyledik** ([136a/12] s.99)
uyķu galebe eyledi ([136a/15] s.99)
 getürmege gidiyor, deyü **cevāb eyledi** ([137a/14] s.100)
 hemān ol mel'ün zengilere **işāret eyledi** ([137a/14] s.100)
 ebu'-muhsin dahı na'ra urup elli kişi birden **hamle eylediler** ([137a/20] s.100)
 mel'ün hicāz zengi geçüp tahtında **karār eyledi** ([139a/2] s.100)
 içüp tırurken **emr eyledi** ([139a/4] s.100)
 yatdığını göricek tennūrı kızdıрмаķdan **ferāğāt eyleyüp** ([139a/10] s.101)
 beni bu mel'ünlarıñ elinden **halās eyle** ([139a/14] s.101)
 deyüp **münācāt eyledi** ([139a/15] s.101)
 andan tahtdan aşığı inüp ebu'l-muhsin'ı bendden **halās eyledi** ([139a/21] s.101)
 bana bu **eylikleri eylediñ** ([140a/3] s.101)
 zirā ol gice beni ol iki divin şerrinden **halās eylediñ** için ([140a/7] s.101)
 çün ebu'l-muhsin bu kızın dilāverligine şad hezār **tahsin eyledi** ([140a/8] s. 101)
 bu hikāyemiz bunda **karār eylesün** ([140a/11] s. 101)
 üzerine elli biñ kāfir geliyor gafil olma, **göziñi aç**, deyü **tenbih eyledi** ([140a/17] s.101)
 ol mel'ün dahı varup seyāf şāh'a kılıç **havāle eyledi** ([141a/6] s. 102)
 seyāf şāh dahı āsānlığ-ıla **men' eyledi** ([141a/7] s. 102)
 yā allāh, deyüp mel'ünü koltuğı altından şöyle çaldı ki bir kolıyla başı havāda **berrān eyledi** ([141a/8] s.102)
 anı dahı bir lu'b-ıla **helāk eyledi** ([141a/11] s.102)

ve 'l- hāşıl bir dem içinde otuz dāne pehlivānı **helāk eyledi** ([141a/12] s.102)
 andan soñra pehlivān-ı ikrāş **emr eyledi** ([141a/12] s.102)
 tañrımā **'ibādet eyledim** ([142a/12] s.102)
 ol gün **ārām eyledi** ([142a/15] s.102)
 irte olucağ gördi ki seyāf şāh tarafında **zebūn olan** leşkerler gelüp şāhin şāh önünde
 feryād idüp çāk-ı giribān eylediler ve iytidiler ([142a/15] s. 102)
 irte olucağ gördi ki seyāf şāh tarafında zebūn olan leşkerler gelüp şāhin şāh önünde
 feryād idüp çāk-ı **giribān eylediler** ve iytidiler ([142a/16] s. 102)
 şāhim! gice içre bizi **zebūn eylediler** ([142a/17] s. 102)
 irtesi gün yine bizi **zebūn eylediler** ([142a/18] s. 102)
 şāhin şāh **emr eyledi** ([143a/8] s. 103)
 'ali'niñ elinden mekke'den gelüp bāzırgān kıyāfetiyle beni taht u tācimdan **āvāre eyledi**
 ([143a/11] s.103)
 bunca biñ leşkerimi **helāk eyledi** ([143a/12] s.103)
 cümle vilāyetlerim **zabt eyledi** ve kalan leşkerimi kendi dinine da'vet idüp **müslimān**
eyledi ([143a/12] s.103)
 cümle vilāyetlerim zabt eyledi ve kalan leşkerimi kendi dinine da'vet idüp **müslimān**
eyledi ([143a/13] s.103)
 bugün on gün oldu. şāhin şāh bizi **da'vet eylemedi** ([144a/12] s.103)
 bu tarafda şāhin şāh eli altında olan kal'alara ve şehirlere adam gönderüp 'asker
da'vet eyledi ([144a/14] s.103)
 ol adam dahı varup şāh-ı merdān'ı **da'vet eyledi** ([144a/17] s.103)
 bu taraftan şāhin şāh dahı **emr eyledi** [(145a/2] s.104)
 ey şāh! **luţf eyle** baña destūr vir ([145a/11] s.104)
 cigerim hūn oldu ve bunca leşkerimi **helāk eyledi** ([145a/13] s.104)
 vardım bir tenhā yerde tañrımā **'ibādet eyledim** ([145a/19] s.104)
 andan şāhin şāh **emr eyledi** ([146a/1] s.104)
 pes hāzret-i 'ali –keremallāhu vechehu- taht zūlfikār ile **iki pāre eyledi** [146a/14] s.104)
 bu taraftan şāhin şāh dahı bu kadar biñ leşkere **işāret eyledi** [146a/16] s.104)
 andan hāzret-i resūl-i ekrem ve nebiyy-i muhterem efendimiziñ selāmını tebliğ ve imām-
 ı hasan ve hüseyin efendimiziñ selāmını **tebliğ eyledi** ([147a/10] s.105)
 imdi yā 'amrı, **luţf eyle** ([147a/12] s.105)
 bizden aña **selām eyle** ve di ki çapik leşkerini alup bu tarafa gelsün ([147a/13] s.105)
 içerü girüp seyāf şāh'a hāzret-i 'ali'niñ selāmını tebliğ ve her ne **sipāriş eylediyse**

- cümlesini *haber* viridi ([147a/17] s.105)
- bu *tarafdan* *şāh-ı merdān* *dağı mü'minleri* beş **şāf eyledi** ([148a/6] s.105)
- pes bu *şevket* ile *hazret-i 'ali* *meydāna* girüp *küffārdan* er **taleb eyledi** ([148a/11] s.105)
- çün *kāfir* *şāh-ı merdān* 'ın *sözine* *kağıyup* **hamle eyledi** ([148a/14] s.105)
- şāh-ı merdān* *dağı* *hamlesin* **men' eyledi** ([148a/15] s.105)
- aña* *dağı* *göz* *açdırmayıp* **iki pāre eyledi** ([148a/20] s.105)
- ve 'l-*hāşıl* *birbiri* *ardınca* *iki yüz* *pehlivānı* **helāk eyledi** ([148a/21] s.105)
- bu *tarafdan* *şāhin* *şāh* bu *hālī* *görünce* **emr eyledi** ([149a/1] s.105)
- er **taleb eyledi** ([149a/4] s.105)
- ol *gün* *meydāna* girüp *şāh-ı merdān* 'a **hamle eyledi** ([149a/6] s.105)
- şāh-ı merdān* *anı* *dağı* *bir* *hamleden* *öte* *geçirmeyüp* **helāk eyledi** ([149a/7] s.105)
- hemān* *gazabla* *yüz* *pehlivāna* **emr eyledi** ([149a/9] s.105)
- şāh-ı merdān* 'azm-i **meydān eyledi** ([149a/17] s.106)
- mel'ün* *birkaç* *kerre* *başın* *şallayıp* **emr eyledi** ([149a/19] s.106)
- hemān* **emr eyledi** ([150a/3] s.106)
- çün *şāh-ı merdān* *filler* *ālāyını* *birbirine* *katıp* **tārumār eyledi** ([150a/12] s.106)
- andan* *şāhin* *şāh* 'a **kaşd eyleyüp** *tahta* *toğrı* *yüridi* ([150a/12] s.106)
- hz. yezdān* *furşatı* *ve* *nuşreti* *islām* 'askerine *virüp* *küffār* *leşkerini* **tārumār eylediler** ([150a/19] s.106)
- pes *hz. şir-i yezdān* *furşatı* *ihsān* *iden* *cenāb-ı vācibü'l-vücūd* 'a **şükürler eyledi** ([151a/1] s.106)
- andan* *şoñra* *mü'minler* *ile* *gelüp* *yerlerinde* **karār eylediler** ([151a/2] s.106)
- pes bu *şehidler* **defn eylediler** ([151a/5] s.106)
- yā* 'amr! **lutf eyle** *taban* *kaldır*, *dört* *yaña* **nażar eyle** ([151a/7] s.106)
- gördi* *ki* *bir* *ulu* *ırmağ* *ağar* *ve* *bu* *ırmağın* *kenārına* *bir* *qubbe* **binā eylemişler** ([151a/11] s.106)
- din-i islām* *yolunda* *çok* **ceng eylediñ** ([152a/1] s.107)
- bānū* 'yı *kendi* *dinine* *dönderdiğin* *bir* *bir* **beyān eyledi** ([153a/13] s.107)
- ol *mel'üne* *dağı* *kırk* *biñ* *cāzū* *ile* *mālik-i ejder* 'e **hamle eyledi** ([153a/14] s.107)
- bu *maḥālde* *mālik-i ejder* *dağı* *yaraqsız* *bulundığından* *bir* *nice* *zamān* *gülistān-ı bānū*
- bunlar* *ile* **ceng eyledi** ([153a/16] s.107)
- cebrā'il* 'urūc **eyledi** ([240b/8] s.328)
- andan* *mālik-i ejder* 'i *ortaya* *aldılar*, **ceng eylediler** ([153a/17] s.107)
- muḥammed* *muştafā* *hürmeti-çün* *baña* **medet eyle** ([154a/2] s.108)

- tekrār yine **naẓar eyledi** ([154a/7] s.108)
- ve 'l-hāşıl bir eyüce **naẓar eyledi** ([154a/11] s.108)
- şöyle bir 'aẓim ceng oldı kim kâfirleri **tārumār eylediler** ([155a/3] s.108)
- şöyle kim kâfirleri **demet demet eyleyüp** bıraǵdılar ([155a/6] s.108)
- kâfirler mālîk-i ejder'in düşdiğini gördikleri gibi üzerine **hücüm eylediler** ([154a/17] s.108)
- andan şāh-ı merdān ebu'l-muhsin'i ve mālîk-i ejder'i **su ũl eyledi** ([158a/14] s.110)
- el ǵaldırup **du ũ eyledi** ([158a/15] s.110)
- anlar ǵaǵk'a **emānet eyledim** ([158a/16] s.110)
- bizimle **ceng eylediler** ([159a/3] s.110)
- tarafdan daǵı bir bölük çeri **zuhūr eyledi** ([159a/6] s.110)
- 'acabā ben 'ali'ye ne eylesem ([159a/10] s.110)
- kuyuya düşürüp **helāk eylediler** ([159a/13] s.110)
- hemmān **emr eyledi** ([159a/15] s.110)
- andan şāh-ı merdān'ı **da vet eylediler** ([159a/20] s.110)
- gel bizi **müslimān eyle** ([159a/20] s.110)
- bilüp **ıkrār eyledik** ([159a/21] s.110)
- yarın inşā'allāhu ta'ālā varırım, deyü **cevāb eyledi** ([160a/2] s.110)
- deyü muhkem **tenbih eyledi** ([160a/7] s.111)
- şāh-ı merdān şubuh namāzını **edā eyledi** ([160a/8] s.111)
- ba 'dehu evrād u ezkārın okuyup **du ũ eyledi** ([160a/9] s.111)
- cebrā'il -aleyhi's-selām-a **emr eyledi** ([161a/1] s.111)
- bu tarafdan şāhin şāh daǵı bu kadar biñ kâfire **emr eyledi** ([161a/10] s.111)
- ol gün imām-ı 'ali'den **vehm eylediler** ([162a/3] s.111)
- kâfirlere **hücüm eylediler** ([162a/6] s.111)
- şāhin şāh'ın leşkerini **tārumār eyledi** ([162a/12] s.112)
- burçların yıǵup **ǵarāb eylediler** ([162a/16] s.112)
- ali daǵı ǵapunıñ ǵalkasına yapışup bir kerre **zor eylediyse** ([162a/18] s.112)
- şāhin şāh'da **ǵarār eyledi** ([163a/4] s.112)
- ǵazret-i 'ali öñünde yer öpüp **āferinler eyledi** ([163a/6] s.112)
- yā emirü'l-mü'mini! **lutf eyle** ([163a/6] s.112)
- yā 'ali! **lutf eyle** ([163a/10] s.112)
- şu adam inād-ile kendüye ne **iş eyledi** ([163a/21] s.112)
- zülfiķār'ı beline **bend eyleyüp** ([165a/13] s.113)

- bir mîkdâr şabr eyledi* ([165a/15] s.113)
- çün şāh-ı merdān buna ta 'accüb eyledi* ([166a/3] s.114)
- hakk dergāhina münācūt eyledi* ([166a/3] s.114)
- hemān-dem 'azım eyledim* ([166a/12] s.114)
- pes hāzret-i 'ali balıkdan inüp ol tağın üzerine çıkdı, nazar eyledi* ([166a/18] s.114)
- merdān bir dem içinde yüz yetmiş div helāk eyledi* ([167a/13] s.114)
- bākisi firār eylediler* ([167a/13] s.114)
- şöyle ki āteşler, tütünler zuhūr eyledi* ([167a/15] s.114)
- şāh-ı merdān'a hamle eyledi* ([167a/17] s.114)
- zülfiķār'ı urup iki pāre eyledi* ([167a/18] s.115)
- biraz dünyāyı temāşā eyle* ([168a/3] s.115)
- süleymān peygamber anı anda ve bunu bunda bend eylemiştir* ([168a/7] s.115)
- zülfiķār ile pāre eyledi* ([168a/9] s.115)
- ali, beni bendden halāş eyle* ([168a/14] s.115)
- aşağı nazar eyledi* ([168a/17] s.115)
- imdi sen dağı beni temāşā eyle* ([169a/4] s.115)
- acabā bu nā-bekār divlere n'eyler ola, deyüp halāş eyledigine* ([169a/12] s.116)
- yā 'ali! bu divi niçün halāş eylediñ* ([169a/16] s.116)
- süleymān -'aleyhi's-selām- habs eylemiştir* ([169a/18] s.116)
- sen geldiñ bunu halāş eylediñ* ([169a/18] s.116)
- deyü şāh-ı merdān'a hamle eylediler* ([170a/3] s.116)
- ünüp hakk ta 'ālā hāzretlerine şükürler eyledi* ([170a/10] s.116)
- andan hāzret-i 'ali balığa du 'a eyledi* ([170a/13] s.116)
- şehinşāh'ın tahtında karār eyledi* ([170a/18] s.116)
- rüz-i cezāda bizi şefā 'atden mahrūm eylesün* ([171a/1] s.116)
- şāhin şāh'da karār eyledi* ([171a/4] s.117)
- süleymān peygamber -'aleyhi's-selām- sizleri bend eylemiştir* ([171a/10] s.117)
- cānını cehennem odundan halāş eyledi* ([171a/11] s.117)
- ve anı bendden halāş eyledi* ([171a/11] s.117)
- bu kıışamız burada karār eylesün* ([171a/13] s.117)
- ve ahvālleri nicedir, deyüp münācūt eyledi* ([171a/15] s.117)
- kubbe içine habs eylemiştir* ([171a/21] s.117)
- hakk'a niyāz eyledi* ([172a/10] s.117)
- hāzret-i 'ali nüshaları müṭāla 'a eyledi* ([172a/12] s.117)

*hazret-i resul'in ahvâlini **tahrir eylemiş** ([172a/13] s.117)*
*andan sonra **emr eyledi** ([172a/14] s.117)*
*şâh-ı merdân yakın gelicek, ejderhâ **hücüm eyledi** ([173a/8] s.118)*
*zülfikâr'ı **üryân eyledi** ([173a/11] s.118)*
*zülfikâr ile işâret idüp **iki pâre eyledi** ([173a/12] s.118)*
*zülfikâr'ı polâd tâbûta **havâle eylediyse** ([173a/19] s.118)*
*mel ünü **iki pâre eyledi** ([173a/19] s.118)*
*şâh-ı merdeân cenâb-ı hakk'a **şükürler eyledi** ([173a/20] s.118)*
*andan ol şehir halkını dine **da vet eyledi** ([173a/21] s.118)*
*şâhin şâh'da **karar eyledi** ([174a/2] s.118)*
*bu hikâyemiz bunda **karâr eylesün** ([174a/2] s.118)*
*ebu'l-muhsin'i bir zamân **temâşâ eyledi** ([174a/13] s.118)*
*elmalar şerrine uğramış hemân adamlarına **emr eyledi** ([174a/14] s.118)*
*âtl cāzûy bu **helâk eyledi** ([174a/18] s.118)*
*biñ cāzû **helâk eyledi** ([174a/19] s.118)*
*gelin hanım biraz **temâşâ eyledi** ([175a/6] s.119)*
*şâhin şâh'a giderken bu **helâk bu eyledi** ([175a/11] s.119)*
*ebu'l-muhsin'i **helâk eylemek** ([175a/15] s.119)*
*kapuyu alup cāzûlar **hücüm eylediler** ([175a/16] s.119)*
*kılıç kurıñ, deyü **emr eyledi** ([175a/21] s.119)*
*bunlar dañ ziyâde olmağ-ıla **hücüm eylediler** ([176a/1] s.119)*
*deyüp bunlara **hamle eyledi** ([176a/3] s.119)*
*deyüp bunları **târumâr eyledi** ([176a/10] s.119)*
*ebu'l-muhsin'i bendden **halâş eyledi** ([176a/10] s.120)*
*andan geçüp tahtında **karâr eyledi** ([176a/11] s.120)*
*ebu'l-muhsin'i yanına alup izzet ve **ikrâm eyledi** ([176a/11] s.120)*
*sen dañ bizi **temâşâ eyle** ([176a/15] s.120)*
*sen **temâşâ eyle** ([177a/2] s.120)*
*bir an içinde cāzûları **târumâr eyledi** ([177a/5] s.120)*
*bir nice gün **şoñbet eylediler** ([177a/13] s.120)*
*lakin bir güzel kızım var, **lutf eyle** ([177a/14] s.120)*
*şükür ana **secde eyledi** ([177a/16] s.120)*
*sen dañ **secde eyle** ([177a/17] s.120)*
*yere **pâre pâre eyledi** ([177a/17] s.120)*

- bende çeküp zindāna **habs eyledi***([177a/] s.120)
- bizi kırdı, deyü **şikāyet eylediler*** ([179a/11] s.121)
- tehi degildir, deyüp **emr eyledi*** ([179a/12] s.121)
- leşkerine **emr eyledi*** ([179a/14] s.121)
- göricek **amr eyledi*** ([180a/1] s.122)
- meclis **hāzır eylediler*** ([180a/5] s.122)
- melül beg cām-ı ergüvānı **nūş eyledi*** ([180a/6] s.122)
- mālik-i ejder'e **teklif eyledi*** ([180a/6] s.122)
- lāt-ı 'uzzā'ya **kasem eyledim*** ([180a/8] s.122)
- 'ali'niñ cevriyle diyārımı **terk eyledim*** ([180a/11] s.122)
- lāt-ı 'uzzā'yı **inkār eyledi***([180a/18] s.122)
- ben daḥı anı zindān **habs eyledim***([180a/19] s.122)
- emr eyle*** ([180a/19] s.122)
- mālik-i ejder göricek **tebessüm eyledi*** ([180a/21] s.122)
- lāt-ı 'uzzā'yı niçün **inkār eylediñ*** ([181a/1] s.122)
- secde eylemdiñ*** ([181a/1] s.122)
- anda olan bekcileri **helāk eyledi***([181a/10] s.122)
- na 'ra āvāzın eşidicek **āh eyledi*** ([181a/12] s.122)
- luṭf eyle*** ([181a/17] s.123)
- beg baña çok **eylik eylemiştir*** ([181a/18] s.123)
- ali'niñ oḡlıdır, anı bendden **halāş eyledim*** ([182a/2] s.123)
- mālik-i ejder'e **hamle eyledi*** ([182a/6] s.123)
- pes mālik-i ejder bunuñ **hamlesin men 'eyledi*** ([182a/6] s.123)
- hiç bilür misiñ ben saña ne **eylikler eyledim?*** ([182a/11] s.123)
- ażim **ziyāfetler eyledi*** ([183a/3] s.123)
- ebu'l-muḥsin bir tenhā yere gelüp **müşāvere eylediler*** ([183a/10] s.124)
- bir mīkdār **şabr eyledi***([183a/14] s.124)
- kal 'ayı daḥı āsānlığ-ıla **feth eylediler*** ([184a/21] s.124)
- bunlar daḥı sevinüp 'amrı'ı önlerine **kılavuz eylediler*** ([185a/6] s.125)
- bunlar daḥı başlarına gelen serencā mı **hikāye eylediler*** ([185a/11] s.125)
- eşitdikde **āh eyledi*** ([186a/1] s.125)
- melül beg'i ve cümle şehirlerini ve köylerini cümle **müslimān eylemişler*** ([186a/17] s.125)
- avratına **teslim eylemiş*** ([186a/18] s.126)

kubbe-i mıkñāṭis'ı yıķup **ḥarāb eylemiş** ([186a/19] s.126)
 ifrit polād ṭāpūt-ıla **iki pāre eylemiř** ([186a/20] s.126)
 yer altında nice ifritler **helāk eylemiş** ([186a/20] s.126)
 elçi gelüp řāhin řāh'a vukū 'u, **ḥālī beyān eyledi** ([187a/16] s.126)
 ḥazret-i 'alī **emr eylediğ** ([187a/20] s.126)
 ḳal 'aya **ḥamle eylediler** ([188a/1] s.126)
 derḥāl ḳal'a ḳavmına **ḥaber eylediler** ([188a/2] s.126)
 ammā yā 'alī, **luṭf eyle** ([188a/16] s.126)
 asker-i islām'ı alup ḳādırlarında **ḳarār eylediler** ([188a/19] s.126)
 pes ḳal'a ḥalḳını dine **da 'vet eyledi** ([189a/12] s.127)
 kilisālarını yıķup yerine mescidler **binā eylediler** ([189a/13] s.127)
 vardıkları vilāyetiñ ḥalḳını dine **da 'vet eylediler** ([189a/20] s.127)
 bir bir **taḳrir eylediler** ([190a/3] s.127)
 ol arada **ḳarār eyledi** ([190a/15] s.128)
 allāh ta 'ālāya **şükürler eyledi** ([191a/2] s.128)
 yā ilyās! **luṭf eyle** ([191a/13] s.128)
 yāranlarımı şudan **ḥalāř eyle** ([191a/14] s.128)
 pādiřāh daḥı **emr eyledi** ([191a/19] s.128)
 āḳ'a ne selām ve ne 'aleyk, didi ve ne **iltifāt eyledi** ([192a/14] s.129)
 biñ kāfir ḳıķup bunlara **ḥamle eylediler** ([193a/5] s.129)
 kāfirler **ḥamle eylediler** ([193a/5] s.129)
 yalınız başına şol ḳadar **ceng eyledi** ([193a/9] s.129)
 sen şimdi **seyr eyle** ([193a/16] s.129)
 deyüp tiz cellādlara **emr eyledi** ([193a/17] s.129)
 boyunu uruñ, deyü **emr eyledi** ([193a/17] s.129)
 ol büte **secde eyledi** ([193a/19] s.129)
 merdān daḥı aḥřāma ḳadar küffār ile **ceng eyledi** ([194a/7] s.130)
 yā allāh, diyüp bir **zor eyledi** ([194a/7] s.130)
 ḳalmam bilür misiñ! sen baña ne **'azāb eylediñ** ([195a/15] s.130)
 hemān ebu'l-muḥsin bir ḳılıç urup **iki pāre eyledi** ([195a/19] s.131)
 cāniñni cehennem odundan **ḥalāř eyle** ([196a/2] s.131)
 şehir ḥalḳını fi'l cümle **müsliman eyledi** ([196a/17] s.131)
 yıķup yerine mescid **bina eylediler** ([196a/18] s.131)
 bu ḥikāyemiz burada **ḳarār eylesün** ([197a/2] s.131)

ta çatalına deign **iki pāre eyledi** ([197a/18] s.132)
 pehlivān! cengden **ferāḡat eyle** ([197a/21] s.132)
 babamı ve yüz elli adamı **helāk eylediler** ([198a/6] s.132)
 elhamdülillāh ki sen geldiñ, beni bu esirlikden **halāş eylediñ** ([198a/9] s.132)
 falān yerde bend içinde, deyüp **emr eyledi** ([198a/11] s.132)
 elçi dahı gelüp şāh-ı merdān'a **hikāye eyledi** ([198a/20] s.132)
 mü'minler tarafından er **ṭaleb eyledi** ([199a/9] s.132)
 kılıç çeküp şāh-ı merdān'a **hamle eyledi** ([199a/12] s.133)
 pes şāh-ı merdān la ĩniñ hamlesin **men 'eyledi** ([199a/13] s.133)
 öyle bir kılıç urdı ki tā eyerkaşına varınca **iki pāre eyledi** ([199a/14] s.133)
 bir sâ'at içinde kâfirleri **tārumār eylediler** ([199a/18] s.133)
 mertebe **ta ĩm eyledi** ([200a/1] s.133)
 andan hâkḡ ta ālā dergāhına **münācāt eyledi** ([200a/3] s.133)
 şāh-ı merdān'a karşı vardılar, **istikbāl eyleyüp** ([201a/9] s.134)
 ba 'dehu zūlfikār'ı beline **bend eyleyüp** ([202a/12] s.134)
 yuḡaruya **naẓar eyledi** ([202a/13] s.134)
 hâkḡ -sübḡāne ve ta ālā- dergāhına **münācāt eyledi** ([202a/20] s.134)
 deyü **münācāt eyledi** ([203a/16] s.135)
 ḡazret-i 'alī **ta 'uccüb eyledi** ([203a/20] s.135)
 bu kerre şāh-ı merdān, zūlfikār'ı kıza **ḡavāle eyledi** ([205a/7] s.136)
 kız dahı şöyle **feryād eyledi** ([205a/8] s.136)
 saña ne itdi ki elini kesdiñ, **helāk eylediñ** ([205a/11] s.136)
 şāh-ı merdān'ı aralarına alup dört taraftan **hücüm eylediler** ([206a/4] s.136)
 merdān ol gün çok div ve peri **helāk eyledi** ([206a/15] s.136)
 ḡubbeyi **pāre pāre eyledi** ([206a/18] s.136)
 ol allāhu zū'l-celāl kim seni **yoḡdan var eyledi** ([207a/3] s.137)
 anıñ 'aşḡına söyle kimsin, didi. **cevāb eyledi** ([207a/4] s.137)
 pes ebu'l-muḡsin dahı bir kaç gün bunda **ḡarār eylediler** ([208a/3] s.137)
 zinhār-ı ḡāver bunları göricek **āh eylediler** ([208a/16] s.137)
 mel ũna bir kılıç urup **iki pāre eyledi** ([208a/19] s.137)
 divler bu mel ũniñ düşdigin göricek **hücüm eylediler** ([208a/21] s.137)
 ammā kendülerini görmezlerdi. bir sâ'at mīkdārı **ceng eylediler** ([209a/5] s.138)
 ebu'l-muḡsin hiç tınmadı. mel ũn **zor eyledi** ([209a/21] s.138)
 hemān kendini gemiye çarpdı. gemiyi deryāya **ḡarḡ eyledi** ([210a/11] s.138)

*hak̄k ta 'ālāya **şük̄r eylediler** ([210a/20] s.138)*
*mü'minler daḥı bunları görüp **istikbāl eyledi** ([211a/3] s.138)*
*ki ḥammām ḳubbesinden nişān virür. **ta 'uccüb eylediler** ([211a/9] s.139)*
*ne kırarıñ ve kızımı niçün **helāk eylediñ** ([211a/17] s.139)*
*şāh-ı merdān daḥı ḥamlesini **men 'eyledi** ([211a/21] s.139)*
*mel ūna bir kılıç urup **iki pāre eyledi** ([212a/4] s.139)*
*ey ḳāfirler! begiñiz ḳadar olmayasız, anı **helāk eyledim** ([212a/8] s.139)*
*şāh-ı merdān bunları **helāk eyledi** ([212a/13] s.139)*
*ali yüzün ḥak̄k ta 'ālā dergāhına sürüp secde-yi **şük̄r eyledi** ([212a/15] s.139)*
*dört taraḳa **naẓar eyledi** ([212a/18] s.139)*
*ve yüceligine **ta 'uccüb eyledi** ([212a/18] s.139)*
*ḥazret-i 'ali bir kerre na 'ra urup **zor eyledi** ([213a/2] s.139)*
*şāh-ı merdān, zinhār-ı ḥāver'iñ bendin alup **ḥalāş eyledi** ([213a/8] s.140)*
*ser zinhār-ı ḥāvernc zinhār-ı ḥāvermları bir bir **naḳl eyledi** ([213a/9] s.140)*
*ḥazret-i 'ali şandığı orta yirinden **iki pāre eyledi** ([213a/20] s.140)*
*pes ḥazret-i 'ali bu fetḥe şād olup secde-i **şük̄r eyledi** ([214a/5] s.140)*
andan soñra islām leşkeri bölük bölük gelüp imām'ıñ elini öpdiler ve başlarına gelen
*serāncāmlarıñ **ḥikāye eylediler** ([214a/9] s.140)*
*ḥaber alıcak dönüp leşkere geldi. ḥikāyeyi **naḳl eyledi** ([215a/1] s.140)*
*ve ol şandüü daḥı muḥkem **tenbih eyledi** ([216a/6] s.141)*
*yine şāh-ı merdān ardınca 'azm-ı **tūrān eyledi** ([216a/7] s.141)*
*ḥazret-i 'ali, 'amrı'ıñ bu sözünü gāyet begenüp şad hezār **āferinler eyledi** ([217a/14] s.142)*
*giceye deḡin anda **ḳarār eylediler** ([217a/18] s.142)*
*andan soñra yine ḳanber ve 'amrı yanına gelüp bir yüksek yerde **temāşā eylediler** ([218a/11] s.142)*
bu gice leşker zebūn eylediler ([218a/15] s.143)
*öyle **ẓann eyledik** ki nice biñ **düşmān geldi** ([218a/16] s.143)*
*okuyun gelsün, didi. **emr eyledi** ([219a/7] s.143)*
*sarāyı ve taḥtı **zeyn eylediler** ([219a/7] s.143)*
*begler, pehlivānlar ve vezirler her biri yerlü yerinde **ḳarār eylediler** ([219a/10] s.143)*
***münācāt eyledi** ([240b/14] s.328)*
*'ırāk fetḥinde rüstem'i bu **ḳatl eyledi** ([240b/21] s.328)*
*deve pādīşāh-zādeyi bu ḥālde göricek **feryād u fiğān eyledi** ([240b/5] s.327)*

4.11.1.2. “it-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

208 örnekte tespit edildi:

- hemān-dem **hāmīle idüp** gürz havāle eyledi ([3a/6] s.33)
- ol çeşme gölgesinde bir mīkdār **istirāhat ideyim**, deyü kondılar ([3a/1] s.33)
- eżincānib bu tarafda hāzret-i ‘ālī’niñ oğlu **şikār idüp** arzusuyla birgün atına binüp
şahrāya çıkup gitmişdi ([3a/12] s.33)
- seni pādīşāhımız sarāyına **da vet ider** ([7a/3] s.35)
- cümlesin **bend itsünler** ([8a/3] s.35)
- ne hāldir, deyince biri içerü girüp **feryād-ı figān idüp** ([8a/4] s.35)
- pādīşāhım bu bāzīgānın sarāy kapusunda bir atı var kim yanından kim geçerse **helāk ider** ([8a/6] s.35)
- peşimān olup **żabṭ idemezsin** ([8a/13] s.36)
- ol mahalde hāverān dāhı gelüp **temāşā iderdi** ([9a/18] s.36)
- varanı **helāk ider** ([9a/20] s.37)
- yā bāzīgān bunu nice **żabṭ ider** ([9a/21] s.37)
- bu atı nice **żabṭ idersiñ**? ([10a/7] s.37)
- şāh-ı merdān tuhfeleri bir kise içine vaz ‘ı **mühr idüp** ([10a/19] s.37)
- bir zamān **fıkr idüp** tahsin ve āferin eyledi ([11a/4] s.37)
- hāzret-i resul dāhı mālīk-i ezder’e on biñ er **intihāb idüp** ([11a/16] s.38)
- hāverān dāhı dā’imā hāzret-i ‘ālī’yi da’vetle şoḥbet ve **ri āyet iderdi** ([12a/1] s.38)
- saña **ri āyet idelim** ve seni cümle kullarımdan hoş tutayım ([12a/18] s.38)
- öyle ağacdan ve altundan düzme pūta **secde itmem** ([12a/21] s.38)
- beni kırtarır ve seniñ vilāyetiñi **feth ider** ([13a/2] s.38)
- ancak begimizi **helāk iden** bunıñla nice idelim? ([14a/16] s.39)
- ebu’l-muḥsin bunlar ile çok **şoḥbet idüp** āḥir emrine muṭi ‘ olup ([15a/10] s.40)
- yağma ideyim** ve sizi dāhı **ğani ideyim** ([15a/13] s.40)
- ķanber’in guşşasında ‘acabā nice **ḫalāş iderim** ([15a/18] s.40)
- acabā nice **ḫalāş iderim**, deyü **fıkr iderdi** ([15a/18] s.40)
- esbāblarımızı **yağma idüp** ve seniñ mālīñ dāhı yağma eylediler ([15a/21] s.40)
- ben bu gice bu ķal āya **ķaşd iderim** ([16a/13] s.40)
- ola ki ķanber’i bulup **ḫalāş idem** ([16a/13] s.40)
- hāverān dāhı **ta ‘accüb idüp** ([17a/3] s.41)
- bir **ķāre idemedi** ([18a/13] s.42)

varın ol bazirgan çadırın **yağma idüp** ([18a/19] s.42)
 tamam yüz pehlivān geldiler kim ali'nin çadırın **yağma ideler** ([18a/21] s.42)
 ne var ise **yağma iderler** ([19a/5] s.42)
 bari gel benim dāhı bendimi al saña **yardım idem** ([19a/6] s.42)
 hāverān meger yüz pehlivān **emr itmiş** ([19a/14] s.42)
 be 'dehu **emr idüp** ([20a/10] s.43)
dermān idüp kaldıramadılar ([20a/18] s.43)
fıkr iderdi kim ([22a/9] s.44)
 o yaña bu yaña **fıkr idüp** ([22a/10] s.44)
 adamı adam-ıla **helāk ide** ([23a/7] s.44)
 bāzirgān kıyāgetinde gelüp **feth idesiñ** ([25a/3] s.45)
 yok deyüp **inād iderse** cihānı başına **dar iderim** ([25a/10] s.45)
 ammā yā vezir hiç **havf itme** ([25a/11] s.45)
 ol hıdmatkār dahı hāzret-i 'ali'yye'l-murtazā ve ol şir-i hūdā **münācāt iderken** ([26a/10] s.46)
 rāst gele bir urdığın **tamām iderdi** ([26a/16] s.46)
 kāfiri kāfirle hırd-ı hām idüp **helāk iderdi** ([26a/17] s.46)
 bir adam yalıñız başıyla altı biñ adam **helāk ide** ([27a/3] s.46)
 varam anıñla **ceng idem** ([27a/5] s.46)
 kal 'a-yı kişver-i keşān'ı **harāb idüp** ([27a/14] s.47)
 hiç mecāl virmeyp **helāk iderim** ([28a/8] s.47)
 siz bir miqdār **temāşā idiñ** ([28a/17] s.47)
 cümlemizi **helāk ider** ([29a/4] s.47)
 ebu'l-muhsin dahı āsānlığ-ıla **men 'idüp** ([29a/8] s.48)
 bir yerde **karār itdiler** ([30a/14] s. 48)
 bir iki **istirāhat itdiler** ([30a/15] s.48)
 gel seni hāverān'a **teslim ideyim** ([31a/5] s.48)
 bildi kim hāzret-i 'ali **ceng ider** ([33a/8] s.50)
 kal 'a-i kişver-i keşān'da ebu'l-muhsin'in selāmını ve kal 'ayı ne güne feth idüp ([33a/19] s.50)
 allāhu ta 'āla 'ināyetiyle aña bir **iş ideyim** ([35a/6] s.51)
 müslimān ola veyāhūd harācı **kabūl ide** ([35a/8] s.51)
 bu gice kāfir leşkerini **zebūn ideyim** ([35a/17] s.51)
 kılıç **hamā'il idüp** ([35a/19] s.51)

*cān elimden kanda **halāṣ idesiz** ([36a/1] s.51)*
*cümleñizi **helāk iderim** ([36a/2] s.51)*
*uzaqdan **temāṣā iderdi** ([36a/2] s.51)*
*bir **iş ideyim** ki 'āleme dāsūtān ola ([37a/3] s.52)*
*pes hāverān öñünde **feryād u fiğān idüp** ([37a/7] s.52)*
*cümlesini **müslimān idüp** ([37a/14] s.52)*
*lāt-ı 'uzzā baña **yardım idecekdir.** ([38a/5] s.52)*
*islām 'askerini **yağma idelim** ([38a/7] s.52)*
*mü'min ile **ceng itmeyi** begenmedi ([40a/2] s.53)*
***ceng idelim** ([40a/3] s.53)*
***recā ideyim** ([41a/13] s.54)*
*üç serveri **helāk itmesi** muḳarrerdir ([42a/2] s.54)*
***helāk idersiñ** ([42a/3] s.54)*
*ba 'dehu cümlemizi **helāk ider** ([42a/4] s.54)*
*cümlesini **helāk idersiñ** ([42a/6] s.54)*
*rāviler öyle **rivāyet iderler** ([43a/9] s.55)*
ol kapuda çağırān.ata teslim idiñ ([43a/16] s.55)
*seni tahtıñ ile ve ḳal'alarıñ ile **helāk iderim** ([43a/17] s.55)*
*hāzret-i 'ālī cengden **ferāğat idüp** ([45a/9] s.56)*
*buña ne **tedbir idelim** ([46a/4] s.56)*
*billūr-ı a ḳam tağına degin **feth idüp** ([46a 7] s.56)*
***hüküm idecekdir** ([46a 7] s.56)*
*biri dinine girmek ve biri ḥarācı **ḳabūl etmek** ([46a/11] s.56)*
*zinhār-ı hāver, zūlfikār'ı düldül'e **teslim idüp** ([46a/18] s.57)*
*eger yok deyü **inad idersen** ([47a/6] s.57)*
*eger dilersen cānıñı cehennemeden **halāṣ idesiñ** ([47a/11] s.57)*
*şimdi hāverān ile **ceng ider** ([47a/14] s.57)*
*periler ve pehlivānlar **helāk itse** gerekdir ([47a/17] s.57)*
*burasın **ḳabṭ ider** ([48a/16] s.58)*
*tiz **feth idüp** ([48a/16] s.58)*
*ol vilāyetleri **feth idecekdir** ([48a/17] s.58)*
*elbetde ol iklimi **feth,idecektir** ([49a/2] s.58)*
*ḳarındaşı vilāyetine **firār idiyor** ([49a/8] s.58)*
*bu vilāyetleri ve ol vilāyetleri **feth itseñ** ([49a/14] s.58)*

ihzar-ı zemin ve billur-ı a'zamı **feth itseñ** ([49a/15] s.58)
 andan çok divler ve perilerle **ceng itseñ** gerekdir ([49a/16] s.58)
 hazret-i şāh-ı merdān bu cevābları **gūş idecek** iytđi ([49a/19] s.58)
 hāverān mü'min çerisinden yüzün çevirüp **firār itmiş** ([51a/5] s.59)
 bunlar dağı cengden **ferāğat idüp** ([51a/5] s.59)
 hazret-i 'alî'niñ kulağına āmān şadāsı gelicek cengden **ferāğat idüp** ([51a/7] s.59)
 her birine **te'kid** ve **tenbih idüp** ([52a/7] s.59)
 yerlü yerine **ta yin idüp** ([52a/8] s.59)
 tarikat-ı islām'ı bunlara **ta lim** ve **telkin idüp** ([52a/11] s.59)
 bunlara **bi'at itdirdi** ([52a/13] s.59)
 ol çukalı alup kılıcını **üryan idüp** ([58a/2] s.62)
 iki eliyle ol şıgırıñ ağzını muhkem **bend itmiş** ([58a/9] s.62)
 seni şimdi **iki pāre iderim**, didi ([58a/11] s.62)
 ey'avrat! söyle ne dine **hıdmat idersiñ** ([59a/20] s.63)
 ol div hemān kılıç ile iki pāre eylemek kaşdına **hamle ider** ([60a/21] s.64)
 pes mālîk-i ejder haqq ta 'ālāya **tevekkül idüp** ([61a/4] s.64)
 allāh ta 'ālā hazretine **niyaz idüp** ([62a/4] s.64)
 eşige kişiyi **helāk iderdi** ([71a/15] s.69)
 mü'minler ile **ceng idüp** ([76a/2] s.71)
 pehlivānlar bu gürze bakup **ta 'uccüb iderdi** ([86a/21] s.76)
 ammā gice gündüz **fikr iderdi** ([87a/11] s.76)
 birbirleriyle **ceng ideler** ([87a/19] s.77)
 rāviler öyle **rivāyet ider** ([92a/3] s.78)
 leys mel'ün leşkerinden iki biñ er **intühāb idüp** ([95a/14] s.80)
 andan şāhin şāh **emr idüp** ([99a/8] s.82)
 haqq dinini **kabül idüp** ([132a/18] s.98)
 abu'l-muhsin dağı bunları **sünnet idüp** ([134a/4] s.98)
 bir gün abu'l-muhsin şāh-ı 'ankā ile vedā' idüp ([134a/7] s.98)
 kız **feryād iderdi** ([135a/12] s.99)
 ol nāzenin kız yine **feryād idüp** ([135a/14] s.99)
 mel'ünüñ **gürzi itmedin** ([135a/19] s.99)
ceng iderler idi ([136a/10] s.99)
 abu'l-muhsin elli kişi ile ol mişelik içine **şikār itmege** gitdi ([136a/21] s.100)
 meger hicāz zengi üç biñ zengi ile deryā kenārında **şikār itmişlerdi** ([137a/10] s.100)

meger hiçâz zengi on biñ kâfirlerle mü'minleri **zebûn itmege** giderlerdi ([138a/11] s.100)

ğayret idüp ([138a/15] s.100)

allâh ta'âlâ'ya **niyâz idüp** ([138a/15] s.100)

'acabâ n'eyler ola, dirken hemân ol yigit belinden **hançerin 'üryân idüp** mel'un zenginiñ başını kesdi ([139a/19] s.101)

ey mel'un! kanı ğaşamşam'ı getirüp **teslim idiñ** ([141a/1] s.101)

pes bu elli biñ kâfiriñ serdârı olan pehivân-ı ikrâş bir pehlivân **emr idüp** iytidi ([141a/4] s.102)

hemân şâh-ı merdân puşudan çıkup zülfikâr'ı **'üryân idüp** ra'divâri na'ra urup kâfir çerisine girdi ([141a/16] s.102)

irte olucağ gördi ki seyâf şâh tarafında zebûn olan leşkerler gelüp şâhin şâh önünde **feryâd idüp** çâk-ı giribân eylediler ve iytidiler ([142a/16] s. 102)

ey vezirler! nice **idelim?** ([143a/2] s.102)

anıñ içün nice biñ 'askerim helâk oldu, deyüp **emr itdi** ([143a/3] s.102)

bu tarafda şâh, vezirleriyle **şoḥbet iderken** taşrada bir ğalabalık peydâ oldu ([143a/6] s.103)

karşu varıñ **istikbâl idiñ** ([143a/9] s.103)

cümle vilâyetlerim zabt eyledi ve kalan leşkerimi kendi dinine da'**vet idüp** müslimân eyledi ([143a/12] s.103)

ali didigiñ nice kişidir ki yalıñız başıyla böyle **iş idiyor** ve ne şan'atlu erdir ki bir iklimi kendüye tâbi' idüp zabt ide ([143a/19] s.103)

ali didigiñ nice kişidir ki yalıñız başıyla böyle iş idiyor ve ne şan'atlu erdir ki bir iklimi kendüye **tâbi' idüp** zabt ide ([143a/20] s.103)

ali didigiñ nice kişidir ki yalıñız başıyla böyle iş idiyor ve ne şan'atlu erdir ki bir iklimi kendüye tâbi' idüp **zabt ide** ([143a/20] s.103)

nice **vaşf ideyim?** ([143a/21] s.103)

bende 'akıl yok ki size anıñ heybeti ve şecâ'atin **taḳrîr ideyim** ([144a/1] s.103)

şâhin şâh vezirleriyle şâh-ı merdân'ıñ hikâyetin söylemekde ve günâgünâ **tedbir itmekde** olsunlar ([144a/9] s.103)

hz. ali'nin üzerine dört taraftan kemendler atup **hamle itdiler** ([146a/3] s.104)

hz. 'ali derûnından **münâcât iderdi** ki ([147a/5] s.104)

pes Hz. Şir-i Yezdân fırsatı **iḥsân iden** Cenâb-I Vâcibü'l-Vücûd'a şükürler eyledi ([151a/1] s.106)

baña **kulluk idin** kim ben daħı sizden hoşnüd olayım ve sizi cehennemde yakmayım
([151a/18] s.106)

müslimān olduğunu bildikde ğazaba gelüp ol şarb kal'aya **ħabs itdirmişdi** ve kendisi yine
dönüp sarāyına gelmişdi ([152a/12] s.107)

āhir işityāk-ı ħasret cānına kār itdi ([152a/14] s.107)

ħālim saña ma'lūmdur, deyüp dört yaña **nażar iderken** gördi ki qarşudan bir toz belürdi
([154a/3] s.108)

hemān mālīk-i ejder'i tutup bağlamağa **kaşd iderlerdi** ([154a/14] s.108)

ammā yanına **cesāret idemezlerdi** ([154a/14] s.108)

ħazret-i 'ali'ye benden **selām idin** ([158a/7] s.110)

ali kuyuya düşdiği zamān üzerine **hücūm idüp** ([160a/6] s.110)

helāk idiniz ([160a/6] s.110)

hemān kılıçların **üryān idüp** ([161a/9] s.111)

şāh-ı merdān daħı bu ħāle **ta'uccüb iderken** ([161a/12] s.111)

hemān ħazret-i 'ali, zūlfikār **üryān idüp** ([161a/14] s.111)

ey şāhin şāh! ya ni ħile ile beni **helāk itmegi** ([161a/20] s.111)

ey mel'ün, beni **ħufız iden** ([161a/20] s.111)

cümlesi bir yere gelüp **müşāvere itdiler** ([163a/3] s.112)

kal'ayı yıķup **ħarāb itme** ([163a/6] s.112)

babam daħı beni **teslim idüp** ([164a/7] s.113)

beni kendüye **avrat idindi** ([164a/10] s.113)

cevāhirleri **temāşā iderdim** ([164a/16] s.113)

nāgāh bir gün **temāşā iderken** ([164a/16] s.113)

bu aħvālī göricek bir kimse girmeye **cesāret idemedi** ([165a/4] s.113)

ism-i a'zam'ı dilinde **zıkr idüp** ([165a/17] s.113)

ey mel'ünler! Cān elimden kanda **ħalāş idersiñiz?** ([167a/6] s.114)

Ali daħı gelse cümlesini **helāk ideriz** ([167a/9] s.114)

ķomaz, cümlesini **helāk ider** ([169a/17] s.116)

ħazret-i 'ali kuyı azğından tırur, bunları **temāşā ider** ([170a/1] s.116)

māşā divi bu **ħalāş itmışdir** ([170a/2] s.116)

bāri bunı **helāk idelim** ([170a/3] s.116)

ħazret-i şir-i ħudā zūlfikār'ı **üryān idüp** ([170a/4] s.116)

bunlar ile **ceng iderken** ([170a/4] s.116)

bir gün leşkeriyle **göç idüp** ([171a/4] s.117)

- saña yardım iderim* ([171a/7] s.117)
- sen dahı cān elimden kanda **halāş idesiñ*** ([171a/12] s.117)
- yā muhammed! haqq ta 'ālā saña **selām idüp*** ([171a/16] s.117)
- mıknatis ile **ceng ider*** ([171a/18] s.117)
- tanrılık **da'vası ider*** ([171a/19] s.117)
- mel ün divi **helāk itmege*** ([172a/2] s.117)
- sa'y ider*** ([172a/2] s.117)
- hazret-i 'ali'ye **tahrir idesiñ*** ([172a/4] s.117)
- ol mel ünü **helāk ide*** ([172a/7] s.117)
- zirā bu ism-i a zam'dan gayrı bir şey' anı **feth idemez*** ([172a/8] s.117)
- ḳubbeyi **teferrüc iderken*** ([172a/10] s.117)
- şehr-i ḫalka **nidā itdiler*** ([172a/15] s.117)
- rāvi öyle **rivāyet ider*** ([172a/19] s.117)
- zülfiḳār ile **işāret idüp*** ([173a/12] s.118)
- yā 'ali! sen beni **helāk idemezsiñ*** ([173a/16] s.118)
- cümlesi **muḫālifet itmeyüp*** ([173a/21] s.118)
- lakin 'amel-i fāsıdeleriñ **terk idüp*** ([174a/8] s.118)
- köy ḫalkına **su'al itdiler*** ([174a/15] s.118)
- melül beg gördi ki bu mel ünlar bu yigidi bunda **helāk idecekler*** ([174a/21] s.119)
- ebu'l-muḫsin'i baḡlu yatdığı yerde hemān **helāk iderler*** ([175a/17] s.119)
- pes cāzūlar geliniñ sözine bakmayup yine **hücüm iderlerdi*** ([175a/20] s.119)
- gördi ki bu mel ünlar **inād iderler*** ([175a/20] s.119)
- nā-bekārlar üzerine **hücüm idüp*** ([176a/6] s.119)
- helāk itmek*** ([176a/6] s.119)
- acabā bir eyü at ve bir eyü kılıç vir ve **nidā itdir*** ([176a/13] s.120)
- pes melül beg bu sözi ma ḳül görüp **nidā itdirdi*** ([176a/16] s.120)
- melül beg ebu'l-muḫsin'e **nażar idüp*** ([176a/21] s.120)
- biñ kişiye **işāret idüp*** ([177a/20] s.120)
- arab begleriniñ yanına gelüp **seyr iderken*** ([178a/7] s.121)
- meger bunlar ta 'ām **cengi iderken*** ([178a/15] s.121)
- şöyle heybetle yüridi ki görenler **vehm iderdi*** ([179a/18] s.122)
- pehlivānlığı ḫatırı için **muḫabbet iderdi*** ([179a/21] s.122)
- bir kaç gün var **gā'ib itdim*** ([180a/12] s.122)
- 'acıdım, düşmanlar bir **ḫaṭā itmesün*** ([180a/16] s.122)

biraz **naşihat ideyim** ([181a/4] s.122)
 şerbetin içmek **murād iderse** ([182a/3] s.123)
 ben dahı size bir **eylik ideyim** ([182a/15] s.123)
 Ali'ye tâbi 'olan kimse ile **ceng itmem**(182a/19)s.123
 anlara lâzım gelürse **yardım iderim** ([182a/19] s.123)
 beg'e muhkem **'ahd itdirdiler** ([183a/1] s.123)
 bu kal 'ayı nice **feth idelim** ([183a/10] s.124)
 karşı vardılar.**merhabālar idüp** ([183a/16] s.124)
 añladım ki bu kal 'aya sizler **hücum ideceksiñiz** ([183a/18] s.124)
 geliñ ben size **ceng itmeksizin** ([184a/3] s.124)
 andan biraz **teferrüc ider** ([184a/6] s.124)
 hāzret-i 'ali dahı **nevāhat idüp** ([185a/9] s.125)
 bunuñ üstüne bir gün **göç idüp** ([185a/12] s.125)
 hemān ol arada **konak itdiler** ([185a/20] s.125)
 yine iklimini ve şehrini ve köyünü aña **teslim ideyim** ([186a/5] s.125)
 tañrılık **da vāsı iden** ([186a/19] s.126)
 andan **āh idüp** ([187a/3] s.126)
 āhir cānıma dahı **kaşd iderler** ([187a/6] s.126)
 kendüye **teslim ideyim** ([187a/14] s.126)
 anlar da **muḥālifet itmeyüp** ([189a/12] s.127)
 varıñ, bu iklimde ne kadar köyler ve şehirler var ise dine **da vet idiñ** ([189a/17] s.127)
müslimān idüp ([189a/17] s.127)
 yıkup yerlerine mescidler **binā idiñ** ([189a/18] s.127)
muḥālifet idenlere ([189a/18] s.127)
 feth-i fütühatdan māl-ı ğanāyımden **'arz idüp** ([190a/4] s.127)
 pes dilāverleriñ her biri bir tarafa gemi **tedārik itmege** ([190a/7] s.127)
 bir kaç gün içinde bir kaç pāre gemi **tedārik itdiler** ([190a/8] s.127)
 şāha **haber itdiler** ([191a/17] s.128)
 size **selām ider** ([192a/21] s.129)
 yoḥsa ikiñizi dahı **helāk iderrim** ([193a/2] s.129)
 bular cāzū imiş. saña **sihr itdi** ([194a/5] s.130)
 tiz bunu zindāna **haps idiñ** ([194a/6] s.130)
 bir yerde **karār idemeyüp** ([194a/8] s.130)
 sarāyı kahrımān-ı kātıl **binā itmişdir** ([194a/14] s.130)

sarāyıñ içinde olanlar öyle **kıyās itdiler** (194a/19)s.130
 pes şāh-ı merdān zūlfikār'ı **üryān idüp** (194a/20)s.30
 ammā yine ben saña **merḥamet iderim**(195a/16)s.130
 şāhin şāh gördi ki **inād iderse** (196a/5)s.131
 ey şāhin şāh! seni bendden **ḥalāş itmeme** (196a/9)s.131
inād itmesün (197a/1)s.131
 zinhār-ı ḥāver **ceng iderken** (197a/14) s.132
 pes merķūş qarşudan gelüp **ḥamle idince** (197a/16) s.132
 ḳal 'aya getirdi, kendüye **'avrat idindi**(198a/8) s.132
 zinhār-ı ḥāver'i bendden **ḥalāş idüp** (198a/11) s.132
 kāmķār daḥı tiz 'askerini **cem ' idüp** (199a/5) s.132
 hemān kāmķār **ḳaşd idüp** (199a/11) s.133
 hemān zūlfikār'ı **üryān idüp** (199a/13) s.133
 yerine mescidler **binā itdiler** (199a/21) s.133
 yāḥūd beni anlara ulaştır, deyüp **münācāt iderken** (200a/5) s.133
 billür-ı a 'zam'ı müziler elinden **feth idüp** (200a/11) s.133
 pes şāh-ı merdān **teferriüc idüp** (202a/15) s.134
 ḥaḳḳ'a **tevekkül idüp**(203a/1)s.134
 seni yakup **helāk ider** (204a/9)s.135
 ammā şimdi sen ol emāneti **ṭaleb iderseñ** (204a/18)s.135
 eger ol divi benden **ḥalāş iderseñ** (204a/20)s.135
 yoḥsa seni **helāk iderim** (205a/3) s.136
 seni daḥı **helāk iderler** (205a/5) s.136
 yoḥsa cümleñizi **helāk iderim** (205a/13) s.136
 ḥaḳḳ -sübhānehu ve ta 'ālā- du 'āsını **müstecāb idüp** (205a/18)s.136
 pes şāh-ı merdān daḥı bunlar ile **ceng iderken** (206a/5)s.136
 şāh-ı merdān zūlfikār'ı **üryān idüp** (206a/10)s.136
 süleymān peygamber zamānından berü bu taḡı gelüp **ziyāret iderem** (207a/5)s.137
 pes ḥazret-i zūlfikār'ı **üryān idüp** (207a/16)s.137
 şāh-ı merdān perilerle gice ve gündüz dimeyüp **ceng itmekde** (207a/17)s.137
 merķūş tahtına geçüp **ārām itmekde**(207a/20)s.137
 şimdi geldim ki sizi **helāk idelim** (208a/15)s.138
 ey la in kezzāb! sen **ḥalṭ idersin** (208a/16)s.138
 seni de ve cümleñizi de **helāk iderim**(209a/19)s.138

ammā nesne başaramadı. bir dahı **zor itmek**(210a/1)s.138
 şāh-ı merdān billūr-ı āzam tağında **ceng iderken**(210a/7)s.138
 bir ellerinde kılıçlar divler ile **ceng iderlerdi**(210a/13)s.138
 sizi hālāş iderem. ben ilyās'am, (210a/18)s.138
 zehi, kâdir pâdişāh ki neler **halk idermiş**(211a/10)s.139
 hâzret-i 'ali divler ile **ceng iderken**(211a/11)s.139
 imdi ben dahı saña bir **iş ideyim** (211a/17)s.139
 siziñ hod onuñızı, on beşiñizi **helāk iderim** (212a/9) s.139
 ammā tesbiḥ **niyāz ider** (213a/4)s.139
 anlar gemide vedivlerle, **ceng iderdi** (213a/11)s.139
 ile dört pâre olmış yatur. **ta 'uccüb idüp** (213a/21)s.140
 andan kızı **helāk itdi** ki kubbeye geldi (214a/5)s.140
 şāhin şāh'ın kızını esir idüp **vilāyetine götürdi** (214a/19)s.140
 inşā'allāhu ta 'ālā ben dahı ol diyārı feth idüp (215a/17)s.141
 abu'l-muḥsin iftirāka **taḥammül idemeyüp.** (215a/18)s.141
 gice yarusına degin **naṣiḥatler idüp** (215a/18)s.141
 ol māl-ı ḡanāyimiñ cümlesini anda **hıfz itdiler**(216a/5)s.141
 andan soñra abu'l-muḥsin ka 'be yolından **ferāḡat idüp** (216a/7)s.141
 ammā bunlar birer gün **te'hır idüp** bölük bölük (216a/11)s.141
 şāh-ı merdān dahı **muḥālifet itmeyüp** (216a/21)s.142
 şāh-ı merdān zülfiḳār **üryān idüp** (217a/6)s.142
 yā kanber! siz bunda tūriñ, ben varayım, bu leşkeri bir miḳdār **zebūn ideyim**
 (218a/3)s.142
 size **selām ider** (220a/6)s.144
 bir **ziyān itmedim** (220a/7)s.144
 adamlık bu mıdır ki bunca leşkerim **helāk ide** ([220a/10] s.144)
 cenāb-ı bāri **selām idüp** ([240b/6] s.327)
 resūlullāh **taḥsin idüp** ([240b/10] s.328)
 tñrı ta 'ālā **selām idüp** ([240b/11] s.328)
 dergāhuma **münācāt itsün** ([240b/13] s.328)
 resūl-i ekrem secde-i **şükür idüp** ([240b/13] s.328)

4.11.1.3. “kıl-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

67 örnekte tespit edildi:

*Sa 'd dağı kıızı ile bunlara muḳābil olup karşı varup **hamle kıldılar** ([3a/7] s.33)*

*ḥazret-i 'ali'ye **hamle kıilup** ([6a/2] s.35)*

*andan ol yüz pehlivān urup hemān **hamle kıldı** ([19a/11] s.42)*

*başını bedeninden **cüda kıldı** ([21a/1] s.43)*

*dağı yüz kişi bir yerden **hamle kıldılar** ([22a/15] s.44)*

*ol kāfirlere **hamle kıldı** ([22a/18] s.44)*

*içerü girdiler kim sa 'd-ıla dilfürüz **namāz kıulurlar** ([24a/10] s.45)*

*bu işe ne **tedbir kılalım** ([27a/2] s.46)*

***hamle kııl**, hüner göster ([29a/17] s.48)*

*kāfir çerisi bunu görüp bir yerden **hamle kıldılar** ([30a/1] s.48)*

*ebu'l-muḥsin'in çerisi kāfirlere **hamle kıldılar** ([30a/2] s.48)*

*ḥazret-i 'ali –kerremallāhu vechehu- ḥazretlerine **hamle kıldılar** ([31a/8] s. 49)*

*bu mel 'ünlar dağı bir yerden ḥazret-i 'ali'ye **hamle kıldılar** ([31a/21] s. 49)*

*bu mel 'ünlar dağı bir yerden **hamle kıldılar** ([32a/3] s. 49)*

*kāfirlere **hamle kıldı** ([33a/6] s. 50)*

*birbirine **hamle kıldılar** ([39a/14] s. 53)*

*dağı mel 'ün ḥazret-i 'ali'ye **hamle kıldı** ([40a/6] s. 53)*

*ol dağı kāfirlere **hamle kıldılar**”([41a/2] s.54)*

*şevk-ile küffār leşkerine **hamle kıldı**”([44a/19] s.56)*

*yüz biñ asker bir yerden **hamle kıldılar**.([50a/13] s.59)*

*bunlara **hamle kıldılar** ([50a/15] s.59)*

*mālik-i ejder'in üzerine **hamle kıldılar** ([61a/12] s.64)*

*bize **hamle kıldılar** ([86a/16] s.76)*

*pes bu tarafda leys mālik-i ejder'in üzerine **hamle kıldılar** ([92a/1] s.78)*

*ol iki biñ kāfire **hamle kıldı**.([96a/10] s.80)*

*mü 'minler dağı yakında bunlara **hamle kıldı** ([137a/16] s.100)*

*birbirine **hamle kıldılar** ([138a/1] s.100)*

*fi 'l-hāl on biñ kāfir ebu 'l-muḥsin'i ortaya alup dört taraftan **hamle kıldılar** ([138a/13] s.100)*

***kerem kııl** söyletme ([145a/14] s.104)*

*pes şāh-ı merdān na 'radan şoñra zūlfikār'a el urup kāfirlere **hamle kıldı** ([146a/9]*

s.104)

bunlar dağı tekbir şalavāt getirüp kâfirlere **hamle kıldılar** ([146a/19] s.104)

kâfir! **hamle kıldı**, seni cehenneme gönderyim ki birine dağı nevbet gelsün ([148a/12]

s.105)

tevekkeltü 'ala'llāh, deyüp ol yüz pehlivāna **hamle kıldı** ([149a/10] s.106)

biñ pehlivān birden **hamle kıldılar** ([149a/19] s.106)

ne kadar biñ küffār leşkeri var ise cümlesi bir uğurdan şāh-ı merdān'a **hamle kıldılar** [150a/3] s.106)

bu tarafdan islām 'askeri dağı **hamle kıilup** iki leşker birbirine şöyle girdi kim at
ayağından yer yüzine ayak başacak yer kalmadı ve tozlar kabarıp gök yüzine direk
direk oldu ([150a/5] s.106)

mālik-i ejder gāfil iken **hāmle kıldılar** ([153a/4] s.107)

andan on biñ mü'min leşkeri kâfirin ardın alup **hamle kıldılar** ([155a/2] s.108)

kâfirlerin üzerine **hamle kıldılar** ([161a/9] s.111)

merdān etrafını alup **hamle kıldılar** ([167a/11] s.114)

ebu'l-muhsin'i göricek dört tarafdan **hamle kıldılar** ([177a/3] s.120)

ebu'l-muhsin dağı kılıç çeküp na'ra urup cāzūlara **hamle kıldı** ([177a/4] s.120)

islām leşkeri aşağıdan birbirine **hamle kıilup** ([188a/5] s.126)

bu iki arslana **hamle kıldılar** ([193a/8] s.129)

hemān ol mel'unlar orman içinden çıkup bunlara **hamle kıldılar** ([197a/10] s.131)

çerisiyle yetişüp bunlara **hamle kıldılar** ([197a/14] s.132)

bu kavm bizi göricek **hamle kıldılar** ([198a/6] s.132)

hazret-i 'ali'niñ üzerine **hamle kıldılar** ([199a/16] s.133)

getirüp kâfilerle **hamle kıldılar** ([199a/18] s.133)

iki rik'at **namāz kıldı** ([200a/3] s.133)

şāh-ı merdān'a **hamle kıilup** ([205a/10] s.136)

şāh-ı merdān'ın dört tarafından **hamle kıldılar** ([205a/14] s.136)

hazret-i 'ali'ye **hamle kıldılar** ([206a/3] s.136)

hazret-i 'ali'ye **hamle kıldı** ([206a/8] s.136)

hazret-i 'ali'ye dört tarafdan **hamle kıldılar** ([207a/15] s.137)

şimdi geldim ki sizi helāk idelim, didi. **hamle kıldı** ([208a/15] s.138)

hazret-i 'ali'ye **hamle kıldılar** ([211a/13] s.139)

pes şettāt gazaba gelüp **hamle kıldı** ([211a/20] s.139)

periler bunu göricek her tarafdan **hamle kıldılar** ([212a/5] s.139)

pes şāh-ı merdān müṭāla 'u kıldı ([213a/16] s.140)

ey ā 'rābi buraya da mı geldiñ, deyüp bu on iki kişi hamle kıldılar ([217a/135] s.142)

ḥazret-i Resūl'e götüre deyü vaşiiyet kılup ([240b/2] s.237)

4.11.1.4. “ol-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

391 örnekte tespit edildi:

Sa'd dahı kızı ile bunlara muḳābil olup karşı varup hamle kıldılar ([3a/6] s.33)

ammā iki kişi biñ kāfire n'eylesün, āḥir zebun olup tākatları kalmadı ([3a/8] s.33)

bi-ḥuṣur olup dördünci gün birder vilāyete gelmiş ([3a/14] s.33)

ḥazret-i 'ali böyle deyicek ḥazret-i resul'iñ ḥayreti ziyāde oldu ([4a/3] s.34)

ḥazret -i 'ali bu haberden gāyet perişān oldu ([4a/14] s.34)

zūlfikār'ı kuşanup düldül'e süvār olup ([4a/15] s.34)

kanber'iñ ve 'ukkab atıñ ardınca revān olup gitdi ([4a/16] s.34)

ali birkaç gündür ki zūlfikār'ı kuşanup ve düldül'e süvār olup gitmişdir ([5a/1] s.34)

hemān-dem düldül'e süvār olup sarāy kapusına gelüp ([7a/5] s.35)

peşimān olup zabt idemezsin ([8a/13] s.36)

şakın kāfirlere teslim olma ([8a/19] s.36)

bir ata eyer urmağa kādīr olamadınız ([9a/10] s.36)

yedigiz etmek ḥarām olsun ki bu kadar 'asker bir ata eyer urmağa kādīr degilsin
([9a/13] s.36)

başına bir uyan urmağa kādīr olamayup ([10a/8] s.37)

*cebrā'il -'aleyhi's-selām- nāzik nāzil olup server-i kā'ināta cenābu rabbü'l- izzetden
selām getirüp* ([11a/6] s.37)

saña helāl olsun, didi ([14a/1] s.39)

zengi eşitdikde pūr-āteş olup kaçıyup ([14a/1] s.39)

dāhı cüst atılıp zengi ile muḳābil olup cenge başladılar [14a/3] s.39)

la in şaşırdığından men ine kādīr olamayup ([14a/6] s.39)

hemān-dem bu on kişi yalın kılıç olup ([14a/13] s.39)

bunlar ebu'l-muḥsin'den bu cür'ti göricek cümlesi birden baş koyup teslim oldılar
([14a/19] s.39)

çünkü zengi helāk oldu ([14a/21] s.40)

biz saña kul olalım ([15a/2] s.40)

ebu'l-muḥsin bunlar ile çok şöhet idüp āḥir emrine muṭi' olup ([15a/11] s.40)

- āhîr emrine muṭî ' olup şöñradan **müslimān oldılar*** ([15a/11] s.40)
- bunlar bu söz-ile **teslim oldılar*** ([15a/13] s.40)
- kal'alarınıñ adı kişver-i keşān idi ve **helāk olan** beglere şātır zengi dirlerdi* ([15a/15] s.40)
- lakîn ol gün tamam yigirmi üç biñ kâfir **helāk oldu*** ([142a/3] s.102)
- anlar **şād oldılar*** ([240b/10] s.328)
- bizim mällarımızı dāhı **yağma oldu*** ([16a/3] s.40)
- kandadıñ kişver-i keşān ve şātır zengi, deyüp yola **revān oldılar*** ([16a/11] s.40)
- şehirden taraḫa **revān oldu*** ([16a/14] s.40)
- gördiler kim kapucularıñ cümlesi helāk **olmuş*** ([17a/1] s.41)
- Sa'd-ıla Dîlfürüz dāhı bunların geldiğîn göricek hemān-dem timür tona **ğark olup*** ([19a/1] s.42)
- seyāf şāh'ıñ ceng haberin eşidüp **pür-āteş olup** işāret eyledi* ([19a/20] s.42)
- āhîr **zebūn olup** tākātları kalmadı* ([19a/20] s.42)
- mel'ün çok olmağ-ıla **ğālib olup** ikisini dāhı tutup bağladılar* ([20a/1] s.42)
- hāverān kıızı görince 'aklı gidüp cān u göñülden ' **āşık oldu*** ([20a/6] s.42)
- hāzret-i 'alî ol gün şehir içre **pūnhān olup*** ([21a/5] s.43)
- kāfirler gice içre na'rayı eşitdiklerinde **serāseme olup*** ([21a/10] s.43)
- birbirlerine öyle kılıç urdılar ki **vaşf olunmaz*** ([21a/11] s.43)
- ammā hāzret-i 'alî kânber'i bulamayup **melūl oldu*** ([21a/12] s.43)
- ey bāri ḫudā bunlara ne ḫāl **vākı' oldu*** ([22a/5] s.44)
- derhāl yüz kişi ālāt-ı harbe **müstagraḫ olup*** ([22a/14] s.44)
- bir kişi üzerine biñ kişi **ğālib olmaya*** ([24a/4] s.45)
- vezir dahı **epsem oldu*** ([24a/6] s.45)
- akılları gidüp **beyhoş oldılar*** ([24a/15] s.45)
- hāzır oluñ!** yaraḫ görülsin* ([25a/19] s.46)
- otuz biñ er gömgök timüre **ğark olup*** ([25a/20] s.46)
- şakın **ğāfil olmasun*** ([26a/7] s.46)
- vaktına **hāzır olsun*** ([26a/8] s.46)
- andan hāzret-i 'alî ol ata **süvār olup*** ([26a/12] s.46)
- nāmeler göndereyim, gelsünler, **cem' olsunlar*** ([27a/7] s.46)
- kılıcını kuşanup raḫşına **süvār olup*** ([27a/21] s.47)
- bu leşkerde buna **muḫābil olur** kimse yokdur* ([29a/3] s.47)
- iki leşker birbirlerine karışup **bir 'üzim ceng oldu*** ([30a/3] s.48)

toz içinde yeşil 'alemler **peydāh oldu** ([30a/6] s. 48)
 bir 'azim **ceng oldu** ki gözler görmüş değil ([30a/3] s. 48)
 şimāl tarafından bir 'azim toz **peydāh oldu** ([30a/5] s. 48)
 andan **şād oldılar** ([30a/10] s. 48)
 hāzret-i 'ali'den tarafa **revān oldılar** ([30a/16] s. 48)
 yüz biñ kāfir çerisi **cem 'oldu** ([30a/19] s.48)
 tepesine bir yumruğ urdu kim başı **hurd olup** ([31a/18] s. 49)
 gūnāgūn 'alemler ve tabl-ı duḥūller **peydā oldu** ([33a/12] s. 50)
 benim elimden **hālāş ola** ([35a/8] s. 51)
 ben niçün **müslimān olup** ([35a/13] s. 51)
 'ālem nūr-ıla **münevver oldu** ([36a/12] s.51)
berhudār ol ([36a/15] s.52)
 bir iş ideyim.ki 'āleme **dāsūtān ola** ([37a/3] s.52)
 esbābları kızıl kana ğarğ olmuş ([37a/6] s.52)
 kal 'a **begi olmuş** ([37a/15] s.52)
 her günde bizden yetmiş seksen pehlivān **helāk olurdu** ([37a/18] s.52)
 ve'l-hāşıl biz daḥı **ġālib olamayup** ([37a/21] s.52)
 hālimizi 'arz eyledik, deyüp **hāmūş oldılar** ([38a/2] s.52)
 kırk biñ adam **telef oldu** ([38a/3] s.52)
 on biñ adam helāk oldu ([38a/3] s.52)
 mü'min 'askeri atlara **süvār olup** ([38a/8] s.52)
 almağa **mecālî olmadı** ([39a/2] s.53)
 yārın **ceng olacağ** ([39a/7] s.53)
 kāfir çerisi gömgök timüire **ġarğ olup** ([39a/8] s.53)
 lāt-ı 'uzzā sizden **bi-zār olsun** ([39a/19] s.53)
pāyidār olmayup ([40a/19] s.54)
 kılıç daḥı **iki pāre oldu**([40a/20] s.54)
 ol gün yine bir 'azim **ceng oldu** ([41a/2] s.54)
ķādir olamadıñız tutup ([41a/10] s.54)
 benem etmegim size **harām olsun** ([41a/11] s.54)
 ğazabı **sākin olup** ([41a/16] s.54)
 andan soñra işiñ **āsān olur** ([42a/6] s.54)
 cümlesini helāk idersiñ, deyüp **hāmūş oldu** ([42a/7] s.54)
 dār ağacına çekmemiz **muķarrer oldu** ([42a/10] s.54)

- bir dem içinde **nā-bedid olup** ([44a/1] s.55)
- düldül'e **süvār olup** ([44a/8] s.55)
- nice zamān **beyhoş olup** ([44a/16] s.56)
- cān u gönülden **üşik olup** ([45a/14] s.56)
- öñünde imāna gelüp **müslimān oldu** ([45a/15] s.56)
- bir adam öñüne turmağ-ıla **ķādir olamadı**”([46a/3] s.56)
- Ali'niñ elinden **ķalāş olavuz** ([46a/9] s.56)
- bir dem içinde **nā-bedid olup** ([46a/20] s.57)
- zinhār-ı ķāver bu ķāle **ķayrān olup** ([46a/21] s.57)
- ķamu odından **āzād olasın** ([47a/5] s.57)
- inad idersen **helāk olursıñ** ([47a/6] s.57)
- pāre **pāre oldu** ([47a/8] s.57)
- müslimān olsa** gerekdir ([47a/15] s.57)
- yüzi üzerine düşüp **helāk oldu** ([47a/19] s.57)
- begleri pehlivānları **cem ' olup** ([48a/5] s.57)
- şimden şöñra ben **müslimān oldum** ([48a/7] s.57)
- eger **bāķıl olmasaydı** ([48a/8] s.57)
- pāre **pāre olmazdı** ([48a/9] s.57)
- cān u gönülden **müslimān oldılar**”([48a/11] s.57)
- elbetde **ķālib olur** ([49a/3] s.58)
- ammā bir kez daķı **ķālib ol** ([49a/4] s.58)
- ol yollara giden şusızlıkdan **bi-ķaķ olup** ([49a/12] s.58)
- şusızlıkdan bi-ķaķ olup **helāk olur** ([49a/12] s.58)
- ammā cümlesi saña **muķi ' olacaķdır** ([49a/16] s.58)
- ķāzret-i muķammed”-’aleyhi's-selām- mucizātı bereķātıyla cümlesi **āsān olur**”([49a/21] s.58)
- ol diyāra gitmek baña **ķarz oldu** ([50a/5] s.58)
- kimesene **ķaberdār olmadı** ([50a/8] s.59)
- ķāzret-i emir daķı mü'min ķerileriyle atlarına **süvār olup** ([50a/11] s.59)
- bunlar bir yere **cem ' olup** ([51a/12] s.59)
- erenler şāķı öñinde **müslimān oldu** ([52a/4] s.59)
- ķāzret-i emir'iñ öñünde **müslimān oldılar** ([52a/7] s.59)
- ķays'a **teslim oldılar** ([52a/14] s.59)
- bismillāķi'r-raķmani'r-raķim, deyüp maģāra içine **revān oldu** ([58a/4] s.62)

- ol fil **ebsem olur** ([60a/21] s.64)
- bu vilāyet ol şu sebebiyle **ġani olur** ([61a/3] s.64)
- ammā birin öldürse biñi **peydāh olurdu** ([61a/13] s.64)
- şu için kendüleri ve tavarları ġāyetde **zebūn olmuşlardı** ([61a/21] s.64)
- işte bunlar bir yere **cem' olup** ([62a/4] s.64)
- bir 'azim āteş **peydā oldu** ([71a/1] s.69)
- vaqtına **hāzır ol**, didi ([71a/4] s.69)
- bir ejderhā **peydā oldu** ([71a/5] s.69)
- zirā **helāk olursiñ** ([71a/20] s.69)
- hazret-i 'ali şu bulamadaġına **mükedder hatır olup** ([72a/4] s.69)
- habibiñ muhammed muştafā hürmeti-çün elli biñ adam şusizlikdan **helāk oldılar** ([72a/6] s.69)
- her biri bir yolu tutup **revān oldılar** ([74a/19] s.71)
- iñşā'allāhu ta'ālā maħallinde beyān olunur ([74a/21] s.71)
- hazret-i 'ali şular döküldigine **gażab-nāk olup** ([76a/5] s.71)
- cümlesi **helāk oldılar** ([80a/5] s.73)
- hemān vücūdi evvelki gibi **hoş olup** ([81a/1] s.73)
- bir yola **revān olup** ([81a/8] s.73)
- yalıñız ben güc-ile **halāş oldum** ([86a/18] s.76)
- bugün cümle şultanlar **cem' oldılar** ([87a/19] s.77)
- taşradan biñ kerre biñ leşker ve bunca pehlivān **hāzır olup** ([88a/11] s.77)
- sen dahı atına **süvār ol** ([88a/13] s.77)
- artık bu mel ūna **muḳḳābil olur** ([90a/9] s.78)
- pes elçi dahı yola **revān olup** ([99a/12] s.82)
- bāṭıl dinden **halāş olayım** ([133a/16] s.98)
- ebu'l-muḥsin dahı **şād olup** ([133a/16] s.98)
- andan 'azm-i diyār[-ı] hāver zemin deyüp **revān oldu** ([134a/8] s.98)
- bir çayırlı çimenlü maḳāma irişdikde anda **ġāfil olmayasıñ** ([134a/10] s.98)
- hele siz **ġāfil olmañ** ([134a/16] s.99)
- hemān-dem atına **süvār olup** ([134a/19] s.99)
- gördi ki **harāb olmuş** ([134a/20] s.99)
- bir kılıç öyle urdı kim mel'ün **iki pāre oldu** ([135a/20] s.99)
- pes bölük yoluñ birine on biñ çeriyle babam **serdār olup** ([136a/5] s. 99)
- çün ol gice geçüp şabāḥ oldukda ebu'l-muḥsin yola **revān oldu** ([136a/19] s. 100)

*ne hâldir, deyü **hazır oldılar** ([137a/3] s. 100)*
*bundan eyü **şikār olmaz**, didi ([137a/15] s. 100)*
*mü'minlerden yedi yüz kişi **şehid oldu** ([137a/17] s.100)*
***ammā** ebu'l-muhsin hicāz zengi'yi alamadığından **melûl oldu** ([138a/6] s.100)*
*ammā kendi dağı **zebûn olup** ([138a/18] s.100)*
*zengiler dağı şāhlarını **mest olup** ([139a/9] s.101)*
*çünkü giceniñ bir **bağış oldu** ([139a/16] s.101)*
*ol gün anda olup irtesi gün yola revān **olup** gitmekde olsunlar ([140a/11] s.101)*
*üzerine elli biñ kâfir geliyor **ğafil olma** ([140a/16] s.101)*
*pes bu elli biñ kâfiriñ **serdārı olan** pehivān-ı ikrāş bir pehlivān emr idüp iytdi ([141a/3] s.102)*
*çün leşker pehlivānlarınıñ **helāk olduğunu** görünce her biri bir tarafa kaçdı ([142a/1] s. 102)*
*şu adam başımıza **belā oldu** ([143a/2] s.102)*
*anıñ içün nice biñ 'askerim **helāk oldu**, deyüp emr itdi ([143a/3] s.102)*
*ol adam dağı şāh-ı merdān tarafına **gitmekde olsun** ([143a/5] s.103)*
*bu tarafda şāh, vezirleriyle şöhet iderken taşrada bir galabalık **peydā oldu** ([143a/6] s.103)*
*ammā orta boyly, kızıl beñizli, aşkar gözli bir heybetlü kişidir kim yüzine bakılmaz ve bir kimse aña **ğālib olamaz** ([144a/3] s.103)*
*şöyle ki on gün içinde yedi kerre yüz biñ er **cem' oldu** ([144a/15] s.103)*
*sizler **hāzır oluñ**, ğāfil turmayasız ([144a/20] s.103)*
*andan zūlfikār'ı beline bağlayup düldül'e **süvār oldu** ([145a/1] s.104)*
*andan şāhin şāh tarafına **revān oldu** ([145a/1] s.104)*
*zirā bunıñ elinden cigerim **hūn oldu** ve bunca leşkerimi helāk eyledi ve vilāyetimi döge döge elimden alan budur ([145a/13] s.104)*
*yedi kerre yüz biñ nāmudār pehlivānlar **pür-yarağ olup** ve nice biñ kâfirler ellerine kemend alup bir yere gizlendir ([145a/3] s.104)*
*andan taşra çıkup düldül'e **süvār oldu** ([146a/15] s.104)*
*bu taraftan mü'minler dağı **hāzır olmuşlardı** ([146a/17] s.104)*
*ol gün bir 'azim **ceng oldu** ki kan gövdeleri götürürdi ([147a/1] s.104)*
*hz. 'ali **şād oldu** ([147a/10] s.105)*
*andan şöña sâ'ir kâfir cerise yüz elli **şāf olup** tırdılar ([148a/4] s.105)*
*leşı murdār-ı kurbaga gibi **yamyaşşı oldu** ([148a/18] s.105)*

çün şāhin şāh anı göricek **melūl oldu** ([149a/8] s.105)

bu taraftan islām 'askeri daḥı ḥamle kılıp iki leşker birbirine şöyle girdi kim at
ayağından yer yüzine ayak başacak yer kalmadı ve tozlar kabarıp gök yüzine **direk
direk oldu** ([150a/8] s.106)

bu minvāl üzre iki gün iki gice bir 'zẓim **ceng oldu** kim meydān ortası adam leşinden
görünmez oldu ([150a/9] s.106)

lakin bu kāfirlerin elinden nice **ḥalāş olabilürüz?** ([152a/19] s.107)

çün kal'a begi mālīk-i ejder'iñ **müslimān oldıḡın** ([153a/2] s.107)

gülistān-ı bānū daḥı anıñ dinine döndiḡin duyup hemān bir yere **cem' oldılar** ([153a/3]
s.107)

ol mel'ün daḥı mālīk-i ejder'iñ **müslimān oldıḡıñ** ([153a/11] s.107)

āḥirü'l-emir mālīk-i ejder daḥı **zebūn oldu** ([153a/20] s.107)

bir de yakın geldi, toz içinden 'alemler **peydā oldu** ([154a/4] s.108)

ḡayrı benim işim **tamām oldu** ([154a/5] s.108)

yā bu da ne belādır, deyüp **melūl oldu** ([154a/7] s.108)

şād oldu ([154a/11] s.108)

şöyle bir 'azim **ceng oldu** kim kāfirleri tārūmār eylediler ([155a/3] s.108)

zirā şāhin şāh katında **ḥacil olursıñız** ([155a/10] s.108)

andan atına **süvār olup** ([158a/9] s.110)

zinhār-ı ḥāver yigirmi biñ erle **revān olup** ([158a/10] s.110)

pes ḥazret-i 'ali, sa'd'ı ve zinhār-ı ḥāver'i görüp **şād oldılar**"([158a/13] s.110)

anlar için bir mīkdār **melūl oldu** ([158a/15] s.110)

ḥazret-i muḥammed - 'aleyhi'e-selām- mu'cizātı berekātıyla, deyüp **ḥāmūş
oldı**"([158a/18] s.110)

yā saña ne **belā oldu** ([159a/1] s.110)

elinden ne vech-ile **ḥalāş olsam** ([159a/10] s.110)

anıñ şerrinden **ḥalāş oldılar** ([159a/13] s.110)

kim şerrinden **ḥalāş olalım** ([160a/6] s.111)

tenbih eyledi. çün **şabāḥ oldu** ([160a/7] s.111)

acebdür ki bu mel'ünñ bir ḥilesi yoḡ-ısa, ammā siz daḥı **ḥazır olıñ** ([160a/11] s.111)

yaraḡlarını geyüp **ḥazır oldılar** ([160a/13] s.111)

merdān düldül'e **süvar olup** ([160a/14] s.111)

Ali kuyuya düşñüp **helāk olmasun** ([161a/2] s.111)

şöyle kim 'akıllar **çāk olur** ([161a/14] s.111)

imdi sen daħı vaķıñña **hūzır ol** ([161a/21] s.111)
 Ali'niñ na 'rasın eşidine kuyudan **halāş oldıǵını** ([162a/4] s.111)
 ol gün bir 'azim **ceng oldı** ([162a/7] s.111)
 çün şāhin şāh gördi ki kal 'a iç **tamām oldı** ([162a/20] s.112)
 umaram ki erim daħı ele girüp **müslimān ola** ([163a/7] s.112)
 yā hatun! gel **müslimān ol** ([163a/12] s.112)
 merdān öñünde baş koyup **müslimān oldı** ([163a/9] s.112)
 āķibet necāste **ǵark olup** ([163a/21] s.112)
telef oldı ([163a/21] s.112)
 eger **ķabül olursa** söyleyim ([164a/2] s.112)
 bu şimdiki **erim olan** ([164a/7] s.113)
 şandıǵıñ yanında bir kara ifrit **peydāh oldı** ([164a/17] s.113)
 inşā 'allāh ol at içün anda varmaķ bize **farz oldı** ([165a/12] s.113)
 ben daħı hıdmatıñızdan **maħrūm olam** ([166a/12] s.114)
 yā 'ali! gel arķama **süvār ol** ([166a/14] s.114)
 bismillāh, deyüp balıķ arķasına **süvār oldı** ([166a/15] s.114)
 pes şāh-ı **merdān ol** ([167a/21] s.115)
 pes şāh-ı merdān **mü'ekkel olan** ([168a/8] s.115)
 çün māşā div **mü'ekkel olan** ([168a/9] s.115)
 diviñ **helāk oldıǵını** ([168a/9] s.115)
 andan başı aşaǵı kuyuya **revān oldı** ([169a/9] s.116)
 deyüp halāş eyledigine **peşimān oldı** ([169a/13] s.115)
 dibinde bir 'azim gürülti **peydā oldı** ([169a/14] s.116)
 kaçarlar, **vaşf olunmaz** ([169a/21] s.116)
 derhāl arķasına **süvār olup** ([170a/9] s.116)
 yā 'ali! benden saña **emānet olsun** ([170a/11] s.116)
 yā 'ali! cümlesi seniñ uǵrına **fedā olsun** ([170a/20] s.116)
 hemān erligiñ **ma lūm oldı** ([170a/20] s.116)
 māşā div **müslimān olup** ([171a/10] s.117)
 'habibime söyle, **melūl olmasun** ([171a/17] s.117)
 yā ki ol ķubbe **ħarāb olup** ([172a/6] s.117)
 öyle çatladı ki elli biñ **pāre oldı** ([172a/19] s.117)
 zamāndan şoñra āteş **sākin oldı** ([173a/4] s.118)
 pes āteş **sākin olup** ([173a/6] s.118)

kara bulut gibi tütünler **zāhir oldu** ([173a/14] s.118)
 cümlesi muhālifet itmeyüp **müslimān oldılar** ([173a/18] s.118)
 gördi kim bir heybetlü pehlivān **beyhoş olmuş** ([174a/13] s.118)
 andan düğüne **meşğül oldu** ([175a/2] s.119)
 üç günden sonra melül beg altına **süvar olup** ([175a/2] s.119)
 derhāl vāf'r cāzū **cem 'oldu** ([175a/15] s.119)
 eli ayağı boş iken öldürmege **fādıl olmadınız** ([176a/8] s.119)
 kalanı tākāt getüremeyüp **tārumār oldu** ([177a/7] s.120)
 cān u gönülden **āşık oldu** ([177a/8] s.120)
 pehlivānlığına **āşık olsun** ([177a/10] s.120)
 mālīk-i ejder **süvār olup** ([180a/2] s.122)
 şāhim **küstāhlık olmasun** ([180a/7] s.122)
 ebu'l-muhsin'in **habs olduğu** ([180a/7] s.122)
 kilidini kırıp taşra **revān oldılar** ([181a/20] s.123)
 geyüp atına **süvār oldu** ([182a/4] s.123)
 cehennemden **halāş olasız** ([182a/15] s.123)
 ammā yā bānū, eriñ **müslimān olmazsa** ([182a/16] s.123)
 yā ebul'-muhsin! **müslimān olmam** ([182a/17] s.123)
 mālīk-i ejder **rāzi olup** ([182a/21] s.123)
 andan vedā laşup yola **revān oldılar** ([183a/8] s.124)
 deyüp tururken bir toz **peydā oldu** ([183a/10] s.124)
 bunlar dağı atlara **süvār olup** ([183a/16] s.124)
 pes hilāl cāzū çār-nā-çār **müslimān oldu** ([184a/18] s.124)
 hilāl cāzū **müslimān oldu** ([184a/19] s.124)
 kendisi dağı 'askeriyle **müslimān oldu** ([184a/20] s.124)
 kandasıñ şāh-ı merdān, deyüp **revān oldılar** ([185a/2] s.125)
 şāh-ı merdān hāzretine **mülākāt oldılar** ([185a/8] s.125)
 şāhin şāh debüp **revān oldılar** ([185a/13] s.125)
 niçün **müslimān olayım** ([186a/9] s.125)
 bu kavmin elinden cigerim **hūn olmuşdur** ([187a/4] s.126)
 şāhin şāh bu haberlerden **sersem olup** ([187a/17] s.126)
 pes kal'a gözcileri dāhı **haberdār olup** ([188a/12] s.126)
 şāhin şāh bu haberden gāyet **perişān oldu** ([188a/13] s.126)
 imdi vaktiña **hāzır ol** ([189a/3] s.127)

h   ret-i 'ali bu sözi eşidicek **mel  l oldu** ([189a/5] s.127)
 anlar da mu   lifet itmeyüp **m  slim  n oldular** ([189a/13] s.127)
 bunlar dağı altmış bi   er ile bir   ol olup **r  v  n oldular** ([189a/20] s.127)
 dery   yüzüne **rev  n oldular** ([190a/14] s.128)
 n  g  h bir   a  a gelüp gemi p  re **p  re oldu** ([190a/21] s.128)
 ily  s-'aleyhi's-sel  m- **   'ib oldu** ([191a/10] s.128)
   udan   al    eyle. **hel  k olmasunlar** ([191a/14] s.128)
 ily  s-'aleyhi's-sel  m- yine dery  ya **rev  n oldu** ([191a/15] s.128)
 tevekkeltü 'ala'llahhu, deyüp p  di    h   arafına **rev  n oldular** ([192a/6] s.129)
 ya 'hi bunda gelmek ile elimden **  al    mı olaca  s  n** ([192a/18] s.129)
 sen dağı **m  slim  n olasın** ([193a/1] s.129)
 kim    kati **     olup** ([193a/9] s.129)
 bir dürlü göremedi. ziy  de **mel  l oldu** ([194a/8] s.130)
     dağı **ser  seme olup** ([195a/6] s.130)
 gel **m  slim  n ol** ([195a/16] s.130)
 yarın cehennem odundan **  al    olursın** ([195a/17] s.131)
 gel s  zimi di  nle, **m  slim  n ol** ([195a/17] s.131)
 ey    h, gel **m  slim  n ol** ([196a/1] s.131)
 ben **m  slim  n oluram** ([196a/7] s.131)
 ehl-i 'ay  lim yanında **m  slim  n oluram** ([196a/8] s.131)
 h   ret-i 'ali bu   avle **r     oldu** ([196a/8] s.131)
 ol da  ı n'eylesün **r     oldu** ([196a/10] s.131)
 in    'all  hu ta '  l  - ma  hallinde **bey  n olunur** ([197a/2] s.131)
   ol zam  nki gemi **p  re p  re oldu** ([197a/4] s.131)
 m  lik-i ejder'i g  rdi  i gibi c  n-ı gönülden **      oldu** ([197a/19] s.132)
 h  vir vil  yetine giderken r  zig  r **mu  lif olma  -ıla** ([198a/5] s.132)
    n mer      beni göricek **      oldu** ([198a/7] s.132)
    h-ı merd  n bu cev  bları eşidüp **bi-     r oldu** ([198a/21] s.132)
 andan gemilere binüp de  iz yüzüne **rev  n oldular** ([199a/2] s.132)
 pes k  mk  r'a **  aber oldu** ([199a/3] s.132)
 hem  n la   n k  mk  r pehliv  n   ına **ma  r  r olup** ([199a/8] s.132)
 k  mk  r'a **mu    bil oldu** ([199a/11] s.133)
 ali'ni     ademine ba   koyup **m  slim  n oldular** ([199a/20] s.133)
 andan   o  ra   ar   -i isl  m'ı bunlara **mümkün olduğı** ([200a/1] s.133)

sağ selāmet yine **halāş oldılar** ([200a/9] s.133)
 mālīk-i ejder tarafına **revān oldu** ([200a/20] s.133)
 binüp kandasın küh-ı billür, deyüp **revān oldılar** ([200a/21] s.133)
 gördiler ki deryā yüzünde gemiler **zāhir oldu** ([201a/4] s.133)
 uş karnım dahı üç olduğundan **ğark olmak** ([201a/4] s.134)
 yā emire'l-mü'minin! şoğukdan **helāk oldu** ([202a/1] s.134)
 yüzi görmedik ve bir an yağmur **sākin olmadı** ([202a/2] s.134)
pes ol ([202a/5] s.134)
 hemān du 'āsı **müstecāb olup** ([202a/21] s.134)
 bir pāre bulut gelüp güneşi öninde **siper oldu** ([203a/1] s.134)
 zamandan sonra ol alametler **şakın oldu** ([203a/9] s.135)
 güneş toğup 'ālem **münevver oldu** ([203a/10] s.135)
 ammā **yokuş olduğundan** ([203a/10] s.135)
 bir şandık vardır, içinde bir div **habs olmuşdur** ([204a/19] s.135)
 cümle sañā **keşf ola** ([204a/21] s.136)
 ali bunıñ sözlerine **bi-huzūr olup** ([205a/2] s.136)
 yeller esüp **tūfānlar olup** ([205a/14] s.136)
 du 'āsını müstecāb idüp tūfānlar **sākin oldu** ([205a/18] s.136)
 güneş toğup 'ālem nūr-ıla **münevver oldu** ([205a/19] s.136)
 gördi ki taşrası katı issi şöyle ki adam **helāk olur** ([205a/21] s.136)
 karşudan bir koca tağ pāresi gibi bir qaraltı **peydā oldu** ([206a/6] s.136)
 niceleri önünden kaçmağa **kādir olamayup** ([206a/13] s.136)
 kādir olamayup gerek adam ve gerek at **helāk oldılar** ([206a/13] s.136)
 nāgāh karşudan bir qaraltı **peydā oldu** ([206a/16] s.136)
 acabā ne ola dirken yakın gelicek dürlü şadālar **peydā oldu** ([206a/17] s.136)
 şoñra gelüp kubbe üzerinde **pāre pāre oldu** ([206a/18] s.136)
 ammā tağ şöyle issi oldu ki sıcağdan **tāqati tāk oldu** ([206a/20] s.136)
 bir gürlü geldi ve zulumātılar **peydā oldu** ([207a/14] s.137)
 şāh-ı 'ali'ül-murtazā deyüp **revān oldılar** ([208a/5] s.137)
 zulumāt **peydā oldu** ([208a/8] s.137)
 bir kaç mü'minler ile yanup **helāk oldılar** ([208a/15] s.137)
 ebu'l-muhsin bunu görüp **melül oldılar** ([208a/7] s.138)
 pes bunlar bu sözde iken bir qaraltı **peydā oldu** ([208a/9] s.138)
 içinde olan mü'minlerin cümlesi **helāk oldu** ([210a/12] s.138)

divler ilyās'ı göricek **tārmār oldılar** ([210a/16] s.138)
 haqq ta ālāniñ şun ina **hayrān oldılar** ([211a/10] s.139)
 havā yüzinde bir gürülti **peydā oldı** ([211a/12] s.139)
 ammā kılıç ucundan bir āteş **peydā oldı** ([211a/21] s.139)
 ki şettāt peri'niñ 'aqlı gidüp **serāseme oldı** ([212a/3] s.139)
 mel ūnlar ise bir darb urmağa **kādir olmadılar** ([212a/13] s.139)
 kimi **helāk oldı** ve kimi tağılup kaçdılar ([212a/14] s.139)
 zirā tākati **tāq olmuşdı** ([212a/15] s.139)
 bismillāh, deyüp ve **revān oldı** ([212a/16] s.139)
 bir de gördi ki; köpek şeklinde bir mel ūn şandık ile dört **pāre olmuş** ([213a/21] s.140)
 azm-i ka'be kılasıñız ve benim **selāmımı ol** ([215a/15] s.141)
 kandasın tūrān deyüp gice içre **revān oldılar** ([216a/1] s.141)
 bismillāh, deyüp mile **revān olup** ([217a/1] s.142)
 andan milden inüp yine düldül'e **süvār olup** ([217a/8] s.142)
 giceye degin anda **pūnhān olalım** ([217a/10] s.142)
 kendüleri biraz **rāhat oldılar** ([217a/17] s.142)
 gice olduğda yine yola **revān oldılar** ([217a/19] s.142)
 gice olduğda yine yola revān oldılar dağı nişfu'l-leyl olmadan ([217a/19] s.142)
 tahtınıñ sağ yanına iki yüz taht altun ve şol yanına iki yüz gümüş taht kurdılar **emr oldı**
 ([219a/9] s.143)
 andan **şoñra emr olundu** ([219a/12] s.143)
 andan **şoñra emr olundu**, elçi gelsün ([219a/12] s.143)
 pes şāh-ı merdān **muqayyed olmayup** içerü girdi ([219a/16] s.143)
 arab kabilesindeniz, bizim da'in kılıçımız yanımızdan **eksik olmaz** ([220a/1] s.143)
 derhāl **kabūl oldı** ([240b/14] s.328)
 haqq'ıñ emr-i şerifine muntażır **oldı** ([240b/8] s.328)
münevver oldı ([240b/16] s.328)
 on münāfik **hacil oldılar** ([240b/17] s.328)

4.11.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri

4.11.2.1. “aç-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

Hazret-i 'Ali'ye göz açdırmadı ([55a/10] s.61)

Üzerine elli biñ kâfir geliyor gâfil olma, **göziñi aç**, deyü tenbih eyledi ([140a/17] s.101)

Aña dahı **göz açdırmayıp** iki pâre eyledi ([148a/19] s.105)

4.11.2.2. “al-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

20 örnekte tespit edildi:

hemân-dem atından inüp ol çeşmeden **âbdest alup** öyle namâzını edâ eyledi ([3a/19] s.34)

vezirleriñ biri **selâm aldı** ([7a/12] s.35)

çün kim 'ukkâb atdan ve kıanber'den **hâber alamadı** ([11a/20] s.38)

varıñ kıızıñ **bendin alın** ([20a/6] s.42)

tiz kıızıñ **bendin aldılar** ([20a/9] s.42)

ali' dahı **selâmın aldı** ([21a/19] s.43)

kıanber'iñ **bendin alup** taşra çıkardı ([21a/17] s.43)

leys mel ün dahı **haber alup** ([95a/5] s.80)

var ol çeriden **haber al** ([99a/9] s.82)

yedi kerre yüz biñ nāmudâr pehlivânlar pür-yarağ olup ve nice biñ kâfirler ellerine

kemend alup bir yere gizlendir ([145a/4] s.104)

bir dürlü **haber alamadılar** ([163a/11] s.112)

şāh-ı merdān dahı **selâmın aldı** ([166a/5] s.114)

deyü **haber almış** ([171a/3] s.117)

mālik-i ejder'iñ **selâmını aldı** ([180a/3] s.122)

hilāl cāzū benden **haber alur** ([184a/7] s.124)

seyyāre'ye gitdigin **haber alup** ([185a/17] s.125)

elçi **haber alup** ([186a/13] s.125)

kenārına kondılar. **âbdest alup** ([200a/2] s.133)

sā'dı vaqqāş'dan ve leşker-i islām'dan **haber ala** ([214a/16] s.140)

pes şāh-ı Merdān Sā'dı Vaqqāş'dan ve leşkerden **haber alıcak** ([215a/1] s.140)

4.11.2.3. “at-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

Hāzret-i Ali'nin üzerine dört taraftan **kemendler atup** ([146a/3] s.104)

Sa'd taşra aşra çıkdıkça **kemend atup** ([19a/15] s.42)

Sa'd üzerine **kemendler atup** ([19a/17] s.42)

4.11.2.4. “bağla-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

4 örnekte tespit edildi:

şāflar çekdiler, ālāylar bağladılar ([28a/16] s.47)

Şaflar ālāylar bağlayup turdılar ([30a/19] s.48)

şafllar ālāylar bağlayup turdılar ([38a/9] s.52)

şafllar ālāylar bağladılar ([50a/10] s.59)

4.11.2.5. “baş-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

cümlesini gözlerinden öpdü ve bağına başdı ([45a/11] s.56)

çünkü bu vilāyete gelüp kadem başdı ([46a/6] s.56)

gözlerinden öpdü ve bağına başdı ([185a/9] s.125)

4.11.2.6. “bırak-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

13 örnekte tespit edildi:

nücum sâ 'at hamlede kırk kâfiri toprağa bıraktı ([19a/12] s.42)

bir dem içinde bunlardan yüz kâfir toprağa bıraktı ([23a/3] s.44)

bir anda yedi biñ kâfiri toprağa bıraktılar ([30a/11] s.48)

on gümrāh mel 'ūnları birer lu 'b-ıla depeleyüp toprağa bıraktı ([31a/19] s.49)

bir dem içinde yüz kâfiri toprağa bıraktı ([40a/16] s.54)

on biñ kâfiri toprağa bıraktı ([45a/8] s.56)

bir sâ 'at içinde biñ kâfiri toprağa bıraktı. ([96a/11] s.80)

üç yüz zengiye toprağa bıraktılar ([137a/16] s.100)

(mü 'minler ebu 'l-muhsin 'i görünce gayrete gelüp iki biñ zengiye toprağa bıraktılar
([137a/21] s.100)

ol gice biñ kâfiri toprağa bıraktı ([140a/15] s.101)

hz. 'ali bir an içinde cümlesini toprağa bıraktı ([146a/11] s.104)

pes ol gün Hz. 'Ali şevkından yedi yüz kâfiri toprağa bıraktı ([149a/13] s.106)

agzından burnundan tütün, 'ālemi, zulumātda bıraktı ([212a/12] s.139)

4.11.2.7. “bul-bulun” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

8 örnekte tespit edildi:

- hemān vücūdī evvelki gibi hoş olup **şihhat buldı** ([81a/2] s.73)*
*bu mel 'ū beni **ġāfil bulup** ([136a/16] s.99)*
*eger yok dirse kuş dağı olsa elimizden **rehā bulmaz** ([186a/7] s.125)*
*yavuz mel 'ündür ve bir leşker aña **zafer bulamaz** ([196a/15] s.131)*
*ben dağı kavl eylemişdim çünkü sizi sağ **selāmet buldum** ([223a/18] s.145)*
***ġāfil bulunmasun** ([27a/11] s.47)*
*tedārik gör **ġāfil bulunma** ([42a/13] s.55)*
*eger **ġāfil bulunursan** yārānlarıñ aldırasın ([42a/13] s.55)*

4.11.2.8. “çek-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

18 örnekte tespit edildi:

- bende çeküp** dönüp bu tarafa geldiler ([3a/11] s.33)*
*habibim **ġam çekmesün** ([5a/6] s.34)*
*düldül'den inüp muhkem **bende çekdi** ([6a/4] s.35)*
*Sa 'd kızı Dîlfürüz'ı **bende çekmişler** ([6a/5] s.35)*
*andan sen **ġuşsa çekme** ([8a/2] s.35)*
*ne kişidir ve hem ne vecihden **bende çekdiñiz** ([17a/16] s.41)*
*āhir güc-ile tutup **bende çekdik** ve ol kız cāriye degildir ([17a/18] s.41)*
*Sa 'd üzerine kemendler atup ġāfil iken Sa 'd tutup muhkem **bende çekdiler** ([19a/18] s.42)*
*mel 'ün bu sözden ġāyet **elem çekdi**”([29a/16] s.48)*
*mel 'ün bu sözlerden ġāyet **elem çekdi** ([35a/12] s.51)*
*arслан mişāli mel 'ünlarıñ karşusunda at **başın çeküp** turdı ([30a/21] s.48)*
*heybetinden kāfirler seyirlerden **el çeküp** ([44a/3] s.55)*
*hazret-i 'Ali bir nefes āmān şadāsiyla bunlardan **el çeküp** ([51a/10] s.59)*
*Sa 'dı Vakkāş dağı İslām çerisiyle **ġāyet elem çeküp** ([61a/16] s.64)*
*muhkem **bende çekdiler** ([138a/20] s.100)*
*āhir sihir kuvvetiyle bānū'yı tutup **bende çekdiler** ([153a/16] s.107)*
*hem bize **zahmet çekdirmesün** ([196a/20] s.131)*
*ben oraya varacak olursam çok **zahmet çeker** ([196a/21] s.131)*
*bizi yine selāmet irişdirir, **elem çekmeñ** ([202a/5] s.134)*

4.11.2.9. “çevir-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

4 örnekte tespit edildi:

lāt-ı ‘uzzā’dan yüz çevirem ([35a/13] s.51)

hazret-i ‘ali’niñ yüz biñ kâfirden yüz çevirmeyüp ([45a/12] s.56)

hāverān mü’mîn çerisinden yüzün çevirüp ([51a/5] s.59)

olmayup yüz çevirmeyesinüz ([155a/10] s.108)

4.11.2.10. “çık-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

yine ‘Ali ile başa çıkamadı ([221a/17] s.144)

4.11.2.11. “çıkar-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

Sa ‘d dahı bir ok çıkarp ([21a/19] s.43)

4.11.2.12. “dile-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

şuçıñı dileyim, didi ([31a/5] s.48)

şāh-ı Merdān’ın baş kademine koyup özürler diledi ([52a/3] s.59)

oğullarınıñ günāhın ve suçın diledi ([52a/4] s.59)

4.11.2.13. “dön-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

2 örnekte tespit edildi:

hazret-i ali’niñ gözleri tası, pürhuna döndi ([13a/5] s.39)

pes Şāhin Şāh bu hāli göricek, gazabından igne yemiş kelbe döndi ([149a/15] s.106)

4.11.2.14. “düş-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

7 örnekte tespit edildi:

cānına od düşdi ([43a/19] s.55)

küffār çerisiniñ üzerine hizmet düşüp. ([50a/18] s.59)

ebu’l-muhsin dahı gördi ki iş başa düşdi ([138a/14] s.100)

çün şāhin şāh bu sözi eşidicek, cānına od düşdi ([142a/21] s. 102)

cānına od düşdi ([187a/17] s. 126)

ebu'l-muhsin 'ali'den ayru düşdi ([193a/9] s. 129)

pes bunlar 'Ali'yi göricek havfa düşdiler ([217a/2] s. 142)

4.11.2.15. “geç-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

17 örnekte tespit edildi:

katı atı ceng eyleyüp çok kâfir kılıçdan geçürdiler ([3a/8] s.33)

aralarından çok hamle haṭā geçdi ([14a/4] s.39)

kāfirleri kılıçdan geçürdiler ([19a/21] s.42)

aralarından çok hamle haṭā geçdi ([29a/19] s. 48)

ammā çoğı kılıçdan geçdi ([33a/11] s.50)

otuz biñ çeri kılıçdan geçmiş ([36a/19] s.52)

ara yerlerinden çok hamle haṭā geçdi ([39a/15] s.53)

pes şāh-ı merdān bunlarıñ günāhından geçüp ([51a/17] s.59)

hāverān'ın büyük oğlu kıys'ı babası tahtına geçürüp ([52a/12] s.59)

kalın kāfirleri bir an içinde kılıçdan geçürdi. ([97a/7] s.81)

ara yerlerinden iki yüz hamle haṭā geçdi ([138a/3] s.100)

andan kal'a içinde ne kadar zengi var ise cümlesini kılıçdan geçürdiler ([140a/1] s.101)

yoḥsa cümleñizi kılıçdan geçürirem ve şāhin şāh'ı boğazından aṣa koram ([141a/1] s.101)

anlarıñ daḥı kimisi mecrūḥ ve kimisi yaralı otuz biñ kılıçdan geçdi ([142a/20] s.102)

ol gün tamām kırk biñ kâfir kılıçdan geçdi ([147a/4] s.104)

şāhin şāh kendüden geçdi ([192a/19] s.129)

yoḥ yere cān ve başından geçdi ([196a/4] s.131)

4.11.2.16. “gel-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

59 örnekte tespit edildi:

birkaç gün bunıñ üzerine ḥazret-i resulullāh- sallallahu ta ālā 'aleyhi vesellem- mescidinde otururken ḥazret-i āli –kerremallāhu vechehu- ḥāturına geldi [4a/18] s.34)

hāverān bu sözi eşitdikde ḡazaba gelüp eyitdi ([9a/9] s.36)

hāverān bunı gördikde ḡazaba gelüp eyitdi ([10a/3] s.37)

pes hāverān bu acı sözleri eşitdikde ḡazaba gelüp ([13a/3] s.39)

- ebu'l-muhsin **ğazaba gelüp** bir na'ra urup mel'ünü şaşırdı ([14a/5] s.39)
- pes hāverān bu sözi eşidicek **ğazaba gelüp** ([16a/5] s.40)
- hāverān'ın **gücine gelüp** ([18a/9] s.42)
- gice içre gezerken bir kişiye **rāst gelüp** ([22a/6] s.44)
- hāzret-i 'ali ahvāli gördikde **ğazaba geldi** ([22a/16] s.44)
- vezir sözünden **ğazaba gelüp** kaçıldı ([24a/5] s.45)
- var hāverān'a söyle **imāna gelsün** ([25a/10] s.45)
- vay ol kāfire kim **rāst gele** bir urdığın tamām iderdi ([26a/15] s.46)
- ebu'l-muhsin bu sözi eşitdikde **ğazaba gelüp** ([27a/19] s.47)
- bidād **ğazaba gelüp** ([28a/14] s.47)
- pehlivān-ı bidād **ğazaba gelüp** ([29a/13] s.48)
- pehlivān-ı bidād **ğazaba gelüp** ([29a/17] s.48)
- āhir ebu'l-muhsin **ğazaba gelüp** ([29a/19] s.48)
- kendüye bu kadar çeriden **zarar gelmeye** ([34a/3] s.50)
- hāzret-i 'ali'nin **hużūruna geldi** ([34a/18] s.50)
- āhir pehlivān-ı bidād **ğazaba gelüp** ([37a/19] s.52)
- hāverān begāyet **ğazaba gelüp** ([42a/1] s.54)
- vāy ol kāfire kim **rāst gele** bir urdığın tamām iderdi ([26a/15] s.46)
- 'aklı başına gelmeyüp** ([43a/5] s.55)
- aklı başına gelüp ([43a/6] s.55)
- vāy ol kāfirlere ki **rāst gele** ([43a/19] s.56)
- kāfirlerin **'akılları başlarına gelüp** ([45a/4] s.56)
- bu diyārlar hep anıñ önünde **imāna gelüp** ([47a/15] s.57)
- nice zamandan soñra **'aklı başına gelüp** ([48a/3] s.57)
- bu söz hāverān'a **güç gelüp** eyitdi ([48a/18] s.58)
- bunlara **hoş gelüp** ([51a/12] s.59)
- bir nesneye **rāset gelmedi** ([58a/6] s.62)
- yolda gergedānlara **rāset gelmedi** ([86a/16] s.76)
- şehre toğrı giderken yolda bir āhūya **rāst geldi** ([97a/9] s.81)
- bir āhūya rāst geldim ([97a/14] s.81)
- cümle leşkeri **imāna gelüp** ([134a/1] s.98)
- mü'minler ebu'l-muhsin'i görünce **ğayrete gelüp** iki biñ zengiyi toprağa bıraktılar ([137a/21] s.100)
- nāgāh ebu'l-muhsin hicāz zengi'ye rāst geldi ([138a/1] s.100)

*eger bir na'ra urursa üç güne dek 'aqlım başıma **gelmez** ([145a/16] s.104)*
*kāfir! hamle kıl, seni cehenneme gönderyim ki birine dahı **nevbet gelsün** ([148a/13] s.105)*
*bu def'a şāhin şāh **gāzaba gelmiş** ([149a/20] s.106)*
*ola ki mü'minlerden birine **rāst gelesiñ**, didi ([151a/8] s.106)*
*çün mālīk-i ejder bunları görüp biraz '**aqlı başına geldi** ([154a/11] s.108)*
*hemān içlerinden bir div **ayağa gelüp** ([167a/8] s.114)*
***aqlı başına geldi** ([180a/17] s.122)*
*şāhim! bunuñ bir eyüce '**aqlı başına gelmemiş** ([181a/3] s.122)*
*ola ki '**aqlı başına gele** ([181a/5] s.122)*
*bu söz melül beg'e **hoş gelüp** ([181a/5] s.122)*
*ey kāfir! **imāna gel** ([184a/17] s.124)*
*var şāhin şāh'a söyle **imāna gelsün** ([186a/5] s.125)*
*var şāhin şāh'a söyle **imāna gelsün** ([187a/13] s.126)*
*hemān **gāzaba gelüp** ([189a/1] s.127)*
*pādişāh-ı āķ **gāzaba gelüp** ([193a/2] s.129)*
*deyüp münācāt iderken bir **gāflet gelüp** ([200a/5] s.133)*
*hemān mel'ün **gāzaba gelüp** ([210a/2] s.138)*
*pes şeṭṭāt **gāzaba gelüp** hamle kıldı ([211a/20] s.139)*
*amma kalkanın yandığına **gāzaba gelüp** ([212a/2] s.139)*
*leşker-i islām'dan haber ala, nāgāh bir pire **rāset gelüp** ([214a/16] s.140)*
*didikde bu söz Şāh-ı Tūrān'a '**aceb geldi** ([220a/10] s.144)*

4.11.2.17. “getür-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

11 örnekte tespit edildi:

*kalan kāfirler bu hāli göricek **tāķat getüremeyüp** kaçdılar” ([30a/13] s.48)*
*aña **ikrār getür** ([47a/5] s.57)*
*‘ali'ye **ikrār getür** ([47a/13] s.57)*
*bunlar dahı **tekbir şalavāt getürüp** kāfirlere hamle kıldılar ([146a/18] s.104)*
*cebrā'il -'aleyhi's-selām- nāzik nāzil olup server-i kā'ināta cenābu rabbü'l- izzetden **selām getürüp** ([11a/6] s.37)*
*cümlesini eyü olmuş gördi ve **tekbir şalavāt getürdi** ([81a/6] s.73)*
*andan şöñra tekbir **şalavāt getürüp** ([162a/16] s.112)*

Muhammed Muştafa'ya şalavāt getürür ([173a/4] s.118)

Muştafa -şallallāhu ta 'ālā 'aleyhi vesellem- hāzretine şalavāt getürüp ([173a/10] s.118)

kalanı tākāt getüremeyüp ([177a/7] s.120)

aşhāb dahı şalavāt-ı şerife getürdiler ([240b/14] s.228)

ebu'l-muhsin dahı otuz biñ mü'min çerisiyle tekbir şalavāt getürüp ([199a/18] s.133)

cümle aşhāb tekbir getürdiler ([240b/16] s.228)

4.11.2.18. “gir-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

2 örnekte tespit edildi:

üç gün eline şikār girmedi ([3a/13] s.33)

Erligiñ haqq-çün gel benim murdār kanıma girme ([196a/7] s.131)

4.11.2.19. “git-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

9 örnekte tespit edildi:

bu na 'rayı eşitdikde hemān ikisiniñ de aqılları gidüp ([24a/14] s.45)

düldül'in hortalamasından kâfirleriñ aqlı gidüp ([44a/15] s.56)

havfından öyle haykırdı kim aqlı.gitdi ([47a/20] s.57)

divleriv aqılları başlarından gidüp ([77a/5] s.72)

ba 'dehu tekbir şalavāt getürüp gülbeng-i muhammediyyeyi çeküp ([148a/7] s.105)

çün mâlik-i ejder ebu 'l-muhsin 'in geldiğin göricek aqlı başından gidüp yüzi üzerine

düşdi ([154a/15] s.108)

göricek aqlı başından gitdi ([184a/16] s.124)

bu na 'radan Şāhin Şāh aqlı başından gidüp ([195a/5] s.130)

Şeṭṭāt Peri'niñ aqlı gidüp ([212a/3] s.139)

4.11.2.20. “gör-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

2 örnekte tespit edildi:

tedārik gör gāfil bulunma ([42a/13] s.55)

hemān yüz pehlivān evvelinden tedārik görmiş idi. ([50a/20] s.59)

4.11.2.21. “ir-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

bir *maḳāma irdi* ([21a/14] s.43)

4.11.2.22. “*kal-*” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

4 örnekte tespit edildi:

deprenmege *mecāli ḳalmadı* ([40a/19] s.54)

bir adım ilerü gitmege *mecālleri ḳalmadı* ([44a/21] s.56)

hemān ebu'l-muḥsin bunu göricek *ḳarāri ḳalmayup* ([135a/15] s.99)

pes Ebu'l-Muḥsin bunlarıñ hücūmın göricek *ḳarāri ḳalmayup* ([154a/19] s.108)

4.11.2.23. “*ḳaldır-*” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

13 örnekte tespit edildi:

andan *baş ḳaldırup* ([6a/5] s.35)

andan *baş ḳaldırup* vezire eyitdi ([25a/17] s.46)

gelüp geçerken mübārek *elin ḳaldırup* ([31a/17] s.49)

andan *baş.ḳaldırup* ([45a/17] s.56)

‘avrat *baş ḳaldırup* ([58a/20] s.63)

bir zamāndan şoñra şāh *baş ḳaldırup* iytdi([88a/12] s.77)

pes şāh-ı 'anka *baş ḳaldırup* ([133a/11] s.98)

ḫāce 'amrı dahı *ṭaban ḳaldırup* bir dem içinde ḳal'a-i ḫicāz'a yetişdi ([147a/15] s.105)

andan yine *ṭaban ḳaldırup* şāh-ı merdān'ıñ ḫuzūrına geldi ([147a/17] s.105)

pes vezirler *baş ḳaldırup* ([220/3] s.143)

ba 'dehu şāh-ı tūrān *baş ḳaldırup* ([220/18] s.144)

pehlivānlar tarafından bir gürülti peydā oldı ve her biri *baş ḳaldırup* ([221/12] s.144)

dahı *parmak ḳaldırup* İmām öñünde Müslimān oldılar ([223/19] s.135)

4.11.2.24. “*kes-*” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

6 örnekte tespit edildi:

ḡayrı ümidlerini *kesdiler* ([64a/20] s.66)

'acabā n'eyler ola, dirken hemān ol yigit belinden ḫançerin 'üryān idüp mel'ün

zenginiñ *başını kesdi* ([139a/20] s.101)

şunu söyletme, var *başını kes* katıma getir ([141a/5] s.102)

bir dem içinde yetmiş kâfirin *başını kesdi* ([149a/11] s.106)

ḡayrı sağlığından *ümid kesüp* yüzini ḫaḳḳ dergāhına tutup iytdi ([153a/21] s.107)

şāh-ı Merdān Zūlfikār ūryān idüp ol on kişiniñ başını kesüp ([217a/7] s.142)

4.11.2.25. “ko-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

9 örnekte tespit edildi:

cümlesi birden baş koyup teslim oldılar ([14a/19] s.39)

her kim ol şudan içerse sağ komazlar ([59a/16] s.63)

beni anlara mü'ekkel koyup ([59a/19] s.63)

cümle sulţānlar şāhin şāh'ın kademine baş koyup ([88a/9] s.77)

mübārek kademine baş kodılar ([158a/12] s.110)

taht önünde baş koyup andan dād u feryād ([158a/20] s.110)

hazret-i şāh-ı merdān'ın kademine baş koyup (190a/2)s.127

şāh önünde baş koyun, andan geçüp oturuñ (219a/15)s.143

anlar dāhi gelüp şāh-ı merdān'ın önünde baş koyup (223a/12)s.145

4.11.2.26. “kop-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

sarāy kapusunda ğulgule kopdı ([8a/4] s.35)

şoñra kuyu içinde feryād kopdı ([169a/10] s.116)

bir zelzele, bir gürülti, bir ğavġā kopdı ([206a/21] s.136)

aşhāb arasında bir velvele kopdı ([240b/5] s.327)

4.11.2.27. “kur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

hemān sıçrayup qaravaşlara tiz kılıç kurıñ ([175a/21] s.119)

4.11.2.28. “oku-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

pes Mālik-i Ejder Şāh önünde medh u şenālar okudı [86a/8] s.76)

4.11.2.29. “sal-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

10 örnekte tespit edildi:

kılıç sallamadan kolları yoruldu ([3a/9] s.33)

*şāh-ı hāverān hāzret-i 'alī'niñ heybetin göricek **baş aşağı salup** ([7a/14] s.35)*
*bu kadar 'asker bir ata eyer urmağa kâdir degilsiniz, deyü **baş şaldı** ([9a/13] s.36)*
*hāverān **baş aşağı şalup** ([25a/13] s.46)*
*başın **aşağa şaldı** ([42a/8] s.54)*
*mel'ün bir kaç kerre **başın şallayup** emr eyledi ([149a/18] s.106)*
*dört yaña **nazar şaldı** ([151a/10] s.106)*
*deyüp dört yaña **nazar şaldılar** ([173a/2] s.118)*
*yerde yürür gibi biz de dört yaña **nazar şaldı** ([201a/14] s.134)*
***başını** bir kaç kerre **şaldı** ([222a/8] s.145)³*

4.11.2.30. “şaç-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

5 örnekte tespit edildi:

*başlarına **toprak şaçdılar** ve Şâtır Zengi yalınız başına biñ eri bir ere saymaz ([16a/3] s.40)*
*başlarına **topraklar şaçdılar** ([37a/8] s.52)*
*başladı bu ejderhā ağzından **od şaçmağa** ve 'Alī üzerine hamlem itmege ([136a/30] s.247)*
*ocağı gibi ağzından **āteş şaçar** ([137a/7] s.118)*
*şöyle ki kılıçların şalladıkça ucundan **āteşler şaçılurdu** ([211a/14] s.139)*

4.11.2.31. “şor-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

11 örnekte tespit edildi:

*andan **hāl-i hātır şoruşdılar** ([185a/10] s.125)*
*bundan **haber şordı** ([22a/7] s.44)*
*ba 'dehu sürüp çādıra geldiler. **hāl-i hātır şoruşdılar** ([211a/4] s.139)*
*ebu'l-muhsin ve mālīk-i ejder merdān'dan **haber şordılar** ([211a/5] s.139)*
*hālī **hātır şorup** ([6a/5] s.35)*
***hāl hātır şorup** ([45a/11] s.56)*
***hāl-i hātır şoruşdılar** ([183a/16] s.124)*
***hāl-i hātır şoruşdılar** ([185a/3] s.125)*
*hāzret-i 'alī ile **hāl-i hātır şoruşdılar** ([201a/21] s.134)*

³ Yardımcı fiil ile isim unusunun arasına başka unsur(lar) girebilir. Bu kullanımı Özmen “isimlerle kurulan birleşik fiillerde ayrıklık” olarak tanımlar (bk. Özmen, 2013: 93).

mālik- ejder ve zinhār hāver ile hāl-i hāṭır şoruşdılar ([208a/2] s.137)

nāgāh bir pire rāset gelüp haber şordı ([214a/16] s.140)

4.11.2.32. “sür-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

4 örnekte tespit edildi:

hāk-i pāyine yüzler sürdi ([56a/12] s.61)

hāk-i pāyına yüzler sürdiler ([201a/10] s.134)

hazret-i 'alî'niñ elini öpdi ve ayağına yüz sürdi ([33a/16] s.50)

ey mel'ünlar! Çekin eliñizi andan, deyüp at sürdi ([154a/21] s.108)

4.11.2.33. “tut-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

16 örnekte tespit edildi:

saña ri āyet idelim ve seni cümle kullarımdan hoş tutayım [12a/19] s.38)

nāgāh gice içinde bir yol tutup ([21a/18] s.43)

hāverān mağlūb olmağa yüz tutdı ([41a/3] s.54)

hakk sübhānehu ve ta 'ālā dergāhına yüzün tutup ([42a/15] s.55)

yüzini hakk dergāhına tutup ([43a/1] s.55)

bir ince tağ yolu tutup kaçdı ([51a/1] s.59)

her biri bir yolu tutup ([74a/19] s.71)

gel seniñle güleş turalım ([92a/11] s.79)

birkaç pehlivān ile iħzar-ı zemin yolunu tutup ([133a/4] s.98)

ebu'l-muħsin kulak tutdı, diñledi ([135a/2] s.99)

pes ebu'l-muħsin dahı gönünden hakk sübhāne ve ta 'ālā dergāhına yüz tutup iytdi [139a/12] s.101)

dört biñ çift tabl u neğgāre şadāsı cihānı tutdı [148a/4] s.105)

pes ol yolu tutup ([165a/16] s.113)

şāhım küstāhlık olmasun. ma zūr tut ([180a/7] s.122)

şöyle feryād eyledi ki āvāzı dünyāyı tudı ([205a/8] s.126)

ancağ bunu diri tutup ([17b/33] s.162)

4.11.2.34. “ur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

87 örnekte tespit edildi:

- variñ ol ata **eyer urun** ([9a/4] s.36)*
- bir ata **eyer urmağa** kâdir olamadınız ([9a/10] s.36)*
- kimse **eyer uramaz** ([9a/12] s.36)*
- yedigiz etmek haram olsun ki bu kadar 'asker bir ata **eyer urmağa** kâdir degilsiniz ([9a/13] s.36)*
- ebu'l-muhsin gazaba gelüp bir **na'ra urup** mel'unı şaşırdı ([14a/5] s.39)*
- hemân-dem seyâf şâh **na'ara urup** ilerü varup eyitdi ([19a/9] s.42)*
- sa'd'ı ve seyâh'ı **bende urup** zindâna kodılar ([20a/10] s.43)*
- hemân derunından bir kerre öyle **na'ra urdı** ([21a/8] s.43)*
- birbirlerine öyle **kılıç urdılar** ki vaş olunmaz ([21a/10] s.43)*
- hazret-i 'ali'ye **na'ra urup** ([23a/2] s.44)*
- hazret-i 'ali derunından ra'd-vâri bir **na'ra** öyle **urdu** ([24a/11] s.45)*
- pes ebu'l-muhsin **na'ra urup** ([29a/5] s. 47)*
- tepesine bir **yumruğ urdıysa** hurd eyleyüp ([29a/8] s. 48)*
- ebu'l-muhsin gazaba gelüp **na'ra urup** ([29a/19] s.48)*
- tepesine bir **yumruğ urdı** kim başı hurd olup ([31a/17] s. 49)*
- şâh-ı merdân **na'ra urup** ([32a/3] s. 49)*
- hazret-i 'ali'niñ âvâzını eşidicek bu dahı şevk-ıla bir **na'ra urdı** ([33a/7] s.50)*
- hemân-dem **na'ra urup** ([35a/21] s.51)*
- yine bir **na'ra** dahı **urup** ([36a/2] s.51)*
- mâlik-i ejder ise her taraftan **na'ra urup** ([36a/5] s.51)*
- benem 'ali, benem mâlik-i ejder, deyü **na'ra urup** ([36a/6] s.51)*
- hazret-i 'ali dahı **na'ra urup** ([40a/10] s.53)*
- bir **na'ra** şöyle **urdu** ([40a/12] s.54)*
- şâh-ı merdân dahı **na'ra urup** ([40a/18] s.54)*
- hemân ra'd-ı vâri **na'ra urup** ([40a/21] s.54)*
- cân u gönülden öyle bir **na'ra urdı**"([43a/2] s.55)*
- pes bu taraftan şir-i hudâ peyâpâ **na'ra urup** ([44a/2] s.55)*
- na'ra urup** ([44a/9] s.55)*
- şâh-ı merdân dahı hemân **na'ra urup** ([44a/12] s.56)*
- üç kerre **na'ra urmağ-ıla** leşkerimden biñ iki yüz ([45a/19] s.56)*
- andan ejdehâya bir **kılıç urup** ([71a/8] s.69)*
- çok **lâf urdı** ([90a/11] s.78)*
- yâ allâh, deyüp bir **na'ra urup** ([96a/11] s.80)*

- āhir mālīk-i ejder derūn-ı dilden bir **na'ra urup** ([97a/6] s.81)*
- bir kez **nāra urdı** ve iytđi ([135a/15] s.99)*
- mel'ūnıñ orta yerine bir **kılıç** öyle **urđı** ([135a/20] s.99)*
- ebu'-muhsin dağı **na'ra urup** elli kişi birden hamle eylediler ([137a/19] s.100)*
- zūlfikār'ı 'üryān idüp **ra'divāri na'ra urup** kāfir çerisine girdi ([141a/17] s.102)*
- eger bir **na'ra urursa** üç güne dek 'aqlım başıma gelmez ([145a/15] s.104)*
- pes şir-i ĥudā 'aliyy'l-murtazā dağı var kuvveti pāzūya virüp bir **na'ra urdı** kim üç yüz kāfiriñ ödi birden şındı ([146a/5] s.104)*
- pes şāh-ı merdān na'radan şoñra zūlfikār'a **el urup** kāfirlere hamle kıldı ([146a/8] s.104)*
- pes bu taraşdan esedullāhi'l-ġālib 'ali bin ebi tālib –keremallāhu vechehu- ĥazretleri üç kere beyābāni **na'ralar urup** kāfirleri kırmağı başladı ([146a/20] s.104)*
- tabl u **ārām urdılar** ([149a/1] s.105)*
- hemān şir-i ĥudā şevk-ıla **na'ra urup** biñ kāfire karşı vardı ([149a/21] s.106)*
- āhir ceng arasında mālīk-i ejder'e yetmiş yerde **zaĥım urdılar** ([153a/18] s.107)*
- öyle bir **na'ra urdı** kim yer gök bir zamān ċini taş gibi şadālar virdi ([154a/19] s.108)*
- ĥāmān'a tamām yetmiş yerde **zaĥım urduĥ** ([159a/4] s.110)*
- āhir ĥazreti bir **mahmūz urup** ([160a/19] s.111)*
- üç kerre beyābāni **na'ra urdı** ([161a/15] s.111)*
- pes ĥazret-i şir-i ĥudā **na'ra urup** ([161a/19] s.111)*
- hemān **na'ra urup** ([167a/5] s.114)*
- bir **na'ra urup** ([167a/10] s.114)*
- şāh-ı merdān **kulaĥ urup** ([167a/14] s.114)*
- ali, bir kerre kuyu ağızına **göz kulaĥ ur** ([169a/7] s.115)*
- şāh-ı merdān dağı kuyu ağızına gelüp **kulaĥ urdı** ([169a/9] s.116)*
- aşağıdan yukarı bir **na'ra urdı** ([170a/14] s.116)*
- ebu'l-muhsin dağı kılıç çeküp **na'ra urup** ([177a/4] s.120)*
- içerüden bir kerre **na'ra urup** ([181a/10] s.122)*
- mālīk-i ejder tekrār **na'ra urup** ([181a/13] s.123)*
- ebu'l-muhsin puşudan çıkup ra'dı vāri **na'ralar urup** ([184a/14] s.124)*
- derūn-ı dilden öyle bir **na'ra urdı** ([188a/7] s.126)*
- bunlar dağı **na'ra urup** ([193a/5] s.129)*
- sarāy yanına gelüp kapuya **el urdı** ([194a/9] s.130)*
- ĥazret-i 'ali cān-ı gönülden öyle bir **na'ra urdı** ([195a/3] s.130)*

katı na 'ra urup ([197a/12] s.132)

gemiye yakın gelüp bir na 'ra urdı ([208a/1] s.138)

hemân şîr-i hudâ dahı cûş u hurûşa gelüp bir na 'ra urdı ([210a/8] s.138)

hışm-ıla öyle bir na 'ra urdı ([212a/2] s.139)

şâh-ı merdân dahı beyâbâni na 'ralar urup ([212a/5] s.139)

âhir şâh-ı merdân na 'ra urup ([212a/7] s.139)

mel 'unlar ise bir darb urmağa kâdir olmadılar ([212a/13] s.139)

hazret-i 'ali bir kerre na 'ra urup ([213a/2] s.139)

andan sürüp gice içre leşkere geldi. tamâm taķın gelicek öyle bir na 'ra urdı ([218a/4] s.142)

ne hâldir, deyü kılıç kabzasına el urup ([218a/6] s.142)

öñüne gelenleri düşmân şanup şabâha dek birbirine kılıç urdılar ([218a/8] s.142)

şâh-ı merdân leşkeriñ dört taraftan beyâbâni na 'ralar urup ([218a/9] s.142)

ol gice yüz biñ kâfir birbirine kılıç urdılar ([218a/11] s.142)

şöyle ki dört tarafınızdan na 'ralar urdılar ([218a/16] s.142)

şâh-ı tûrân dahı kıymetlü tâc-ı libâs urundı ([219a/11] s.143)

amrı dahı bıçağın omuzına urup ([219a/2] s.143)

pes şâh-ı tûrân vezirlerden bu cevâbı eşidüp el şaķalına urup ([222a/7] s.145)

4.11.2.35. “uza-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

2 örnekte tespit edildi:

at kuvvetiyle geçerken Hazret-i 'Ali dahı kol uzadup ([31a/10] s.49)

emir dahı el uzadup ([6a/1] s.35)

4.11.2.36. “var-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

13 örnekte tespit edildi:

ey bâri hudâ bunlara ne hâl vâķı oldu, deyü fikre vardı ([22a/6] s.44)

bir zamân fikre vardı ([25a/13] s.46)

bu biñ kişiye karşı vardı ([32a/3] s.49)

ol on biñ kâfire karşı varup ([32a/12] s.49)

dirken bād-ı şarşar karşı varup ([32a/17] s.49)

bu dahı hâverân çerisidir, deyü fikre vardı ([32a/19] s.49)

mel 'unlarıñ cümlesi uyķuya varmışlar ([35a/21] s.51)

şāhin şāh bunu eşidicek **fikre vardı**.([98a/5] s.81)
 ol yigidiñ **huzūrına varup** ([132a/18] s.98)
 şāh-ı merdān biraz **fikre vardı** ([204a/5] s.135)
 hakḳ ʔa ʔālānıñ kudretine **hayrete vardı** ([212a/19] s.139)
 şāh-ı merdān biraz **fikre vardı** ([215a/14] s.141)
 pes Şāh-ı Tūrān vezirlerden bu cevābı eşidüp el şaḳalına urup biraz **fikre vardı**
 ([222a/7] s.145)

4.11.2.37. “vir-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

70 örnekte tespit edildi:

pes hāzret-i ʔali ilerü gelüp **selām virdi** ([7a/12] s.35)
 yine hātırına **teselli virüp** eyitdi ([7a/16] s.35)
 her kaçan bu aradan kārban geçerken baña **hāber viriñ** ([15a/12] s.40)
 hemān mel ʔun gelüp hāverān'a **hāber virdi** ([17a/10] s.41)
 pes dilfürüz dahı seyāf şāh'a, lat-ı uzza'ya **and virdi** ([19a/7] s.42)
 hāzret-i ʔali'ye **selām virdi** ([21a/19] s.43)
 sa d'ıñ ve seyāf şāh'ın dilfürüz hikāyetin kanber'e **haber virdi** ([24a/8] s.45)
 pes gözci abu'l-muḥsin'e **haber virdi** ([27a/18] s.47)
 hiç **mecāl virmeyüp** helāk iderim ([28a/8] s. 47)
 bunlarıñ kırdığını bir bir **haber virdi** ([33a/21] s.50)
 bize **haber vir** ([34a/13] s.50)
 saña ne **cevāb virür?** ([34a/14] s.50)
 her ne söylediyse bir bir **haber virdi** ([35a/2] s.51)
 şāh-ı merdān'ıñ cevāblarıñ bir bir **haber virdi** ([35a/12] s.51)
 ol bāzırgān ne kişi oldu kim ben aña **harāc virem** ([35a/14] s.51)
 baña **destūr vir** ([35a/16] s.51)
haber virdiler ([36a/16] s.52)
 hemān birbirimizi kırmuşuz, deyüp **haber virdiler** ([36a/18] s.52)
 abu'l-muḥsin **āmān virmeyüp** ([37a/20] s.52)
 bir kimse yokdur kim **cevāb virüp** ([39a/20] s.53)
 vezir bir miḳdār **teselli virüp** ([41a/15] s.54)
 çini taş gibi **şadālar virdi** ([43a/13] s.55)
 şāhıma **haber virirem** ([46a/15] s.57)

- pes büt dağı **āvāz virüp** ([47a/11] s.57)
- bunlar dağı **ikrār virüp** ([48a/9] s.57)
- baña **haber viriñ** ([75a/17] s.71)
- ol adam gelüp **haber virmişdi** ([99a/6] s.82)
- anlarıñ dağı kimisi mecrūh ve kimisi yaralı otuz biñ kılıçdan geçdi, deyü **cevāb virdiler** ([142a/20] s.102)
- ey şāh! lutf eyle baña **destūr vir** ([145a/11] s.104)
- içerü girüp Seyāf Şāh'a Hz. 'Ali'niñ selāmını tebliğ ve her ne sipāriş eylediye cümlesini **haber virdi** ([147a/17] s.105)
- eger Müslimān oldığımı tıyarlarsa babama **haber virürler** [152a/19] s.107)
- fî'l-hāl varup kal'a begine **haber virdi** ([153a/2] s.107)
- bize **haber virsün** ([153a/11] s.107)
- öyle bir na'ra urdı kim yer gök bir zamān çini taş gibi **şadālar virdi** ([154a/19] s.108)
- bunlara **cevāb virmege** bi-mecālim ([154a/5] s.108)
- dönüp leşkerine **haber virdi** ([155a/1] s.108)
- çün 'Ātıl Cāzū bu hāli gördikde leşkerine haykırup **istimālet virdi** ([155a/7] s.108)
- Sa'dı Vakḳāş dağı oldığı gibi **haber virdi**"([158a/14] s.110)
- elçi dağı varup **haber virdi** ([160a/1] s.110)
- elçi dağı gelüp şāhin şāh'a **haber virdi** ([160a/3] s.110)
- hazret-i 'ali'ye **haber virdiler** ([163a/16] s.112)
- hazret-i 'ali'ye **haber virdiler** ([163a/19] s.112)
- ben dağı şāhin şāh'a **haber virdim** ([164a/21] s.113)
- hazret-i 'ali'ye faşih lisān-ıla **selām virdi** ([166a/5] s.114)
- hemān-dem divlere **haber virdi** ([167a/2] s.114)
- segirdüp şehiriñ begine **haber virdi** ([178a/18] s.121)
- melül beg'e **selām virdi** ([180a/2] s.122)
- mālik-i ejder'e **haber virdi** ([183a/15] s.124)
- şāhin şāh'a **haber virdi** ([185a/21] s.125)
- şāhin şāh'ın cevablarıñ **haber virdi** ([186a/4] s.125)
- vakḳaş'ın cevablarıñ **haber virdi** ([186a/9] s.125)
- hazret-i 'ali'ye şāhin şāh'ın cevābların bir bir **haber virdi** ([187a/12] s.126)
- şaşdığından nuṭkı tutlup bir zamān **cevāb virmedi** ([187a/18] s.126)
- bunlar dağı varup padişāhlarına **haber virdiler** ([188a/3] s.126)
- şāhin şāh'a **haber virdiler** ([188a/12] s.126)

*māl-ı ғанāyimden 'arz idüp **haber virdiler** ([190a/4] s.127)*
*şöyle ki yalñız başına biñ ere **cevāb virürdi** ([199a/6] s.132)*
*şāh-ı merdān geliyor, deyü **haber virdi** ([201a/8] s.134)*
*rü'yāyı yārānlarına **haber virdi** ([202a/10] s.134)*
*andan ilyās -'aleyhi's-selām- gelüp bunlara **selām virüp** ([210a/17] s.138)*
*birbirine **haber virürler** ([215a/10] s.141)*
*başları olan pehlivāna **haber virdiler** ([216a/16] s.141)*
*ol tağ bir zamān çini taş gibi **şadālar virdi** ([218a/5] s.142)*
*varup **haber virdiler** ([218a/14] s.142)*
*aliden elçi geldi deyü **haber virdiler** ([219a/5] s.143)*
***haber viriñ** bilelim, didiler ([220a/4] s.143)*
*variñ bunları bir eyü maķāmda konduruñ, irt e olıcaķ bunlara **cevāb vireyim** ([220a/15] s.144)*
*pes vezirler ve begler böyle **cevāb viricek** ([221a/11] s.144)*

4.11.2.38. “ye-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

5 örnekte tespit edildi:

*yā sa 'd! **ğam yeme** ([13a/8] s.39)*
*yā sa 'd! **ğam yeme** ([22a/6] s.44)*
*yā vezir hiç havf itme ve **ğam yeme** ([25a/6] s.45)*
*mel 'ün bu hāli **göricek** iğne yemiş ([36a/21] s.52)*
*yā 'ali! **Ğam yeme** ([189a/7] s.127)*

4.11.3. Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbekleri

Fiillerle kurulan birleşik fiil öbeklerinde temel yapı *fiil + zarf fiil eki + yardımcı fiil* biçimindedir. Bu yapının isimlerle yapılan birleşik fiillerden farkına dair Karaağaç, yardımcı fiilin işlevinin belirgin oluşu olduğunu bildirir (Karaağaç, 2011: 193). Nitekim bu yapıdaki kurulmuş birleşik fiiller daha çok tasvir fiilleri olarak adlandırılır, işlevine göre yeterlilik, tezlik, süreklilik, yaklaşma, uzaklaşma vb. adlarla sınıflandırılır (bk. Korkmaz, 2014: 708-724; Doğan, 2012: 119; Gencan, 1979: 310-320; Karahan, 2012: 77; Özmen, 2013: 93). Biz de *Hazret-i 'Ali Cenkləri*'nde belirlediğimiz *fiil + zarf fiil eki + yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiil öbeklerini işlevine göre **yeterlilik bildiren birleşik fiil öbekleri, tezlik bildiren birleşik fiil öbekleri,**

süreklilik bildiren birleşik fiil öbekleri ve **yaklaşma bildiren birleşik fiil öbekleri** olmak üzere dört başlıkta ele aldık. Yanı sıra *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde bu yapıya uymayan, *fiil + -mış + ol-* ve *fiil + -mAz + ol-* yapılarının olduğunu da gördük. Özmen bu yapıdaki birleşik fiilleri *çekimli fiillerle kurulan birleşik fiiller* olarak ele alır (Özmen, 2013: 98). Bu yapıdaki birleşik fiil öbeklerini de Özmen'in tanımına uygun olarak **çekimli fiillerle kurulan birleşik fiil öbekleri** başlığı altında ele aldık. Bu yapıların *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*ndeki toplam kullanımı 95'tir. En sık kullanılanı ise 52 örnekte tespit ettiğimiz süreklilik bildiren birleşik fiil öbekleridir.

4.11.3.1. Yeterlilik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri

4.11.3.1.1. “-a/-e bil-” bil Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

o yollardan leşker naŝıl gecebیلür ([48a/20] s.58)

rüstem bini zāl pehlivān kullanabilür ([83a/9] s.74)

lakin bu kâfirlerin elinden nice hālāŝ olabilürüz? ([152a/19] s.107)

4.11.3.1.2. “a-/-e ma-/-me” İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

15 örnekte tespit edildi:

la in şaşırdığından men ine kâdir olamayup ([14a/7] s.39)

ammā hâzret-i 'ali kanber'i bulamayup melûl oldu ([21a/12] s.43)

kalān kâfirler bu hâli göricek tākāt getüremeyüp kaçdılar ([30a/13] s.48)

ve'l-hâŝıl biz dahı gâlib olamayup ([37a/21] s.52)

ammā yine gâzabın yeñemeyüp ([42a/8] s.54)

bir kimse anıñ öñüne tıramaz ([49a/3] s.58)

gayretinden tıramayup gice içinde ata binüp ([138a/6] s.100)

kalān tākāt getüremeyüp tārūmār oldu ([177a/7] s.120)

kalān asker tıramayup kaçdılar ([179a/9] s.121)

bir dürlü göremedi ([194a/7] s.130)

bir yerde karār idemeyüp ([194a/8] s.130)

niceleri öñünden kaçmaa kâdir olamayup ([206a/13] s.136)

ebu'l-muhsin iftirāka taħammül idemeyüp ağladı ([216a/18] s.141)

mel ün kendini devŝiremeyüp ([228a/12] s.148)

yüz biri anıñ medħin idersem yalıñızca bir fażiletin nıŝfın idemeyem ([48b/26] s.148)

4.11.3.2. Tezlik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri

4.11.3.2. 1. “-ı/-i ver” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

bu hayvānıñ ağızını ne tutarsıñ, şaltıver [58a/10] s.62)

4.11.3.2. 2. “-u/-ü ver-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

İmdi beni koyu vir [70a/15] s.69)

4.11.3.2. 3. “-a/-e var-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

ol iklime ayak başa varır ([48a/21] s.58)

4.11.3.3. Süreklilik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri

4.11.3.3.1. “-a/-e gel-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

20 örnekte tespit edildi:

sa 'dī vaqqāş dahı yaturken ol mel'un harāmi iki biñ kāfirle sa 'd üzerine çıka geldi ([3a/5] s.33)

ol mahalde hazret-i 'ali çıka geldi ([4a/1] s.33)

kanber üzerine çıka geldi ([4a/8] s.34)

üzerine çıka geldi ([13a/15] s.39)

nışfu'l-leyl oldığından bāsubānlarıñ üzerine çıka geldi ([16a/18] s.41)

toz içinden birkaç atlu çıka geldi ([37a/5] s.52)

bir kişi çıka geldi ([38a/16] s.52)

bir zamāndan soñra ol tılısıma çıka geldi ([61a/5] s.64)

yetiş, yāhūd māliki ejder çıka gel ([62a/6] s.64)

gördi kim nice divler çıka geldi ([75a/15] s.71)

şāhlara başmak başılmağ ola gelmiş ([104a/6] s.84)

her biri bir dive beñzer, çıka geldiler ([137a/5] s.100)

ol maħalde ebū 'l- mühsin çıka geldi ([137a/18] s.100)

nāgāh kal'a üzerine çıka geldi ([138a/8] s.100)

nāgāh ebū 'l-muhsin üzerine çıka geldiler ([138a/12] s.100)

bir de anı gördi ki karşıdan bir hūb yigit çıka geldi ([139a/17] s.101)

baña yārānlarımı yetiştir, deyüp tururken anı gördi ki 'amrı bin ümmiyye çıka geldi
([147a/7] s.105)

nāgāh bu esnāda seyāf šāh dahı on biñ erle çıka geldi ([150a/2] s.106)

nāgāh 'Atıl Cāzū çıka geldi ([158a/20] s.110)

'Ali'niñ oğlu Ebu'l-Muhsin çıka geldi ([159a/5] s.110)

4.11.3.3.2. “-ıp/-ip; -up/-üp dur-/tur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

23 örnekte tespit edildi:

deyüp tururken bir 'arab içerü girdi ([4a/12] s.34)

bunlar çār u nā-çār yüz adam mıkdarı gelüp dldül'in çevresiñ alup tururlar ([9a/11] s.36)

görüüp tururam ([12a/5] s.38)

şaflar ālāylar bağlayup turdılar ([30a/19] s.48)

arслан mişāli mel 'ūnlarıñ karşıusunda at başın çeküp turdı ([31a/1] s.48)

içlerine havf düşüp turdukları yerden kuruyı kaldılar ([31a/15] s.49)

şaflar ālāylar bağlayup turdılar ([38a/9] s.52)

birgün tahtında oturup tururken ([38a/6] s.52)

şaflar bağlayup turdılar ([39a/9] s.53)

küffāra ālāylar bağlayup turdılar ([39a/11] s.53)

hemān şahrāda otlayup tururken ([43a/10] s.55)

bakıñ, deyüp.tururken ([43a/15] s.55)

bir zamān şaşup turdılar ([44a/15] s.55)

gāh yere ve gāh havāya bakup.turdılar ([44a/4] s.55)

begler, vezirler çevresin alup turdılar ([48a/3] s.57)

pādişāhım ben kitābda görüp tururam ([49a/1] s.58)

dāmādı şehriyārı gözleyüp tururlar ([94a/4] s.79)

ey mel ün ben düşümde görüp tururam ([96a/3] s.80)

içüp tururken emr eyledi ([139a/4] s.100)

şāh-ı merdān dahı ardınca gelüp tururdım ([145a/10] s.104)

beli, görüp tururam ([145a/20] s.104)

andan şöñra sā 'ir kāfir cerise yüz elli şāf olup turdılar ([148a/4] s.105)

pādişāhım, biz kitābda görüp tururuz ([222a/14] s.145)

4.11.3.3.3. “-a/-e git-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

4 örnekte tespit edildi:

*yine selāmet **çıka gide** ([27a/4] s.46)*

*otuz biñ ‘asker içinden sağ selāmet **çıka gide** ([34a/4] s.50)*

*geldi kim **geçe gide** ([40a/7] s.53)*

*şāhlara başmak başılmak ola gelmiş, **ola gider** ([104a/6] s.84)*

4.11.3.3.4. “-ı/-i ko-/koy-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

*hemān-dem gürzüni alı **kodı** ([80a/9] s.73)*

4.11.3.3.5. “-a/-e ko-/koy-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

4 örnekte tespit edildi:

*zencir ile başını aşağı aşa **komışlar** ([67a/1] s.67)*

*şāh-ı Merdān ota kapusına geldi gördi kim derdimend Sa ‘d’ı baş aşağı aşa **komışlar** ([71a/17] s.69)*

*yapacık **yere kodı** ([93a/5] s.79)*

*yohsa cümleñizi kılıçdan geçürirem ve Şāhin Şāh’ı boğazından aşa **koram** ([141a/2] s.101)*

4.11.3.4. Yaklaşma Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri

4.11.3.4.1. “-a/-e dur-/tur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

1 örnekte tespit edildi:

*sen ‘askerle **gele tur** ([57a/15] s.62)*

4.11.3.4.2. “-a/-e yaz-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

3 örnekte tespit edildi:

*ödi ağzına **gele yazdı** ([13a/8] s.39)*

*pes Zinhār-ı Hāver bu āvāzı eşidicek ödi ağzına **gele yazdı** ([43a/18] s.55)*

*Mālik-i Ejder gibi dilāveriñ ‘aqlı başından **gide yazdı** ([58a/13] s.62)*

4.11.3.5. Çekimli Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbekleri

4.11.3.5.1. “mİş ol-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

11 örnekte tespit edildi:

*şāyed ki sa'd ve ebū'l-muḥsin ardlarınca **gitmiş ola** ([5a/3] s.34)*

*ammā sen dāhı **görmüş ol**, didi ([12a/16] s.38)*

***bilmiş olsun** ki anıñ kaşdına tamām yüz biñ 'asker geliyor ([27a/10] s.47)*

*imdi **bilmiş oluñuz** ([48a/7] s.57)*

***bilmiş ol** ([49a/7] s.58)*

***bilmiş ol** ki ol diyāra gitmek ([50a/5] s.58)*

*bu gürzi restüm bini zāl **kullanmış ola** ([57a/15] s.62)*

***bilmiş ol** ki bu eylik seniñ itdiñ eyliğin muḳābelesindedir ([140a/6] s.101)*

*ey şāh! **bilmiş ol** ki o didiğin kaşamşam 'ali'dir ve kızın alan pehlivāna daḥı mālīk-i ejder dirler ([144a/6] s.103)*

*ey şāh **bilmiş ol** ki; bunlar bāzīrgān ([193a/6] s.129)*

***bilmiş olun** ki; ben div-i āfārit Kırmāvīcleriniñ şāhıyam ([209a/12] s.138)*

4.11.3.5.2. “mAz ol-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği

7 örnekte tespit edildi:

*yir yüzi kāfir leşinden **görünmez oldu** ([26a/19] s.46)*

*ol şahrā leşden **görünmez oldu** ([30a/12] s.48)*

***görünmez oldu** ([44a/1] s.55)*

*adam leşinden **yürünmez oldu** ([45a/3] s.56)*

*mejdān yeri leşden **görünmez oldu** ([50a/16] s.59)*

*eger bir na'ra urursa üç güne dek 'aqlım başıma gelmez ve hem kulaqlarım **işitmez olur** ([145a/16] s.104)*

*ammā tütünden göz gözi **görmez oldu** ([208a/21] s.137)*

4.11.4. Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Birleşik fiillerin cümle içinde genel olarak özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem olarak işlevi vardır. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde birleşik fiiller en sık yüklem işlevinde kullanılırlar. Yüklem işlevindeki kullanımlar birleşik fiil öbeklerinin ele alındığı ilgili bölümlerde görülebileceği ve çalışmanın hacminin gereksiz arttırılması

için burada yalnızca yüklem işlevi dışındaki diğer işlevlere yer verildi.

4.11.4.1. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Bu yapıdaki birleşik fiiller yüklem işlevinden sonra en sık zarf işlevinde kullanılırlar. Yanı sıra nesne, yer tamlayıcısı ve özne görevleri de tespit edildi.

4.11.4.1.1. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbeklerinin Zarf Görevinde

61 örnekte tespit edildi:

*katı atı **ceng eyleyüp** çok kâfir kılıçdan geçürdiler ([3a/7] s.33)*

tenbih eyleyüp gönderdi ([16a/10] s.40)

*ol kadar **cehd eyledi** ([16a/15] s.41)*

*varup hâverân'a **haber eylediler** ([17a/3] s.41)*

*söyle baña **pahâ eyle** satsun ([17a/15] s.41)*

*biz yolumıza giderken karşımıza gelüp çok **ceng eyledi** ([17a/17] s.41)*

tizlik eyleme sen ([18a/4] s.41)

*Sa 'd'îñ yayın eline alup var kuvvet pāzūya virüp **zor eyledi** ([18a/11] s.42)*

*hâverân dāhı Sa 'd'ın kuvvetin beğenüp **tahsin eyledi** ([18a/16] s.42)*

*Sa 'd gâfil iken yüz pehlivāna **emr eyledi** ([18a/18] s.42)*

*şāha **şikāyet eylediler** ([19a/14] s.42)*

*seyāf şāh'îñ ceng haberin eşidüp pür-âteş olup **işāret eyledi** ([19a/20] s.42)*

*katı **ceng eylediler** ([19a/21] s.42)*

*çādır içinde ne varsa **yağma eylediler** ([20a/2] s.42)*

*bir sâ 'at içinde yüz adam **helāk eyledi** ([20a/8] s.42)*

*hâverân yine **emr eyledi** ([20a/8] s.42)*

*pes hâverân bu sözi eşidicek biñ kişiye **emr eyledi** ([20a/14] s.43)*

*yatdığını göricek tennûrı kızdırmakdan **ferāğāt eyleyüp** irt e olıcak pişürelim şāhımız tāzece yesün didiler ([139a/10] s.101)*

*üzerine elli biñ kâfir geliyor gâfil olma, **göziñi aç deyü** tenbih eyledi ([140a/17] s.101)*

*andan şāhin şāh 'a **kaşd eyleyüp** tahta toğrı yüridi ([150a/12] s.106)*

*şöyle kim kâfirleri **demet demet eyleyüp** bırağdılar ([155a/6] s.108)*

- zülfikār'ı beline **bend eyleyüp** kuyu ağzına geldi ([165a/13] s.113)
- andan zülfikār'ı biline **bend eyleyüp** sıçradı ([44a/8] s.55)
- kılıç **tedārik eyleyüp** iytidiler ([82a/3] s.73)
- şāh-ı merdān'a karşı vardılar, **istikbāl eyleyüp** hāk-i pāyına yüzler sürdiler ([201a/9] s.134)
- hemān-dem **hāmile idüp** gürz havāle eyledi ([3a/6] s.33)
- ol çeşme gölgesinde bir miqdār **istirāhat ideyim** deyü kondılar ([3a/1] s.33)
- eżincānib bu tarafda hāzret-i āli'niñ oğlu **şikār idüp** arzusuyla birgün atına binüp şahrāya çıkup gitmişdi ([3a/12] s.33)
- bir zamān **fikr idüp** tahsin ve āferin eyledi ([11a/4] s.37)
- ebu'l-muhsin bunlar ile çok **şoḥbet idüp** āḥir emrine muṭi' olup ([15a/10] s.40)
- esbāblarımızı **yağma idüp** ve seniñ mālūñ dāhı yağma eylediler ([15a/21] s.40)
- dermān idüp** kaldıramadılar ([20a/18] s.43)
- hemān şāh-ı merdān puşudan çıkup zülfikār'ı **'üryān idüp** ra'divāri na'ra urup kāfir çerisine girdi ([141a/16] s.102)
- irte olucaḡ gördi ki seyāf şāh tarafında zebūn olan leşkerler gelüp şāhin şāh önünde **feryād idüp** çāk-ı giribān eylediler ve iytidiler ([142a/16] s. 102)
- bu tarafda şāh, vezirleriyle **şoḥbet iderken** taşrada bir galabalık peydā oldu ([143a/6] s.103)
- cümle vilāyetlerim zabṭ eyledi ve kalan leşkerimi kendi dinine da'**vet idüp** müslimān eyledi ([143a/12] s.103)
- bir iklimi kendüye **tābi' idüp** zabṭ ide ([143a/20] s.103)
- ḫālim saña ma'lūmdur, deyüp dört yaña **naẓar iderken** gördi ki karşıdan bir toz belürdi ([154a/3] s.108)
- arab begleriniñ yanına gelüp **seyr iderken** gördi ([178a/7] s.121)
- meger bunlar ta'ām **cengi iderken** bir kaç kişi yoldan geçerlerdi ([178a/15] s.121)
- geliñ ben size **ceng itmeksizin** bu ḡal'ayı āsānıḡ-ıla alayım ([184a/3] s.124)
- pes merḡūş karşıdan gelüp **ḡamle idince** mālīk-i ejder sıçrayup ([197a/16] s.132)
- şāhin şāh'ın kızını **esir idüp** vilāyetine götürdi ([214a/19] s.140)
- bu taraftan islām 'askeri dāḡı **ḡamle kılup** iki leşker birbirine şöyle girdi ([150a/5] s.106)
- sa'd dāḡı kızını ile bunlara **muḡābil olup** karşı varup ḡamle kıldılar ([3a/6] s.33)
- ammā iki kişi biñ kāfire n'eylesün, āḡir **zebun olup** tākatları ḡalmadı ([3a/8] s.33)
- bi-ḡuẓur olup** dördüncü gün birder vilāyete gelmiş ([3a/14] s.33)

ali bir vaç gündür ki zülfikār'ı kuşanup **ve düldül'e süvār olup** gitmişdir ([5a/1] s.34)
 hemān-dem düldül'e **süvār olup** sarāy kapusına gelüp ([7a/5] s.35)
peşimān olup zabt idemezsin ([8a/13] s.36)
 cebrā'il -'aleyhi's-selām- nāzik **nāzil olup** server-i kā'ināta cenābu rabbü'l- izzetden
 selām getirüp ([11a/6] s.37)
 zengi eşitdikde **pür-āteş olup** kakıyup ([14a/1] s.39)
 dāhı cüst atılup zengi ile **muḳābil olup** cenge başladılar [14a/3] s.39)
 seyāf şāh'ın ceng haberin eşidüp **pür-āteş olup** işāret eyledi ([19a/20] s.42)
 āhır **zebūn olup** tākātı kalmadı ([19a/20] s.42)
 mel 'ūn çok olmağ-ıla **ḡālib olup** ikisini dāhı tutup bağladılar ([20a/1] s.42)
çün leşker pehlivānlarını helāk olduğunu görünce her biri bir tarafa kaçdı ([142a/1] s.102)
 yedi kerre yüz biñ nāmudār pehlivānlar **pür-yaraḳ olup** ve nice biñ kāfirler ellerine
 kemend alup bir yere gizlendiler ([145a/3] s.104)
 andan soñra sā'ir kāfir cerise yüz elli **şāf olup** tırdılar ([148a/4] s.105)
 diviñ **helāk olduğunu göricek** bir kerre eşek gibi bağırdı ([168a/9] s.115)
 ammā **yokuş olduğundan** 'alī'niñ dizleri ditremege başladı ([203a/10] s.135)
 pes Şāh-ı Merdān **muḳayyed olmayup** içerü girdi ([219a/16] s.143)

4.11.4.1.2. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbeklerinin Nesne Görevinde

10 örnekte tespit edildi:

çün **kal'a begi mālīk-i ejder'ın müslimān olduğunu** ve gülīstān-ı bānū dāhı anıñ dīnine
 döndigin duyup hemān bir yere cem' oldılar ([153a/2] s.107)
 Ali'niñ na'rasın eşidince kuyudan **ḡalāş olduğunu** bildiler ([162a/4] s.111)
 mü'min ile **ceng itmeyi**.begenmedi ([40a/2] s.53)
 üç serveri **helāk itmesi** muḳarrerdir ([42a/2] s.54)
 andan çok divler **ve** perilerle **ceng itsev** gerekdir ([49a/16] s.58)
 yārenlerini dār ağacına **berdār eylemesini** emr eyledi([42a/12] s.55)
 iḡzar-ı Zemin'i **feth eylese** gerekdir ([47a/14] s.57)
 billūr-ı A'zam'a degin **hüküm eylese** gerekdir ([47a/16] s.57)
 hünerlerin **arż eylese** gerekdir ([88a/16] s.77)

4.11.4.1.3. İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbeklerinin Yer Tamlayıcısı

8 örnekte tespit edildi:

*acabā bu nā-bekār divlere n'eyler ola, deyüp **halāş eyledigine** peşīmān oldı* ([169a/12] s.116)

*ebu'l-muhsin elli kişi ile ol mişelik içine **şikār itmege** gitdi* ([136a/21] s.100)

*meger hicāz zengi on biñ kâfirlerle mü'minleri **zebūn itmege** giderlerdi* ([138a/11] s.100)

*kal'alarınıñ adı kişver-i keşān idi ve **helāk olan beglere** şātır zengi dirlerdi* ([15a/15] s.40)

*şāhin şāh vezirleriyle şāh-ı merdān'ıñ hikāyetin söylemekde ve günāgünā **tedbir itmekde** olsunlar* ([144a/9] s.103)

*pes hz. şir-i yezdān fırsatı **ihsān iden cenāb-ı vācibü'l-vücūd'a** şükürler eyledi* ([151a/1] s.106)

*mel'ün divi **helāk itmege** sa'y ider* ([172a/2] s.117)

*pes dilāverleriñ her biri bir tarafa gemi **tedārik itmege** gitdiler* ([190a/7] s.127)

4.11.4.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Bu yapıdaki birleşik fiiller yüklem işlevinden sonra en sık zarf işlevinde kullanılırlar. Yanı sıra nesne ve yer tamlayıcısı görevleri de tespit edildi.

4.11.4.2.1. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin Zarf Görevinde

39 örnekte tespit edildi:

***göziñi aç deyü** tenbih eyledi* ([140a/17] s.101)

*aña dahı **göz açdırmayıp** iki pāre eyledi* ([148a/19] s.105)

*hemān-dem atından inüp ol çeşmeden ābdest **alup** öyle namāzını edā eyledi* ([3a/19] s.34)

*pes şāh-ı merdān sâ'dı vakḳāş'dan ve leşkerden **haber alıcaḳ** dönüp leşkere geldi* ([215a/1] s.140)

*şaflar **ālāylar bağlayup** tırdılar* ([30a/19] s.48)

*bu mel'ü beni **ḡāfil bulup** kapmışlar* ([136a/16] s.99)

*arslan mişāli mel'ünlarıñ qarşusunda at **başın çeküp** tırdı* ([30a/21] s.48)

- şāh-ı merdān'ın baş kademine koyup **özürler diledi** ([52a/3] s.59)*
- oğullarının **günāhın** ve **şuçın diledi** ([52a/4] s.59)*
- hāverān bu sözi eşitdikde **ğazaba gelüp** eyitdi ([9a/9] s.36)*
- hāverān bunu gördikde **ğazaba gelüp** eyitdi ([10a/3] s.37)*
- ebu'l-muhsin **ğazaba gelüp** bir na'ra urup mel'unı şaşırdı ([14a/5] s.39)*
- bu söz hāverān'a **güç gelüp** eyitdi ([48a/18] s.58)*
- mü'minler ebu'l-muhsin'i görünce **ğayrete gelüp** iki biñ zengiyi toprağa bıraktılar ([137a/21] s.100)*
- pes şeṭṭāt **ğazaba gelüp** hamle kıldı ([211a/20] s.139)*
- kalan kâfirler bu hâli göricek **tākat getüremeyüp** kaçdılar ([30a/13] s.48)*
- bunlar dahı **tekbir şalavāt getürüp** kâfirlere hamle kıldılar ([146a/18] s.104)*
- ba'dehu **tekbir şalavāt getürüp** gül Beng-i muḥammediyyeyi çeküp ([148a/7] s.105)*
- çün mālīk-i ejder ebu'l-muhsin'in geldiğin göricek **'aqlı başından gidüp** yüzi üzerine düşdi ([154a/15] s.108)*
- bir zamāndan soñra şāh **baş kaldırup** iytdi ([88a/12] s.77)*
- hāce 'amrı dahı **taban kaldırup** bir dem içinde kal'a-i hicāz'a yetişdi ([147a/15] s.105)*
- andan yine **taban kaldırup** şāh-ı merdān'ın huzūrına geldi ([147a/17] s.105)*
- dahı **parmak kaldırup** imām önünde müslimān oldılar ([223/19] s.135)*
- sağlığından **ümid kesüp** yüzini haqq dergāhına tutup iytdi ([153a/21] s.107)*
- cümlesi birden **baş koyup** teslim oldılar ([14a/19] s.39)*
- kılıç sallamadan** kolları yoruldu ([3a/9] s.33)*
- mel'un bir kaç kerre **başın şallayup** emr eyledi ([149a/18] s.106)*
- bir ince tağ **yolu tutup** kaçdı ([51a/1] s.59)*
- pes ebu'l-muhsin dahı gönlünden haqq sübhāne ve ta'ālā dergāhına **yüz tutup** iytdi ([139a/12] s.101)*
- ebu'l-muhsin **ğazaba gelüp** bir na'ra urup mel'unı şaşırdı ([14a/5] s.39)*
- hemān-dem seyāf şāh **na'ara urup** ilerü varup eyitdi ([19a/9] s.42)*
- sa'd'ı ve seyāh'ı **bende urup** zindāna kodılar ([20a/10] s.43)*
- üç kerre **na'ra urmağ-ıla** leşkerimden biñ iki yüz erleriñ ödi yarıldı ([45a/19] s.56)*
- ebu'-muhsin dahı **na'ra urup** elli kişi birden hamle eylediler ([137a/19] s.100)*
- zülfiķār'ı 'üryān idüp **ra'divāri na'ra urup** kâfir çerisine girdi ([141a/17] s.102)*
- pes şāh-ı merdān na'radan soñra zülfiķār'a **el urup** kâfirlere hamle kıldı ([146a/8] s.104)*
- pes bu taraftan esedullāhi'l-gālib 'ali bin ebi tālib –keremallāhu vechehu- ḥazretleri üç*

kere beyābāni na'ralar urup kâfirleri kırmağa başladı ([146a/20] s.104)
hemān şir-i hudā şevk-ıla na'ra urup biñ kâfire karşı vardı ([149a/21] s.106)
hiç mecāl virmeyüp helāk iderim ([28a/8] s. 47)

4.11.4.2.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin Nesne Görevinde

2 örnekte tespit edildi:

ola ki mü'minlerden birine rāst gelesiñ didi ([151a/8] s.106)
şuçıñı dileyim didi ([31a/5] s.48)

4.11.4.2.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbeklerinin Yer Tamlayıcısı Görevinde

5 örnekte tespit edildi:

mel'ünlar ise bir darb urmağa kâdir olmadılar ([212a/13] s.139)
başladı bu ejderhā ağızından od saçmağa ve 'ali üzerine hamlem itmege ([136a/30] s.247)
bir ata eyer urmağa kâdir olamadınız ([9a/10] s.36)
yedigiz etmek harām olsun ki bu kadar 'asker bir ata eyer urmağa kâdir degilsiniz ([9a/13] s.36)
bunlara cevāb virmege bi-mecālīm ([154a/5] s.108)

4.11.4.3. Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

Bu yapıdaki birleşik fiiller yüklem işlevinden sonra en sık zarf işlevinde kullanılırlar. Yanı sıra yer tamlayıcısı görevinde kullanıldığı da tespit edildi.

4.11.4.3.1. Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbeklerinin Zarf Görevinde

7 örnekte tespit edildi:

ammā hazret-i 'ali kanber'i bulamayup mel'ül oldu ([21a/12] s.43)
kalan kâfirler bu hâli göricek tākāt getüremeyüp kaçdılar ([30a/13] s.48)
gayretinden tūramayup gice içinde ata binüp ([138a/6] s.100)
kalanı tākāt getüremeyüp tārūmār oldu ([177a/7] s.120)
kalan 'asker tūramayup kaçdılar ([179a/9] s.121)
hemān şahrāda otlayup tūrurken hāfiften bir nidā geldi ([43a/10] s.55)
içüp tūrurken emr eyledi ([139a/4] s.100)

4.12. Fiilimsi Öbekleri

4.12.1. İsim-Fiil Öbekleri

İsim-fiil öbeği, fiillerden master ekleriyle türetilerek kendilerinden önce gelen ögelerle birlikte oluşturdukları sözcük öbeğidir. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde yalnız -mak/-mek eki ile yapılmış isim fiil öbeğiyle karşılaşıldı.

4.12.1.1. Yapı Bakımından İsim-Fiil Öbekleri

4.12.1.1.1. “-mak/-mek” Eki ile Yapılmış İsim-fiil Öbekleri

Fiile ses uyumu kurallarına göre getirilir ve fiillerden iş ve hareket isimleri yapar. 66 örnekte tespit edildi:

öyle ağacdan ve altundan **düzme** pūta secde itmem ([12a/21] s.38)

mü'min ile **ceng itmeyi** beğenmedi ([40a/2] s.53)

mağlūb'olmağa yüz tutdı ([41a/3] s.54)

yārenlerini dār ağacına **berdār eylemesini** ([42a/12] s.55)

hāverān'ın gelmesine muntazır тұrurken bir haber geldi ([133a/3] s.98)

şikār itmege gitdi ([136a/21] s.100)

getürmege gidiyor ([137a/13] s.100)

zengiler gürūh gürūh **çıkmağa** başladılar ([138a/10] s.100)

şöyle atdır kim andan on günlük yolu bir günde alur ve hergiz **yorulmak** bilmez ve on gün nesne yimese ve şu içemese kayurmaz [8a/9] s.36)

arablar içinde **virilmek** ādet degildir [8a/17] s.36)

yedigiz etmek harām olsun ki bu kadar 'asker bir ata eyer urmağa kâdir degilsiniz [9a/13] s.36)

ey mel'unlar! **ne demek** istersiniz? [14a/17] s.39)

bağdı kim bir kimse zūlfikār'ı **almağa** çalışur ([20a/20] s.43)

kan ise **siller gibi akmağa** başladı ([26a/20] s.46)

dönüp şevk-ile kâfirleri **kırmağa** başladılar ([30a/11] s. 48)

bir tarafa dahı otlamağa gider"([38a/18] s.53)

almağa mecāli olmadı ([39a/2] s.53)

buña birer birer varmak olmaz ([40a/8] s.53)

deprenmege mecāli kalmadı ([40a/19] s.54)

kâfirlerin dahı birden kırmağa başladı ([44a/9] s.55)

- ol gün ilerü varmağa* hâzret-i 'âli'niñ ([44a/14] s.56)
- bir adım ilerü gitmege* mecâlleri kalmadı ([44a/21] s.56)
- üç kerre na'ra urmağ-ıla* leşkerimden biñ iki yüz([45a/19] s.56)
- bir adam önüne turmağ-ıla* kâdir olamadı ([46a/3] s.56)
- imdi *buniñ elinden kurtulmağa* iki nesne vardır ([46a/8] s.56)
- ikiden birini itmek* gerekdür ([46a/8] s.56)
- iki nesneniñ biri dinine girmek* ([46a/11] s.56)
- cümle kâ'inâtı *kün dimekle* var iden tañrı'ya tap ([47a/3] s.57)
- bâri erkenden gitmek* gerekdir ([48a/14] s.58)
- ol diyâra gitmek* baña farz oldu ([50a/5] s.58)
- kan ise gövdeleri tañıl demedi gibi götürmege* başladı ([50a/17] s.59)
- birbirini başa başa tağılmağa* başladı ([50a/19] s.59)
- sen *anlarıñ sözleriñ eşitmege* tākāt getüremezsiñ ([59a/5] s.63)
- ol div hemân kılıç ile iki pâre eylemek* kaşdına hamle ider ([60a/21] s.64)
- havız içindeki arslanıñ ağızından burnından kan akmağa* başladı ([61a/18] s.64)
- anları bâñıl itmege* cehd eyle ([72a/10] s.69)
- ol tağıñ yolu gāyet ve ince yol olmağ-ıla* yolda bir adam güc-ile yürür idi ([75a/3] s.71)
- bunları *kırmağa* başladı ([75a/19] s.71)
- çün mālîk-i ejder bu sözi eşidince *ğayretinden deprenmege* başladı ([88a/6] s.77)
- kaçan kıza yapışmak* dileseler kız feryād iderdi ([135a/12] s.99)
- meger hiçāz zengi on biñ kâfirlerle mü'minleri zebün *itmege* giderlerdi [138a/10] s.100)
- çün mel'ün meclis kurup *içmege* başladı [139a/4] s. 100)
- tennürı kızdırdılar *ebu'l-muhsin'i pişirmek* için [139a/5] s. 101)
- bunlara *cevāb virmege* bi-mecālim [154a/5] s.108)
- sa'dı vaqqāş'la *göndermekde* iken anı gördi ki hāverān'dan adam geldi ([10a/17] s.37)
- hâzret-i 'âli ardınca kandasın iñzar-ı zemin, deyüp gitmekde* olsunlar ([11a/18] s.38)
- leşker dañı hemân *gelmekde* ([27a/11] s.47)
- müşāvere itmekde* olsunlar ([51a/13] s.59)
- el kaldırup du ũ itmekde* olsunlar ([62a/7] s.64)
- kandasın iñzar-ı zemin, deyüp gitmekde* ([133a/2] s.98)
- ebu'l-muhsin'iñ çadırına toğrı gelmekde* ([133a/7] s.98)
- zengiler dañı gürüh gürüh gelmekde*"([138a/19] s.100)
- ol gün anda olup irtesi gün yola revān olup gitmekde* olsunlar ([140a/11] s.101)

*ol adam daḥı şāh-ı merdān tarafına **gitmekde** olsun ([143a/5] s.103)*
*şāhin şāh vezirleriyle **şāh-ı merdān'ın hikāyetin söylemekde** ve gūnāgūnā tedbir*
***itmekde** olsunlar ([144a/9] s.103)*
*çün ḥāce 'amrı, mü'min 'askerini **aramakda** ve şāhin şāh tahtında **oturmakda***
([152a/5] s.107)
*hz. 'ali, seyāf şāh ile kal'a karşusunda **beklemekde** olsun ([152a/7] s.107)*
*pes şāh-ı merdān şāh-ı tūrān karşusunda kürsi üzerinde **oturmakda** 'amrı daḥı bıçağın*
omuzına urup ([220a/1] s.143)
*ammā ey şāh! **anı şormakdan** murādın nedir ([12a/5] s.38)*
*ey ḥāki! seniñ **şormakdan** murādın nedir ([59a/1] s.63)*
***bu vilāyete gelmekden** muradı nedir? ([99a/11] s.82)*
*yatdığını göricek tennūri **kızdırmakdan** ferāğāt eyleyüp ([139a/10] s.101)*

4.12.1.2. İsim-Fiil Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri

4.12.1.2.1. İsim-Fiil Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması

5 örnekte tespit edildi:

***ikiden birini itmek** gerekdür ([46a/8] s.56)*
*arablar içinde **virilmek** ādet degildir [8a/17] s.36)*
*kaçan **kıza yapışmak** dileseler kız feryād iderdi ([135a/12] s.99)*
***ol diyāra gitmek** baña farz oldu ([50a/5] s.58)*
*buña **birer birer varmak** olmaz ([40a/8] s.53)*

4.12.1.2.2. İsim-Fiil Öbeğinin Nesne Görevinde Kullanılması

1 örnekte tespit edildi:

***mü'min ile ceng itmeyi** beğenmedi ([40a/2] s.53)*

4.12.1.2.3. İsim-Fiil Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması

27 örnekte tespit edildi:

***mağlūb olmağa** yüz tutdı ([41a/3] s.54)*
*zengiler **gürūh gürūh çıkmakğa** başladılar ([138a/10] s.100)*
***şikār itmege** gitdi ([136a/21] s.100)*
***getürmege** gidiyor ([137a/13] s.100)*

kan ise siller gibi akmaya başladı ([26a/20] s.46)
dönüp şevk-ile kâfirleri kırmaya başladılar ([30a/11] s. 48)
bir tarafa dağı otlamaya gider ([38a/18] s.53)
deprenmege mecâli kalmadı ([40a/19] s.54)
kâfirlerin dağı birden kırmaya başladı ([44a/9] s.55)
bir adım ilerü gitmege mecâlleri kalmadı ([44a/21] s.56)
ammâ ey şâh! anı şormağdan murâdıñ nedir ([12a/5] s.38)
ey hâki! seniñ şormağdan murâdıñ nedir ([59a/1] s.63)
bu vilâyete gelmekden murâdı nedir? ([99a/11] s.82)
yatdığını göricek tennürü kızdırmağdan ferâğât eyleyüp ([139a/10] s.101)
bunlara cevâb virmege bi-mecâlim [154a/5] s.108)
imdi buniñ elinden kurtulmaya iki nesne vardır ([46a/8] s.56)
kan ise gövdeleri tahıl demedi gibi götürmege başladı ([50a/17] s.59)
birbirini başa başa tağılmağa başladı ([50a/19] s.59)
sen anlarıñ sözleriñ eşitmege tākāt getüremezsiñ ([59a/5] s.63)
haviz içindeki arslanıñ ağızından burnundan kan akmağa başladı ([61a/18] s.64)
anları bāṭıl itmege cehd eyle ([72a/10] s.69)
ol tağıñ yolu gāyet ve ince yol olmağ-ıla yolda bir adam güc-ile yürür idi ([75a/3] s.71)
bunları kırmaya başladı ([75a/19] s.71)
çün mālīk-i ejder bu sözi eşidince gayretinden deprenmege başladı ([88a/6] s.77)
meger hicāz zengi on biñ kâfirlerle mü'minleri zebūn itmege giderlerdi [138a/10] s.100)
çün mel'ūn meclis kurup içmege başladı [139a/4] s. 100)

4.12.1.2.4. İsim-Fiil Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması

3 örnekte tespit edildi:

üç kerre na'ra urmağ-ıla leşkerimden biñ iki yüz erleriñ ödi yarıldı ([45a/19] s.56)
bir adam önüne turmağ-ıla kâdir olamadı ([46a/3] s.56)
tennürü kızdırdılar Ebu'l-Muḥsin'i pişirmek için [139a/5] s. 101)

4.12.1.2.5. İsim-Fiil Öbeğinin Yüklem Görevinde Kullanılması

2 örnekte tespit edildi:

iki nesneniñ biri dinine girmek ve *biri harâcı kabul itmek* ([46a/11] s.56)

bāri erkenden gitmek gerekdir ([48a/14] s.58)

4.12.2. Sıfat Fiil Öbekleri

Sıfat-fiil öbeği, sıfat-fiil eki almış bir fiil ve çekime girmeyen temel öge olarak kendisine bağlı yardımcı ögeler ile oluşan sözcük öbeğidir. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirlediğimiz sıfat fiil öbekleri yapı bakımından ayrı başlıklar altında sıralandı.

4.12.2.1. Yapı Bakımından Sıfat-Fiil Öbekleri

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde kullanılan sıfat-fiil öbeklerinin toplam kullanım sıklığı 117'dir. Kullanım sıklığı en çok olan sıfat-fiil öbeği ise 64 sıklıkla *-an/-en* eki ile yapılmış sıfat-fiil öbeğidir. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit edilen sıfat fiil öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

4.12.2.1.1. “-an/ -en” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek fiillerden şimdiki zaman, geniş zaman anlamını taşıyan sıfatlar yapar. 64 örnekte tespit edildi:

*yanına **gelen** adamdan **toğuz adamı helāk** eyledi* ([9a/6] s.36)

*şāh-ı merdān tuhfeleri bir kise içine vaz '-ı mühr idüp **gelen** adamla gönderdi* ([10a/19] s.37)

*ancağ **begimizi helāk iden** bunuñla nice idelim?* ([14a/16] s.39)

*kal 'alarınıñ adı kişver-i keşān idi ve **helāk olan** beglere şātır zengi dirlerdi* ([15a/15] s.40)

*küşur-i keşān'da **olan** şātır zengi begi bu hāle kodı* ([16a/1] s.40)

*ol kıızı ve bend içinde **olan** kişiyi bana getirin* ([18a/19] s.42)

***karşusunda turan** 'asker tamām otuz biñ kāfirdir* ([26a/7] s.46)

*ol **helāk olan** pehlivān yerine beş yüz bāzırgān* ([28a/4] s.47)

*'alemi **götüren** bir uzun boylu yigit başı 'alemle berāberdir* ([30a/7] s.48)

*mecrūhlı üstlerinde **olan** esbābları kızıl kana* ([37a/6] s.52)

*ol şāfda **olan** kāfirleriñ cümlesi atlarından* ([40a/13] s.54)

*hazret-i 'ali meydān ortasında **yayan** turur* ([41a/7] s.54)

*cümle kā'inatı kün dimekle **var iden** tañrı'ya tap* ([47a/3] s.57)

*sarāydan **taşra olan** begler* ([47a/21] s.57)

*ol yola **giden** çeri ölüp* ([48a/20] s.58)

- ol yollara giden şusuzlıktan bi-taş olup ([49a/12] s.58)*
- şehirlerde olan kilisaları yıkup ([52a/9] s.58)*
- kan akmış, ol akan kanı izleyüp ([57a/10] s.62)*
- ol arslanın ağzından akan şu ile bir miqdār şulanurlardı ([62a/1] s.64)*
- ol āvāz gelen yere bir miqdār gitdi ([71a/10] s.69)*
- eşiğe bağan kişiye helāk iderdi ([71a/14] s.69)*
- ol miḥlar eşiğe bağan kişiniñ tamām başına inüp ([71a/16] s.69)*
- andan şāh-ı merdān āvāz gelen yere vardı ([75a/7] s.71)*
- divler şu götüren develeri yağma eylediler ([75a/20] s.71)*
- bu giden kız kimindir? ([83a/16] s.75)*
- bahādur olan meydānım gelsün ([89a/20] s.78)*
- bu kitābı yazana ve okuyana ve dinleyene rahmet eyleye ([93a/21] s.79)*
- kalın kāfirleri bir an içinde kılıçdan geçürdi ([97a/7] s.81)*
- şimdi bize lāyık olan budur ki kalkup ([132a/17] s.98)*
- islām'a lāzım olan şeyleri bir hoşca ta'lim eyledi ([134a/5] s.98)*
- andan āvāz gelen yere bir miqdār gitdi ([135a/6] s.99)*
- pes bu elli biñ kāfiriñ serdārı olan pehivān-ı ikrāş bir pehlivān emr idüp iytdi ([141a/3] s.102)*
- irte olucağ gördi ki seyāf şāh tarafında zebūn olan leşkerler gelüp şāhin şāh önünde feryād idüp çāk-ı giribān eylediler ve itidiler ([142a/15] s. 102)*
- ey şāh! bilmiş ol ki o didigiñ kaşamşam 'ali'dir ve kızını alan pehlivāna daḥı mālīk-i ejder dirler ([144a/7] s.103)*
- bu tarafda şāhin şāh eli altında olan kal'alara ve şehirlere adam gönderüp 'asker da'vet eyledi ([144a/13] s.103)*
- zirā bunıñ elinden cigerim hūn oldu ve bunca leşkerimi helāk eyledi ve vilāyetimi döge döge elimden alan budur ([145a/14] s.104)*
- işbu şahrādaki olan leşkeri gördün mi ([145a/20] s.104)*
- ol puşudaki olan pehlivānlar bu işāreti göricek yedi yüz kāfir bir uğurdan çıkup ([146a/2] s.104)*
- pes hz. şir-i yezdān furşatı ihsān iden cenāb-ı vācibü'l-vücūd'a şükürler eyledi ([151a/1] s.106)*
- gördi ki tahkik gelen ebu'l-muhsin'dir ([154a/12] s.108)*
- gel imdi gör kāfirleriñ başına kopan kıyāmeti ([155a/5] s.108)*
- kāfirleri tağıdup baḳdı, gördi ki bu yatan mālīk-i ejder'dir ([154a/21] s.108)*

*işte ölmüş ve bu **gelen** leşker tamām on biñdir ([155a/8] s.108)*

*bu şimdiki **erim olan** ([164a/7] s.113)*

*pes aña **lāyık olan** bu idi ([220a/8] s.144)*

4.12.2.1.2. “-duk/-dük” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu ve ses benzeşme kurallarına göre eklenerek fiillerden geçmiş ve geniş zaman anlamında sıfat-fiiller yapar. 43 örnekte tespit edildi:

*ol maḥalde şabāḥ olmağ-ıla ḥazret-i 'ali şehir önünde çayır **oldığı** yere gelüp ([22a/8] s.44)*

***ḥazret-i 'ali'yi gördiği** gibi bildi ([23a/17] s.44)*

la in şaşırdığından men ine kâdir olamayup ([14a/6] s.39)

***nısfu'l-leyl olduğundan** bāsubānlarıñ üzerine çıka geldi ([16a/17] s.41)*

*ḥazret-i şir-i ḥudā bu kadar kâfirin **çıkdığına** biraz fikr eyledi ([26a/2] s.46)*

*pes ol kâfir dahı **bidād'a eşitdiğin** takrir eyledi ([28a/14] s.47)*

*mel 'ün ḥazret-i 'ali'yi **alamadığına** gāzablanup ([31a/9] s. 49)*

*küffār çerisi bu heybeti göricek ḥazret-i şāh-ı merdān **oldığın** bildiler ([31a/14] s.49)*

*içlerine ḥavf düşüp **turdukları** yerden kuruyı kaldılar ([31a/15] s.49)*

*askere **beg olduğın** ([33a/19] s. 50)*

*kal 'a ḥalkı ebu'l-muḥsin'e cān-ı göñülden kul **oldığın** ([33a/20] s. 50)*

*bunlarıñ **kırdığını** bir bir haber viridi ([33a/21] s.50)*

*ḥazretleriniñ **oldığı** cevābını tutup ([43a/21] s.55)*

***turdukları** yerden kuruyı kaldılar ([44a/20] s.56)*

*yārānlarını **kurtardığı** şevkinden ([45a/1] s.56)*

*hemān heybetle ceng **itdiğini** ([45a/13] s.56)*

*tutmazsan sen **bildigiñ** işle ([46a/17] s.57)*

*ol **gördigiñ** at ([47a/12] s.57)*

*pes zinhār-ı ḥāver bunlardan bu hikmeti **gördiği** ([47a/20] s.57)*

*bizim **tapdığımız** din bāṭıl imiş ([48a/8] s.57)*

*dön girü **geldigiñ** yola git ([59a/3] s.63)*

*saña **istedikleriñ** vireyim, didi ([70a/16] s.69)*

*hiç ādemizādeniñ buraya **geldiği** yokdur ([75a/14] s.71)*

*ḥazret-i 'ali **şular döküldiğine** gāzab-nāk olup ([76a/5] s.71)*

*şāh-ı merdān şāhin şāh diyārına **kadem başdığı** zamān mü'min 'askerine tenbih eylemiş.*

([99a/14] s.82)

ammā ṣāh-ı 'ankā'dan ayrıldığı zamān dimişdi ([134a/9] s.98)

ey yārālar! ṣāh-ı 'ankā'nıñ didigi maḳām bu olmasun ([134a/15] s.99)

ṣāh-ı 'ankā'nıñ didigi gibi çıkmadı ([134a/21] s.99)

leşker ebu'l-muḥsin'in gelmedigine melūl oldu ([137a/2] s.100)

zengileriñ gittigi yola gitdi ([138a/7] s.100)

mel'ūn ebu'l-muḥsin'i tutduğına sevinüp ṣarābı ziyāde içüp mest oldu ([139a/7] s.101)

sizi uçmağıma koyam, deyüp āvāz geldiği yere ḥāce 'amrı varıcak [151a/20] s.107)

eger müslimān oldığımı tıyarlarsa babama haber virürler ([152a/19] s.107)

çün mālīk-i ejder ebu'l-muḥsin'in geldiğin göricek 'aklı başından gidüp yüzi üzerine düşdi ([154a/15] s.108)

kāfīrlar mālīk-i ejder'in düşdiğini gördikleri gibi üzerine hücum eylediler ([154a/17] s.108)

sa'dı vaḳkāş daḥı olduğu gibi haber virdi" ([158a/14] s.110)

seyyāre'ye gittigin haber alup ([185a/17] s.125)

4.12.2.1.3. “-acak/-ecek” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek fiillerden gelecek zaman anlamında sıfat-fiiller yapar. 5 örnekte tespit edildi:

başına geleceğini bilüp ([50a/20] s.59)

kendini yeyeceklerini aḥladı ([139a/7] s.101)

bu taraḑdan islām 'askeri daḥı ḥamle kılup iki leşker birbirine şöyle girdi kim at ayağından yer yüzine ayak başacaḳ yer ḳalmadı ve tozlar ḳabarup gök yüzine direk direk oldu ([150a/7] s.106)

veziriñ kitābı gerçek ola ki iş yine varacağın bulup ([33a/13] s.50)

4.12.2.1.4. “-maz/-mez” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek fiillerden geniş zamanın olumsuzluk anlamında sıfat-fiil yapar. 1 örnekte tespit edildi:

ḳılıcım keser kesmez bir kerrecük olsun uyarım ([173a/17] s.118)

4.12.2.1.5. “-muş/-miş” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek fiillerden geçmiş zaman anlamlı sıfat-fiil yapar. 2 örnekte tespit edildi:

ḥāverān dāhı dūrlı zinetle düzülmüş kürsiler üzerinde begler vezirler üzerinde yerlū yerince oturmuşlar ([7a/6] s.35)
gördi ki leşker birbirine karışmış cengi derler ([137a/19] s.100)

4.12.2.2. Sıfat -Fiil Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri

Hazret-i ‘Ali Cenkləri’nde sıfat-fiil öbeklerinin özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem işlevinde kullanıldıkları tespit edilmiştir.

4.12.2.2.1. Sıfat-Fiil Öbeğinin Özne Görevinde Kullanılması

17 örnekte tespit edildi:

ol yolları bilen var mı ([11a/11] s.37)
meger bu gelen zengi’niñ çerisi imiş ([14a/10] s.39)
ey niğar! bu gelen ta’ife yavuz melunlara benzer ([19a/2] s.42)
uş şimdi gelen dahı mālīk-i ejder'dir ([34a/6] s.50)
şimdi gelen pehlivān kimdir? ([34a/12] s.50)
ol yollara giden şusızlıktan bi-ṭaḳ olup ([49a/12] s.58)
nuşret ve fırsat viren cenāb-ı ḥaḳḳ'a şükürler eyledi ([129a/15] s.96)
bahādur olan meydānım gelsün ([89a/20] s.78)
şimdi bize lāyık olan budur ([132a/17] s.98)
gördi ki taḥḳīḳ gelen ebu’l-muḥsin’dir ([154a/12] s.108)
kāfirleri tağıdup baḳdı, gördi ki bu yatan mālīk-i ejder’dir ([154a/21] s.108)
pes aña lāyık olan bu idi ([220a/8] s.144)
ol gördiḡ at ([47a/12] s.57)
yā şimdi bu gelen ebu’l-muḥsin’dir ([154a/6] s.108)
zirā bunıñ elinden cigerim ḥūn oldı ve bunca leşkerimi helāk eyledi ve vilāyetimi döge elimden alan budur ([145a/14] s.104)

4.12.2.2.2. Sıfat-Fiil Öbeğinin Nesne Görevinde Kullanılması

11 örnekte tespit edildi:

*küffār çerisi bu heybeti göricek **Hazret-i Şāh-ı Merdān oldıgın** bildiler ([31a/14] s.49)
askere beg oldıgın ve **kal'a halkı Ebu'l-Muhsin'e cān-ı gönülden kul oldıgın** beyān
eyledi ([33a/20] s. 50)*

***bunlarıñ kırdıgını** bir bir haber virdi ([33a/21] s.50)*

*tutmazsan sen **bildigiñ** işle ([46a/17] s.57)*

*saña **istedikleriñ** vireyim ([70a/16] s.69)*

***seyyāre'ye gitdigin** haber alup ([185a/17] s.125)*

*veziriñ kitābı gerçek ola ki iş yine **varacağın** bulup ([33a/13] s.50)*

*başına **geleceğini** bilüp ([50a/20] s.59)*

***kendini yeyeceklerini** añladı ([139a/7] s.101)*

*eger **müslimān oldıgını** tıyarlarsa babama haber virürler ([152a/19] s.107)*

4.12.2.2.3. Sıfat-Fiil Öbeğinin Yer Tamlayıcısı Görevinde Kullanılması

5 örnekte tespit edildi:

***bu kitābı yazana ve okuyana ve diñleyene** rahmet eyleye ([93a/21] s.79)*

*hazret-i 'Ali **şular döküldigine** gazab-nāk olup ([76a/5] s.71)*

*hazret-i Şir-i Hudā **bu kadar kāfiriñ çıkdıgına** biraz fıkır eyledi ([26a/2] s.46)*

*leşker **Ebu'l-Muhsin'in gelmedigine** melül oldı ([137a/2] s.100)*

*mel'ün **Hazret-i 'Ali'yi alamadıgına** gāzablanup ([31a/9] s. 49)*

4.12.2.2.4. Sıfat-Fiil Öbeğinin Zarf Görevinde Kullanılması

2 örnekte tespit edildi:

***la in şaşırdıgından** men ine kādır olamayup ([14a/6] s.39)*

***nışfu'l-leyl oldıgından** bāsubānlarıñ üzerine çıka geldi ([16a/17] s.41)*

4.12.3. Zarf-Fiil Öbekleri

Fiillere getirilen eklerle yapılan fiil çekimine girmeyen tümcede yüklemi çeşitli taraflardan etkileyen sözcüklere zarf-fiil denir.

4.12.3.1. Yapı Bakımından Zarf-Fiil Öbekler

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde kullanılan zarf-fiil öbeklerinin toplam kullanım sıklığı 207'dir. Kullanım sıklığı en çok olan zarf-fiil öbeği 77 sıklıkla *-ıcak/-icek* eki ile

yapılmış zarf-fiil öbeğidir. Sonrasında ise 60 sıklıkla *-ken/-iken*; 24 sıklıkla *-ınca/-ince*; 19 sıklıkla *-dUktA/-dİktA*; 16 sıklıkla *up-/üp* eki ile yapılmış zarf-fiil öbekleri gelir. Bu yapıların dışında diğerleri ise birkaç kullanımla sıklığı daha az tespit edilmiştir.

4.12.3.1.1. “-up/-üp” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek kendisinden sonra gelen fiillerin zaman, sebep ve durum bakımından bağ kurar. 16 örnekte tespit edildi:

mel'ün atından yıkılup cānın cehenneme gönderdi ([29a/21] s.48)

kalanı tağılup gitdi ([32a/1] s.49)

pādişāhım ben kitābda görüp tururam ([49a/1] s.58)

andan şöñra ol diyārdan göçüp gittiler ([56a/20] s.62)

andan feys'e dahı on biñ er koşup gönderdi ([74a/15] s.71)

şāh-ı merdān hiç aldırmayup gāzabla iytđi. ([75a/16] s.71)

suları alup gittiler ([75a/21] s.71)

hāzret-i emir dönüp leşkere geldi ([75a/21] s.71)

kalanı tağılup firār eylediler ([76a/3] s.71)

kandasıñ ebū'l-muhsin, deyüp gitdi ([158a/9] s.110)

zinhār-ı hāver yigirmi biñ erle revān olup gittiler ([158a/10] s.110)

günlerde bir gün şāh-ı merdān nazarına yetişüp mübārek kademine baş kodılar ([158a/12] s.110)

pes hāzret-i 'ali, sa 'd'ı ve zinhār-ı hāver'i görüp şād oldılar ([158a/12] s.110)

inşā'allāhu ta 'ālā anlar dahı gelüp yetişeler ([158a/16] s.110)

4.12.3.1.2. “-alı/-eli” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek kendisinden sonra gelen fiillerin zaman arasındaki başlangıcı süreci anlatır. 1 örnekte tespit edildi:

Zirā Hāzret-i 'Ali geleliden berü kitābı koyunda götürürdi ([23a/16] s.44)

4.12.3.1.3. “-madan/“-meden” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek kendi-sinden sonra gelen fiillerin işinin yapılmadığı veya yapılmayacağını anlatır. 3 örnekte tespit edildi:

lāf urmadan gayrı ma 'rifetiñiz yoğ-ımuş ([41a/11] s.54)

andan bu leşker tağılmadan bir hafta düğün idüp bir mübārek gicede ([93a/15] s.79)

*Ali bu diyāra kadem **başmadan** tutsaklarını viresiz ([222a/16] s.145)*

4.12.3.1.4. “-arak/-erek”; “-urak/-ürek” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

3 örnekte tespit edildi:

*ağzından burnundan **âteşler saçarak** şāh-ı merdān'ın üzerine yürüdi ([71a/6] s.69)*

*şavılıñ, **deyerek** gelüp geçdiler ([84a/9] s.75)*

*otuz biñ er ile **tabl u neğgāresiñ çalarak** Merdüm vilāyetine dāhil oldılar ([99a/2] s.82)*

4.12.3.1.5. “-dukça/-dükçe” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

1 örnekte tespit edildi:

*Sa 'd **taşra aşra çıkdıkça** kemend atup ([19a/15] s.42)*

4.12.3.1.6. “-dUktA/-dIktA” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına ve ses benzeşme olayına göre eklenerek kendisinden sonra gelen fiillerin işini ortaya çıkarır ve devamını sürdürüp sağlar. 19 örnekte tespit edildi:

*pes hāverān bu **acı sözleri eşitdikde** ğazaba gelüp ([13a/3] s.39)*

*sa 'd dahı **taşra çıkdıkda** ol yüz pehlivān puşudan çıkup ([19a/16] s.42)*

*na 'rañı **eşitdikde** bildim ki sensin ([21a/21] s.43)*

*hāverān **bu sözi eşitdikde** ğazaba gelüp eyitdi ([9a/9] s.36)*

*hāverān **bunu gördikde** ğazaba gelüp eyitdi ([10a/3] s.37)*

***zengi eşitdikde** pür-âteş olup kaçıyup ([14a/1] s.39)*

*pes bunlar **bunu eşitdikde** birbirine bakışdılar ([15a/6] s.40)*

***hazret-i 'ali ahvāli gördikde** ğazaba geldi ([22a/16] s.44)*

*hāverān **bunu eşitdikde** eyitdiler ([22a/19] s.44)*

*süleymān peygamber buraya **geldikde** ol zamāndan **berü** üç biñ yıl oldu ([59a/10] s.63)*

***şabāh olduğda** ebu'l-muhsin yola revān oldu ([136a/18] s.100)*

***giceniñ nişfi olduğda** anı gördi ki kal'a kapısı açıldı ([138a/9] s.100)*

*müslimān **oldığını bildikde** ğazaba gelüp ol şarb kal'aya habs itdirmişdi ve kendisi yine dönüp sarāyına gelmişdi ([152a/11] s.107)*

*çün 'atıl cāzū **bu hālī gördikde** leşkerine haykırup istimālet virdi ([155a/7] s.108)*

*bir çayırılı çimenlü **maķāma irişdikde** anda ğāfil olmayasın ([134a/10] s.98)*

*ebu'l-muhsin **bu sözi eşitdikde** ğazaba gelüp ([27a/19] s.47)*

hazret-i 'ali'yi söyleşürken **bu na 'rayı eşitdikde** hemān ikisiniñ de 'aķılları gidüp ([24a/14] s.45)

bir zamāndan şöñra '**aķılları başına geldikde** Hāverān vezirine iytdi “([24a/15] s.45)

4.12.3.1.7. “-ıcak/-icek” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

77 örnekte tespit edildi:

hazret-i 'ali **böyle deycecek** hazret-i resul'iñ hayreti ziyāde oldı ([4a/3] s.34)

düldül'i bu hālde göricek ta 'accüb eyledi ([4a/11] s.34)

ne hāldir, **deycecek** ašķāb ([4a/19] s.34)

şāh-ı hāverān hazret-i 'ali'niñ heybetin **göricek** baş aşāğı salup ([7a/14] s.35)

düldül bu galabayı **göricek** hücum eyledi ([10a/1] s.37)

pes düldül hazret-i 'ali'yi **göricek** segirdüp ([10a/11] s.37)

hāverān bu hāli **göricek** ta 'accüb eyledi ([10a/12] s.37)

ebu'l-muhsin **bu cür 'eti göricek** biri iyder ([14a/15] s.39)

bunlar ebu'l-muhsin'den **bu cür 'ti göricek** cümlesi birden baş koyup teslim oldılar ([14a/18] s.39)

pes hāverān **bu sözi eşidicek** ğazaba gelüp ([16a/5] s.40)

sa 'd-ıla dılfürüz dāhı **bunların geldiğın göricek** hemān-dem timür tona ğark olup ([18a/21] s.42)

pes seyāf şāh bunı **göricek** eyitdi ([19a/2] s.42)

bāķi altmış kāfir bunı **göricek** kaçup hāverān'a geldiler ([19a/13] s.42)

pes hāverān bu sözi **eşidicek** biñ kişiye emr eyledi ([20a/14] s.43)

andan **yüricek** ([21a/14] s.43)

kāfirler **bunı göricek** vehme düşdiler ([29a/10] s.48)

dürlü 'azāb-ıla kāfirler **bunı göricek** yürekleri korkdı ([29a/12] s.48)

ebu'l-muhsin bunı **göricek** bildi kim islām leşkeridir ([30a/6] s. 48)

ķalan kāfirler bu hāli **göricek** tākāt getüremeyüp ([30a/12] s.48)

küffār çerisi bu heybeti **göricek** hazret-i şāh-ı merdān oldığın bildiler ([31a/13] s.49)

bu on kāfiri **göricek** yüz kāfire işāret eyledi ([31a/20] s.49)

kāfir leşkeri bu āvāzı **eşidicek** ditreti ([32a/8] s.49)

pes hazret-i 'ali bunları **göricek** 'azim sevindi ([33a/2] s. 50)

hazret-i 'ali'niñ āvāzını **eşidicek** bu dāhı şevķ-ıla bir na 'ra urdı ([33a/7] s.50)

mel 'ün bu hāli **göricek** igne yemiş ([36a/21] s.52)

*hāverān.bunları dahı böyle **göricek** iytđi ([37a/8] s.52)*
*hāverān bu kara haberi **eşidicek** el şakala urup ([38a/2] s.52)*
*hazret-i 'ali bu kâfirleri böyle **göricek** hemān ([40a/12] s.53)*
*tamām leşkere karşı **gelicek** sağ elini ([42a/21] s.55)*
*hazret-ali'niñ na 'rasın **eşidicek** segirdüp ([43a/11] s.55)*
*pes zinhār-ı hāver bu āvāzı **eşidicek** ([43a/18] s.55)*
*hazret-i emir düldül'i **göricek** allāhu ta 'ālā ([44a/6] s.55)*
kâfirler hazret-i 'ali'den bu heybeti göricek turdukları yerden kuruyı kaldılar ([44a/20] s.56)
*hemān heybetle ceng itdigini **göricek** ([45a/13] s.56)*
*zinhār-ı hāver bütten bu **hāli göricek** ([47a/8] s.57)*
*vezirler ve pehlivānlar bu **āvāzı eşidicek** ([47a/21] s.57)*
*vezir-i hāş hāverān'a cevābları **söyleyicek** hāverān eyitdi ([48a/12] s.58)*
*hazret-i 'ali'niñ kulağına āmān şadāsı **gelicek** cengden ferāğat idüp"([51a/7] s.59)*
*mālik-i ejder yakın **gelicek** turdı ([58a/19] s.63)*
*tamām mālik-i ejder **bunları göricek** kendiden ümidiñ kesüp ([61a/14] s.64)*
*hemān sa 'dı vaqqāş islām çerisiyle **bu hāli göricek** vehme düşdiler ([61a/19] s.64)*
*yakın **gelicek** gördiler ([62a/10] s.64)*
*çün hazret-i 'ali -kerremallāhu vechehu- bunı **göricek** şıçrayup ([71a/2] s.69)*
*bi-çāre sa 'd, şāh-ı merdān'ı **göricek** feryād eyledi ([71a/18] s.69)*
hemān şāh-ı merdān'ıñ āvāzın eşidicek yukarıdan; ([72a/13] s.70)
***irte olıcak** hazret-i 'ali dahı islām leşkerini ([74a/12] s.71)*
*hiç olmaz hazret-i 'ali **buna yakın varıcak** div iytđi ([75a/10] s.71)*
*hemān-dem yakın **gelicek** leşkere hamle eylediler ([80a/2] s.73)*
***irte olıcak** birlikde seniñle şikāra gidelim ([95a/10] s.80)*
***irte olucak** leys mel 'ün mālik-i ejder'e haber gönderdi ([95a/12] s.80)*
*iki biñ kişiye bi-pervā hamlesin **göricek** havfa düşdi ([96a/13] s.80)*
*şāhin şāh bunı **eşidicek** fikre vardı ([98a/5] s.81)*
*pes mālik-i ejder bu **sözi eşidicek** bildi ([98a/18] s.82)*
*ebu'l-muhsin **bunu eşidicek** hemān atdan inüp ([135a/5] s.99)*
*hemān ebu'l-muhsin **bunu göricek** kararı kalmayup"([135a/14] s.99)*
*divler **eşidicek** ([135a/16] s.99)*
*yatdığını **göricek** tennūrı kızdırmakdan ferāğāt eyleyüp"([139a/9] s.101)*
***irte olıcak** pişürelim ([139a/10] s.101)*

irte olucaḡ gördi ki seyāf şāh tarafında zebūn olan leşkerler gelüp şāhin şāh önünde feryād idüp çāk-ı giribān eylediler ve iytidiler ([142a/15] s. 102)

çün şāhin şāh **bu sözi eşidicek**, cānına od düşdi ([142a/21] s. 102)

şāh-ı merdān dahı **oturıcak** şāhin şāh iytidi ([145a/7] s.104)

ol puşudaki olan pehlivānlar **bu işāreti göricek** yedi yüz kāfir bir uğurdan çıkup ([146a/2] s.104)

eżincānib bu taraḡdan şāhin şāh **irte olucaḡ** seher vaḡtı kūs-ḡarbiler çaldırup kendisi yine ḡal'adan taşra çıkup yedi kerre yüz biñ er idi ([147a/19] s.105)

çün şāhin şāh anı **göricek** melūl oldu ([149a/8] s.105)

ḡalan kāfirler bu ḡālī **göricek**, her biri bir taraḡa ḡaçdı ([149a/12] s.106)

pes şāhin şāh bu ḡālī **göricek**, ḡazabından igne yemiş kelbe döndi ([149a/14] s.106)

hemān şāh-ı merdān 'iñ bu **heybetini göricek** ḡazān yapraḡı ditremeye başladı ([150a/15] s.106)

sizi uçmaḡıma koyam, deyüp **āvāz geldiḡi yere ḡāce 'amrı varıcak** ([151a/20] s.107)

pes ḡülistān-ı bānū **bunı göricek** tıyuldıḡını añladı ([153a/5] s.107)

bunlar bu **ḡavḡāyı göricek** ḡal'a begine ḡaber ḡönderi ki ([153a/10] s.107)

çün mālīk-i ejder ebu'l-muḡsin 'iñ geldiḡin **göricek** 'aḡlı başından gidüp yūzi üzerine düşdi ([154a/15] s.108)

pes ebu'l-muḡsin **bunlarıñ ḡücūmun göricek** ḡarārı ḡalmayup ([154a/18] s.108)

deve pādişāh-zādeyi bu **ḡālde göricek** feryād u fiḡān eyledi ([240b/5] s.327)

4.1.12.3.1.8. “-inca/ince” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

Bu ek fiile ses uyumu kurallarına göre eklenerek kendisinden sonra gelen fiillerin gerçekleşme zamanı ve nedenini gösterir. 24 örnekte tespit edildi:

cenā-ı ḡaḡḡ'dan şefā'at itmeyince ümmetimden ḡiç kimseye şefā'at itmeyem ([239/15] s.327)

ne ḡāldir, deyince biri iḡerü girüp feryād-ı fiḡān idüp ([8a/4] s.35)

yanına gelince düldül ḡulaḡların ḡısup ([9a/6] s.36)

eyer **ḡaşına varınca** iki pāre eyledi ([14a/8] s.39)

ḡāverān **ḡızı görince** 'aḡlı gidüp cān u ḡöñülden 'āşıḡ oldu ([20a/5] s.42)

bir zamān otlar **bir adam görünce** yine alup ([20a/12] s.43)

eger ḡānesinden **köyegine varınca** iki pāre eyledi”([29a/21] s.48)

ben anı ele **ḡetürmeyince** ḡomam ([35a/7] s.51)

feth itmeyince gitmezem ([35a/9] s.51)

giceniñ bir bölügi geçince mālīk-i ejder yerinden kalkup ([35a/18] s.51)

kāfir çerisinden ikindi zamānına gelince on biñ kāfiri ([45a/7] s.56)

bu cihānda bu ana gelinceye degin ([45a/18] s.56)

hazret-i 'ali bu cevābı deyince divler, üzerine ([75a/18] s.71)

şuları alup gittiler, deyince hazret-i emir dönüp ([75a/21] s.71)

şehir halkı mālīk-i ejder'i görünce ta'accüb eylediler ([82a/16] s.73)

çün mālīk-i ejder bu sözi eşidince gayretinden deprenmege başladı ([88a/6] s.77)

pes şahin şah bu diri ahūyı görünce haz eyledi ([97a/16] s.81)

mü'minler Ebu'l-muhsin'i görünce gayrete gelüp iki biñ zengiye toprağa bıraktılar ([137a/21] s.100)

baş gidince ayak pāyidār, deyüp kal'aya girdiler ([139a/1] s.100)

çün leşker pehlivānlarınıñ helāk olduğunu görünce her biri bir tarafa kaçdı ([142a/1] s.102)

inşā'allāhu ta'ālā irte olunca görürsün ([142a/13] s.102)

baķıñ, nedir, deyince biri içerü girüp iytdi ([143a/6] s.103)

bisimllāh, deyüp içerüye girdi. taht yanına gelince gördi ki hāverān taht üzerinde oturur ([145a/6] s.104)

bu taraftan şahin şah bu hāli görünce emr eyledi ([148a/21] s.105)

ben Ebu'l-Muhsin'i bulmayınca ol tarafa gitmem ([158a/8] s.110)

4.12.3.1.9. “-ken/-iken” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri

Bu ek fiile eklenerek kendisinden sonra gelen fiillerin nasıl ne zaman yapıldığını göstererek fiilin kökü ile –ken eki arasına mişli geçmiş, şimdiki, gelecek ve geniş zaman kiplerinin 3.teklik ya da çokluk kişilere (özellikle geniş zaman) getirilerek yapılır. 60 örnekte tespit edildi:

sa'dı vaķķāş dahı yaturken ol mel'un harāmi iki biñ kāfirle sa'd üzerine çıka geldi ([3a/5] s.33)

yemen'den dönüp gelürken yolları medine şahrāsına uğradı ([4a/7] s.34)

birkaç gün bunıñ üzerine hazret-i resulullāh- sallallahu ta'ālā 'aleyhi vesellem- mescidinde otururken hazret-i 'ali –kerremallāhu vechehu- hātırına geldi ([4a/18] s.34)

bu sözde iken sarāy kapusunda gulgule kopdı ([8a/3] s.35)

sa'dı vaķķāş'la göndermekde iken anı gördi ki hāverān'dan adam geldi ([10a/17] s.37)

gelürken yolları medine şahrāsına uğrayup ([12a/7] s.38)
 garibem yola **giderken** yolım buraya uğradı ([13a/17] s.39)
 her kaçan bu aradan kārban **geçerken** baña haber viriñ ([15a/12] s.40)
 bu hâlde **iken** bir gün hāverān divānına üç adam geldi ([15a/19] s.40)
 gice içinde **tolaşurken** bir yer gördi kim çıkmāğa kolay ([16a/16] s.41)
 biz yolumıza **giderken** karşumıza gelüp çok ceng eyledi ([17a/17] s.41)
 cümle ālem benim havfımdan gice **yaturken** beñiller yā sen kim oldıñ benden
 korvmayasın ([18a/1] s.41)
 sa 'd gāfil **iken** yüz pehlivāna emr eyledi ([18a/18] s.42)
 sa 'd üzerine kemendler atup **gāfil iken** sa 'd tutup muhkem bende çekdiler (19a/18 s.42)
 nāgāh gice içinde bir yol tutup **giderken** anı gördi ki bir siyāh zengi gelüp (21a/18 s.43)
gice içre gezerken bir kişiye rāst gelüp ([22a/6] s.44)
 hāzret-i 'ali'yi **söyleşürken** bu na 'rayı eşitdikde hemān ikisiniñ de 'ağılları gidüp
 ([24a/14] s.45)
 hāzret-i 'ali'yye'l-murtażā ve ol şir-i hūdā **münācāt iderken** ([26a/10] s.46)
 gelüp **geçerken** tepesine bir yumruk urdıysa hūrd eyleyüp ([29a/8] s.48)
 bunlar bu cengde **iken** nāgāh şimāl tarafından bir 'azim toz peydāh oldı ([30a/4] s. 48)
 at kuvvetiyle **geçerken** hāzret-i 'ali' dahı kol uzadup ([31a/9] s.49)
 gelüp **geçerken** mübārek elin kaldırup ([31a/17] s.49)
 adım hāverān olmasun, deyüp **tururken** kişver-i keşān tarafından bir toz belürdi
 ([37a/4] s.52)
 elinde kılıç dahı yoğ-iken ([41a/8] s.54)
 hemān şahrāda otlayup **tururken** hāzret-ali'niñ na 'rasın ([43a/10] s.55)
 zinhār-ı hāver tahtında **otururken** beñilleyüp ([43a/14] s.55)
 bu ne hāldir, deyü.**söyleşürken** ([48a/4] s.57)
 bu taraftan küffār leşkeri **şınmış iken** gördiler ([51a/9] s.59)
 'acabā mālīk-i ejder'iñ aḥvāli neye vardı ola, **dirken** anı gördiler ki ([61a/17] s.64)
 mālīk-i ejder ve sa 'dı vaḳāş, deyüp **giderken** bir gün anı gördiler ([62a/9] s.64)
 bu mel 'ün bunı **söylerken** gördi kim nice divler ([75a/15] s.71)
fikir iderken hemān-dem yakın gelicek ([80a/2] s.73)
 şehre toğrı **giderken** yolda bir āhūya rāst geldi ([97a/9] s.81)
 ezincānib hāzret-i 'ali yola düşüp **gelürken** ol adam gelüp ([99a/5] s.82)
 hāverān'ıñ gelmesine **muntazır tururken** bir haber geldi .([133a/3] s.98)
 biz de kendi **yolumıza giderken** bir gün bir tağ dibine irişüp ([136a/13] s.99)

*içüp **tururken** emr eyledi ([139a/4] s.100)*

*geçüp **giderken** ([141a/7] s.102)*

*bu tarafda şah, vezirleriyle **şoḥbet iderken** taşrada bir galabalık peydā oldu ([143a/6] s.103)*

*baña yārānlarımı yetiştir, deyüp **tururken** anı gördi ki 'amrı bin ümmiyye çıka geldi ([147a/7] s.105)*

*eżincānib ol zamān ki gülistān-ı bānū ve mālīk-i ejder şahin şah'a **giderken** çeşme kenārında namāz kılar**ken** gülistān-ı bānū görüp ([152a/10] s.107)*

*meger **bunlar böyle söyleşirken** kāfirin biri diñlerdi ([152a/21] s.107)*

*hālīm saña ma'lūmdur, deyüp dört **yaña nazar iderken** gördi ki karşıdan bir toz belürdi ([154a/3] s.108)*

*şāhin şah kal'a içinde gam ve gūşsa ile **otururken** nāgāh 'aṭıl ([158a/19] s.110)*

*şāhin şah **düşmānı iken** tutdum ([220a/8] s.144)*

4.12.3.2. Zarf -Fiil Öbeğinin Tümce İçindeki İşlevleri

4.12.3.2.1. Zarf-Fiil Öbeğinin Zarf Olarak Görevinde Kullanılması

Zarf-fiil grupları, örnekte sadece zarf tümleci olarak görev yapar (Doğan, 2012: 107; ayrıca bk. Özmen, 2013: 124; Karaağaç, 2011: 173-174). *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde de zarf fiil öbekleri tümce içinde yalnızca zarf tümleci olarak görev yaptığı gözlemlendi. Bundan ötürü tümcedeki diğer ögeler tasnif dışı tutuldu.

BÖLÜM V

SONUÇ

Eski Anadolu Türkçesi, Türkiye Türkçesinin yazılı eserlerle takip edilebilen tarihî dönemlerinden ilk dönemdir. Bu dönemde yazılmış eserlere dair dil incelemeleri döneme dair dil bilgisi çalışmalarına katkı sağlamakla birlikte Türkiye Türkçesinin çağdaş dil bilgisi incelemelerine de katkı sağlamaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızda, Eski Anadolu Türkçesi yazı dilinin dil özelliklerini taşıyan tarihî bir metin olan *Hazret-i 'Ali Cenkləri*'ndeki söz öbekleri ve tümce içindeki işlevleri ele alındı. Böylece söz diziminin temel konulardan olan söz öbeklerine dair yapılacak çalışmalara katkı sağlamak amaçlandı. Çalışmamızın sonuçlarını şöyle sıralayabiliriz:

1. *Hazret-i 'Ali Cenkləri*'nde iyelik, isim tamlaması, sıfat tamlaması, tekrar, aitlik, sayı, unvan, ünlem, bağlama, edat, birleşik fiil ve fiilimsi öbekleri olmak üzere 12 söz öbeği türü tespit edilmiştir. Söz öbeklerinin toplam 4318'dir. En çok kullanılan söz öbeği 1705 kullanımla birleşik fiil öbekleridir. Sonrasında 1061 sıklıkla bağlama; 611 sıklıkla isim tamlamaları; 602 sıklıkla sıfat tamlamaları; 388 sıklıkla edat öbekleri; 248 sıklıkla iyelik öbekleri; 141 sıklıkla ünlem öbekleri; 64 sıklıkla tekrar öbeği; 6 sıklıkla unvan öbeği; 4 sıklıkla aitlik öbeği; 3 sıklıkla sayı öbeği gelmektedir. En az kullanılan söz öbeklerinin aitlik, sayı ve unvan öbekleri olduğunu söyleyebiliriz. Belirlenen bu 12 söz öbeği ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 1.

Hazret-i 'Ali Cenklere'nde Kullanılan Söz Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

	Söz Öbeği	Kullanım Sıklığı
1	→ İyelik Öbekleri	248
2	→ İsim Tamlamaları	486
3	→ Sıfat Tamlaması	602
4	→ Tekrar Öbeği	64
5	→ Aitlik Öbekleri	4
6	→ Sayı Öbekleri	3
7	→ Unvan Öbekleri	6
8	→ Ünlem Öbekleri	141
9	→ Bağlama Öbekleri	281
10	→ Edat Öbekleri	388
11	→ Birleşik Fiil Öbekleri	1705
12	→ Fiilimsi Öbekleri	390
	Kullanılan Söz Öbeği Sayısı	4318

2. *Hazret-i 'Ali Cenklere'nde* söz öbekleri tümce içinde özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem işlevinde kullanılır. Ancak her söz öbeği türünde tüm bu işlevler tespit edilmemiştir. Kimi söz öbeği türünde tüm bu işlevler tespit edilmişken kimilerinde ise bir veya birkaç işlev tespit edilmiştir. *Hazret-i 'Ali Cenklere'ndeki* söz öbeklerinin tümce içindeki kullanımı tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 2.

Hazret-i 'Ali Cenklere'nde Söz Öbeklerinin Tümce İçindeki İşlevleri

	Söz Öbeği	Tümce İçindeki İşlevleri				
		Özne	Nesne	Yer Tamlama- yıcısı	Zarf	Yüklem
1	→ İyelik Öbekleri	+	+	-	-	+
2	→ İsim Tamlamaları	+	+	-	+	+
3	→ Sıfat Tamlamaları	+	+	-	+	+
4	→ Tekrar Öbeği	-	+	-	+	+
5	→ Aitlik Öbeği	+	-	+	-	-
6	→ Sayı Öbeği	-	-	-	+	-
7	→ Unvan Öbekleri	+	-	+	+	-
8	→ Ünlem Öbekleri	-	-	-	-	-
9	→ Bağlama Öbekleri	+	+	+	+	+
10	→ Edat Öbekleri	+	-	+	+	+
11	→ Birleşik Fiil Öbekleri					
	İsim + Temel Yardımcı Fiil	+	+	+	+	+
	Anlamca Kaynaşmış Olanlar	-	+	+	+	+
	Fiillerle Kurulanlar	-	-	+	+	+
12	→ Fiilimsi Öbekleri					
	İsim-Fiil Öbekleri	+	+	+	+	+
	Sıfat-Fiil Öbekleri	+	+	+	+	+
	Zarf-Fiil Öbekleri	-	-	-	+	-

3. *Hazret-i 'Ali Cenklere'nde* 248 iyelik öbeği tespit edildi. En çok kullanılan iyelik öbeği 103 sıklıkla “ben 1.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbeği”dir. Sonrasında 51 örnekte “sen” 2.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri ve 50 sıklıkla “biz” 1.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri gelir. Bu bakımdan metinde daha çok *ben dilinin* (kahraman anlatıcı) etkin olduğu söylenebilir. Nitekim *ben dilinin* çoğulu olarak düşünülebilecek *biz kullanımı* da çokluk kişilerde diğer çokluk kişilere göre daha fazladır. *Hazret-i 'Ali Cenklere'nde* iyelik öbeklerinin tümcede özne, nesne ve yüklem olarak kullanıldığı tespit edildi.

Tablo 3.

Hazret-i 'Ali Cenklere'nde Kullanılan İyelik Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

İyelik Öbeği	Kullanım Sıklığı
→“Ben” 1.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri	103
→“Sen” 2.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri	51
→“Ol” 3.t.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri	31
→“Biz” 1.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri	50
→“Siz” 2.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri	4
→“Onlar” 3.ç.k. zamiriyle oluşan iyelik öbekleri	9
Kullanılan iyelik öbeklerinin toplamı:	248

4. *Hazret-i 'Ali Cenklere'nde* belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması, tamlayanı özel isim olan isim tamlaması, Arapça yapıda isim tamlaması, Farsça yapıda isim tamlaması, karma yapıda isim tamlaması, tamlayanı düşmüş isim tamlaması ve tamlananı düşmüş isim tamlaması olmak üzere 486 isim tamlaması belirlenmiştir. Arapça, Farsça ve karma yapıdaki tamlamaların kullanım sıklığı toplam 252'dir. Bu alıntı yapılar dışındaki diğer yapılar Türkçe yöntemle oluşturulmuştur. Türkçe yöntemlerle oluşturulmuş isim tamlamalarının kullanım sıklığı toplam 234'tür. Yüzdelik olarak ise, Türkçe yapıda isim tamlamaları yaklaşık olarak %52 iken alıntı yapıdaki isim tamlamaları kullanımı %48'dir. Bu bağlamda, *Hazret-i 'Ali Cenklere'nde* kullanılan isim tamlamalarının önem arz edebilecek kısmının, neredeyse yarısının alıntı yapılarla oluşturulmuş olduğunun dikkat çekici olduğunu söyleyebiliriz. Türkçe yapıda belirtili isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması ve tamlayanı özel isim olan isim tamlaması belirlenmiştir. Metinde belirtisiz isim tamlaması toplam 76 örnekte tespit edilmiştir. Metinde belirtili isim tamlamasının ise toplam 59 örnekte tespit edilmiştir. Bu bağlamda *Hazret-i 'Ali Cenklere'nde* belirtili ve belirtisiz isim tamlamalarının neredeyse eşit sayılabileceğini söyleyebiliriz. Metinde

tamlayanı özel isim olan isim tamlası 84 örnekte tespit edilmiştir. Kendi içinde belirtili, belirtisiz ve yer adı olan isim tamlamaları olmak üzere üç kategoride ele aldığımız bu tamlamalardan metinde en çok kullanılanı (67 kez) tamlayanı özel isim olan belirtili isim tamlamalarıdır. *Hazret-i 'Ali Cenleri'*ndeki Arapça yapıdaki isim tamlamaları daha çok Hz. Ali ve ailesini tanımlamada, dinle ilgili ibarelerde ve kimi seslenmelerde kullanılır. Farsça yapıdaki isim tamlamalarının ise daha çok Hz. Muhammed ve dinle ilgili ibarelerde, Hz. Ali ile ilgili tanımlarda ve İslamlıkla ilgili kimi kişi veya telmihlerde kullanılır. Bu bağlamda, bir genelleme olarak, dinle ilgili isim tamlamalarının daha çok alıntı yapılarla kurulduğunu söyleyebiliriz. *Hazret-i 'Ali Cenleri'*nde isim tamlamalarının tümce içinde özne, nesne, zarf ve yüklem işlevinde kullanıldığı tespit edildi. *Hazret-i 'Ali Cenleri'*nde belirlediğimiz isim tamlamaları ve kullanım sıklığı tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 4.

Hazret-i 'Ali Cenleri'nde Kullanılan İsim Tamlamaları ve Kullanım Sıklıkları

İsim Tamlamaları	Kullanım Sıklığı
Belirtili İsim Tamlaması	59
Belirtisiz İsim Tamlaması	68
Zinzirleme İsim Tamlaması	11
Tamlayanı Özel İsim Olan İsim Tamlaması	68
Arapça Yapıda İsim Tamlaması	63
Farsça Yapıda İsim Tamlaması	189
Karma Yapıda İsim Tamlaması	11
Tamlayanı Düşmüş İsim Tamlaması	3
Tamlananı Düşmüş İsim Tamlaması	1
Kullanılan isim tamlamalarının toplamı:	486

5. *Hazret-i 'Ali Cenleri'*nde kullanılan sıfat tamlamaları sıklığı toplam 602'dir. Niteleme yoluyla oluşmuş sıfat tamlamalarının sıklığı 185 iken belirtme yoluyla oluşmuş sıfat tamlamalarının sıklığı 417'dir. Dolayısıyla metinde belirtme yoluyla oluşmuş sıfat tamlamaları büyük oranda daha fazladır. Belirtme yoluyla oluşmuş sıfat tamlamalarında kullanım sıklığı en yüksek olan 222 sıklıkla sayı sıfatı olanlardır.

Sonrasında 121 sıklıkla işaret sıfatı olanlar ve 50 sıklıkla belirsizlik sıfatı olanlardır. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde sıfat tamlamaları tümcede özne, nesne, zarf ve yüklem işlevinde kullanılır. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde kullanılan sıfat tamlamaları ve kullanım sıklıkları tablo ile genel olarak şöyle gösterilebilir:

Tablo 5.

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde Kullanılan Sıfat Tamlamaları ve Kullanım Sıklıkları

Sıfat Tamlamaları	Kullanım Sıklığı										
→Niteleme Sıfatıyla Oluşmuş Sıfat Tamlamaları - Tamlayanı Basit Sözcükle Oluşmuş Niteleme Sıfatları: 121 - Tamlayanı Türetme Yoluyla Oluşmuş Niteleme Sıfatları: 10	131										
→Belirtme Sıfatıyla Oluşmuş Sıfat Tamlamaları - Basit Sözcükle Oluşmuş Belirtme Sıfatları <table><tr><td> - İşaret Sıfatı Olan Tamlamalar: 121 </td></tr><tr><td> - Sayı Sıfatı Olan Tamlamalar: 47 </td></tr><tr><td> →Asıl Sayı Sıfatı Olanlar: (201) </td></tr><tr><td> →Sıra Sayı Sıfatı Olanlar: (12) </td></tr><tr><td> →Üleştirme Sayı Sıfatı Olanlar: (5) </td></tr><tr><td> →Kesirli Sayı Sıfatı Olanlar: (1) </td></tr><tr><td> - Soru Sıfatı Olan Tamlamalar: 7 </td></tr><tr><td> - Belirsizlik Sıfatı Olan Tamlamalar: toplam. 50 </td></tr><tr><td> - Arapça Sıfat Tamlamaları: t. 9 </td></tr><tr><td> - Farsça Sıfat Tamlamaları: t. 18 </td></tr></table>	İşaret Sıfatı Olan Tamlamalar: 121	Sayı Sıfatı Olan Tamlamalar: 47	→Asıl Sayı Sıfatı Olanlar: (201)	→Sıra Sayı Sıfatı Olanlar: (12)	→Üleştirme Sayı Sıfatı Olanlar: (5)	→Kesirli Sayı Sıfatı Olanlar: (1)	Soru Sıfatı Olan Tamlamalar: 7	Belirsizlik Sıfatı Olan Tamlamalar: toplam. 50	Arapça Sıfat Tamlamaları: t. 9	Farsça Sıfat Tamlamaları: t. 18	424
İşaret Sıfatı Olan Tamlamalar: 121											
Sayı Sıfatı Olan Tamlamalar: 47											
→Asıl Sayı Sıfatı Olanlar: (201)											
→Sıra Sayı Sıfatı Olanlar: (12)											
→Üleştirme Sayı Sıfatı Olanlar: (5)											
→Kesirli Sayı Sıfatı Olanlar: (1)											
Soru Sıfatı Olan Tamlamalar: 7											
Belirsizlik Sıfatı Olan Tamlamalar: toplam. 50											
Arapça Sıfat Tamlamaları: t. 9											
Farsça Sıfat Tamlamaları: t. 18											
Kullanılan sıfat tamlamalarının toplamı:	602										

6. *Hazret-i 'Ali Cenklere'*nde tekrar öbekleri yapıları bakımından 1. aynı sözcüğün tekrarı ile oluşan tekrar öbeği, 2. eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan tekrarlar, 3. karşıt anlamlı sözcüklerden oluşan tekrarlar, 4. pekiştirmeli (ilaveli) tekrar öbeği, 5. çekim ekleriyle oluşturulan tekrarlar ele alındı. Genel toplam olarak, kullanılan tekrar öbeklerinin kullanım sıklığı 65'tir. En çok kullanım sıklığına sahip olan tekrarlar, 30 sıklılı aynı sözcüğün tekrarı ile oluşan tekrarlardır. Sonrasında 18 sıklıkla eş ya da yakın anlamlı sözcüklerden oluşan tekrarlar gelir. *Hazret-i 'Ali Cenklere'*nde tekrar öbekleri tümcede nesne, zarf ve yüklem olarak kullanılırlar. *Hazret-i 'Ali Cenklere'*ndeki tekrar öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 6.

*Hazret-i 'Ali Cenklere'*nde Kullanılan Tekrar Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Tekrar Öbekleri	Kullanım Sıklığı
→ Aynı Sözcüğün Tekrarı ile Oluşan Tekrar Öbeği	30
İsimlerden Oluşan Aynen Tekrarlar: t. 19	
Sıfatlardan Oluşan Aynen Tekrarlar: t. 3	
Yansımadan Türemiş Sözcük Tekrarları: t. 7	
Zarf-Fiillerle Kurulan Aynen Tekrarlar: t. 1	
→ Eş ya da Yakın Anlamlı Sözcüklerden Oluşan Tekrarlar	17
→ Karşıt Anlamlı Sözcüklerden Oluşan Tekrarlar	7
→ Pekiştirmeli (İlaveli) Tekrar Öbeği	8
Sözcük Başına “m” Sesi Getirilerek Yapılan Tekrar Öbeği: 1	
“m,p,r,s” Sesleriyle Yeni Heceler Oluşturularak Yapılan Tekrar Öbeği: 7	
→ Çekim Ekleriyle Oluşturulan Tekrarlar	2
Kullanılan tekrar öbeklerinin toplamı:	64

7. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde aitlik öbekleri yalnızca 4 örnekte tespit edildi. Dolayısıyla metinde en az kullanılan söz öbeklerindendir. Kaydedilen örneklerin tümcede özne ve yer tamlayıcısı olarak kullanıldıkları belirlendi.

*Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit edilen ünlem öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 7.

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde Kullanılan Ünlem Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Ünlem Öbekleri	Kullanım Sıklığı
→Türkçe Olan Ünlem Öbekleri	95
• “hây” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri: 2	
• “hey” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri: 1	
• “ey” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri: 92	
→Farsça Olan Ünlem Öbekleri	2
• “âferin” Ünlem Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri: 1	
• “bire” Seslenme Sözcüğü ile Kurulan Ünlem Öbekleri: 1	
→Arapça Olan Ünlem Öbekleri	44
• “yâ” Seslenme Edatı ile Kurulan Ünlem Öbekleri: 44	
Kullanılan ünlem öbeklerinin toplamı:	141

8. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde sayı öbekleri 3 örnekte tespit edildi. Metinde sıklığı en az olan söz öbeğidir. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde belirlenen sayı öbekleri yüzlük ve binlik basamaklarda kurulmuştur. Tümce içinde ise genel olarak zarf görevinde olduklarını söyleyebiliriz.

9. Unvan öbekleri de *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde en az kullanılan söz öbeklerindendir. Yalnızca *şāh*, *ta ālā* ve *peygamber* unvanlarının kullanıldığı 6 tümcede belirlendi. Tümce içinde özne, zarf ve yer tamlayıcısı görevinde kullanıldıkları gözlemlendi.

10. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit ettiğimiz ünlem öbekleri temel ögesi ünlem edatı olarak kendi kullanışları içinde köken bakımından Türkçe, Farsça ve Arapça olmak üzere ele alındı. Toplam 141 ünlem öbeği kullanımı tespit edildi. Köken bakımından kullanım sıklıkları ise 95 sıklıkla Türkçe, 44 sıklıkla Arapça, 2 kullanımla Farsça olarak tespit edildi. Dolayısıyla *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde en sık kullanılan ünlem öbeğinin Türkçe ünlem öbekleri olduğunu söyleyebiliriz.

11. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit ettiğimiz bağlaçları kökenine göre Türkçe, Farsça, Arapça ve Karma yapıda olmak üzere dört grupta ele aldık. Toplamda 1061 bağlama öbeği kullanımı tespit ettik. Bağlama öbeklerinin oluşumunda kullanım sıklığı bakımından en sık öbek oluşturan bağlaçlar 640 örnekte kaydedilen Farsça kökenli bağlaçlardır. Sonrasında 346 örnekte kaydedilen Arapça bağlaçlardır. Karma bağlaçların kökeni genel olarak Türkçe değildir; metinde 28 kullanım tespit edildi. Bu bağlamda metinde 47 kullanımla sıklığı en az bağlaçlar Türkçe kökenli bağlaçlardır. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde bağlama öbekleri tümcede özne, nesne, zarf, yer tamlayıcısı ve yüklem olarak kullanılırlar. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit edilen bağlama öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 8.

Hazret-i 'Ali Cenklere'nde Kullanılan Bağlama Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Bağlama Öbekleri	Kullanım Sıklığı
→Türkçe Olan Bağlaçlar	22
“<i>ve dahı</i>” İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 3	
“<i>dahı</i>” İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 8	
“ile” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri “<i>ıla</i>” Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 2 “<i>ile</i>” Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 9	
→Farsça Olan Bağlaçlar	50
“<i>gâh ... gâh</i>” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 2	
“<i>hem</i>” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 1	
“<i>hem ... hem</i>” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 1	
“<i>ne ... ne</i>” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 8	
“<i>şâyed</i>” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 1	
“<i>yâhūd</i>” Bağlama Edatı İle	

Kurulan Bağlama Öbekleri: 3	
• “ <i>yâ</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 4	
• “ <i>ya ... ya</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 2	
• “ <i>zirâ</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 40	
• “ <i>zehl</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 7	
→Arapça Olan Bağlaçlar	183
• “ <i>u, ü</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 34	
• “ <i>ve</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 148	
• “ <i>veyâ</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 1	
→Karma Yapıda Olan Bağlaçlar	26
• “ <i>ve yâhūd</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 1	
• “ <i>ve hem</i> ” Bağlama Edatı İle Kurulan Bağlama Öbekleri: 25	
Kullanılan bağlama öbeklerinin toplamı:	281

12. *Hazret-i ‘Ali Cenkləri’*nde 438 edat öbeği kullanımı belirlenmiştir. Belirnen edat öbekleri tümce başı edat öbekleri ve son çekim edatı ile oluşturulan edat öbekleri olmak üzere iki başlıkta ele alınmıştır. Metinde son çekim edat öbeklerinin kullanım sıklığı 388 iken tümce başı edat öbeklerinin kullanım sıklığı 50’dir. Dolayısıyla *Hazret-i ‘Ali Cenkləri’*nde büyük oranda en sık kullanılan edat öbeği son çekim edatı ile oluşturulan edat öbekleridir. Bu durumun Türk dilinin tipolojisindeki sondan eklenme niteliğiyle ilgili olduğu söylenebilir. *Hazret-i ‘Ali Cenkləri’*nde edat öbeklerinin tümcede özne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. *Hazret-i ‘Ali Cenkləri’*nde tespit edilen edat öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 9.

Hazret-i 'Ali Cenklere'nde Kullanılan Edat Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Edat Öbekleri	Kullanım Sıklığı
→ Son Çekim Edatı ile Oluşturulan Edat Öbekleri	388
<i>berâber</i> : 1	
<i>-dAn berü</i> : 2	
<i>bile</i> : 4	
<i>birle</i> : 1	
<i>-A degin</i> : 1	
<i>-A dek</i> : 3	
<i>deyü</i> : 18	
<i>-A toğrı</i> : 6	
<i>-dAn evvel</i> : 1	
<i>gibi</i> : 39	
<i>-dAn gayrı</i> : 1	
<i>içün</i> : 6	
<i>+la</i> : 21	
<i>ila</i> : 29	
<i>ile</i> : 60	
<i>+le</i> : 66	
<i>-A karşı</i> : 2	
<i>kadâr</i> : 18	
<i>miqdâr</i> : 21	
<i>mişl</i> : 2	
<i>emşâl</i> : 1	
<i>-dAn öte</i> : 2	
<i>-dAn soñra</i> : 37	
<i>üzeri</i> : 41	
<i>üzre</i> : 3	
<i>-dAn yaña</i> : 1	
<i>-dAn ziyade</i> : 1	
Kullanılan edat öbeklerinin toplamı:	388

13. *Hazret-i 'Ali Cenklere'*nde birleşik fiil öbekleri fiilleri isimlerle kurulan birleşik fiil öbekleri ve fiillerle kurulan birleşik fiil öbekleri olmak üzere iki kategoride ele alındı. İsimlerle kurulan birleşik fiil öbekleri 1. “*isim + temel yardımcı fiillerle yapılan birleşik fiil öbekleri*” ve 2. “*anlamca kaynaşmış birleşik fiil öbekleri*” olmak üzere iki başlıkta incelendi. Bu yapıdaki birleşik fiil öbeklerinde en sık kullanılanı 1162 sıklıkla *isim + temel yardımcı fiillerle yapılan birleşik fiil öbekleridir*. *Anlamca kaynaşmış birleşik fiil öbeklerinin* kullanım sıklığı ise 448’dir. Fiillerle kurulan birleşik fiil öbekleri ise daha çok işlevine göre 1. yeterlilik bildiren birleşik fiil öbekleri, 2. tezlik bildiren birleşik fiil öbekleri, 3. süreklilik bildiren birleşik fiil öbekleri, 4. yaklaşma bildiren birleşik fiil öbekleri ve 5. çekimli fiillerle kurulan birleşik fiil öbekleri olmak üzere beş başlıkta incelendi. Bu yapıların *Hazret-i 'Ali Cenklere'*ndeki toplam kullanımı 95’tir. En sık kullanılanı ise 52 örnekte tespit ettiğimiz süreklilik bildiren birleşik fiil öbekleridir. Birleşik fiil öbeklerinin metinde zarf, nesne, yer tamlayıcısı, özne ve yüklem olarak kullanıldıkları tespit edilmiştir. En sık zarf görevinde kullanılırlar. *Hazret-i 'Ali Cenklere'*nde tespit edilen isim + temel yardımcı fiillerle yapılan birleşik fiil öbekleri, anlamca kaynaşmış birleşik fiil öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 10.

Hazret-i ‘Ali Cenklere’nde Kullanılan “İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbekleri”, “Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri” ve Kullanım Sıklıkları

“İsim + Temel Yardımcı Fiil Öbekleri” ve “Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri”	Kullanım Sıklığı																	
→İsim + Temel Yardımcı Fiillerle Yapılan Birleşik Fiil Öbekleri <table><tr><td>isim+eyle- : 493</td></tr><tr><td>isim+id-/it- : 208</td></tr><tr><td>isim+kıl- : 67</td></tr><tr><td>isim+ol- : 391</td></tr><tr><td>isim+bulun- : 3</td></tr></table>	isim+eyle- : 493	isim+id-/it- : 208	isim+kıl- : 67	isim+ol- : 391	isim+bulun- : 3	1162												
isim+eyle- : 493																		
isim+id-/it- : 208																		
isim+kıl- : 67																		
isim+ol- : 391																		
isim+bulun- : 3																		
→Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri <table><tr><td>isim+aç- : 3</td></tr><tr><td>isim+al- : 20</td></tr><tr><td>isim+at- : 3</td></tr><tr><td>isim+bağla- : 4</td></tr><tr><td>isim+baş- : 3</td></tr><tr><td>isim+bırak- : 13</td></tr><tr><td>isim+bul- : 5</td></tr><tr><td>isim+çek- : 18</td></tr><tr><td>isim+çevir- : 4</td></tr><tr><td>isim+çık- : 1</td></tr><tr><td>isim+çıkar- : 1</td></tr><tr><td>isim+dile- : 3</td></tr><tr><td>isim+dön- : 2</td></tr><tr><td>isim+düş- : 7</td></tr><tr><td>isim+geç- : 17</td></tr><tr><td>isim+gel- : 59</td></tr><tr><td>isim+getür- : 11</td></tr></table>	isim+aç- : 3	isim+al- : 20	isim+at- : 3	isim+bağla- : 4	isim+baş- : 3	isim+bırak- : 13	isim+bul- : 5	isim+çek- : 18	isim+çevir- : 4	isim+çık- : 1	isim+çıkar- : 1	isim+dile- : 3	isim+dön- : 2	isim+düş- : 7	isim+geç- : 17	isim+gel- : 59	isim+getür- : 11	448
isim+aç- : 3																		
isim+al- : 20																		
isim+at- : 3																		
isim+bağla- : 4																		
isim+baş- : 3																		
isim+bırak- : 13																		
isim+bul- : 5																		
isim+çek- : 18																		
isim+çevir- : 4																		
isim+çık- : 1																		
isim+çıkar- : 1																		
isim+dile- : 3																		
isim+dön- : 2																		
isim+düş- : 7																		
isim+geç- : 17																		
isim+gel- : 59																		
isim+getür- : 11																		

<i>isim+gir-</i> : 2	
<i>isim+git-</i> : 9	
<i>isim+gör-</i> : 2	
<i>isim+ir-</i> : 1	
<i>isim+kal-</i> : 4	
<i>isim+kaldır-</i> : 13	
<i>isim+kes-</i> : 6	
<i>isim+ko-</i> : 9	
<i>isim+kop-</i> : 3	
<i>isim+kur-</i> : 1	
<i>isim+oku-</i> : 1	
<i>isim+şal-</i> : 10	
<i>isim+saç-</i> : 5	
<i>isim+şor-</i> : 11	
<i>isim+sür-</i> : 4	
<i>isim+tut-</i> : 16	
<i>isim+ur-</i> : 87	
<i>isim+uza-</i> : 2	
<i>isim+var-</i> : 13	
<i>isim+vir-</i> : 70	
<i>isim+ye-</i> : 5	
“İsim + Temel Yardımcı Fiil Öbekleri” ve “Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiil Öbekleri”nin toplamı:	1705

14. *Hazret-i Ali Cenkleri*’nde fiilimsi öbekleri isim-fiil öbekleri, sıfat-fiil öbekleri ve zarf-fiil öbekleri olarak ele alındı. Toplam sıklıkları 390’dır. İsim fiil öbekleri 66 sıklıktadır; tümcede özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem olarak kullanılırlar. Sıfat-fiil öbeklerinin toplam kullanım sıklığı 117’dir. Kullanım sıklığı en çok olan sıfat-fiil öbeği 64 sıklıkla *-an/-en* eki ile yapılmış sıfat-fiil öbeğidir; tümcede özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf ve yüklem olarak kullanılırlar. *Hazret-i Ali Cenkleri*’nde kullanılan zarf-fiil öbeklerinin toplam kullanım sıklığı ise 207’dir.

Kullanım sıklığı en çok olan zarf-fiil öbeği 77 sıklıkla *-ıcak/-icek* eki ile yapılmış zarf-fiil öbeğidir. Sonrasında ise 60 sıklıkla *-ken/-iken*; 24 sıklıkla *-ınca/-ince*; 19 sıklıkla *-dUktA/-dİktA*; 16 sıklıkla *up-/üp* eki ile yapılmış zarf-fiil öbekleri gelir. Tümcede yalnızca zarf görevindedirler. *Hazret-i 'Ali Cenkləri'*nde tespit edilen *fiil + zarf fiil eki + yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiil öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 11.

Hazret-i 'Ali Cenkləri'nde Kullanılan "fiil + zarf fiil eki + yardımcı fiil" Yapısındaki Birleşik Fiil Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbekleri	Kullanım Sıklığı
→Yeterlilik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri • “-a/-e bil-” bil Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 3 • “a/-e ma/-me” İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 15	18
→Tezlik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri • “-ı/-i ver” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 1 • “-u/-ü ver-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 1 • “-a/-e var-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 1	3
→Süreklilik Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri • “-a/-e gel-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 20 • “-ıp/-ip; -up/-üp dur-/tur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 23 • “-a/-e git-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 4	52

• “-ı/-i ko-/koy-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 1	
• “-a/-e ko-/koy-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 4	
→Yaklaşma Bildiren Birleşik Fiil Öbekleri	4
• “-a/-e dur-/tur-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 1	
• “-a/-e yaz-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 3	
→Çekimli Fiillerle Kurulan Birleşik Fiil Öbekleri	18
• “mİş ol-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 11	
• “mAz ol-” Fiili İle Yapılan Birleşik Fiil Öbeği: 7	
Kullanılan fiillerle kurulan birleşik fiil öbeklerinin toplamı:	95

Hazret-i ‘Ali Cenkləri’nde tespit edilen sıfat fiil öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 12.

Hazret-i ‘Ali Cenkləri’nde Kullanılan Sıfat-Fiil Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Sıfat Fiil Öbekleri	Kullanım Sıklığı
→ “-an/ -en” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	64
→ “-duk/-dük” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	43
→ “-acak/-ecek” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	5
→ “-maz/-mez” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	3
→ “-mış/-miş” Eki ile Yapılmış Sıfat-fiil Öbekleri	2
Kullanılan sıfat-fiil öbeklerinin toplamı:	117

Hazret-i 'Ali Cenkləri''nde tespit edilen zarf-fiil öbekleri ve kullanım sıklıkları tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 13.

Hazret-i 'Ali Cenkləri''nde Kullanılan Zarf-Fiil Öbekleri ve Kullanım Sıklıkları

Zarf-Fiil Öbekleri	Kullanım Sıklığı
• “-up/-üp” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	16
• “-alı/-eli” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	1
• “-madan/“-meden” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	3
• “-arak/-erek”; “-urak/-ürek” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	3
• “-dukça/-dükçe” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	2
• “-dUktA/-dİktA” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	19
• “-ıcak/-icek” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	77
• “-ınca/ince” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	24
• “-ken/-iken” Eki ile Yapılmış Olan Zarf-fiil Öbekleri	60
Kullanılan zarf-fiil öbeklerinin toplamı:	207

KAYNAKÇA

- Akar, A. (2006). *Türk dili tarihî*. Ankara: Ötüken.
- Akar, A. (2018). *Oğuzların dili Eski Anadolu Türkçesine giriş*. Ankara: Ötüken.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: TDK yayınları.
- Aksoyak, İ. H. (2013). *Osmanlı Türkçesi okuma kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Altun, Mustafa (2011). *Türkçede kelime grupları çözümlemeleri Türk romanlarından örneklerle*. İstanbul: MVT Yayınevi.
- Alyılmaz, C. (1999). Ünlemlerin seslenmeleri kuvvetlendirici işlevleri. *Türk gramerinin sorunları II*. Ankara, s. 534-540.
- Atabay, N. & Özel, S. & Çam, A. (1981). *Türkiye Türkçesinin söz dizimi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Banguoğlu, T. (1984). *Türkçenin grameri*. Ankara: TDK Yayınları.
- Benzer, A. (2012). Belirtili ad tamlamalarının anlamları. *Türkbilgi*, S. 24, s. 33-40.
- Bozkurt, F. (2012). *Türklerin dili*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Caferoğlu, A. (1984). *Türk dili tarihî I-II*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Cemiloğlu, İ. (2018). *Dede Korkut hikayeleri üzerine söz dizimi bakımından bir inceleme*. Ankara: TDK Yayınları.
- Çatıkkaş, A. (2001). *Türk dili kılavuzu*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.
- Çetin, İsmet (1997). *Türk edebiyatında Hz. Ali cenknâmeleri*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Delice, H. İ. (2007). *Türkçe sözdizimi*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Demir, N. & Erdem, M. D. (2007). *Hazret-i Ali cenkleri*. C.I. Ankara: Destan Yayınları.
- Demir, N. & Yılmaz, E. & Gencan, T. N. (2013). *Türkçe biçim bilgisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Develi, H. (2011). *Osmanlı Türkçesi klavuzu 1*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Develi, H. (2012). *Osmanlı Türkçesi klavuzu 2*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Devellioğlu, F. (1984). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat; eski ve yeni harflerle*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Doğan, E. (2001). *Eski Anadolu Türkçesinde kelime grupları ve kullanışları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. İstanbul.
- Doğan, E. (2012). *Türkçe cümle bilgisi- I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.

- Ediskun, H. (1992). *Türk dilbilgisi: sesbilgisi- biçimbilgisi- cümlebilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Efendioğlu, S. (2010). Zarf tamlaması. *TDAY-Belleten*. 2008 - I, s. 71-80.
- Eker, S. (2015). *Çağdaş Türk dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Eraslan, K. (1980). *Eski Türkçede isim-fiiller*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Ercilasun, A. B. & Aliyev, A. M. & Şayhulov, A. & Kajıbek, E. Z. & Konkobay Uulu, K. & Yusuf, B. & Göklenov C. & Mahpir, V. U. & Çeçenov, A. (1991). *Karşılaştırmalı Türk lehçeleri sözlüğü I-II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2012). *Başlangıçtan yirminci yüzyıla Türk dili tarihî*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, M. (2009), *Türk dil bilgisi*, İstanbul: Bayrak.
- Erol, Ç. (2007). *Türkiye Türkçesinde kalıp sözler üzerine bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi. İstanbul.
- Ertane Baydar, A. S. & Baydar, T. (2001). Türkiye Türkçesinde kelime grupları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. S. 16, s. 27-46.
- Erten, M. (2011). *Türkiye Türkçesi dilbilgisi*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.
- Gencan, T. N. (1975). *Dilbilgisi*. İstanbul: Kanaat Yayınları.
- Gökalp, H. (2018). *Osmanlıca*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Gülsevin, G. (2013). *XIV-XV. yüzyıllar Türk dili*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.
- Gülsevin, G. & Boz, E. (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Gülsevin, G. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*. Ankara: TDK yayınları.
- Güneş, S. (2009). *Türk dili bilgisi*. İzmir: Çağlayan.
- Güven, M. (2015). Türkçede kendi zamiri ve kendi zamiri ile oluşmuş kelime öbeklerinin kuruluş biçimi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. C. 8, S. 4, s. 341- 356.
- Hatiboğlu, V. (1981). *Türk Dilinde ikileme*. Ankara: TDK Yayınları.
- Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve dilbilim terimleri sözlüğü*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kahraman, T. (2001). *Çağdaş Türkiye Türkçesi dilbilisi*. Ankara: Dumat Basımevi.
- Karaağaç, G. (2011). *Türkçenin söz dizimi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karaağaç, G. (2013). *Dil bilimi terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.
- Karahan, L. (2012). *Türkçede söz dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karahan, L. (2011). *Türk dili üzerine incelemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Koç, N. (2001). Kelime grubu üzerine. *Türk Dili*. 598, s. 491- 497.
- Korkmaz, Z. (1973). *Sadru'd-din Şeyhoğlu, marzuban-name tercümesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.
- Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin temeli Oğuz Türkçesinin gelişimi*. Ankara: TDK yayınları.
- Korkmaz, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi grameri şekil bilgisi*. Ankara: TDK yayınları.
- Korkmaz, Z. (2017). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK yayınları.
- Kozan, A. & Bilgili, R. (2013). Hz. Ali'nin menkıbevî hayatına dair bir destan: Dâstân-ı Ejderhâ ve islâmî dönem Anadolu Türk kültürüne yansımaları. *Turkish Studies*. S. 8/5 Bahar, s. 465-490.
- Kurt, Y. (2013). *Osmanlıca dersleri 1*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Merhan, A. & Şan, F. (2016). *Eski Anadolu Türkçesi, notlar ve metinler*. Ankara: BilgeSu.
- Özkan, A. (2004). Türkiye Türkçesinde kısaltma grupları. *Araştırmalar İnsan Bilimleri Araştırmaları*. C.6, S. 11, s. 144-127.
- Özkan, M. (2013). *Türk dilinin gelişme alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Özkan, M. & Sevinçli, V. (2009). *Türkiye Türkçesi söz dizimi (kelime çözümlemeli)*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- Özmen, M. (2013). *Türkçenin Sözdizimi*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Özmen, M. (2014). *Türkçede -Ken zarf-fiili*. Ankara: TDK yayınları.
- Sebzecioğlu, T. (2015). *Türkiye Türkçesi*. Mersin: Martı Kitabevi.
- Sebzecioğlu, T. (2016). *Dilbilim kavramlarıyla Türkçe dilbilgisi*. Ankara: Kesit Yayınları.
- Soku, Z. Ş. (2014). *Hazreti Ali – hayatı, öğütleri, cenkleri*. İstanbul: Demos Yayınları
- Şahin, H. (2015). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ.
- Tiken, K. (2004). *Eski Türkiye Türkçesinde edatlar, bağlaçlar, ünlemler ve zarf fiiller*. Ankara: TDK Yayınları.
- Timurtaş, F. K. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi, XV. yüzyıl, gramer- metin- sözlük*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Timurtaş, F. K. (1999). *I Osmanlı Türkçesine giriş, Eski yazı, Gramer, Aruz, Metinler*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

- Timurtaş, F. K. (1998). *II Osmanlı Türkçesi Metinleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Timurtaş, F. K. (1997). *III Osmanlı Türkçesi grameri*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Tokyürek, H. & Pekacar, Ç. (2014). Eski Türkçeden günümüze eksiz ad tamlaması meselesi. *Dil Araştırmaları*. C. 15, S. 15, s. 9-38.
- Torun, Y. (2009). *Nurullah Ataç'ın denemelerinde devrik yapılar*. Ankara: TDK Yayınları.
- Tören, H. (2004). Adlandırma grubu. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi TÜDED*. C. 32, S. 0, s. 217-222.
- TS: *Türkçe Sözlük* (2011). Ankara: TDK yayınları.
- Türk, V. H. & Arslan Erol, H. & Gülsevin, G. & Durgut, H. & Ceritoğlu, M. (2013). *XIV-XV. Yüzyıllar Türk dili*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri.
- Uzun, N. E. (2000). *Ana çizgileriyle evrensel dilbilgisi ve Türkçe*. İstanbul: Multilingual.
- Üstüner, A. (2015). *Türkçenin tarihî gelişmesi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Yüceol Özezen, M. (2019). *Ana çizgileriyle Osmanlı Türkçesinde Arapça etkilerin grameri*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Zülfıkar, H. (1995). Takısız ad tamlaması sorunu. *Türk Dili*. Temmuz 1995, C:1995/2.